ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី

និង

សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ទសមភាគ

៣៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៤៩៦

ឯកសារគម្ពីព្រះត្រៃបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចណៃ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាវង្ស ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

កែសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-ចាន់ណា ៕

www.5000-years.org

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាឡិ
និង
សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ
ទសមភាគ
៣៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ
ព. ស. ២៤៩៦

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ

ទសមោ ភាគោ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ

អម្ពបាលិវគ្គោ

(១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ អម្ពបាលិវនេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច ។

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ទសមភាគ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត

អម្ពបាលិវគ្គ

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន(១) ជិតក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះ ។

---

១ អម្ពបាលិវននេះ គឺព្រៃស្វាយដែលនាងអម្ពបាលីបានដាំទុកធ្វើសួនឧទ្យានរបស់នាង ។ តមក នាងបានស្តាប់ធម្មទេសនារបស់ព្រះសាស្តា មានចិត្តជ្រះថ្លា ទើបលើកសាងព្រះវិហារក្នុងឧទ្យាននោះ ហើយវេរថ្វាយចំពោះព្រះអង្គ ។ អដ្ឋកថា ។

(២) ឯកាយនោយំ[១] ភិក្ខវេ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។

(៣) ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ[២] លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

---

១ ឯកាយនោ អយន្តិបិ ទិស្សតិ ។ ២ វិនេយ ឥតិ អយម្បិ មតិ ។

(២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាផ្លូវមូលតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្ដីសោកនឹងសេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរលត់បង់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីបានសម្រេចនូវការត្រាស់ដឹង (អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ) ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

(៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

(៤) ឯកាយន្វាយំ ភិក្ខវេ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

(៥) ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ អម្ពបាលិវនេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច សតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិហរេយ្យ សម្បជានោ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។

(៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបានសម្រេចនូវការត្រាស់ដឹង (អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨) ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នូវពុទ្ធភាសិតនេះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

(៥) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលីវន ជិតក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវជាអ្នកមានស្មារតី ជាអ្នកដឹងខ្លួន នេះជាអនុសាសនី គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៦) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

(៧) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី ហោតិ អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី ហោតិ សម្មិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី ហោតិ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី ហោតិ អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី ហោតិ

(៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។បេ។ ក្នុងចិត្ត ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន ជាអ្នកមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក-ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតី យ៉ាងនេះឯង ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការដើរទៅខាងមុខ និងថយក្រោយ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលក្រឡេកមើលទៅខាងមុខ និងក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបត់ដៃជើង និងលាដៃជើង ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលទ្រទ្រង់នូវសំពត់សង្ឃាដិ បាត្រនិងចីវរ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលបរិភោគភោជន ផឹកទឹក ទំពាស៊ី (ខាទនីយវត្ថុ) ជញ្ជាបរស

ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី ហោតិ គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិហរេយ្យ សម្បជានោ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។

(៨) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថ ខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ។

(៩) សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ ឯវមេវ បនិធេកច្ចេ មោឃបុរិសា មញ្ញេវ អជ្ឈេសន្តិ

ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងការបន្ទោបង់នូវឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ ធ្វើនូវសេចក្តីដឹងខ្លួន ក្នុងកាលដើរ ឈរ អង្គុយ លក់ ភ្ញាក់ឡើង និយាយនិងនៅស្ងៀម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកដឹងខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវជាអ្នកមានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាអនុសាសនី គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

(៨) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះ ។

(៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់នូវធម៌ឯណា របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងនូវធម៌នោះឲ្យបានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា យ៉ាងនេះឯង មានពួកមោឃបុរសពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ គ្រាន់តែអារាធនាតថាគត

ធម្មេ ច ភាសិតេ មមេវ អនុពន្ធិតព្វំ មញ្ញន្តិ ។ ទេសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ សុគតោ សង្ខិត្តេន ធម្មំ អប្បេវ នាមាហំ ភគវតោ ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានេយ្យំ អប្បេវ នាមាហំ ភគវតោ ភាសិតស្ស ទាយាទោ អស្សន្តិ ។

(១០) តស្មាតិហ ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោធេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ ។ សីលំ ច សុវិសុទ្ធំ ទិដ្ឋិ ច ឧជុកា ។ យតោ ខោ តេ ភិក្ខុ សីលំ ច សុវិសុទ្ធំ ភវិស្សតិ ទិដ្ឋិ ច ឧជុកា ។ តតោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ តិវិធេន ភាវេយ្យាសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។

មួយទៀត គ្រាន់តែសំគាល់តថាគតថាជាបុគ្គលគួរប្រព្រឹត្តតាមក្នុងធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងនូវធម៌ដោយសង្ខេប សូមព្រះសុគតទ្រង់សំដែងនូវធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដឹងច្បាស់នូវអត្ថនៃភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីជាអ្នកទទួលនូវមត៌កនៃភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុ បើដូច្នោះ អ្នកចូរជំរះក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយជាខាងដើមបន្តិចសិនចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ? គឺសីលដ៏បរិសុទ្ធ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ម្នាលភិក្ខុ កាលណាសីលរបស់អ្នកបរិសុទ្ធផង ទិដ្ឋិត្រង់ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលនោះ អ្នកអាស្រ័យសីលតាំងនៅក្នុងសីល ហើយគប្បីចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដោយចំណែក ៣ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។

(១១) ឥធ តុំ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តំ វា វេទនាសុ ។ ពហិទ្ធា វា វេទនាសុ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តំ វា ចិត្តេ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

(១៩) ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្នុងជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាខាងក្នុងក្តី ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។

ពហិទ្ធា វា ចិត្តេ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ចិត្តេ ចិត្តានុ-
បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តំ វា ធម្មេសុ ។
ពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វា ធម្មេសុ
ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

(១២) យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ
សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ឯវំ
តិវិធេន ភាវេស្សសិ ។ តតោ តុយ្ហំ ភិក្ខុ យា រត្តិ
វា ទិវសោ វា អាគមិស្សតិ វុឌ្ឍិយេវ បាដិកង្ខា
កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។

ក្នុងចិត្តជាខាងក្នុងក្តី ។ ក្នុងចិត្តជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្នុងក្តី ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្រៅក្តី ។ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុង ទាំងខាងក្រៅជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញក្តី ។

[១២] ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកបានអាស្រ័យសីល តាំងនៅក្នុងសីល នឹងចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដោយ ៣ ចំណែកយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលនោះ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមានប្រាកដដល់អ្នក ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឯសេចក្តីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

(១៣) អថខោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវា-ទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហា-រន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិ-យោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧប-សម្បជ្ជ វិហារតិ[១] ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ[២] ។ អញ្ញតរោ ច បន សោ ភិក្ខុ អរហតំ អហោសីតិ ។

---

១ ឱ. វិហាសិ ។ ២ អភិញ្ញាសិ ។

(១៣) គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះក៏ត្រេកអរ អនុមោទនា ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណាចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនោះចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្តចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ទើបដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈកាន់អញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចកាន់អញបានធ្វើហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

(១៤) ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ វិហរតិ សាលាយំ ព្រាហ្មណគ្គាមេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ។បេ។ ឯតទវោច យេ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ នវា អចិរបព្វជិតា អធុនាគតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេ វោ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនាយ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។

(១៥) ឯថ តុម្ហេ អាវុសោ កាយេ កាយានុ-បស្សិនោ វិហរថ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូ-តា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា កាយស្ស យថាភូតំ ញាណាយ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សិនោ វិហរថ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្ប-សន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា វេទនានំ យថា-ភូតំ ញាណាយ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិនោ វិហរថ

(១៤) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណ-គ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែនពួកអ្នកកោសល ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ទ្រង់ត្រាស់នូវភាសិតនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាជាភិក្ខុថ្មី ទើបនឹងបួស ទើបតែនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យតាំងនៅក្នុងការចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។

(១៥) ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកអាយ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងនូវកាយ តាមសភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងនូវវេទនា តាមសភាវៈពិត ។ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី

អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា ស-
មាហិតា ឯកគ្គចិត្តា ចិត្តស្ស យថាភូតំ ញាណាយ ។
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរថ អាតាបិនោ សម្បជានា
ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា
ធម្មានំ យថាភូតំ ញាណាយ ។

(១៦) យេបិ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ សេក្ខា អប្ប-
ត្តមានសា អនុត្តរំ យោគក្ខេមំ បត្ថយមានា វិហរន្តិ
តេបិ កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ
សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា
ឯកគ្គចិត្តា កាយស្ស បរិញ្ញាយ ។ វេទនាសុ វេ-
ទនានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯ-
កោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា

ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងនូវចិត្ត តាមសភាវៈពិត ៗ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹងនូវធម៌ទាំងឡាយ តាមសភាវៈពិត ៗ

(១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសេក្ខភិក្ខុឯណា ជាអ្នកមិនទាន់ដល់នូវអរហត្តមគ្គ ជាគ្រឿងផ្តាច់បង់នូវមានៈនៅឡើយ ហើយប្រាថ្នានូវធម៌ជាទីក្សេមចាកយោគៈដ៏ប្រសើរ សេក្ខភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាយ ៗ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក

វេទនានំ បរិញ្ញាយ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា ចិត្តស្ស បរិញ្ញាយ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា ធម្មានំ បរិញ្ញាយ ។

(១៧) យេបិ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តេបិ កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងឡាយ ៗ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវចិត្ត ៗ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវធម៌ទាំងឡាយ ៗ

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណាជាអរហន្តខីណាស្រព ដែលមានព្រហ្មចារ្យនៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចបានធ្វើហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះ តែងពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់

ឯកគ្គចិត្តា កាយេន វិសំយុត្តា ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា វេទនាហិ វិសំយុត្តា ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា ចិត្តេន វិសំយុត្តា ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរន្តិ អាតាបិនោ សម្បជានា ឯកោទិភូតា វិប្បសន្នចិត្តា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា ធម្មេហិ វិសំយុត្តា ។

(១៨) យេបិ តេ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ នវា អចិរបព្វជិតា អធុនាគតា ឥមំ ធម្មវិនយំ តេ វោ ភិក្ខវេ ភិក្ខូ ឥមេសំ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនាយ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។

មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយកាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយវេទនាទាំងឡាយ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយចិត្ត ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ មានចិត្តខ្ពស់ឯក មិនជំពាក់ដោយធម៌ទាំងឡាយ ។

(១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណាជាភិក្ខុថ្មី ទើបតែនឹងបួស ទើបនឹងមកកាន់ធម្មវិន័យនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីឲ្យសមាទាន ឲ្យស្រេចគប់ ឲ្យតាំងនៅក្នុងការចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ។

(១៩) សាវត្ថីនិទានំ ។ តត្រ ខោ ភគវា ។ បេ ។ ឯតទវោច អកុសលរាសីតិ ភិក្ខវេ វទមានោ បញ្ច នីវរណេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខវេ អកុសលរាសិ យទិទំ បញ្ច នីវរណា ។ កតមេ បញ្ច ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ព្យាបាទនីវរណំ ថីនមិទ្ធនីវរណំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ វិចិកិច្ឆានីវរណំ ។ អកុសលរាសីតិ ភិក្ខវេ វទមានោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខវេ អកុសលរាសិ យទិទំ បញ្ច នីវរណា ។

(២០) កុសលរាសីតិ ភិក្ខវេ វទមានោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[១៩] សាវត្ថីនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ បានត្រាស់នូវភាសិតនេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលពោលថា គំនរនៃអកុសលដូច្នេះ បើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះនីវរណៈទាំង ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃអកុសលទាំងអស់នេះ គឺនីវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។ នីវរណៈទាំង ៥ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺកាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ១ ព្យាបាទនីវរណៈ ១ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ១ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ ១ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលពោលថា គំនរនៃអកុសលដូច្នេះ កាលបើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះនីវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃអកុសលទាំងអស់ គឺនីវរណៈទាំង ៥ នេះឯង ។

[២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលពោលថា គំនរនៃកុសលដូច្នេះ កាលបើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃកុសលទាំងអស់នេះ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ កុសលរាសីតិ ភិក្ខវេ វទមានោ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។

(៦១) ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ សកុណគ្ឃិ លាបំ សកុណំ សហសា អជ្ឈប្បត្តា អគ្គហេសិ ។ អថខោ ភិក្ខវេ លាបោ សកុណោ សកុណគ្ឃិយា ហរិយមានោ ឯវំ បរិទេវេសិ មយមេវម្ហ អលក្ខិកា មយំ អប្បបុញ្ញា យេ មយំ អគោចរេ ចរិម្ហ បរវិសយេ ។

ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី នូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា និងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុគ្គលពោលថា គំនរនៃកុសលដូច្នេះ កាលបើពោលដោយត្រឹមត្រូវ ត្រូវពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរនៃកុសលទាំងអស់នេះ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។

(២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធ្លាប់មានរឿងពីដើមមកថា មានសត្វខ្លែង១ បានចាបសត្វប្រចៀចដោយរហ័ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សត្វប្រចៀច កាលដែលសត្វខ្លែងកំពុងនាំយកទៅ ក៏ស្រែកបម្រះទន្ទៀលយ៉ាងនេះថា យើងជាសត្វឥតសិរី មានបុណ្យតិច បានជាត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់អ្នកដទៃ ។

សចជ្ជ[១] មយំ គោចរេ ចរេយ្យាម សកេ បេត្តិកេ
វិសយេ ន ម្យាយំ សកុណគ្ឃី អលំ អភវិស្ស យទិ-
ទំ យុទ្ធាយាតិ ។ កោ បន តេ លាប គោចរោ
សកោ បេត្តិកោ វិសយោតិ ។ យទិទំ នង្គលកដ្ឋ-
ករណំ លេឌ្ឌុដ្ឋានន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខវេ សកុណគ្ឃី
សកេ ពលេ អបត្ថទ្ធា សកេ ពលេ អភិវទមានា[២]
លាបំ សកុណំ បមុញ្ចិ គច្ឆ ខោ ត្វំ លាប តត្រាបិ
មេ គន្ត្វា ន មោក្ខសីតិ ។ អថខោ ភិក្ខវេ លាបោ
សកុណោ នង្គលកដ្ឋករណំ លេឌ្ឌុដ្ឋានំ គន្ត្វា មហន្តំ
លេឌ្ឌុំ អភិរុហិត្វា សកុណគ្ឃឹ វទមានោ អដ្ឋាសិ ឯហិ
ខោ ទានិ មេ សកុណគ្ឃិ ឯហិ ខោ ទានិ មេ សកុ-
ណគ្ឃីតិ ។ អថខោ សា ភិក្ខវេ សកុណគ្ឃី សកេ
ពលេ អបត្ថទ្ធា សកេ ពលេ អភិវទមានា ឧភោ បក្ខេ
សន្នយ្ហ លាបំ សកុណំ សហសា អជ្ឈប្បត្តា ។
យទា ខោ ភិក្ខវេ អញ្ញាសិ លាបោ សកុណោ ពហុ-
អាគតា ខោ ម្យាយំ សកុណគ្ឃីតិ អន្តស្សេវ[៣] លេ-
ឌ្ឌុស្ស អន្តរំ បច្ចុបាទិ ។ អថខោ ភិក្ខវេ សកុណគ្ឃី

---

១ ឱ. ម. សចេជ្ជ ។ ២ ឱ. ប. អសំវទមានា ។ ៣ អថ តស្សេវ ។

បើថ្ងៃនេះយើងត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បិតាខ្លួន សត្វខ្លែងនេះមិនអាចនឹងតយុទ្ធនឹងយើងបានឡើយ ។ សត្វខ្លែងឆ្លើយថា ម្នាលប្រចៀច ចុះទីណាជាទីគោចររបស់ឯង ដែលជាដែនរបស់បិតារបស់ខ្លួន ។ ប្រចៀចឆ្លើយថា ទីជាទីគោចរ គឺទីមានអាចម៍ដីដែលគេទើបនឹងភ្ជួរដោយនង្គ័ល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សត្វខ្លែងអាងកម្លាំងខ្លួន ពោលសរសើរកម្លាំងរបស់ខ្លួន ក៏លែងសត្វប្រចៀចទៅដោយពាក្យថា នែប្រចៀច ឯងហើរទៅចុះ ទុកជាឯងទៅក្នុងទីនោះក៏មិនរួចអំពីអញដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សត្វប្រ-ចៀចក៏ហើរទៅកាន់ទីមានអាចម៍ដីដែលគេទើបនឹងភ្ជួរដោយនង្គ័ល ហើយទំលើដុំដីធំមួយដុំ និយាយនឹងសត្វខ្លែងថា នែខ្លែង ឯងចូរមករកយើងក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ នែខ្លែង ឯងចូរមករកយើងក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ សត្វខ្លែងនោះអាងកម្លាំងខ្លួន ពោលសរសើរកម្លាំងរបស់ខ្លួន ហើយសម្រួបស្លាបទាំងពីរ ឆាបសត្វប្រចៀចដោយរហ័ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាសត្វប្រចៀចបានដឹងច្បាស់ថាសត្វខ្លែងនេះ ហើរមកជិតអាត្មាអញហើយ ក៏រត់ចូលទៅក្នុងចន្លោះដុំដីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សត្វខ្លែង

អដ្ឋបាលិវគ្គោ

តត្ថេវ ខុរំ បច្ចតាមេស្សិ ។ ឯវញ្ហិតំ ភិក្ខវេ ហោតិ យោ អគោចរេ ចរតិ បរវិសយេ ។

(២២) តស្មាតិហ ភិក្ខវេ មា អគោចរេ ចរិត្ថ បរវិសយេ ។ អគោចរេ ភិក្ខវេ ចរតំ បរវិសយេ លច្ឆតិ មារោ ឱតារំ លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អគោចរោ បរវិសយោ ។ យទិទំ បញ្ច កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា ។ ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ អយំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អគោចរោ បរវិសយោ ។

ក៏ទន្ទិចទ្រួនត្រង់ដុំដីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរដែលសត្វប្រចៀចត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់អ្នកដទៃ ក៏មានដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។

(៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយកុំត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ មារតែងបាននូវចន្លោះ មារតែងបាននូវអារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមគុណទាំង៥ នេះឯង ។ កាមគុណទាំង៥ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ សំឡេងទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ១ ។ ក្លិនទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ រសទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាទីមិនមែនជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃ ។

[២៣] គោចរេ ភិក្ខវេ ចរថ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ។ គោចរេ ភិក្ខវេ ចរតំ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ន លច្ឆតិ មារោ ឱតារំ ន លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ គោចរោ សកោ បេត្តិកោ វិសយោ ។ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ គោចរោ សកោ បេត្តិកោ វិសយោតិ ។

(៤៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែនដៃបិតារបស់ខ្លួនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែនដៃបិតារបស់ខ្លួន មារនឹងមិនបាននូវចន្លោះ មារនឹងមិនបាននូវអារម្មណ៍ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនដៃបិតារបស់ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនដៃបិតារបស់ខ្លួន ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

(៦៦) អត្ថិ ភិក្ខវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស ទុគ្គា វិសមា ទេសា យត្ថ នេវ មក្កដានំ ចារី ន មនុស្សានំ ។ អត្ថិ ភិក្ខវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស ទុគ្គា វិសមា ទេសា យត្ថ មក្កដានញ្ហិ ខោ ចារី ន មនុស្សានំ ។ អត្ថិ ភិក្ខវេ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស សមា ភូមិភាគា រមណីយា យត្ថ មក្កដានញ្ចេវ ចារី មនុស្សានញ្ច ។ តត្រ ខោ ភិក្ខវេ លុទ្ទា មក្កដវីថីសុ លេបំ ឱឌ្ឌេន្តិ មក្កដានំ ពាធនាយ ។ តត្រ ភិក្ខវេ យេ តេ មក្កដា អពាលជាតិកា អលោលជាតិកា តេ តំ[១] លេបំ ទិស្វា អារកា បរិវជ្ជេន្តិ ។

---

១ ម. តេ តត្ថ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

(៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាច់ទៅនៃពួកស្វា នឹងពួកមនុស្ស មិនមានក្នុងប្រទេសឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត ជាទីទៅបានដោយលំបាក ជាទីរដិបរដុបក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពិតមែនតែការដែលត្រាច់ទៅបាននៃពួកស្វាក្នុងប្រទេសឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត ជាទីទៅបានដោយលំបាក ជាទីមិនរាបស្មើ តែពួកមនុស្សត្រាច់ទៅមិនបានក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាច់ទៅបាននៃពួកស្វាក្តី ពួកមនុស្សក្តី ក្នុងប្រទេសឯណា ប្រទេសនោះ ជាប្រទេសនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត មានភូមិភាគរាបស្មើល្អ ជាទីគួររីករាយក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះឯង ពួកព្រានដាក់នូវជ័រស្អិតក្នុងផ្លូវនៃស្វា ដើម្បីបៀតបៀននូវពួកស្វា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកស្វាឯណា មានជាតិជាសត្វមិនល្ងង់ខ្លៅ មានជាតិជាសត្វមិនរលោរលាំ នៅក្នុងទីនោះ ស្វាទាំងនោះ បានឃើញជ័រស្អិតនោះហើយ ក៏គេចចេញអំពីចម្ងាយ ។

យោ ច សោ ហោតិ មក្កដោ ពាលជាតិកោ លោលជាតិកោ សោ តំ លេបំ ឧបសង្កមិត្វា ហត្ថេន គណ្ហាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ហត្ថំ មោចេស្សាមីតិ ទុតិយេន ហត្ថេន គណ្ហាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ឧភោ ហត្ថេ មោចេស្សាមីតិ បាទេន គណ្ហាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ឧភោ ហត្ថេ មោចេស្សាមិ បាទំ ចាតិ ទុតិយេន បាទេន គណ្ហាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ឧភោ ហត្ថេ មោចេស្សាមិ បាទេ ចាតិ តុណ្ឌេន គណ្ហាតិ សោ តត្ថ ពជ្ឈតិ ។ ឯវំ ហិ សោ ភិក្ខវេ មក្កដោ បញ្ចោឌ្ឌិតោ ថុនំ សេតិ(១) អនយំ អាបន្នោ ព្យសនំ អាបន្នោ យថាកាមករណីយោ លុទ្ទស្ស ។ តមេនំ ភិក្ខវេ លុទ្ទោ វិជ្ឈិត្វា តស្មិំយេវ មក្កដំ ឧទ្ធរិត្វា អវិស្សជ្ជេត្វា យេន កាមំ បក្កមតិ ។ ឯវំ ហោតំ ភិក្ខវេ ហោតិ យោ អគោចរេ ចរតិ បរវិសយេ ។

---

១ វំ សេតិ ។

ឯស្វាឯណា មានជាតិជាសត្វល្ងង់ខ្លៅ មានជាតិជាសត្វលោលោំ ស្វានោះក៏ចូលទៅរកជ័រស្អិតនោះ ហើយចាប់ដោយដៃ ក៏ជាប់ដៃនឹងជ័រស្អិតនោះ ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃចេញ ហើយចាប់ដោយដៃមួយទៀត ក៏ជាប់ដៃនឹងជ័រស្អិតនោះទៀត ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃទាំងពីរចេញ ហើយក៏ចាប់ដោយជើង ក៏ជាប់ជើងនឹងជ័រស្អិតនោះ ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃទាំងពីរ នឹងជើងចេញ ហើយចាប់ដោយជើងមួយទៀត ក៏ជាប់ជើងនឹងជ័រស្អិតនោះទៀត ទើបគិតថា អាត្មាអញនឹងដោះដៃទាំងពីរផង ជើងទាំងពីរផង ហើយក៏ខាំដោយមាត់ ជាប់មាត់នឹងជ័រស្អិតនោះទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្វានោះក៏ជាប់ចំណង ៥ ប្រការ ដេកដកដង្ហើមធំ ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីហិនហោច ជាសត្វគួរធ្វើតាមសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រានបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រានក៏ចាក់ស្វានោះ ហើយចាប់កើបកន្ត្រាក់ស្វាឡើងអំពីទីនោះមិនលែង ហើយចេញទៅកាន់ទីតាមប្រាថ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរដែលភិក្ខុត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ រមែងមានដូច្នេះឯង ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

[២៨] តស្មាតិហ ភិក្ខវេ មា អគោចរេ ចរិត្ថ បរវិសយេ ។ អគោចរេ ភិក្ខវេ ចរតំ បរវិសយេ លច្ឆតិ មារោ ឱតារំ លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អគោចរោ បរវិសយោ ។ យទិទំ បញ្ច កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា ។ ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា ។ កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ។ អយំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អគោចរោ បរវិសយោ ។

(៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយកុំត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទីមិនមែនជាទីគោចរ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃ មាររមែងបាននូវចន្លោះ មាររមែងបាននូវអារម្មណ៍ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទីមិនមែនជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបុគ្គលដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺកាមគុណទាំង ៥ នេះឯង ។ កាមគុណទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ សំឡេងទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ១ ។ ក្លិនទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ រសទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ១ ។ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរដល់តម្រេក ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីមិនមែនជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែនរបស់បុគ្គលដទៃ ។

[២៦] គោចរេ ភិក្ខវេ ចរថ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ។ គោចរេ ភិក្ខវេ ចរតំ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ន លច្ឆតិ មារោ ឱតារំ ន លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ កោ ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ គោចរោ សកោ បេត្តិកោ វិសយោ ។ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ គោចរោ សកោ បេត្តិកោ វិសយោតិ ។

(២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែននៃបិតារបស់ខ្លួនចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយត្រាច់ទៅក្នុងទីជាទីគោចរ ជាដែននៃបិតារបស់ខ្លួន មារមិនបាននូវចន្លោះ មារមិនបាននូវអារម្មណ៍ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ចុះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិតារបស់ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ គឺសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះទីជាទីគោចររបស់ភិក្ខុ ជាដែននៃបិតារបស់ខ្លួន ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

(២៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ សូទោ រាជានំ វា រាជមហាមត្តំ វា នានច្ចយេហិ[១] សូបេហិ បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស អម្ពិលគ្គេហិបិ តិត្តកគ្គេហិបិ កដុកគ្គេហិបិ មធុរគ្គេហិបិ ខារិកេហិបិ អខារិកេហិបិ លោណិកេហិបិ អលោណិកេហិបិ ។ ស ខោ សោ ភិក្ខវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ សូទោ សកស្ស ភត្តុនិមិត្តំ ន ឧគ្គណ្ហាតិ ឥទំ វា មេ អជ្ជ ភត្តុ សូបេយ្យំ រុច្ចតិ ឥមស្ស វា អភិហរតិ ឥមស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ ឥមស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ អម្ពិលគ្គំ វា មេ អជ្ជ ភត្តុ សូបេយ្យំ រុច្ចតិ អម្ពិលគ្គស្ស វា អភិហរតិ អម្ពិលគ្គស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ

---

១ ឱ. នានាច្ចយេហិ ។

អម្តបាលិវគ្គ

(៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកចំអិនភត្ត ជាអ្នកល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ផ្គត់ផ្គង់នូវព្រះរាជា ឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ដោយម្ហូបទាំងឡាយមានចំណែកប្លែកៗ គឺមានទុជារសជូរខ្លះ មានទុជារសល្វីងខ្លះ មានទុជារសហឹរខ្លះ មានទុជារសផ្អែមខ្លះ មានទុជារសខារខ្លះ មានទុជារសមិនខារខ្លះ មានទុជារសប្រៃខ្លះ មានទុជារសមិនប្រៃខ្លះ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអ្នកចំអិននូវភត្តនោះឯង ជាអ្នកល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀននូវវិធីចំអិនភត្តរបស់ខ្លួនថា ថ្ងៃនេះ ភត្តនឹងម្ហូបបែបនេះពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលភត្តនឹងម្ហូបបែបនេះក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀត នូវភត្តនឹងម្ហូបបែបនេះក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរម្ហូបបែបនេះក្តី ថ្ងៃនេះ ភត្តនឹងម្ហូបមានទុជារសជូរពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលនូវភត្តនឹងម្ហូបមានទុជារសជូរក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភត្តនឹងម្ហូបមានទុជារសជូរក្តី

អម្ពិលគ្គស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ តិត្តកគ្គំ វា មេ អជ្ជ ។ កដុកគ្គំ វា មេ អជ្ជ ។ មធុរគ្គំ វា មេ អជ្ជ ។ ខារិកំ វា មេ អជ្ជ ។ អខារិកំ វា មេ អជ្ជ ។ លោណិកំ វា មេ អជ្ជ ។ អលោណិកំ វា មេ អជ្ជ ភត្តសូបេយ្យំ រុច្ចតិ អលោណិកស្ស វា អភិហរតិ អលោណិកស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ អលោណិកស្ស វា វណ្ណំ ភាសតីតិ ។ ស ខោ សោ ភិក្ខវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ សូទោ ន ចេវ លាភី ហោតិ អច្ឆាទនស្ស ន លាភី វេតនស្ស ន លាភី អភិហារានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ សូទោ សកស្ស ភត្តុនិមិត្តំ ន ឧគ្គណ្ហាតិ ។

ទ្រង់សរសើរភត្តនិងម្ហូបមានទុជារសជូរក្តី ថ្ងៃនេះ ទុជារសល្វីងពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ទុជារសហឹរពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ទុជារសផ្អែមពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ទុជារសខារពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ទុជារសមិនខារពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ទុជារសប្រៃពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ភត្តនិងម្ហូបមានទុជារសមិនប្រៃពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលភត្តនិងម្ហូបមានទុជារសមិនប្រៃក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភត្តនិងម្ហូបមានទុជារសមិនប្រៃក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរនូវភត្តនិងម្ហូបមានទុជារសមិនប្រៃក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកចំអិននូវភត្តនោះឯង ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ រមែងមិនបាននូវគ្រឿងស្លៀកពាក់ មិនបាននូវថ្លៃឈ្នួល មិនបាននូវរង្វាន់ទាំងឡាយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាជនអ្នកចំអិននូវភត្តនោះ ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀននូវវិធីចំអិនភត្តរបស់ខ្លួន យ៉ាងណាមិញ ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

(២៨) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥធេកច្ចោ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរតោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា ន បហីយន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ន ឧគ្គណ្ហាតិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរតោ ចិត្តំ ន សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា ន បហីយន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ន ឧគ្គណ្ហាតិ ។ ស ខោ សោ ភិក្ខវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ ន ចេវ លាភី ហោតិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខវិហារានំ ន លាភី សតិសម្បជញ្ញស្ស ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខវេ ពាលោ អព្យត្តោ អកុសលោ ភិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស និមិត្តំ ន ឧគ្គណ្ហាតិ ។

(២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុខ្លះក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏មិនតាំងនៅមាំ ឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់មិនបាន ភិក្ខុនោះមិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនោះ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏មិនតាំងនៅមាំ ឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់មិនបាន ភិក្ខុនោះមិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ ជាអ្នកមិនបាននូវធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ និងមិនបាននូវសតិនិងសម្បជញ្ញៈឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុនោះ ជាមនុស្សល្ងង់ មិនឈ្លាសវៃ មិនប៉ិនប្រសប់ មិនរៀនឲ្យចេះនូវនិមិត្តនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(២៩) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ រាជានំ វា រាជមហាមត្តំ វា នានាច្ចយេហិ សូបេហិ បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស អម្ពិលគ្គេហិបិ តិត្តកគ្គេហិបិ កដុកគ្គេហិបិ មធុរគ្គេហិបិ ខារិកេហិបិ អខារិកេហិបិ លោណិកេហិបិ អលោណិកេហិបិ ។ ស ខោ សោ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ សកស្ស ភត្តុនិមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតិ ឥទំ វា មេ អជ្ជ ភត្តុសូបេយ្យំ រុច្ចតិ ឥមស្ស វា អភិហរតិ ឥមស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ ឥមស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ អម្ពិលគ្គំ វា មេ អជ្ជ ភត្តុសូបេយ្យំ រុច្ចតិ អម្ពិលគ្គស្ស វា អភិហរតិ អម្ពិលគ្គស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ អម្ពិលគ្គស្ស វា វណ្ណំ ភាសតិ តិត្តកគ្គំ វា មេ អជ្ជ ៗ កដុកគ្គំ វា មេ អជ្ជ ៗ មធុរគ្គំ វា មេ អជ្ជ ៗ

(២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជនអ្នកចំអិននូវភត្ត ជាអ្នកប្រាជ្ញឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ផ្គត់ផ្គង់នូវព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ដោយម្ហូបទាំងឡាយផ្សេងៗ មានទុជារសជូរខ្លះ មានទុជារសល្វីងខ្លះ មានទុជារសហឹរខ្លះ មានទុជារសផ្អែមខ្លះ មានទុជារសខារខ្លះ មានទុជារសមិនខារខ្លះ មានទុជារសប្រៃខ្លះ មានទុជារសសាបខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកចំអិននូវភត្តនោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ រមែងរៀននូវវិធីចំអិនភត្តរបស់ខ្លួនថា ថ្ងៃនេះ ភត្តនឹងម្ហូបបែបនេះពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលនូវភត្តនឹងម្ហូបនេះក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភត្តនឹងម្ហូបនេះក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរភត្តនឹងម្ហូបនេះក្តី ថ្ងៃនេះ ភត្តនឹងម្ហូបមានទុជារសជូរពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់លាព្រះហស្តទទួលភត្តនឹងម្ហូបមានទុជារសជូរក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភត្តនឹងម្ហូបមានទុជារសជូរក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរភត្តនឹងម្ហូបមានទុជា-រសជូរក្តី ថ្ងៃនេះ ភត្តនឹងម្ហូបមានទុជារសល្វីងពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ទុជារសហឹរពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ទុជារសផ្អែមពេញចិត្តអញក្តី ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

ខារិកំ វា មេ អជ្ជ ។ អខារិកំ វា មេ អជ្ជ ។ លោណិកំ វា មេ អជ្ជ ។ អលោណិកំ វា មេ អជ្ជ ភត្តុសូបេយ្យំ រុច្ចតិ អលោណិកស្ស វា អភិហរតិ អលោណិកស្ស វា ពហុំ គណ្ហាតិ អលោណិកស្ស វា វណ្ណំ ភាសតីតិ ។ ស ខោ សោ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ លាភី ចេវ ហោតិ អច្ឆាទនស្ស លាភី វេតនស្ស លាភី អភិហារានំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ សូទោ សកស្ស ភត្តុ និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតិ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

ថ្ងៃនេះ ឧជារសខារពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឧជារសមិនខារពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឧជារសប្រៃពេញចិត្តអញក្តី ។ ថ្ងៃនេះ ឧជារសសាបពេញចិត្តអញក្តី ព្រះរាជាឬមហាមាត្យរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់ណា ព្រះហស្តទទួលនូវភត្តនឹងម្ហូបមានឧជារសសាបក្តី ទ្រង់ទទួលហើយទទួលទៀតនូវភត្តនឹងម្ហូបមានឧជារសសាបក្តី ទ្រង់ពោលសរសើរភត្តនឹងម្ហូបមានឧជារសសាបក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកចំអិននូវភត្តនោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ តែងបាននូវគ្រឿងស្លៀកពាក់ផង បាននូវថ្លៃឈ្នួលផង បាននូវរង្វាន់ទាំងឡាយផង ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាអ្នកចំអិនភត្តនោះជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ រៀននូវវិធីចំអិនភត្តរបស់ខ្លួន យ៉ាងណាមិញ ។

(៣០) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឥធេកច្ចោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរតោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា បហីយន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតិ ។ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរតោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ឧបក្កិលេសា បហីយន្តិ សោ តំ និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតិ ។ ស ខោ សោ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ លាភី ចេវ ហោតិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខវិហារានំ លាភី សតិសម្បជញ្ញស្ស ។

[៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏តាំងនៅមាំ ឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់ចេញបាន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារៀននូវនិមិត្តនោះ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏តាំងមាំ ឧបក្កិលេសទាំងឡាយ ក៏ភិក្ខុនោះលះបង់ចេញបាន ភិក្ខុនោះឈ្មោះថារៀននូវនិមិត្តនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ ជាអ្នកបាននូវធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ទាំងបាននូវសតិនិងសម្បជញ្ញៈ ។

តំ កិស្ស ហេតុ ។ តថា ហិ សោ ភិក្ខវេ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ កុសលោ ភិក្ខុ សកស្ស ចិត្តស្ស និមិត្តំ ឧគ្គណ្ហាតីតិ ។

(៣១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ វេឡុវគ្គាមកេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ឯថ តុម្ហេ ភិក្ខវេ សមន្តា វេសា-លិយា យថាមិត្តំ យថាសន្ទិដ្ឋំ យថាសម្ភត្តំ វស្សំ ឧបេថ(១) ឥធេវាហំ វេឡុវគ្គាមកេ វស្សំ ឧបគច្ឆាមីតិ ។ ឯវម្ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បដិស្សុត្វា សមន្តា វេសាលិយា យថាមិត្តំ យថាសន្ទិដ្ឋំ យថាសម្ភត្តំ វស្សំ ឧបគច្ឆុំ(២) ។

---

១ ឱ. គច្ឆថ ។ ២ ឱ. ឧបគញ្ឆុំ ។ ម. ឧបគច្ឆិំ ។

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុនោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃ ប៉ិនប្រសប់ តែងរៀននូវនិមិត្តនៃចិត្តរបស់ខ្លួន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវេឡុវគ្រាម ទៀបក្រុងវេសាលី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកអាយ ចូរទៅនៅចាំវស្សាដោយជុំវិញក្រុងវេសាលី តាមមិត្ត តាមសន្ទិដ្ឋមិត្ត (មិត្តធ្លាប់បានជួបគ្នា) តាមសម្ភត្តមិត្ត (មិត្តស្និទ្ធស្នាល) តថាគតក៏ចូលទៅចាំវស្សានៅក្នុងវេឡុវគ្រាមនេះដែរ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយចូលទៅចាំវស្សាដោយជុំវិញក្រុងវេសាលី តាមមិត្ត តាមសន្ទិដ្ឋមិត្ត តាមសម្ភត្តមិត្ត ។

[៣៦] ភគវា បន តត្ថេវ វេឡុវគាមកេ វស្សំ ឧបគច្ឆិ ។ អថខោ ភគវតោ វស្សូបគតស្ស ខរោ អាពាធោ ឧប្បជ្ជិ ពាឡ្ហា វេទនា វត្តន្តិ មារណន្តិកា ។ តត្រ សុទំ ភគវា សតោ សម្បជានោ អធិវាសេតិ អវិហញ្ញមានោ ។ អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ ន ខោ បន មេត្តប្បដិរូបំ យោហំ អនាមន្តេត្វា ឧបដ្ឋាកេ អនបលោកេត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ បរិនិព្វាយេយ្យំ យន្នូនាហំ ឥមំ អាពាធំ វីរិយេន បដិប្បណាមេត្វា ជីវិតសង្ខារំ អធិដ្ឋាយ វិហរេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភគវា តំ អាពាធំ វីរិយេន បដិប្បណាមេត្វា ជីវិតសង្ខារំ អធិដ្ឋាយ វិហាសិ ។ អថខោ ភគវា គិលានា វុដ្ឋិតោ អចិរវុដ្ឋិតោ គេលញ្ញា[១] វិហារបច្ឆាឆាយាយំ បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។

---

១ ឱ. ម. វិហារា និក្ខមិត្វា ។

(៣៦) ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចទៅចាំវស្សាក្នុងវេឡុវគ្រាមនោះឯង ។ គ្រានោះឯង កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចចូលទៅចាំវស្សាហើយ ព្រះអាពាធដ៏ក្លៀវក្លាកើតឡើង វេទនាដ៏ខ្លាំងស្ទើរតែនឹងមរណៈក៏ប្រព្រឹត្តទៅ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានព្រះសតិសម្បជញ្ញៈ ទ្រង់អត់សង្កត់ មិនឲ្យវេទនាបៀតបៀនព្រះអង្គបាន ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះតម្រិះដូច្នេះថា តថាគតមិនប្រាប់ពួកឧបដ្ឋាក មិនលាភិក្ខុសង្ឃហើយបរិនិព្វាន ដោយមេត្តាចិត្តឯណា មេត្តាចិត្តនោះមិនសមគួរឡើយ បើដូច្នោះមានតែតថាគតបណ្តេញអាពាធនេះចេញដោយវីរិយៈ ហើយអធិដ្ឋានជីវិតសង្ខារទុក ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បណ្តេញព្រះអាពាធនោះចេញដោយវីរិយៈ ហើយទ្រង់អធិដ្ឋានជីវិតសង្ខារទុក ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានសះស្បើយចាកព្រះអាពាធ លុះទ្រង់សះស្បើយចាកព្រះអាពាធមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ស្តេចបកគង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ក្នុងម្លប់ខាងក្រោយវិហារ ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

(៣៣) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទិដ្ឋំ[១] ភន្តេ ភគវតោ ខមនីយំ ទិដ្ឋំ ភន្តេ ភគវតោ យាបនីយំ អបិច មេ ភន្តេ មធុរកជាតោ វិយ កាយោ ទិសាបិ មេ ន បក្ខាយន្តិ ធម្មាបិ មំ នប្បដិភន្តិ ភគវតោ គេលញ្ញេន អបិច មេ ភន្តេ អហោសិ កាចិទេវ អស្សាសមត្តា ន តាវ ភគវា បរិនិព្ពាយិស្សតិ ន តាវ ភគវា ភិក្ខុសង្ឃំ អារព្ភ កិញ្ចិទេវ ឧទាហរតីតិ ។ កឹ បនានន្ទ ភិក្ខុសង្ឃោ មយិ បច្ចាសីសតិ ។ ទេសិតោ អានន្ទ មយា ធម្មោ អនន្តរំ អពាហិរំ ករិត្វា ។ នត្ថានន្ទ តថាគតស្ស ធម្មេសុ អាចរិយមុដ្ឋិ ។ យន្នូនានន្ទ[២]

---

១ ឱ. ទិដ្ឋា ។ ម. ទិដ្ឋោ មេ ភន្តេ ។ ២ ឱ. យស្ស នូនានន្ទ ។

[៣៣] គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីអត់ធន់របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គហាក់ដូចជាមានទម្ងន់ពេក ទិសទាំងឡាយក៏មិនប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ធម៌ទាំងឡាយក៏មិនភ្លឺច្បាស់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះអាពាធ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប៉ុន្តែថា ខ្ញុំព្រះអង្គនៅមានសេចក្តីសង្ឃឹមបន្តិចថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានទៅឡើយទេ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនទាន់ប្រារព្ធភិក្ខុសង្ឃ ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះឱវាទណាមួយនៅឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ភិក្ខុសង្ឃនឹកសង្ឃឹមតថាគតអ្វីទៀត ។ ម្នាលអានន្ទ ធម៌ដែលតថាគតបានសំដែងហើយ ធ្វើមិនឲ្យមានក្នុង មិនឲ្យមានក្រៅហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយរបស់តថាគតមិននៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអាចារ្យឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ គួរតែ

ឯវមស្ស អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហរិស្សាមីតិ វា មមុទ្ទេសិកោ ភិក្ខុសង្ឃោតិ វា ។ សោ នូន អានន្ទ ភិក្ខុសង្ឃំ អារព្ភ កិញ្ចិទេវ ឧទាហរេយ្យ ។ តថាគតស្ស ខោ អានន្ទ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហរិស្សាមីតិ វា មមុទ្ទេសិកោ ភិក្ខុសង្ឃោតិ វា ។ ស កឹ អានន្ទ តថាគតោ ភិក្ខុសង្ឃំ អារព្ភ កិញ្ចិទេវ ឧទាហរិស្សតិ ។ ឯតរហិ ខោ បនាហំ អានន្ទ ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោ អនុប្បត្តោ អសីតិកោ មេ វយោ(១) វត្តតិ ។ សេយ្យថាបិ អានន្ទ ជរសកដំ វេខមិស្សកេន(២) យាបេតិ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ វេខមិស្សកេន មញ្ញេ តថាគតស្ស កាយោ យាបេតិ ។

---

១ ឱ. ម. វេស្ក ។ ២ វេធមិស្សកេន ។

តថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា តថាគតនឹងគ្រប់គ្រងភិក្ខុសង្ឃដូច្នេះក្តី ថាភិក្ខុសង្ឃជាអ្នកពោលអាងចំពោះតថាគតដូច្នេះក្តី ។ ម្នាលអានន្ទ ដោយពិតនោះ តថាគតគួរប្រាប់ពួកភិក្ខុសង្ឃហើយសំដែងនូវពាក្យណាមួយទុក ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតមិនដែលមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា តថាគតនឹងគ្រប់គ្រងភិក្ខុសង្ឃដូច្នេះក្តី ថាភិក្ខុសង្ឃជាអ្នកពោលអាងចំពោះតថាគតដូច្នេះក្តី ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតនឹងប្រាប់ពួកភិក្ខុសង្ឃហើយសំដែងនូវពាក្យណាមួយធ្វើអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តថាគតគ្រាំគ្រា ចំរើនវ័យ ចាស់ ដល់ហើយនូវសេចក្តីថមថយដោយលំដាប់ មានអាយុ ៨០ ឆ្នាំហើយ វ័យរបស់តថាគតក៏នៅតែប្រព្រឹត្តទៅបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ដូចរទេះចាស់ ដែលបរទៅបានដោយរណបឫស្សី យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ កាយរបស់តថាគតនៅប្រព្រឹត្តទៅបាន ដូចជារណបឫស្សី ដូច្នោះដែរ ។

(៣៤) យស្មឹ អានន្ទ សមយេ តថាគតោ សព្វនិមិត្តានំ អមនសិការា ឯកច្ចានំ វេទនានំ និរោធា អនិមិត្តំ ចេតោសមាធឹ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ផាសុតរំ អានន្ទ តស្មឹ សមយេ តថាគតស្ស ហោតិ ។ តស្មាតិហានន្ទ អត្តទីបា វិហរថ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីបា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។

(៣៥) កថញ្ច អានន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីបោ វិហរតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីបោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ

អម្ពបាលិវគ្គ

[៣៨] ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យណា តថាគតបានចូលកាន់ចេតោសមាធិមិនមាននិមិត្ត ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនិមិត្តទាំងពួង ព្រោះរំលត់នូវពួកវេទនាបំពួកខ្លះ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងសម័យនោះ សេចក្តីសប្បាយដ៏ក្រៃលែង រមែងមានដល់តថាគត ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក កុំមានវត្ថុដទៃជាទីរឭកឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក កុំមានវត្ថុដទៃជាទីរឭកឡើយ ។

[៣៩] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ អានន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីបោ វិហរតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីបោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

(៣៦) យេ ហិ កេចិ អានន្ទ ឯតរហិ វា មមច្ចយេ[1] វា អត្តទីបា វិហរិស្សន្តិ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីបា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។ តមតគ្គេ មេ តេ អានន្ទ ភិក្ខូ ភវិស្សន្តិ យេ កេចិ សិក្ខាកាមាតិ ។

(៣៧) សាវត្ថិយំ ។ បេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុនុបស្សយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តា ភិក្ខុនិយោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោចុំ

---

១ ម. មមច្ចយេន វា ។

មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាល អានន្ទ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៦) ម្នាលអានន្ទ ពួកជនឯណាមួយ មានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក ក្នុងកាលឥឡូវនេះឬ ឬថាក្នុងកាលជាអំណើសអំពីតថាគតទៅហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុឯណាមួយ មានសេចក្ដីប្រាថ្នានូវការសិក្សា ភិក្ខុទាំងនោះនឹងប្រាកដមានក្នុងចំណែកដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ។

(៣៧) ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុនីច្រើនរូប ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនីទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

ឥធ ភន្តេ អានន្ទ សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុបតិដ្ឋិតចិត្តា វិហរន្តិយោ ឧឡារំ បុព្ពេនាបរំ វិសេសំ សញ្ជានន្តីតិ ។ ឯវមេតំ ភគិនិយោ ឯវមេតំ ភគិនិយោ យោ ហិ កោចិ ភគិនិយោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុបតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហរតិ តស្សេតំ បាដិកង្ខំ ឧឡារំ បុព្ពេនាបរំ វិសេសំ សញ្ជានិស្សតីតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ តា ភិក្ខុនិយោ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

(៣៨) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ

បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ពួកភិក្ខុនីច្រើនរូបក្នុងទីនេះ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តែងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងជាងទៀត ជាងគុណវិសេសខាងដើម ៗ ម្នាលនាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះហើយ ម្នាលនាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះហើយ ម្នាលនាងទាំងឡាយ ព្រោះថា ភិក្ខុភិក្ខុនីណាមួយ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នុ៎ះជាគ្រឿងសង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុភិក្ខុនីនោះ ភិក្ខុភិក្ខុនីនោះនឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងជាងទៀត ជាងគុណវិសេសខាងដើម ៗ លំដាប់នោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ធ្វើពួកភិក្ខុនីទាំងនោះ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ចៀសចេញទៅ ។

(៣៨) គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី លុះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងពេលខាងក្រោយនៃភត្តហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏-មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គ

បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុនុបស្សយោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ ភន្តេ សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ យេនាហំ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ ភន្តេ តា ភិក្ខុនិយោ មំ ឯតទវោចុំ ឥធ ភន្តេ អានន្ទ សម្ពហុលា ភិក្ខុនិយោ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហរន្តិយោ ឧឡារំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ជានន្តីតិ ។ ឯវំ វុត្តាហំ ភន្តេ តា ភិក្ខុនិយោ ឯតទវោចំ ឯវមេតំ ភគិនិយោ ឯវមេតំ ភគិនិយោ យោ ហិ កោចិ ភគិនិយោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហរតិ តស្សេតំ បាដិកង្ខំ ឧឡារំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ជានិស្សតីតិ ។

ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងវេលាបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះឯង ពួកភិក្ខុនីច្រើនរូប ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំខ្ញុំព្រះអង្គ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះពួកភិក្ខុនីទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ក្នុងទីនេះ មានពួកភិក្ខុនីច្រើនរូប មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិបដ្ឋានទាំង ៤ តែងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀតជាងគុណវិសេសខាងដើម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលភិក្ខុនីទាំងនោះ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គបាននិយាយទៅនឹងភិក្ខុនីទាំងនោះដូច្នេះថា ម្នាលនាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះឯង ម្នាលនាងទាំងឡាយ យ៉ាងនុ៎ះឯង ម្នាលនាងទាំងឡាយ ព្រោះថាភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នុ៎ះជាគ្រឿងសង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះនឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសក្រៃលែងដទៃទៀតជាងគុណវិសេសខាងដើម ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

(៣៩) ឯវមេតំ អានន្ទ ឯវមេតំ អានន្ទ យោ ហិ កោចិ អានន្ទ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនិ វា ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ វិហរតិ តស្សេតំ បាដិកង្ខំ ឧឡារំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ សញ្ជានិស្សតីតិ ។ កតមេសុ ចតូសុ ។

(៤០) ឥធានន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរតោ កាយារម្មណោ វា ឧប្បជ្ជតិ កាយស្មឹ បរិឡាហោ ចេតសោ វា លីនត្តំ ពហិទ្ធា វា ចិត្តំ វិក្ខិបតិ ។ តេន អានន្ទ ភិក្ខុនា កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហិតព្វំ ។ តស្ស កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហតោ បាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស

អម្ពបាលិវគ្គ

(៣៩) ម្នាលអានន្ទ យ៉ាងនុ៎ះឯង ម្នាលអានន្ទ យ៉ាងនុ៎ះឯង ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថាភិក្ខុឬភិក្ខុនីណាមួយ មានចិត្តតាំងខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នុ៎ះជាគ្រឿងសង្ឃឹមរបស់ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ ភិក្ខុឬភិក្ខុនីនោះ នឹងដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងដទៃទៀត ជាងគុណវិសេសខាងដើម ៗ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្ដេច ៗ

(៤០) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានប្រក្រតីពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ៗ កាលភិក្ខុនោះមានប្រក្រតីពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយដោយកិលេស មានកាយជាអារម្មណ៍ តែងកើតឡើងក្នុងកាយក្ដី សេចក្ដីរួញរាទៃចិត្តក្ដី ចិត្តតែងរសាត់អណ្ដែតទៅកាន់អារម្មណ៍ខាងក្រៅក្ដី ៗ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះត្រូវតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជាទីជ្រះថ្លាណាមួយចុះ ៗ កាលភិក្ខុនោះតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជាទីជ្រះថ្លាណាមួយបានហើយ បាមោជ្ជៈ (សេចក្ដីរីករាយ) រមែងកើតឡើង កាលភិក្ខុមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិហើយ

កាយោ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យស្ស ខ្វាហំ អត្ថាយ ចិត្តំ បណិទហឹ សោ មេ អត្ថោ អភិនិប្ផន្នោ ហន្ទទានិ បដិសំហរាមីតិ ។ សោ បដិសំហរតិ ចេវ ន ច វិតក្កេតិ ន ច វិចារេតិ អវិតក្កោម្ហិ អវិចារោ អជ្ឈត្តំ សតិមា សុខមស្មីតិ បជានាតិ ។

(៤៧) បុន ចបរំ អានន្ទ ភិក្ខុ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

កាយក៏ស្ងប់ ភិក្ខុដែលមានកាយស្ងប់ តែងសោយនូវសេចក្ដីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែលមានសេចក្ដីសុខ រមែងតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ភិក្ខុនោះតែងពិចារណាឃើញច្បាស់ដូច្នេះថា អាត្មាអញបានតាំងចិត្តដើម្បីប្រយោជន៍ឯណា ប្រយោជន៍របស់អាត្មាអញនោះ ក៏បានសម្រេចហើយ ណ្ហើយចុះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អាត្មាអញប្រមូលមកនូវចិត្ត (អំពីទីដែលគួរជ្រះថ្លា) ។ ភិក្ខុនោះរមែងប្រមូលមកនូវចិត្តបានផង មិនត្រិះរិះផង មិនពិចារណាផង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែស្មារតី នឹងសេចក្ដីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុង (អារម្មណ៍ជាទីគោចរ) ។

[៤១] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុមានប្រក្រតីពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។

អម្ពបាលិវគ្គោ

តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរតោ ធម្មារម្មណោ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយស្មឹ បរិឡាហោ ចេតសោ ច លីនត្តំ ពហិទ្ធា ច ចិត្តំ វិក្ខិបតិ ។ តេន អានន្ទ ភិក្ខុនា កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហិតព្វំ ។ តស្ស កិស្មិញ្ចិទេវ បសាទនីយេ និមិត្តេ ចិត្តំ បណិទហតោ បាមុជ្ជំ ជាយតិ បមុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ភតិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខិនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យស្ស ខ្វាហំ អត្ថាយ ចិត្តំ បណិទហឹ សោ មេ អត្ថោ អភិនិប្ផន្នោ ហន្ទ ទានិ បដិសំហរាមីតិ ។ សោ បដិសំហរតិ ចេវ ន ច វិតក្កេតិ ន ច វិចារេតិ អវិតក្កោម្ហិ អវិចារោ អជ្ឈត្តំ សតិមា សុខមស្មីតិ បជានាតិ ។ ឯវំ ខោ អានន្ទ បណិធាយ ភាវនា ហោតិ ។

អម្ពបាលិវគ្គ

កាលភិក្ខុនោះមានប្រក្រតីពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយដោយកិលេស មានធម៌ជាអារម្មណ៍ រមែងកើតឡើងក្នុងកាយក្ដី សេចក្ដីរួញកនៃចិត្តក្ដី ចិត្តសោកអណ្ដែតទៅកាន់អារម្មណ៍ខាងក្រៅក្ដី ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះត្រូវតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តដែលគួរជាទីជ្រះថ្លាណាមួយចុះ ។ កាលបើភិក្ខុនោះតាំងចិត្តទុកក្នុងនិមិត្តគួរជាទីជ្រះថ្លាណាមួយបានហើយ បាមោជ្ជៈក៏កើតឡើង កាលភិក្ខុមានបាមោជ្ជៈហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ កាយក៏ស្ងប់ ភិក្ខុដែលមានកាយស្ងប់ រមែងសោយនូវសេចក្ដីសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុដែលមានសេចក្ដីសុខ រមែងតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ភិក្ខុនោះរមែងពិចារណាឃើញច្បាស់ដូច្នេះថា អាត្មាអញបានតាំងចិត្តដើម្បីប្រយោជន៍ឯណា ប្រយោជន៍របស់អាត្មាអញនោះ បានសម្រេចហើយ ក្រោយចុះឥឡូវនេះ អាត្មាអញប្រមូលមកនូវចិត្ត ។ ភិក្ខុនោះទើបប្រមូលមកនូវចិត្តផង មិនត្រិះរិះផង មិនពិចារណាផង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែស្មារតី និងសេចក្ដីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុង (អារម្មណ៍ជាទីគោចរ) ។ ម្នាលអានន្ទ ការតាំងចិត្តហើយភាវនា យ៉ាងនេះឯង ។

(៨២) កថញ្ច អានន្ទ អប្បណិធាយ ភាវនា ហោតិ ។ ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិធាយ អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បជានាតិ អថ បច្ឆា បុរេ អសង្ខិត្តំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បជានាតិ អថ ច បន កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បជានាតិ ។

(៨៣) ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិធាយ អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បជានាតិ អថ បច្ឆា បុរេ អសង្ខិត្តំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បជានាតិ អថ ច បន វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បជានាតិ ។

(៨២) ម្នាលអានន្ទ ចុះការមិនតាំងចិត្តហើយភាវនា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ តែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ ផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ ទាំងមុន មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

(៨៣) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅហើយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ទាំងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ ផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយ ទាំងមុន មួយទៀត តែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្តីសុខ ។

(៤៤) ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិធាយ អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បជានាតិ អថ បច្ឆា បុរេ អសង្ខិត្តំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បជានាតិ អថ ច បន ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បជានាតិ ។

(៤៥) ពហិទ្ធា អានន្ទ ភិក្ខុ ចិត្តំ អប្បណិធាយ អប្បណិហិតំ មេ ពហិទ្ធា ចិត្តន្តិ បជានាតិ អថ បច្ឆា បុរេ អសង្ខិត្តំ វិមុត្តំ អប្បណិហិតន្តិ បជានាតិ អថ ច បន ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា សុខមស្មីតិ បជានាតិ ។

(៨៨) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ រមែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុកក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ រួចផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយទាំងមុខ មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្ដីសុខ ៗ

(៨៩) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមិនបានតាំងចិត្តក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ រមែងដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) មួយទៀត ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តអាត្មាអញមិនបានរាយមាយ រួចផុតស្រឡះហើយ មិនបានតាំងទុក (ក្នុងអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ទាំងក្រោយទាំងមុខ មួយវិញទៀត ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី មានសេចក្ដីសុខ ៗ

(៨៦) ឯវំ ខោ អានន្ទ អប្បណិធាយ ភាវនា ហោតិ ។ ឥតិ ខោ អានន្ទ ទេសិតា មយា បណិធាយ ភាវនា ទេសិតា មយា អប្បណិធាយ ភាវនា ។ យំ អានន្ទ សត្ថារា ករណីយំ សាវកានំ ហិតេសិនា អនុកម្បកេន អនុកម្បំ ឧបាទាយ កតំ វោ តំ មយា ។ ឯតានិ អានន្ទ រុក្ខមូលានិ ឯតានិ សុញ្ញាគារានិ ។ ឈាយថានន្ទ[១] មា បមាទត្ថ មា បច្ឆា វិប្បដិសារិនោ អហុវត្ថ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ ។

អម្ពបាលិវគ្គោ បឋមោ ។

---

១ ឱ. ម. និជ្ឈាយថានន្ទ ។

(៤៦) ម្នាលអានន្ទ ការមិនតាំងចិត្តហើយភាវនា យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ ការតាំងចិត្តហើយភាវនា តថាគតសំដែងហើយ ការមិនតាំងចិត្តហើយភាវនា តថាគតក៏បានសំដែងហើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ កិច្ចឯណា ដែលព្រះសាស្តាជាអ្នកស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ជាអ្នកអនុគ្រោះ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ គប្បីធ្វើដល់សាវកទាំងឡាយ កិច្ចនោះ តថាគតបានធ្វើហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលអានន្ទ កិច្ចទាំងនុ៎ះ គឺម្លប់ឈើ កិច្ចទាំងនុ៎ះ គឺទីស្ងាត់ ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណា ចូរកុំប្រមាទ កុំមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយឡើយ នេះជាអនុសាសនី គឺពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នូវភាសិតនេះហើយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុក៏ពេញចិត្តរីករាយចំពោះភាសិតព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ចប់ អម្ពបាលិវគ្គ ទី ១ ។

តស្សុទ្ទានំ

អម្ពបាលិសតោ ភិក្ខុ

សាលក្កុសលកសិ ច

សាក្កុណាក្ឃី មក្កដោ ស្វេនោ

គិលានោ ភិក្ខុនី វាសកោតិ ។

ឧទ្ទាននៃអម្ពបាលិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន មាន ២ លើក អំពីភិក្ខុមានស្មារតី ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែនកោសល ១ អំពីគិនអកុសលនឹងកុសល ១ អំពីសត្វខ្លែងឆាបប្រចៀប ១ អំពីប្រទេសដែលសត្វស្វានឹងមនុស្សទៅបានដោយលំបាក ១ អំពីជនអ្នកចំអិនទូរកត្ត ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះប្រឈួនជាទម្ងន់ ១ អំពីព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប ១ ។

ចតុត្ថវគ្គោ

(៤៧) សាវត្ថិនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មហាបុរិសោ មហាបុរិសោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ មហាបុរិសោ ហោតីតិ ។ វិមុត្តចិត្តត្តា ខ្វាហំ សារីបុត្ត មហាបុរិសោតិ វទាមិ អវិមុត្តចិត្តត្តា នោ មហាបុរិសោតិ វទាមិ ។

(៤៨) កថញ្ច សារីបុត្ត វិមុត្តចិត្តោ ហោតិ ។ ឥធ សារីបុត្ត ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរតោ

នាឡន្ទវគ្គ

(៤៧) សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យគេតែងនិយាយថា មហាបុរស មហាបុរស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបុគ្គលជាមហាបុរសដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលសារីបុត្ត តថាគតហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្តរួចផុតស្រឡះហើយ មិនមែនហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្តមិនទាន់រួចផុតស្រឡះទេ ។

(៤៨) ម្នាលសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុដែលឈ្មោះថាមានចិត្តរួចស្រឡះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី

ចិត្តំ វិរជ្ជតិ វិមុច្ចតិ អនុបាទាយ អាសវេហិ ។ វេទនា-

សុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្ប-

ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរតោ ចិត្តំ វិរជ្ជតិ

វិមុច្ចតិ អនុបាទាយ អាសវេហិ ។ ឯវំ ខោ សារីបុត្ត

វិមុត្តចិត្តោ ហោតិ ។ វិមុត្តចិត្តត្តា ខ្វាហំ សារីបុត្ត

មហាបុរិសោតិ វទាមិ អវិមុត្តចិត្តត្តា នោ មហាបុរិសោតិ

វទាមីតិ ។

(៨៩) ឯកំ សមយំ ភគវា នាឡន្ទាយំ វិហរតិ

បាវារិកម្ពវនេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ

ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រេក រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី ចិត្តក៏ប្រាសចាកតម្រេក រួចស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុដែលឈ្មោះថាមានចិត្តរួចស្រឡះ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលសារីបុត្ត តថាគតហៅថា មហាបុរស ព្រោះមានចិត្តរួចស្រឡះ មិនមែនហៅថា មហា-បុរស ព្រោះមិនមានចិត្តរួចស្រឡះទេ ។

(៤៩) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបាវារិ-កម្ពវ័ន ជិតក្រុងនាឡន្ទា ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ

យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯវំ បសន្នោហំ ភន្តេ ភគវតិ ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភគវតា ភិយ្យោភិញ្ញតរោ យទិទំ សម្ពោធិយន្តិ ។ ឧឡារា ខោ ត្យាយំ សារីបុត្ត អាសភិវាចា ភាសិតា ឯកំសោ គហិតោ សីហនាទោ នទិតោ ឯវំ បសន្នោហំ ភន្តេ ភគវតិ ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភគវតា ភិយ្យោភិញ្ញតរោ យទិទំ សម្ពោធិយន្តិ ។

ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងលើសជាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសម្ពោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុងអតីតកាលផង មិនមានក្នុងអនាគតកាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលផងឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត អាសភិវាចា (វាចាដ៏អង់អាច) នេះ ដែលអ្នកបានពោលហើយលើសលុបពេកណាស់ សីហនាទដែលខ្លួនកាន់យកតែមួយចំណែក អ្នកបានបន្លឺឡើងហើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងក្រៃលែងជាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសម្ពោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុងអតីតកាលផង មិនមានក្នុងអនាគតកាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលផង ។

បាថិកវគ្គោ

(៩០) កិន្នុ តេ សារីបុត្ត យេ តេ អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភគវន្តោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតា ឯវំសីលា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ ឥតិ បិ ឯវំធម្មា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ ឥតិ បិ ឯវំបញ្ញា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ ឥតិ បិ ឯវំវិហារិនោ តេ ភគវន្តោ អហេសុំ ឥតិ បិ ឯវំវិមុត្តា តេ ភគវន្តោ អហេសុំ ឥតិ បិតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

(៩១) កឹ បន តេ សារីបុត្ត យេ តេ ភវិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភគវន្តោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតា ឯវំសីលា តេ ភគវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ បិ ឯវំធម្មា តេ ភគវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ បិ ឯវំបញ្ញា តេ ភគវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ បិ ឯវំវិហារិនោ តេ ភគវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ បិ ឯវំវិមុត្តា តេ ភគវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិ បិតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

នាឡន្ទវគ្គ

(៥០) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងអតីតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ អ្នកបានកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នេះ បានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរនុ៎ះកំណត់មិនបានទេ ។

(៥១) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងអនាគតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ អ្នកកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះអង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះអង្គមានធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះអង្គមានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះអង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយនោះ ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នេះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរនុ៎ះកំណត់មិនបានទេ ។

(៥២) កឹ បន ត្យាហំ សារីបុត្ត ឯតរហិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ ឯវំសីលោ ភគវា ឥតិ វា ឯវំធម្មោ ភគវា ឥតិ វា ឯវំបញ្ញោ ភគវា ឥតិ វា ឯវំវិហារី ភគវា ឥតិ វា ឯវំវិមុត្តោ ភគវា ឥតិ វាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

(៥៣) ឯត្ថ ច តេ សារីបុត្ត អតីតានាគតប្បច្ចុ-ប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធេសុ ចេតោបរិយា-យញាណំ នត្ថិ ។ អថ កិញ្ចរហិ ត្យាយំ សារីបុត្ត ឧឡារា អាសភិវាចា ភាសិតា ឯកំសោ គហិតោ សីហនាទោ នទិតោ ឯវំ បសន្នាហំ ភន្តេ ភគវតិ

(៤២) ម្នាលសារីបុត្ត ចុះតថាគតជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលនេះ អ្នកកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានធម៌ជាគ្រឿងនៅយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ដូច្នេះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរនុ៎ះកំណត់មិនបានទេ ។

(៤៣) ម្នាលសារីបុត្ត ការកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់អ្នក មិនមានក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ក្នុងកាលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ននុ៎ះឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ចុះហេតុដូចម្តេចក៏កាលឥឡូវនេះ អាសភិវាចាដ៏លើសលុប អ្នកបានពោលហើយ សីហនាទដែលខ្លួនកាន់យកដោយចំណែកមួយ អ្នកបានបន្លឺឡើងហើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះ

ន ចាហុ ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតរហិ វិជ្ជតិ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភគវតា ភិយ្យោភិញ្ញ-តរោ យទិទំ សម្ពោធិយន្តិ ។ ន ខោ មេ តំ ភន្តេ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធេ-សុ ចេតោបរិយាយញាណំ អត្ថិ អបិ ច ធម្មន្វយោ វិទិតោ ។

(៨៤) សេយ្យថាបិ ភន្តេ រញ្ញោ បច្ចន្តិមំ នគរំ ទឡ្ហុទ្ទាលំ[១] ទឡ្ហបាការតោរណំ ឯកទ្វារំ តត្រស្ស ទោវារិកោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី អញ្ញាតានំ និវា-រេតា ញាតានំ បវេសេតា ។ សោ តស្ស នគរស្ស ស-មន្តា អនុបរិយាយបថំ អនុក្កមមានោ ន បស្សេយ្យ បាការសន្ធិំ វា បាការវិវរំ វា អន្តមសោ ពិឡារនិស្សក្ក-នមត្តំបិ ។ តស្ស ឯវមស្ស យេ ខោ កេចិ ឱឡារិកា បាណា ឥមំ នគរំ បវិសន្តិ វា និក្ខមន្តិ វា សព្វេ តេ

---

១ ឱ, ម, ទឡ្ហុទ្ទាបំ ។

សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងក្រៃលែងលើសជាងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្នុងសម្ពោធិញ្ញាណនេះ មិនមានក្នុងអតីតកាលផង មិនមានក្នុងអនាគតកាលផង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពិតមែនតែការកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ចំពោះព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល អនាគតកាល បច្ចុប្បន្នកាលនោះ មិនមានឡើយ ប៉ុន្តែការស្ទង់តាមធម៌ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងច្បាស់ហើយ ។

[៥៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចនគររបស់ព្រះរាជា នៅទីបំផុតដែន មានជើងកំពែងដ៏មាំ មានកំពែងនឹងសសរខឿនដ៏មាំ មានទ្វារតែមួយ នាយទ្វាររបស់ព្រះរាជានោះជាបណ្ឌិត ឈ្លាសវៃ មានប្រាជ្ញា នៅប្រចាំត្រង់ទ្វារនោះ ចាំហាមឃាត់ជនទាំងឡាយដែលមិនស្គាល់ បើកឲ្យតែពួកជនដែលស្គាល់ចូលទៅបាន ។ នាយទ្វារនោះដើរត្រួតត្រាផ្លូវតាមជុំកំពែងជាយជុំវិញនគរនោះ ក៏មិនឃើញនូវទីតនៃកំពែងឬឬនៅចន្លោះនៃកំពែង ដោយហោចទៅសូម្បីតែសត្វឆ្មាក៏សន្សុលចូលពុំបាន ។ នាយទ្វារនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វធំៗណាមួយ រមែងចូលទៅកាន់នគរនេះ ឬចេញមកវិញ ពួកសត្វទាំងអស់នោះ

ឥមិនា វ ទ្វារេន បវិសន្តិ វា និក្ខមន្តិ វាតិ ។ ឯវមេវ ខោ មេ ភន្តេ ធម្មន្វយោ វិទិតោ យេបិ តេ ភន្តេ អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភគវន្តោ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករណេ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ យថាភូតំ ភាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុជ្ឈឹសុ ។ យេបិ តេ ភន្តេ ភវិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភគវន្តោ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករណេ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ យថាភូតំ ភាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ ភគវាបិ ភន្តេ ឯតរហិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករណេ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ

រមែងចូលទៅ ឬចេញតាមទ្វារនេះឯង យ៉ាងណាមិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការស្ទង់តាមធម៌ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានក្នុងអតីតកាល ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ ទ្រង់លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឲ្យមានកំឡាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យដំកល់ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ទ្រង់ចំរើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ត្រាស់ដឹងចំពោះនូវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌តាមសភាវៈពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណាជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានក្នុងអនាគតកាល ព្រះដ៏មានព្រះ-ភាគទាំងអស់នោះ ទ្រង់លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឲ្យមានកំឡាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យដំកល់ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ទ្រង់ចំរើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ត្រាស់ដឹងនូវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌តាមសភាវៈពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏-មានព្រះភាគជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏ទ្រង់លះបង់នូវនីវរណៈទាំង ៥ ដែលជាឧបក្កិលេសនៃចិត្ត ដែលធ្វើបញ្ញាឲ្យមានកំឡាំងថយ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យដំកល់ខ្ជាប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤

សត្ត ពោជ្ឈង្គេ យថាភូតំ ភាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ។

(៥៥) សាធុ សាធុ សារីបុត្ត តស្មាតិហ ត្វំ សារីបុត្ត ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អភិក្ខណំ ភាសេយ្យាសិ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនំ ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ ។ យេសម្បិ ហិ សារីបុត្ត មោឃបុរិសានំ ភវិស្សតិ តថាគតេ កង្ខា វា វិមតិ វា តេសម្បិមំ ធម្មបរិយាយំ សុត្វា យា តថាគតេ កង្ខា វា វិមតិ វា សា បហីយិស្សតីតិ ។

(៥៦) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ មគធេសុ វិហរតិ នាឡកគាមកេ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ឧបដ្ឋាកោ ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ តេនេវ អាពាធេន បរិនិព្វាយិ ។

ទ្រង់ចំរើននូវពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ត្រាស់ដឹងនូវអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិធម៌ តាមសភាវៈពិត យ៉ាងនេះឯង ។

(៥៥) ម្នាលសារីបុត្ត ត្រូវណាស់ហើយ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលនូវធម្មបរិយាយនេះ ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសកនិងឧបាសិកា ឲ្យរឿយៗចុះ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ឬសេចក្តីសង្ស័យក្នុងព្រះតថាគត នឹងមានដល់មោឃបុរសឯណា មោឃបុរសទាំងនោះ បានស្តាប់នូវធម្មបរិយាយនេះហើយ មុខជានឹងលះបង់នូវសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ឬសេចក្តីសង្ស័យក្នុងព្រះតថាគតចេញបាន ។

(៥៦) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ មានអាពាធ មានសេចក្តីទុក្ខ មានជម្ងឺធ្ងន់ នៅក្នុងស្រុកនាឡកៈ ក្នុងដែនមគធៈ ។ មានសាមណេរឈ្មោះចុន្ទ ជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្ត ក៏បរិនិព្វានដោយអាពាធនោះ ។

(៩៧) អថខោ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បត្តចីវរមាទាយ យេន សាវត្ថិ ជេតវនំ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច អាយស្មា ភន្តេ សារីបុត្តោ បរិនិព្វុតោ ឥទមស្ស បត្តចីវរន្តិ ។ អត្ថិ ខោ ឥទំ អាវុសោ ចុន្ទ កថាបាភតំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ អាយាមាវុសោ ចុន្ទ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិស្សាម ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ ឯតមត្ថំ អារោចេស្សាមាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចស្សោសិ ។

[៤៧] លំដាប់នោះឯង ចុន្ទសាមណេរក៏កាន់យកបាត្រនឹងចីវររបស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ហើយចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ឯវត្តជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះចុន្ទសាមណេរអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុបរិនិព្វានហើយ នេះបាត្រចីវររបស់លោក ។ ម្នាលអាវុសោចុន្ទ នេះជាដំណើរដែលអ្នកនាំមកជាដំបូង ម្នាលអាវុសោចុន្ទ មក យើងនឹងនាំគ្នាចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដើម្បីគាល់ព្រះអង្គ លុះចូលទៅដល់ហើយ នឹងក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ចុន្ទសាមណេរក៏ទទួលពាក្យព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ករុណាលោកម្ចាស់ ។

(៥៨) អថខោ អាយស្មា ច អានន្ទោ ចុន្ទោ ច ស-
មណុទ្ទេសោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា
ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ
និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច
អយំ ភន្តេ ចុន្ទោ សមណុទ្ទេសោ ឯវមាហ អាយស្មា
ភន្តេ សារីបុត្តោ បរិនិព្វុតោ ឥទមស្ស បត្តចីវរន្តិ ។ អបិ
ច មេ ភន្តេ មធុរកជាតោ វិយ កាយោ ទិសាបិ មេ ន
បក្ខាយន្តិ ធម្មាបិ មំ នប្បដិភន្តិ អាយស្មា សារីបុត្តោ
បរិនិព្វុតោតិ សុត្វា ។

(៥៩) កឹ នុ ខោ អានន្ទ សារីបុត្តោ សីលក្ខន្ធំ វា
អាទាយ បរិនិព្វុតោ សមាធិក្ខន្ធំ វា អាទាយ បរិនិព្វុ-
តោ បញ្ញាខន្ធំ វា អាទាយ បរិនិព្វុតោ វិមុត្តិក្ខន្ធំ វា
អាទាយ បរិនិព្វុតោ វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធំ វា អា-
ទាយ បរិនិព្វុតោតិ ។ ន ខោ មេ ភន្តេ អាយស្មា
សារីបុត្តោ សីលក្ខន្ធំ វា អាទាយ បរិនិព្វុតោ ។ បេ ។
វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធំ វា អាទាយ បរិនិព្វុតោ ។

(៥៨) គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុនឹងចុន្ទសាមណេរ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុន្ទសាមណេរនេះ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុបរិនិព្វានហើយ នេះបាត្រចីវររបស់លោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត កាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គហាក់ដូចជារឹងស្ពុកស្ពឹង ទាំងទិសទាំងឡាយក៏មិនប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ទាំងធម៌ទាំងឡាយក៏មិនភ្លឺច្បាស់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដែរ ព្រោះបានឮថា ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុបរិនិព្វានទៅហើយ ។

(៥៩) ម្នាលអានន្ទ សារីបុត្តនាំយកសីលក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកសមាធិក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកបញ្ញាក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកវិមុត្តិក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ នាំយកវិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅហើយឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ នាំយកសីលក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅក៏ទេ ។បេ។ នាំយកវិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធ បរិនិព្វានទៅក៏ទេ ។

អបិ ច មេ ភន្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឱវាទកោ អហោសិ[១] វិញ្ញាបកោ សន្ទស្សកោ សមាទបកោ សមុត្តេជកោ សម្បហំសកោ អកិលាសុ ធម្មទេសនាយ អនុគ្គាហកោ សព្រហ្មចារីនំ តំ មយំ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ធម្មោជំ ធម្មភោគំ ធម្មានុគ្គហំ អនុស្សរាមាតិ ។

[៦០] ននុ តំ អានន្ទ មយា បដិកច្ចេវ អក្ខាតំ សព្វេហិ បិយេហិ មនាបេហិ នានាភាវោ វិនាភាវោ អញ្ញថាភាវោ តំ កុតេត្ថ អានន្ទ លព្ភា ។ យន្តំ ជាតំ ភូតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វត បលុជ្ជីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

---

១ ឱ. តិណ្ណោ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប៉ុន្តែព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ លោកជាអ្នកប្រដៅ ជាអ្នកពន្យល់ ជាអ្នកបំភ្លឺ ជាអ្នកបបួល ជាអ្នកឲ្យអាចហាន ជាអ្នកឲ្យរីករាយ ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់ពួកសព្រហ្មចារីដោយធម៌ទេសនា យើងខ្ញុំទាំងឡាយតែងរឭកតាមនូវធម្មឱជារស ធម្មសម្បត្តិ ធម្មានុគ្រោះ របស់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុនោះ ។

(៦០) ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនោះ តថាគតបានប្រាប់មុនហើយថា ការផ្សេងៗគ្នា ការព្រាត់ប្រាសគ្នា ការប្រព្រឹត្តទៅទីទៃពីគ្នា ចាកសត្វនឹងសង្ខារទាំងពួង ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ម្នាលអានន្ទ អ្នកគប្បីបានដំណើរនោះអំពីទីឯណាដូច្នេះ មិនមែនឬ ។ របស់ឯណាដែលកើតហើយ ចំរើនហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ របស់នោះឯងតែងមានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បុគ្គលនឹងសង្ឃឹមថា សូមឲ្យរបស់នោះកុំបីវិនាសឡើយ ហេតុនុ៎ះមិនដែលមានឡើយ ។

(៦១) សេយ្យថាបិ អានន្ទ មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ យោ មហន្តតរោ ខន្ធោ សោ បលុជ្ជេយ្យ ។ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ មហតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ សារីបុត្តោ បរិនិព្វុតោ តំ កុតេត្ថ អានន្ទ លព្ភា ។ យន្តំ ជាតំ ភូតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វត មា បលុជ្ជីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ តស្មាតិហ អានន្ទ អត្តទីបា វិហរថ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីបា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។

(៦២) កថញ្ចានន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីបោ វិហរតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីបោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ

តាឡសូវគ្គ

(៦១) ម្នាលអានន្ទ ដូចដើមឈើធំក្រៃលែងជាងឈើធំ ដែលមានខ្លឹម កំពុងតាំងនៅ ស្រាប់តែរលំទៅ យ៉ាងណា ៗ ម្នាលអានន្ទ កាលបើភិក្ខុសង្ឃជាច្រើន ប្រកបដោយសារធម៌ កំពុងឋិតនៅ ស្រាប់តែសាវ័បុត្តបរិនិព្វានទៅ ក៏យ៉ាងនោះឯង ម្នាលអានន្ទ ដំណើរនោះអ្នកគប្បីបានអំពីទីឯណា ៗ របស់ឯណាដែលកើតហើយ ចំរើនហើយ បច្ច័យតាក់តែងហើយ តែងមានសេចក្តីវិនាសទៅជាធម្មតា បុគ្គលទទឹងសង្ឃឹមថា សូមឲ្យរបស់នោះកុំវិនាសទៅឡើយ ហេតុនុ៎ះមិនដែលមានឡើយ ៗ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរឭកឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរឭកឡើយ ៗ

(៦២) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុដែលមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក តើដូចម្តេច ៗ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ តែងពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់

លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ អានន្ទ ភិក្ខុ អត្តទីបោ វិហរតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីបោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

(៦៣) យេ ហិ កេចិ អានន្ទ ឯតរហិ វា មមច្ច-យេ វា អត្តទីបា វិហរិស្សន្តិ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីបា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។ តមតគ្គេមេតេ អានន្ទ ភិក្ខូ ភវិស្សន្តិ យេ កេចិ សិក្ខាកាមាតិ ។

នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក មិនមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក យ៉ាងនេះឯង ។

(៦៣) ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី ក្នុងកាលអំណោះអំពីតថាគតទៅក្តី ទឹងមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីរឭក កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរឭក មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីរឭក កុំបីមានវត្ថុដទៃជាទីរឭកចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយជាអ្នកប្រាថ្នាការសិក្សា ភិក្ខុទាំងនោះនឹងប្រាកដមានក្នុងចំណោមដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ។

នាឡន្ទវគ្គោ

[៦៤] ឯកំ សមយំ ភគវា វជ្ជីសុ វិហរតិ ឧក្កាចេលាយំ គង្គាយ នទិយា តីរេ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ អចិរបរិនិព្វុតេសុ សារីបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ អជ្ឈោកាសេ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ ភគវា តុណ្ហីភូតំ ភិក្ខុសង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អបិ ខោ ម្យាយំ ភិក្ខវេ បរិសា សុញ្ញា វិយ ខាយតិ អបរិនិព្វុតេសុ សារីបុត្តមោគ្គល្លានេសុ ។ អសុញ្ញា មេ សា[១] ភិក្ខវេ ទិសា ហោតិ អនបេក្ខា តស្សំ ទិសាយំ ហោតិ យស្សំ ទិសាយំ សារីបុត្តមោគ្គល្លានា វិហរន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. សាតិ បទំ ន ហោតិ ។

ចេលសូត្រ

(៦៤) កាលដែលព្រះសារីបុត្តនិងព្រះមោគ្គល្លាន[១] បរិនិព្វានទៅហើយមិនយូរប៉ុន្មាន សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងគង្គា ជិតក្រុងឧក្កចេលា នាដែនវជ្ជី ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានភិក្ខុសង្ឃហោមរោមទ្រង់គង់នៅក្នុងទីវាល ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ក្រឡេកមើលទៅភិក្ខុសង្ឃនៅស្ងៀមហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់ទៅនឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលសារីបុត្តនិងមោគ្គល្លានមិនទាន់បរិនិព្វាននៅឡើយ ក៏បរិសទ្យនេះឯង ប្រាកដហាក់ដូចជាសូន្យដល់តថាគត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) សារីបុត្តនិងមោគ្គល្លាននៅក្នុងទិសឯណា ទិសនោះមិនសូន្យដល់តថាគតទេ ទាំងសេចក្ដីមិនព្រួយបារម្ភ (របស់តថាគត) ក៏មានក្នុងទិសនោះ ។

---

១ ព្រះថេរៈទាំងពីរអង្គនេះ បរិនិព្វានក្នុងខែកត្ដិកជាមួយគ្នា ផ្សេងគ្នាតែមុននិងក្រោយ គឺព្រះសារីបុត្តបរិនិព្វានក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើតខែកត្ដិក ព្រះមហាមោគ្គល្លានបរិនិព្វានក្នុងថ្ងៃ ១៥ រោចខែកត្ដិក (អដ្ឋកថា) ។

(៦៥) យេបិ តេ ភិក្ខវេ អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្បិ ភគវន្តានំ ឯតបរមំយេវ សាវកយុគំ អហោសិ សេយ្យថាបិ មយ្ហំ សារីបុត្តមោគ្គល្លានា ។ យេបិ តេ ភិក្ខវេ ភវិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេសម្បិ ភគវន្តានំ ឯតបរមំយេវ សាវកយុគំ ភវិស្សតិ សេយ្យថាបិ មយ្ហំ សារីបុត្តមោគ្គល្លានា ។

(៦៦) អច្ឆរិយំ ភិក្ខវេ សាវកានំ អព្ភុតំ ភិក្ខវេ សាវកានំ សត្ថុ ច នាម សាសនករា ភវិស្សន្តិ ឱវាទប្បដិករា ច ចតុន្នញ្ច បរិសានំ បិយា ភវិស្សន្តិ មនាបា គរុ[១]ការនីយា ច ។ អច្ឆរិយំ ភិក្ខវេ តថាគតស្ស អព្ភុតំ ភិក្ខវេ តថាគតស្ស ឯវរូបេបិ នាម សាវកានំ យុគេ បរិនិព្ពុតេ នត្ថិ តថាគតស្ស សោកោ វា បរិទេវោ វា តំ កុតេត្ថ ភិក្ខវេ លព្ភា ។ យន្តំ ជាតំ

---

១ ឱ. ម. គរុ ប ។

(៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយ ឯណា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលមានហើយក្នុងអតីតកាលក្តី សាវកទាំងគូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ក៏មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដូចជាសារីបុត្តនិងមោគ្គល្លានរបស់តថាគតដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងឡាយឯណា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នឹងមានក្នុងអនាគតកាលក្តី សាវកទាំងគូរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគទាំងនោះ ក៏មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ដូចជាសារីបុត្តនិងមោគ្គល្លានរបស់តថាគតដែរ ។

(៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុអស្ចារ្យរបស់ពួកសាវក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុចម្លែករបស់ពួកសាវក ព្រោះពួកសាវកជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ និងធ្វើតាមឱវាទរបស់តថាគតជាគ្រូហើយ នឹងបានជាទីស្រឡាញ់ផង ជាទីគាប់ចិត្តផង ជាទីគោរពផង ជាទីសរសើរផង នៃពួកបរិសទ្យទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុអស្ចារ្យរបស់តថាគត ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (នេះ) ជាហេតុចំឡែករបស់តថាគត ព្រោះថាកាលបើសាវកទាំងគូមានសភាពដូច្នេះ បរិនិព្វានទៅហើយ សេចក្តីសោកក្តី សេចក្តីខ្សឹកខ្សួលក្តី មិនមានដល់តថាគតឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលគប្បីបាននូវហេតុនោះអំពីទីណា ។ ធម្មជាតឯណាដែលកើតហើយ

ភូតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វត មា បលុជ្ជីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

(៦៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហតោ រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ យេ មហន្តកា ខន្ធា តេ បលុជ្ជេយ្យុំ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ មហតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស តិដ្ឋតោ សារវតោ សារីបុត្តមោគ្គល្លានា បរិនិព្វុតា តំ កុតេត្ថ ភិក្ខវេ លព្ភា ។ យន្តំ ជាតំ ភូតំ សង្ខតំ បលោកធម្មំ តំ វត មា បលុជ្ជីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខវេ អត្តទីបា វិហរថ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីបា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។

ចូឡវគ្គ

មានហើយ បច្ច័យប្រជុំតាក់តែងហើយ ក៏គង់មានកិរិយាទ្រុឌទ្រោមទៅជាធម្មតា (ទីងឃាត់) ថា នុហ្ន៍ ធម្មជាតនោះចូរកុំទ្រុឌទ្រោមទៅ ហេតុនេះរមែងមិនមានឡើយ ។

(៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដើមឈើដែលធំ ជាឈើមានខ្លឹម កំពុងឋិតនៅ ឯមែកដែលធំៗនៃឈើនោះក៏បាក់បែកទៅ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯភិក្ខុសង្ឃដ៏ធំ មានខ្លឹមឋិតនៅ សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន(១) បរិនិព្វានទៅហើយ សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាននោះ បុគ្គលគប្បីរកបានក្នុងភិក្ខុសង្ឃនេះអំពីទីណា ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ធម្មជាតឯណាដែលកើតហើយ មានហើយ បច្ច័យប្រជុំតាក់តែងហើយ (ទីងឃាត់) ថា នុហ្ន៍ ធម្មជាតនោះចូរកុំទ្រុឌទ្រោមទៅ ហេតុនេះរមែងមិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយចូរយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីរឭក កុំយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីរឭកឡើយ ចូរយកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីរឭក កុំយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីរឭកឡើយ ។

---

១ ភិក្ខុសង្ឃទុកដូចជាដើមព្រីងធំ កំពស់ ១០០ យោជន៍ ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លាន ទុកដូចជាមែកធំទាំងគូ ដែលបែកចេញពីដើមទៅទិសខាងត្បូង ៥០ យោជន៍ ខាងជើង ៥០ យោជន៍ (អដ្ឋកថា) ។

[៦៨] កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អត្តទីបោ វិហរតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីបោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អត្តទីបោ វិហរតិ អត្តសរណោ អនញ្ញសរណោ ធម្មទីបោ ធម្មសរណោ អនញ្ញសរណោ ។

(៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីរឭក មិនយកអ្នកដទៃជាទីពឹងទីរឭក យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីរឭក មិនយកអ្នកដទៃជាទីពឹងទីរឭក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ភិក្ខុយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីរឭក មិនយកអ្នកដទៃជាទីពឹងទីរឭក យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីរឭក មិនយកអ្នកដទៃជាទីពឹងទីរឭក យ៉ាងនេះឯង ។

(៦៩) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ វា មមច្ចយេ វា អត្តទីបា វិហរិស្សន្តិ អត្តសរណា អនញ្ញសរណា ធម្មទីបា ធម្មសរណា អនញ្ញសរណា ។ តមតគ្គេមេតេ(១) ភិក្ខវេ ភិក្ខូ ភវិស្សន្តិ យេ កេចិ សិក្ខាកាមាតិ ។

(៧០) សាវត្ថិនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ពាហិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ តស្មាតិហ ត្វំ ពាហិយ អាទិមេវ វិសោធេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ ។ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធំ ទិដ្ឋិ ច ឧជុកា ។

---

១ ឱ. តមតគ្គេ ភិក្ខវេ ។ ម. តមំតគ្គេមេតេ ភិក្ខវេ ។

នាឡន្ទវគ្គ

[៦៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មែនពិត ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី ក្នុងកាលជាអំណើះអំពីតថាគតទៅក្តី នឹងយកខ្លួនជាទីពឹង យកខ្លួនជាទីរឭក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីរឭក យកធម៌ជាទីពឹង យកធម៌ជាទីរឭក មិនយកវត្ថុដទៃជាទីពឹងទីរឭក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុឯណានីមួយ ជាសិក្ខាកាម (អ្នកប្រាថ្នានូវការសិក្សា) ភិក្ខុទាំងនុ៎ះ នឹងមានសេចក្តីចំរើនដរាបដល់កាលជាទីបំផុត ។

[៧០] សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះថាខ្ញុំព្រះអង្គបើបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលពាហិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរជម្រះនូវដើមនៃកុសលធម៌សិន ។ ចុះអ្វីជាដើមនៃកុសលធម៌ ។ គឺសីលស្អាតល្អ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ។

(៧១) យតោ ខោ[១] តេ ពាហិយ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធំ ភវិស្សតិ ទិដ្ឋិ ច ឧជុកា តតោ ត្វំ ពាហិយ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេយ្យាសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ត្វំ ពាហិយ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាហិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទ-នាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាហិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-នស្សំ ។ យតោ ខោ ត្វំ ពាហិយ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ឯវំ ភា-វេស្សសិ តតោ តុយ្ហំ ពាហិយ យា រត្តិ វា ទិវសោ វា អាគមិស្សតិ វុឌ្ឍិយេវ បាដិកង្ខា កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។

---

១ ឱ. ម. យតោ ច ខោ ។

(៧១) ម្នាលពាហិយៈ កាលណាបើអ្នកនឹងមានសីលស្អាតល្អ មានទិដ្ឋិត្រង់ល្អហើយ ម្នាលពាហិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកគប្បីអាស្រ័យសីល ដំកល់នៅក្នុងសីល ហើយចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលពាហិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលពាហិយៈ កាលណាបើអ្នកនឹងអាស្រ័យសីល ដំកល់នៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលពាហិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ យប់ក្តី ថ្ងៃក្តី នឹងបានដល់អ្នក សេចក្តីចំរើននឹងប្រាកដក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនបានសាបសូន្យឡើយ ។

(៧២) អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា ពាហិយោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ពាហិយោ អរហតំ អហោសីតិ ។

ទាឡ្ហុវគ្គ

(៧៦) គ្រានោះ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរួចចេញទៅ ។ គ្រានោះ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន កុលបុត្តទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះបួសទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌ដ៏ប្រសើរនោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះពាហិយៈដ៏មានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្ត ១ អង្គដែរ ។

(៧៣) សាវត្ថិនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ តស្មាតិហ ត្វំ ឧត្តិយ អាទិមេវ វិសោធេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ ។ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធំ ទិដ្ឋិ ច ឧជុកា ។

(៧៤) យតោ ខោ តេ ឧត្តិយ សីលញ្ច សុវិសុទ្ធំ ភវិស្សតិ ទិដ្ឋិ ច ឧជុកា តតោ ត្វំ ឧត្តិយ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេយ្យាសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ត្វំ ឧត្តិយ

(៧៣) សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះ ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងធម៌ ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះថាខ្ញុំព្រះអង្គកាលបើបានស្តាប់ធម៌ របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តស្ងប់ទៅរកព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលឧត្តិយៈ បើដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរជម្រះនូវដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយសិន ។ ចុះអ្វីជាដើមនៃ កុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ គឺសីលស្អាតល្អ ១ ទិដ្ឋិត្រង់ ១ ។

(៧៤) ម្នាលឧត្តិយៈ កាលបើអ្នកនឹងមានសីលស្អាតល្អ មានទិដ្ឋិត្រង់ល្អហើយ ម្នាលឧត្តិយៈ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកត្រូវអាស្រ័យសីល ដំកល់នៅក្នុងសីល ហើយចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលឧត្តិយៈ ក្នុងសាសនានេះ អ្នក

កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យតោ ខោ ត្វំ ឧត្តិយ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេយ្យាសិ តតោ ត្វំ ឧត្តិយ គមិស្សសិ មច្ចុធេយ្យស្ស បារន្តិ ។

(៧៥) អថខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា ឧត្តិយោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិ-

នាឡន្ទវគ្គ

ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលឧត្តិយៈ កាលណាបើអ្នកអាស្រ័យនូវសីល ដំកល់នៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ យ៉ាងនេះហើយ លំដាប់អំពីនោះទៅ អ្នកនឹងបានដល់នូវត្រើយនៃវដ្ដៈ ដែលជាលំនៅនៃមច្ចុ ។

(៧៥) គ្រានោះ ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណរួចចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះឧត្តិយៈដ៏មានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ចៀសចេញចាកពួក មិនបានប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានចិត្តស្ទង់

តត្តោ វិហរន្តោ ន ចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ច បនាយស្មា ឧត្តិយោ អរហតំ អហោសីតិ ។

(៧៦) សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យានិកា និយ្យន្តិ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា

ទៅរកព្រះនិព្វាន កុលបុត្តទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់លោកុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកុត្តរធម៌ដ៏ប្រសើរនោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះឧត្តិយៈក៏មានអាយុជាព្រះអរហន្ត ១ អង្គដែរ ។

[៧៦] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ហើយ ជាគុណជាតិប្រសើរ ជាទីស្រោចស្រង់ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់អ្នកធ្វើនោះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ តែងពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យានិកា និយ្យន្តិ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។

[៧៧] ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ អថខោ ភគវតោ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ ឯកាយនោយំ (១) មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ វា ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហរេយ្យ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ វា ភិក្ខុ ។ ចិត្តេ វា ភិក្ខុ ។ ធម្មេសុ វា ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហរេយ្យ អាតាបី

១ ឯកាយនោ អយន្តិបិ ។

កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ ជាគុណជាតិប្រសើរ ជាទីស្រោចស្រង់ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់អ្នកធ្វើនោះ ។

(៧៧) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់ក្រោមដើមអជបាលនិគ្រោធ ទៀបឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលប្រទេស ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងទីស្ងាត់ សម្ងំនៅតែមួយព្រះអង្គឯង ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យត្រិះរិះកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្ដីសោកនិងសេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរលត់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្ដេច ។ គឺភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយក្ដី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវវេទនា) ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្ដី ។ ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវចិត្ត) ក្នុងចិត្តក្ដី ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយក្ដី មានព្យាយាម

សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោ-
មនស្សំ ។ ឯកាយនាយំ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា-
សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ
អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិ-
កិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។

(៧៨) អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ភគវតោ ចេតសា
ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិ-
សោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ
សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ខោ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ ភគ-
វតោ បុរតោ បាតុរហោសិ ។ អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ
ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ ប-
ណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច

ជាគ្រឿងផុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរលត់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

(៧៨) គ្រានោះ ព្រហ្មឈ្មោះសហម្បតិ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្ត (នៃខ្លួន) ហើយកំបាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភាគនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ (រហ័ស) ដូចបុរសមានកំឡាំងលានូវដៃដែលបត់ ឬបត់នូវដៃដែលលាហើយ យ៉ាងនោះឯង ។ ទើបព្រហ្មឈ្មោះសហម្បតិ ដណ្តប់សំពត់បង់កឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា

នាឡន្ទវគ្គោ

(៧៩) ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត ឯកាយនា-យំ ភន្តេ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ វា ភន្តេ ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហរេយ្យ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ វា ភន្តេ ភិក្ខុ ។ ចិត្តេ វា ភន្តេ ភិក្ខុ ។ ធម្មេសុ វា ភន្តេ ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហរេយ្យ អា-

ឆាឡ្សនូវត្ត

(៧៩) បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះពុទ្ធដីកានេះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះសុគត ព្រះពុទ្ធដីកានេះ យ៉ាងនេះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្ដីសោកនិងសេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្ដេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុត្រូវពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយក្ដី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវវេទនា) ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្ដី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុ (ពិចារណាឃើញនូវចិត្ត) ក្នុងចិត្តក្ដី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយក្ដី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ

តាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈា-
ទោមនស្សំ ។ ឯកាយនាយំ ភិក្ខវេ មគ្គោ សត្តានំ
វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោ-
មនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វា-
នស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។

(៨០) ឥទមវោច ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ វត្វា
ព្រហ្មា សហម្បតិ អថាបរំ ឯតទវោច

ឯកាយនំ ជាតិខយន្តទស្សី

មគ្គំ បជានាតិ ហិតានុកម្បី

ឯតេន មគ្គេន តរឹសុ បុព្វេ

តរិស្សន្តិ យេ ច តរន្តិ ឱឃន្តិ ។

នូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ផ្លូវនេះជាផ្លូវតែមួយប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្អាតនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីដឹង គឺអរិយមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

(៨០) ព្រហ្មឈ្មោះសហម្បតិ បានពោលនូវពាក្យនេះ លុះព្រហ្មឈ្មោះសហម្បតិបានពោលនូវពាក្យនេះហើយ ក៏ពោលនូវគាថានេះតទៅទៀតថា

អ្នកមានប្រាជ្ញា ឃើញនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃកិរិយាអស់ទៅនៃជាតិ មានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ រមែងដឹងច្បាស់នូវផ្លូវតែមួយ គឺបុព្វភាគសតិប្បដ្ឋាន ជនទាំងឡាយឯណា បានឆ្លងហើយក្នុងកាលមុនក្តី ឆ្លងក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី នឹងឆ្លងក្នុងខាងមុខក្តី នូវអន្លង់ (មានកាមជាដើម) តាមផ្លូវនេះឯង ។

នាឡន្ទវគ្គោ

(៨១) ឯកំ សមយំ ភគវា សុម្ភេសុ វិហរតិ សេទកំ នាម សុម្ភានំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភូតបុព្វំ ភិក្ខវេ ចណ្ឌាលវំសិកោ ចណ្ឌាលវំសំ ឧស្សាបេត្វា មេទកថាលិកំ អន្តេវាសឹ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ សម្ម មេទកថាលិកេ ចណ្ឌាលវំសំ អភិរុហិត្វា មម ឧបរិខន្ធេ តិដ្ឋាហីតិ ។ ឯវំ អាចរិយាតិ ខោ ភិក្ខវេ មេទកថាលិកា អន្តេវាសី ចណ្ឌាលវំសិកស្ស បដិស្សុត្វា ចណ្ឌាលវំសំ អភិរុហិត្វា អាចរិយស្ស ឧបរិខន្ធេ អដ្ឋាសិ ។

នាឡន្ទវគ្គ

(៨១) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទក·និគម របស់ពួកសុម្ភជន ក្នុងសុម្ភជនបទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងធ្លាប់មានមកហើយថា មានបុរសជាធំក្នុងល្បែងក៏រ[1] ចណ្តាល លើកឡើងនូវក៏រចណ្តាល ហើយហៅកូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកាថា នែមេទកថាលិកាជាសំឡាញ់ អ្នកចូរមកឡើងកាន់ក៏រចណ្តាល ហើយឈរនៅលើករបស់យើងចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯកូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកា ទទួលស្តាប់ពាក្យបុរសជាធំក្នុងល្បែងក៏រចណ្តាលថា អើលោកអាចារ្យ ហើយក៏ឡើងកាន់ក៏រចណ្តាល ឈរលើកអាចារ្យ ។

---

១ ក៏រក្នុងទីនេះ សំដៅយកក៏រដែលគេយកឫស្សី ១ ដើមមកដាំបញ្ឈរ ហើយឲ្យមនុស្សដែលប៉ិនប្រសប់ឡើងទៅឈរលើឫស្សីនោះ មិនឲ្យធ្លាក់បាន ក៏រួចហើយដល់វេលានឹងចុះមកវិញ ក៏ចុះយកក្បាលមកក្រោម ជើងឡើងលើ ឥតបង្អង់មកផែនដី មិនឲ្យមានថ្ងាស់ការបាន ។ (ល្បែងនេះជាទំនៀមរបស់អ្នកស្រុកអ្នកទេស) ។

អថខោ ភិក្ខវេ ចណ្ឌាលវំសិកោ មេទកថាលិកំ អន្តេវាសឹ ឯតទវោច ត្វំ សម្ម មេទកថាលិកេ មមំ រក្ខ អហំ តំ រក្ខិស្សាមិ ឯវំ មយំ អញ្ញមញ្ញគុត្តា អញ្ញមញ្ញរក្ខិតា សិប្បានិ ចេវ ទស្សេស្សាម លាភញ្ច លច្ឆាម សោត្ថិនា ច ចណ្ឌាលវំសា ឱរោហិស្សាមាតិ ។

(៨២) ឯវំ វុត្តេ ភិក្ខវេ មេទកថាលិកា អន្តេវាសី ចណ្ឌាលវំសិកំ ឯតទវោច ន ខោ បនេតំ អាចរិយ ឯវំ ភវិស្សតិ ត្វំ អាចរិយ អត្តានំ រក្ខ អហំ អត្តានំ រក្ខិស្សាមិ ឯវំ មយំ អត្តគុត្តា អត្តរក្ខិតា សិប្បានិ ចេវ ទស្សេស្សាម លាភញ្ច លច្ឆាម សោត្ថិនា ច ចណ្ឌាលវំសា ឱរោហិស្សាមាតិ ។ សោ តត្ថ ញាយោតិ ។ ភគវា ឯតទវោច យថា មេទកថាលិកា អន្តេវាសី អាចរិយំ អវោច ។ អត្តានំ ភិក្ខវេ រក្ខិស្សាមីតិ សតិប្បដ្ឋានំ សេវិតព្វំ បរំ រក្ខិស្សាមីតិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ បុរសជាធំក្នុងល្បែងរ៉ាវចណ្ឌាល ពោលទៅនឹងកូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកាដូច្នេះថា នែមេទកថាលិកាជាសំឡាញ់ អ្នកចូររក្សាយើង យើងនឹងរក្សាអ្នក កាលបើយើងទាំងពីរនាក់ គប់គ្រងគ្នានឹងគ្នា រក្សាគ្នានឹងគ្នាយ៉ាងនេះហើយ នឹងសំដែងសិល្បផង នឹងបាននូវលាភផង នឹងបានចុះអំពីរ៉ាវចណ្ឌាលដោយសួស្ដីផង ។

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុរសជាធំក្នុងល្បែងរ៉ាវចណ្ឌាលពោលយ៉ាងនេះហើយ ឯកូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកាក៏ពោលតបទៅនឹងបុរសជាធំក្នុងល្បែងរ៉ាវចណ្ឌាលដូច្នេះថា បពិត្រលោកអាចារ្យ ហេតុនុ៎ះមិនទំនងទេ បពិត្រលោកអាចារ្យ លោកចូររក្សាខ្លួន (លោក) ចុះ ខ្ញុំនឹងរក្សាខ្លួន (ខ្ញុំ) ដែរ កាលបើយើងទាំងពីរនាក់បានគប់គ្រងខ្លួន រក្សាខ្លួនយ៉ាងនេះហើយ នឹងបានសំដែងសិល្បផង នឹងបាននូវលាភផង នឹងបានចុះអំពីរ៉ាវចណ្ឌាលដោយសួស្ដីផង ។ នុ៎ះជាឧបាយក្នុងការរក្សាខ្លួននោះ ។ កូនសិស្សឈ្មោះមេទកថាលិកាពោលទៅនឹងអាចារ្យយ៉ាងណា ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់ត្រាស់នូវរឿងនុ៎ះ (យ៉ាងនោះដែរ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើភិក្ខុគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាខ្លួន ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋាន (បើគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាអ្នកដទៃ

នាឡន្ទវគ្គោ

សតិបដ្ឋានំ សេវិតព្វំ ។ អត្តានំ ភិក្ខវេ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។

(៨៣) កថញ្ច ភិក្ខវេ អត្តានំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ ។ អាសេវនាយ ភាវនាយ ពហុលីកម្មេន ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ អត្តានំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ ។

(៨៤) កថញ្ច ភិក្ខវេ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។ ខន្តិយា អវិហឹសាយ មេត្តចិត្តតាយ[1] អនុទយតាយ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ ។

(៨៥) អត្តានំ ភិក្ខវេ រក្ខិស្សាមីតិ សតិបដ្ឋានំ សេវិតព្វំ បរំ រក្ខិស្សាមីតិ សតិបដ្ឋានំ សេវិតព្វំ ។ អត្តានំ ភិក្ខវេ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតីតិ ។

---

១ ឱ. មេត្តតាយ ។

ក៏ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន ។

(៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ។ គឺដោយការសេព (កម្មដ្ឋាន) ដោយការចំរើន ដោយអំពើធ្វើរឿយៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ យ៉ាងនេះឯង ។

(៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន តើដូចម្តេច ។ គឺដោយអំណត់ ដោយសេចក្តីមិនបៀតបៀន ដោយមេត្តាចិត្ត ដោយសេចក្តីអាណិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន យ៉ាងនេះឯង ។

(៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើភិក្ខុគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាខ្លួន ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋាន (បើគិត) ថា អាត្មាអញនឹងរក្សាអ្នកដទៃ ក៏ត្រូវសេពសតិប្បដ្ឋានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលរក្សាខ្លួន ឈ្មោះថារក្សាអ្នកដទៃ កាលរក្សាអ្នកដទៃ ឈ្មោះថារក្សាខ្លួន ។

(៨៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សុម្ភេសុ វិហរតិ សេទកំ នាម សុម្ភានំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ភិក្ខវោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ ។ ភគវា ឯតទវោច

(៨៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ជនបទកល្យាណី ជនបទកល្យាណីតិ ខោ ភិក្ខវេ មហាជនកាយោ សន្និបតេយ្យ ។ សា ខោ បន ជនបទកល្យាណី បរមបាសាវិនី នច្ចេ បរមបាសាវិនី គីតេ ជនបទកល្យាណី នច្ចតិ គាយតីតិ ខោ ភិក្ខវេ ភិយ្យោសោ មត្តាយ មហាជនកាយោ សន្និបតេយ្យ ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ជីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិក្កូលោ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យ អយន្តេ អម្ភោ បុរិស សមតិត្តិកោ តេលបត្តោ អន្តរេន ច មហាសមជ្ជំ អន្តរេន ច ជនបទកល្យាណិយា បរិហរិតព្វោ ។ បុរិសោ ច តេ ឧក្ខិត្តាសិកោ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិស្សតិ

[៨៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទកនិគម របស់ពួកសុម្ភជន ក្នុងសុម្ភជនបទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា

[៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចពួកមហាជនប្រជុំគ្នាដោយគិតថា នាងជនបទកល្យាណី នាងជនបទកល្យាណី (ស្រីមានលំអក្នុងជនបទ ៗ) ដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមហាជនប្រជុំគ្នាច្រើនក្រៃលែងដោយគិតថា នាងជនបទកល្យាណីនោះឯង មានលំនាំកិរិយាឧត្តមក្នុងការរាំ មានលំនាំកិរិយាឧត្តមក្នុងការច្រៀង នាងជនបទកល្យាណីរាំផ្សេងនេះ ច្រៀងផ្សេងនេះ ។ គ្រានោះ មានបុរសដែលចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ មានប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ខ្ពើមទុក្ខ មកដល់ហើយ ក៏និយាយទៅនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នែបុរសដ៏ចំរើន ភាជនៈប្រេងដ៏ពេញស្មើនេះ អ្នកត្រូវគ្រាទុកក្នុងចន្លោះមហាស្រពផង ក្នុងចន្លោះនាងជនបទកល្យាណីផង ។ បុរសក៏លើកដាវឡើងដើរតាមក្រោយ ៗ នៃបុរសនោះ

យត្ថេវ នំ ថោកម្បិ ឆឌ្ឌេស្សសិ តត្ថេវ តេ សិរោ បា-តេស្សតីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ តេលបត្តំ អមនសិការិត្វា ពហិទ្ធា បមាទំ អាហរេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

(៨៨) ឧបមា ខោ ម្យាយំ ភិក្ខវេ កតា អត្ថស្ស វិញ្ញាបនាយ អយមេវេត្ថ[១] អត្ថោ ។ សមតិត្តិកោ តេ-លបត្តោតិ ខោ ភិក្ខវេ កាយគតាយេតំ សតិយា អធិវចនំ ។

(៨៩) តស្មាតិហ ភិក្ខវេ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ កា-យគតា សតិ[២] ភាវិតា ភវិស្សតិ ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមា-រទ្ធាតិ ។ ឯវញ្ហិ វោ ភិក្ខវេ សិក្ខិតព្វន្តិ ។

នាឡន្ទវគ្គោ ទុតិយោ ។

---

១ ឱ. ម. អយំ ចេវេត្ថ ។ ២ ឱ. ម. ឆដ្ឋេ នោ ឥតិ សទ្ទោ អត្ថិ ។

ហើយពោលថា អ្នកនឹងធ្វើឲ្យកំពប់ប្រេងសម្បើបន្តិចត្រង់ទីណា ក្បាលអ្នកនឹងធ្លាក់ចុះត្រង់ទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច បុរសនោះមិនគួរយកចិត្តទុកដាក់នឹងប្រេងឯណោះ ហើយនាំមកនូវសេចក្តីធ្វេសប្រហែសខាងក្រៅដែរឬ ។ ហេតុនោះមិនគួរធ្វេសប្រហែសទេ ព្រះអង្គ ។

(៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីឧបមានេះឯង តថាគតធ្វើដើម្បីពន្យល់សេចក្តី នេះឯងជាសេចក្តីក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯពាក្យថា ភាជនៈប្រេងដ៏ពេញស្មើនេះ ជាឈ្មោះនៃកាយគតាសតិ ។

(៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា កាយគតាសតិ យើងនឹងចំរើន នឹងធ្វើរឿយ ៗ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនៅ ដំកល់ទុករឿយ ៗ សន្សំប្រារព្ធដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ នាឡូវគ្គ ទី ២ ។

តស្សុទ្ទានំ

មហាបុរិសោ នាឡន្ទំ

ចុន្ទោ ចេលញ្ច ពាហិយោ

ឧត្តិយោ អរិយោ ព្រហ្មា

ទ្វយេន សេទកេន ចាតិ[១] ។

១ សេទកំ ជនបទេន ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ឧទ្ទាននៃឧទាយិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមហាបុរស ១ អំពីរឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងក្រុងនាឡន្ទា ១ អំពីចុន្ទសាមណេរ ១ អំពីរឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនគរឧក្កចេលា ១ អំពីព្រះពាហិយៈ ១ អំពីព្រះឧត្តិយៈ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានជារបស់ប្រសើរ ១ អំពីសហម្បតិព្រហ្ម ១ អំពីរឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសេទកនិគម មានពីរលើក ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

(៩០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អានន្ទោ អាយស្មា ច ភទ្ទោ បាដលិបុត្តេ វិហរន្តិ កុក្កុដារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា ភទ្ទោ សាយណ្ហ- សមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ភទ្ទោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច

(៩១) យានិមានិ អាវុសោ អានន្ទ កុសលានិ សីលានិ វុត្តានិ ភគវតា ឥមានិ កុសលានិ សីលានិ

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[៩០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ និងព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងកុក្កុដារាម ជិតក្រុងបាដលិបុត្ត ។ គ្រានោះ ព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលាសាយណ្ហសម័យហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

[៩១] ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ សីល[១] ជាកុសលទាំងឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសល

---

១ អដ្ឋកថា សំដៅយកចតុបារិសុទ្ធិសីល ។

កិមត្ថិយានិ វុត្តានិ ភគវតាតិ ។ សាធុ សាធុ អាវុសោ ភទ្ទ ភទ្ទកោ ខោ តេ អាវុសោ ភទ្ទ ឧម្មង្គោ[១] ភទ្ទកំ បដិភានំ កល្យាណី បរិបុច្ឆា ។ ឯវំ ហិ ត្វំ អាវុសោ ភទ្ទ បុច្ឆសិ យានិមានិ អាវុសោ អានន្ទ កុសលានិ សីលានិ វុត្តានិ ភគវតា ឥមានិ កុសលានិ សីលានិ កិមត្ថិយានិ វុត្តានិ ភគវតាតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ។

(៩២) យានិមានិ អាវុសោ ភទ្ទ កុសលានិ សីលានិ វុត្តានិ ភគវតា ឥមានិ កុសលានិ សីលានិ យាវទេវ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនាយ វុត្តានិ ភគវតា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ

---

១ ឧម្មគ្គោតិបិ ។

ទាំងនេះ តើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលដើម្បីអ្វី ។ ព្រះអានន្ទតប ថា ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ការស្វែងរកប្រាជ្ញារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញាក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សមទំនង ។ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបានសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ សីលជាកុសលទាំងឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសលទាំងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលដើម្បីអ្វី ។ ករុណា អាវុសោ ។

(៩២) ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ សីលជាកុសលទាំងឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសលទាំងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលកំណត់ដើម្បីចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យានិមានិ អាវុសោ ភទ្ទ កុសលានិ សីលានិ វុត្តានិ ភគវតា ឥមានិ កុសលានិ សីលានិ យាវទេវ ឥមេសំ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនាយ វុត្តានិ ភគវតាតិ ។

(៩៣) តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ភទ្ទោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច

ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ សីលជាកុសលទាំងឡាយឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលហើយ សីលជាកុសលទាំងនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលកំណត់ដើម្បីចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។

[៩៣] និទានដដែលនោះ ។ លុះព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

(៩៤) កោ នុ ខោ អាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កោ បនាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។ សាធុ សាធុ អាវុសោ ភទ្ទ ភទ្ទកោ ខោ តេ អាវុសោ ភទ្ទ ឧម្មង្គោ ភទ្ទកំ បដិភាណំ កល្យាណី បរិបុច្ឆា ។ ឯវញ្ហិ ត្វំ អាវុសោ ភទ្ទ បុច្ឆសិ កោ នុ ខោ អាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កោ បនាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ។

(៩៨) ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ។ ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ។ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ការស្វែងរកប្រាជ្ញារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញាក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សមទំនង ។ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបានសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ។ ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ។

ករុណា អាវុសោ ។

(៩៨) ចតុន្នំ ខោ អាវុសោ សតិបដ្ឋានានំ អភាវិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ចតុន្នញ្ច ខោ អាវុសោ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ អភាវិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ឥមេសញ្ច ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

[៤៨] ម្នាលអាវុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនចំរើន មិនធ្វើឲ្យច្រើន ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

(៩៦) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អានន្ទោ អាយស្មា ច ភទ្ទោ បាដលិបុត្តេ វិហរន្តិ កុក្កុដារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា ភទ្ទោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា ភទ្ទោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច

(៩៧) កោ នុ ខោ អាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។ កោ នុ ខោ អាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតីតិ ។ សាធុ សាធុ អាវុសោ ភទ្ទ ភទ្ទកោ ខោ តេ អាវុសោ ភទ្ទ ឧម្មង្គោ ភទ្ទកំ បដិភាណំ កល្យាណី បរិបុច្ឆា ។

(៩៦) សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នឹងព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងកុក្កុដារាម ជិតក្រុងបាដលិបុត្ត ។ គ្រានោះ ព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលាសាយណ្ហសម័យ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភទ្ទៈដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

(៩៧) ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ ។ ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្ដេច បច្ច័យដូចម្ដេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ។ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ប្រពៃណាស់ហើយ ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ការស្វែងរកប្រាជ្ញារបស់អ្នកល្អណាស់ ប្រាជ្ញាក៏ល្អ ការសាកសួរក៏សមទំនង

ឯវញ្ហិ ត្វំ អាវុសោ ភទ្ទ បុច្ឆសិ កោ នុ ខោ អាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។ កោ បនាវុសោ អានន្ទ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតីតិ ។ ឯវ-មាវុសោតិ ។

(៩៨) ចតុន្នំ ខោ អាវុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ អភាវិ-តត្តា អពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។ ចតុន្នញ្ច ខោ អាវុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលី-កតត្តា សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ អភាវិ-តត្តា អពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មបរិហានំ ហោតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

ម្នាលភទ្ទៈដ៏មានអាយុ ព្រោះអ្នកបានសាកសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ ។ ម្នាលអានន្ទដ៏មានអាយុ ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ។ ករុណា អាវុសោ ។

(៩៨) ម្នាលអាវុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុមិនបានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យច្រើន ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលអាវុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដាក្រៀមដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមដាក្រៀមដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

ឥមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិ-
តត្តា ពហុលីកតត្តា សទ្ធម្មអបរិហានំ ហោតីតិ ។

(៩៩) សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋា-
នា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ
កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ
ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។

ម្នាលអាវុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មសាបសូន្យទៅ ព្រោះភិក្ខុមិនបានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យច្រើន ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ ការដែលនាំឲ្យព្រះសទ្ធម្មមិនសាបសូន្យ ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន ។ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

[៩៩] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន ៤ យ៉ាង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

(១០០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អា-រាមេ ។ អថខោ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ យេន ភ-គវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច

(១០១) កោ នុ ខោ ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កោ បន ភោ គោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១០០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ៗ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ៗ គ្រានោះ មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ៗ លុះព្រាហ្មណ៍នោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា

(១០១) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅយូរបាន ៗ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ៗ

(១០២) ចតុន្នំ ខោ ព្រាហ្មណ សតិបដ្ឋានានំ អភាវិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ចតុន្នំ ច ខោ ព្រាហ្មណ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ ព្រាហ្មណ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ អភា-វិតត្តា អពហុលីកតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធ-ម្មោ ន ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ ។ ឥមេសំ ច ខោ ព្រាហ្មណ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលី-កតត្តា តថាគតេ បរិនិព្វុតេ សទ្ធម្មោ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតីតិ ។

(១០៦) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មមិនស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុមិនបានចំរើន មិនបានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើព្រះតថាគតបរិនិព្វានទៅហើយ ព្រះសទ្ធម្មស្ថិតនៅអស់កាលយូរបាន ព្រោះភិក្ខុបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

(១០៣) ឯវំ វុត្តេ សោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម ។បេ។ ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណង្គតន្តិ ។

(១០៤) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារិបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លានោ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធោ សាកេតេ វិហរន្តិ កណ្ដកីវនេ ។ អថខោ អាយស្មា ច សារិបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លានោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតា យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អនុរុទ្ធេន សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ អាយស្មា សារិបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១០៣) កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រាហ្មណ៍នោះក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើនចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសកអ្នកដល់នូវព្រះរតនត្រ័យជាទីពឹងទីរឭកស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

(១០៤) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ នឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តកណ្ដកីវន ជិតក្រុងសាកេត ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ នឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុចេញចាកទីស្ងាត់ ក្នុងវេលាសាយណ្ហសម័យ ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏រីករាយជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

(១០៥) សេក្ខោ សេក្ខោតិ(១) អាវុសោ អនុរុទ្ធ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ សេក្ខោ ហោតីតិ ។ ចតុន្នំ ខោ អាវុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ បទេសំ ភាវិតត្តា សេក្ខោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ បទេសំ ភាវិតត្តា សេក្ខោ ហោតីតិ ។

១ សេខោ សេខោតិតប្យុត្តិ ។

(១០៤) ម្នាលអាវុសោអានន្ទ គេតែងពោលថា សេក្ខៈ សេក្ខៈ ដូច្នេះ ម្នាលអាវុសោ ចុះសេក្ខៈ តើដូចម្តេច ។ ព្រះអានន្ទឆ្លើយថា ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាសេក្ខៈ ព្រោះបានចំរើននូវចំណែក[១] នៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាសេក្ខៈ ព្រោះបានចំរើននូវចំណែកនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

---

១ សតិប្បដ្ឋានដែលភិក្ខុចំរើនបានសម្រេចត្រឹមមគ្គ ៤ ផល ៣ ហៅថា ចំណែក (បទេសភាវនា) អដ្ឋកថា ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

(១០៦) តំយេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច

(១០៧) អសេក្ខោ អសេក្ខោតិ អាវុសោ អនុរុទ្ធ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ អសេក្ខោ ហោតីតិ ។ ចតុន្នំ ខោ អាវុសោ សតិបដ្ឋានានំ សមត្តំ ភាវិតត្តា អសេក្ខោ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ សមត្តំ ភាវិតត្តា អសេក្ខោ ហោតីតិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១០៦) និទានដដែលនោះឯង ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

(១០៧) ម្នាលអាវុសោអនុរុទ្ធ គេតែងពោលថា អសេក្ខៈ អសេក្ខៈ ដូច្នេះ ម្នាលអាវុសោ ចុះអសេក្ខៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាអសេក្ខៈ ព្រោះបានចំរើននូវសេចក្តីសម្រេច[១]នៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំង-ឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអាវុសោ បុគ្គលដែលឈ្មោះថាអសេក្ខ ព្រោះបានចំរើននូវសេចក្តីសម្រេចនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

---

១ សតិប្បដ្ឋានដែលភិក្ខុចំរើនបានសម្រេចដល់អរហត្តផល ហៅថា ចំរើននូវសេចក្តីសម្រេច។ (សមត្តាភាវនា) អដ្ឋកថា ។

(១០៨) តំ យេវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច

(១០៩) កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោតិ ។ ចតុន្នំ អាវុសោ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាហំ អាវុសោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ ឥមេសំ ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា សហស្សំ លោកំ អភិជានាមីតិ ។

(១០៨) និទានដដែលនោះទៀត ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

(១០៩) ចុះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានអភិញ្ញាដ៏ធំ តើព្រោះបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ៗ នូវធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំបានពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ខ្ញុំបានពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានដល់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាបុគ្គលមានអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវលោកដ៏ច្រើន ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ៗ នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

(១១០) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អានន្ទោ រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សិរិវឌ្ឍោ គហបតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ សិរិវឌ្ឍោ គហបតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទ សិរិវឌ្ឍោ ភន្តេ គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ សោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ សាធុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ យេន សិរិវឌ្ឍស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ បុរិសោ សិរិវឌ្ឍស្ស គហបតិស្ស បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១១០) សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុគង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង សិរិវឌ្ឍគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ សិរិវឌ្ឍគហបតី ហៅបុរសម្នាក់មកថា នែបុរសដ៏ចំរើន ចូរអ្នកចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ អ្នកចូរក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សិរិវឌ្ឍគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ គាត់សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា រួចហើយអ្នកចូរពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមមេត្តាប្រោស សូមព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ ចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរិវឌ្ឍគហបតី ។ បុរសនោះទទួលស្តាប់ពាក្យសិរិវឌ្ឍគហបតីថា បាទលោក ហើយក៏ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបុរសនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបទូលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

សិរិវឌ្ឍោ ភន្តេ គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហ-គិលានោ សោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ ឯវញ្ច វទេតិ សាធុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ យេន សិរិវឌ្ឍស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្ក-មតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តុណ្ហីភាវេន ។

(១១១) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ហ-សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សិរិវឌ្ឍស្ស គហបតិស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសជ្ជ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សិរិវឌ្ឍំ គហបតឹ ឯតទវោច

បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សិរិវឌ្ឍគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ គាត់សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ដោយសិរសា ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមមេត្តាប្រោស សូមព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ ចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរិវឌ្ឍគហបតី ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។

(១១១) គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅកាន់លំនៅនៃសិរិ-វឌ្ឍគហបតី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុអង្គុយហើយ ក៏ពោលទៅនឹងសិរិវឌ្ឍ-គហបតីដូច្នេះថា

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

(១១២) កាចិ តេ គហបតិ ខមនីយំ កាចិ យាបនីយំ កាចិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ នោ អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ អភិក្កមោតិ ។ ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។

(១១៣) តស្មាតិហ តេ គហបតិ ឯវំ សិក្ខិតព្វំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរិស្សាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរិស្សាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សន្តិ ។ ឯវញ្ហិ តេ គហបតិ សិក្ខិតព្វន្តិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១១២) ម្នាលគហបតី អ្នកល្មមអត់ទ្រាំបានដែរឬ អ្នកល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលដែរឬ ទុក្ខវេទនារមែងធូរថយទៅ មិនចំរើនឡើង ការថយទៅ (នៃទុក្ខវេទនា) រមែងប្រាកដ ការចំរើនឡើងមិនប្រាកដទេឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំករុណាខ្លាំងពេកណាស់ រមែងចំរើនឡើង មិនបានធូរថយទេ ការចំរើនឡើងរមែងប្រាកដ ឯការធូរថយទៅមិនប្រាកដទេ ។

(១១៣) ម្នាលគហបតី ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនឹងពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ អាត្មាអញនឹងពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលគហបតី អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។

(១១៤) យេមេ ភន្តេ ភគវតា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ទេសិតា សំវិជ្ជន្តិ តេ ធម្មា មយិ អហំ ច តេសុ ធម្មេសុ សន្ទិស្សាមិ ។ អហញ្ហិ ភន្តេ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

(១១៥) យានិ ចិមានិ ភន្តេ ភគវតា បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ទេសិតានិ នាហំ ភន្តេ[១] យំ កិញ្ចិ អត្តនិ អប្បហីនំ សមនុបស្សាមីតិ ។ លាភា តេ គហបតិ សុលទ្ធំ តេ គហបតិ អនាគាមិផលន្តយា គហបតិ ព្យាកតន្តិ ។

---

១ ឱ. នាហំ តេសំ ។

(១១៦) បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សតិប្បដ្ឋាន ៤ ឯណា ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ទាំងនោះ មានព្រមក្នុងសន្តានខ្ញុំករុណាៗ ទាំងប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងនោះឯង ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រោះខ្ញុំករុណា ពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទាំងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទាំងទោមនស្សក្នុងលោក ។

(១១៧) បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ពួកសញ្ញោជនៈ ៥ ជាចំ-ណែកខាងក្រោម ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាមិនឃើញច្បាស់នូវសញ្ញោជនៈឯណាមួយ ដែលខ្ញុំករុណាមិនទាន់លះបង់ ក្នុងខ្លួនសោះឡើយ ។ ម្នាលគហបតី ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលគហបតី ភាពជាមនុស្ស អ្នកបានល្អហើយ ម្នាលគហបតី អ្នកបានព្យាករនូវអនាគាមិផលហើយ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

(១១៦) តំយេវ និទានំ ។ តេន ខោ បន សមយេន មានទិន្នោ គហបតិ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ មានទិន្នោ គហបតិ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស ។បេ។ ន មេ ភន្តេ ខមនីយំ ន យាបនីយំ ពាឡ្ហា មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ នោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ នោ បដិក្កមោតិ ។

(១១៧) ឯវរូបាយ ចាហំ ភន្តេ ទុក្ខាយ វេទនាយ ផុដ្ឋោ សមានោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

(១១៦) និទានដដែលនោះទៀត ។ សម័យនោះឯង មានទិន្នគហបតី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះ មានទិន្នគហបតី ហៅបុរសម្នាក់មកថា នែបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកនេះ ។ បេ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាមិនល្មមអត់ទ្រាំបានទេ មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំករុណាធ្ងន់ពេកណាស់ រមែងចំរើនឡើង មិនធូរថយទៅទេ ការចំរើនឡើងរមែងប្រាកដ ឯការធូរថយទៅ មិនប្រាកដទេ ។

(១១៧) បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាត្រូវទុក្ខវេទនាមានសភាពដូច្នេះប៉ះពាល់ហើយ ក៏ពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

(១១៨) យានិ ចិមានិ ភន្តេ ភគវតា បញ្ចោ-រម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ទេសិតានិ នាហំ ភន្តេ យំ កិញ្ចិ អត្តនិ អប្បហីនំ សមនុបស្សាមីតិ ។ លាភា តេ គហបតិ សុលទ្ធន្តេ គហបតិ អនាគាមិផលំ តយា គហបតិ ព្យាកតន្តិ ។

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សីលំ ឋិតិ បរិហានំ
សុទ្ធកំ ព្រាហ្មណេន ច
បទេសំ សមត្តំ លោកោ ច
សិរីវឌ្ឍោ មានទិន្នេន តេ ទសាតិ ។

(១១៨) បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ពួកសញ្ញោជនៈ ៥ ជាបំណែកខាងក្រោម ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ខ្ញុំករុណាមិនឃើញច្បាស់នូវសញ្ញោជនៈឯណានីមួយ ដែលខ្ញុំករុណាមិនទាន់លះបង់ ក្នុងខ្លួនសោះឡើយ ។ ម្នាលគហបតី ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្នាលគហបតី ភាពជាមនុស្ស អ្នកបានល្អហើយ ម្នាលគហបតី អ្នកបានព្យាករនូវអនាគាមិផលហើយ ។

ចប់ សីលដ្ឋិតិវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃសីលដ្ឋិតិវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីសីល ១ អំពីការស្ថិតនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ អំពីសេចក្តីសាបសូន្យនៃព្រះសទ្ធម្ម ១ អំពីសតិបដ្ឋានសុទ្ធ ១ អំពីព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ ១ អំពីបទេសការនា ១ អំពីសមត្តការនា ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធដ៏ដឹងច្បាស់នូវលោក ១ អំពីសិរិវឌ្ឍគហបតី ១ អំពីមានទិន្នគហបតី ១ រួមជា ១០ ។

អននុស្សុតវគ្គោ

(១១៩) សាវត្ថីនិទានំ ។ អយំ កាយេ កាយានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សា ខោ បនាយំ កាយេ កាយានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ មេ ភិក្ខវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

អននុស្សុតវគ្គ

(១១៩) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ (ចក្ខុជាដើមកើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ នោះឯងជាធម៌ដែលត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា (ការពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ) តថាគតបានចំរើនហើយ ។

(១៦០) អយំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សា ខោ បនាយំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ មេ ភិក្ខវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

(១៦១) អយំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សា ខោ បនាយំ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនា

(១៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុជាដើម ក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នោះឯងជាធម៌ដែលគួរចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា ការពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ តថាគតបានចំរើនហើយ ។

(១៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្តាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុជាដើមក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត នោះឯង

ភាវេតព្វាតិ មេ ភិក្ខវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

(១៤៤) អយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សា ខោ បនាយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ មេ ភិក្ខវេ ។ ភាវិតាតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទីតិ ។

ជាធម៌ដែលគួរចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្ដាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា ការពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត តថាគតបានចំរើនហើយ ។

(១៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្ដាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា នេះជាការពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុជាដើមក៏កើតឡើង) ដល់តថាគតថា ការពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ នោះឯងជាធម៌ដែលគួរចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើង ញាណកើតឡើង បញ្ញាកើតឡើង វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើង ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់ស្ដាប់ហើយក្នុងកាលមុនថា ការពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ តថាគតបានចំរើនហើយ ។

[១៦៣] សាវត្ថិនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តន្តីតិ ។

(១៦៣) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែម្យ៉ាង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេសមានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯងដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ ដើម្បីស្ងប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានតែម្យ៉ាង ។

(១២៤) យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា វិរទ្ធា វិរទ្ធា តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធា តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា វិរទ្ធា វិរទ្ធា តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី ។

(១៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលឯណានីមួយខ្វល់ខ្វាយហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបានខ្វល់ខ្វាយហើយដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលឯណានីមួយប្រារព្ធហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបានប្រារព្ធហើយដែរ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលឯណានីមួយខ្វល់ខ្វាយហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបានខ្វល់ខ្វាយហើយដែរ ។

យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធា តេសំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សម្មា-ទុក្ខក្ខយគាមីតិ ។

(៨២៤) សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ស-តិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា អបារា បារំ គមនាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនា-សុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្ប-ជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុ-លីកតា អបារា បារំ គមនាយ សំវត្តន្តីតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលឯណានីមួយ ប្រារព្ធហើយ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ជាទីទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះបាន ប្រារព្ធហើយដែរ ។

(១៦៥) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីរួចចាកវដ្តៈដែលមិនមែនជាត្រើយ ហើយដល់នូវព្រះនិព្វានដែល ជាត្រើយ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជា គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់ នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុង វេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យា-យាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់ បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិ-ប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ រមែង ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីរួចចាកវដ្តៈដែលមិនមែនជាត្រើយ ហើយដល់នូវ ព្រះនិព្វានដែលជាត្រើយ ។

អននុស្សុតវគ្គោ

(១៤៦) សាវត្ថីនិទានំ ។ សតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិហរេយ្យ សម្បជានោ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនី ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។

(១៤៧) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ វិទិតា វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ ។ វិទិតា វិតក្កា ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ភត្ថំ គច្ឆន្តិ ។ វិទិតា បញ្ញា[១] ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា

---

១ ឱ. សញ្ញា ។

(១៦៦) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានស្មារតី យ៉ាងនេះឯង ។

(១៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តីដឹងខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់ថា វេទនាកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា វេទនាតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា វេទនាដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា វិតក្កដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ដឹងច្បាស់ថា បញ្ញាកើតឡើង ដឹងច្បាស់ថា បញ្ញាតាំងនៅ ដឹងច្បាស់ថា

អត្ថំ គច្ឆន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សម្បជានោ ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិហរេយ្យ សម្បជានោ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។

(១២៨) សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្វិន្នំ ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតាតិ ។

បញ្ញាដល់នូវសេចក្តីវិនាសទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសេចក្តីដឹងខ្លួនយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី មានសេចក្តីដឹងខ្លួន នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។

(១២៨) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានមាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើរឿយ ៗ ហើយ បណ្តាផលទាំង ២ ផលណាមួយ នឹងបានជាប្រាកដ គឺនឹងបានសម្រេចនូវភាពជាព្រះអរហន្តក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ភ្លែត ឬបើមានឧបាទានក្ខន្ធសេសសល់នៅ ក៏គង់នឹងបានសម្រេចនូវភាពជាព្រះអនាគាមីបុគ្គល ពុំខានឡើយ ។

(១២៩) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរតោ យោ កាយស្មឹ ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ ឆន្ទស្ស បហានាយ អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតិ ។

(១៣០) វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស វេទនាសុ វេទនានុបស្សិនោ វិហរតោ យោ ទនាសុ ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ ឆន្ទស្ស បហានាយ អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតិ ។

(១២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងកាយ ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

(១៣០) ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបានពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងវេទនា ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

(១៣១) ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិនោ វិហរតោ យោ ចិត្តស្មឹ ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ ឆន្ទស្ស បហានាយ អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតិ ។

(១៣២) ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរតោ យោ ធម្មេសុ ឆន្ទោ សោ បហិយ្យតិ ឆន្ទស្ស បហានាយ អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតីតិ ។

(១៣៣) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស កាយេ កាយានុ-

[១៣១] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងចិត្ត ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

[១៣២] ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាមានក្នុងធម៌ ភិក្ខុក៏បានលះបង់ឆន្ទៈនោះចេញ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះលះបង់នូវឆន្ទៈ ។

[១៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាននេះមាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះពិចារណាឃើញនូវកាយ

បស្សិនោ វិហរតោ កាយោ បរិញ្ញាតោ ហោតិ កាយស្ស បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតិ ។

(១៣៨) វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស វេទនាសុ វេទនានុបស្សិនោ វិហរតោ វេទនា បរិញ្ញាតា ហោតិ[១] វេទនានំ បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតិ ។

(១៣៩) ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិនោ វិហរតោ ចិត្តំ បរិញ្ញាតំ ហោតិ ចិត្តស្ស បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតិ ។

---

១ ឱ. ម. ហោន្តិ ។

ក្នុងកាយ កាយឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវកាយ ។

(១៣៨) ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបានពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ វេទនា ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះកំណត់ដឹងនូវវេទនា ។

(១៣៩) ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបានពិចារណាឃើញនូវចិត្តក្នុងចិត្ត ចិត្ត ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវចិត្ត ។

(១៣៦) ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តស្ស ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិនោ វិហរតោ ធម្មា បរិញ្ញាតា ហោន្តិ ធម្មានំ បរិញ្ញាតត្តា អមតំ សច្ឆិកតំ ហោតីតិ ។

(១៣៧) ចតុន្នំ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនំ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កតមា ភិក្ខវេ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវនាតិ ។

(១៣៦) ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ កាលបើភិក្ខុនោះបានពិចារណាឃើញនូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ធម៌ ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានកំណត់ដឹងហើយ អមតនិព្វាន ក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រោះបានកំណត់ដឹងនូវធម៌ ។

(១៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសតិប្បដ្ឋានភាវនា ៤ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានភាវនា ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសតិប្បដ្ឋានភាវនា ៤ ។

(១៣៨) សតិបដ្ឋានញ្ច វោ ភិក្ខវេ ទេសិស្សាមិ សតិបដ្ឋានភាវនញ្ច សតិបដ្ឋានភាវនាគាមិនិញ្ច បដិបទំ តំ សុណាថ ។ កតមញ្ច ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានំ ។

(១៣៩) កតមា ច ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានភាវនា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សមុទយធម្មានុបស្សី កាយស្មឹ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី កាយស្មឹ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី កាយស្មឹ វិហរតិ អាតាបី

អននុស្សុតវគ្គ

(១៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសតិប្បដ្ឋានផង នូវសតិប្បដ្ឋានភាវនាផង នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សតិប្បដ្ឋាន-ភាវនាផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិប្បដ្ឋាន ។

(១៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋានភាវនា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងកាយ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងកាយ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងនិងសភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស

សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ សមុទយធម្មានុបស្សី វេទនាសុ វិហរតិ វយធម្មានុបស្សី វេទនាសុ វិហរតិ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វេទនាសុ វិហរតិ ។ តថា ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានភាវនា ។

[១៤០] កតមា ច ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានភាវនាគាមិនី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។

អននុស្សុតវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ពិចារណាឃើញនូវសភាពជាទីប្រជុំកើតឡើងនិងសភាពជាទីវិនាសទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ ក្នុងចិត្តក៏ដូចគ្នា ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាសតិប្បដ្ឋានភាវនា ។

[១៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សតិប្បដ្ឋានភាវនា តើដូចម្តេច ។ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ ហ្នឹងឯង ។ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ គឺសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ការនិយាយត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ការរឭកត្រូវ ១ ការដំកល់ចិត្តមាំត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សតិប្បដ្ឋានភាវនា ។

ចប់ អនុស្សតិវគ្គ ទី ៤ ។

អនន្តស្សុតវេត្តោ

ពស្សុទ្វាធំ

អនន្តស្សុត្តំ វិភត្តោ ច

វិភត្តោ ភាវនា សតោ

អញ្ញំ ចក្ខុំ បរិញ្ញាយ

ភាវនា វិមុត្តិ តេ ឧសាតំ ។

ឧទ្ទាននៃអននុស្សុតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីធម៌ដែលមិនធ្លាប់បានស្ដាប់ ១ អំពីការប្រាសចាកតម្រេក ១ អំពីសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ១ អំពីកិច្ចត្រូវមានស្មារតី ១ អំពីអរហត្តផល ១ អំពីការលះបង់ឆន្ទៈ ១ អំពីការកំណត់ដឹងនូវកាយ ១ អំពីសតិប្បដ្ឋានភាវនា ១ អំពីការបែកនៃសតិប្បដ្ឋាន ១ នោះត្រូវជា ១០ ។

អមតវគ្គោ

[១៤១] សាវត្ថីនិទានំ ។ ចតូសុ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហរថ មា វោ អមតំ បនស្ស ។ កតមេសុ ចតូសុ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសុ ភិក្ខវេ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា វិហរថ មា វោ អមតំ បនស្សាតិ ។

អមតវគ្គ

[១៤១] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាព្រះនិព្វានមិនទាន់មានដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានចិត្តតាំងស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ចុះ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុកជាព្រះនិព្វានមិនទាន់មានដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានចិត្តតាំងស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះចុះ ។

(៨៤២) សាវត្ថិនិទានំ ។ ចតុន្នំ ភិក្ខវេ សតិបដ្ឋានានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ ។ កោ ច ភិក្ខវេ កាយស្ស សមុទយោ ។ អាហារសមុទយា កាយស្ស សមុទយោ អាហារនិរោធា កាយស្ស អត្ថង្គមោ ផស្សសមុទយា វេទនានំ សមុទយោ ផស្សនិរោធា វេទនានំ អត្ថង្គមោ នាមរូបសមុទយា ចិត្តស្ស សមុទយោ នាមរូបនិរោធា ចិត្តស្ស អត្ថង្គមោ មនសិការសមុទយា ធម្មានំ សមុទយោ មនសិការនិរោធា ធម្មានំ អត្ថង្គមោតិ ។

(៨៤៣) សាវត្ថិនិទានំ ។ ឯកមិទាហំ ភិក្ខវេ សមយំ ឧរុវេលាយំ វិហរាមិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខវេ រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ

(១៤២) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវសេចក្តីកើតឡើង និងសូន្យទៅនៃសតិប្បដ្ឋាន៤ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីកើតឡើងនៃកាយដូចម្តេច ។ សេចក្តីកើតឡើងនៃកាយ ព្រោះកើតឡើងនៃអាហារ សេចក្តីរលត់នៃកាយ ព្រោះរលត់នៃអាហារ សេចក្តីកើតឡើងនៃវេទនាទាំងឡាយ ព្រោះកើតឡើងនៃផស្សៈ សេចក្តីរលត់នៃវេទនាទាំងឡាយ ព្រោះរលត់នៃផស្សៈ សេចក្តីកើតឡើងនៃចិត្ត ព្រោះកើតឡើងនៃនាមរូប សេចក្តីរលត់នៃចិត្ត ព្រោះរលត់នៃនាមរូប សេចក្តីកើតឡើងនៃធម៌ទាំងឡាយ ព្រោះកើតឡើងនៃមនសិការៈ សេចក្តីរលត់នៃធម៌ទាំង-ឡាយ ព្រោះរលត់នៃមនសិការៈ ។

(១៤៣) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគតបានត្រាស់ដឹងជាដំបូង នៅក្រោមដើមអជបាលនិគ្រោធ ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះនៅក្នុងទីដ៏ស្ងាត់ សម្ងំនៅ មានបរិវិតក្កក្នុងចិត្តកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

(១៤៤) ឯកាយនាយំ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្ពានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ វា ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ វេទនាសុ វា ភិក្ខុ វេទនានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ ចិត្តេ វា ភិក្ខុ ចិត្តានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ ធម្មេសុ វា ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហរេយ្យ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯកាយនាយំ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្ពានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។

[១៤៤] ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតីក្តី ។ ភិក្ខុពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានសេចក្តីព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបានក្តី ។ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

(១៤៥) អថខោ ភិក្ខវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ មម ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ មម បុរតោ បាតុរហោសិ ។ អថខោ ភិក្ខវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេនាហំ តេនញ្ជលឹ បណាមេត្វា មំ ឯតទវោច

(១៤៦) ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត ឯកាយនោយំ ភន្តេ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កាយេ វា ភន្តេ ភិក្ខុ កាយានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ វេទនាសុ វា ។ ចិត្តេ វា ។ ធម្មេសុ វា ភន្តេ ភិក្ខុ ធម្មានុបស្សី វិហរេយ្យ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា

អមតវគ្គ

(១៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្ម ដឹងនូវបរិវិតក្កក្នុងចិត្តតថាគតដោយចិត្តខ្លួនហើយ ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដចំពោះមុខតថាគត ដូចជាបុរសមានកម្លាំង លាដៃដែលខ្លួនបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលខ្លួនលាចេញ ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្ម បង់សំពត់ឧត្តរាសង្គឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះតថាគត បានពោលនឹងតថាគតដូច្នេះថា

(១៤៦) បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នុ៎ះ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះសុគត ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នុ៎ះ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនឹងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរលត់បង់នូវទុក្ខនឹងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។ សតិ-ប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតីក្តី ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយក្តី ។ ក្នុងចិត្តក្តី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រ-ក្រតី មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯកាយនាយំ ភន្តេ មគ្គោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវានំ សមតិក្កមាយ ទុក្ខទោមនស្សានំ អត្ថង្គមាយ ញាយស្ស អធិគមាយ និព្វានស្ស សច្ឆិកិរិយាយ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។

(១៦៧) ឥទមវោច ភិក្ខវេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ វត្វា អថាបរំ ឯតទវោច

ឯកាយនំ ជាតិខយន្តទស្សី
មគ្គំ បជានាតិ ហិតានុកម្បី
ឯតេន មគ្គេន អតរឹសុ(១) បុព្វេ
តរិស្សន្តិ យេ ច តរន្តិ ឱឃន្តិ ។

---
១ ឱ. អតំសុ ។

កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបានក្តី ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ផ្លូវគឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ជាផ្លូវមូលតែមួយ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លងបង់នូវសេចក្តីសោកនិងខ្សឹកខ្សួល ដើម្បីរំលត់បង់នូវទុក្ខនិងទោមនស្ស ដើម្បីបាននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

(១៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សហម្បតិព្រហ្មបានពោលពាក្យនេះ លុះពោលពាក្យនេះហើយ លំដាប់នោះ បានពោលពាក្យនេះតទៅទៀតថា

បុគ្គលឃើញនូវទីបំផុតនៃការអស់ទៅនៃជាតិ មានសេចក្តី
អនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ រមែងដឹងច្បាស់នូវផ្លូវមូលតែ
មួយ ជនទាំងឡាយបានឆ្លងហើយក្នុងកាលមុនក្តី និងឆ្លង
(ក្នុងអនាគត)ក្តី កំពុងឆ្លងក្នុងកាលឥឡូវនេះក្តី នូវឱឃៈបាន
ដោយផ្លូវនុ៎ះឯង ។

(១៦៨) សាវត្ថីនិទានំ ។ សតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិហរេយ្យ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនី ។ កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សតោ ហោតិ ។ សតោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិហរេយ្យ អយំ វោ អម្ហាកំ អនុសាសនីតិ ។

(១៦៩) កុសលរាសីតិ ភិក្ខវេ វទមានោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី

[១៤៨] សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីមានស្មារតី នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំង-ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកមានស្មារតីយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីមានស្មារតី នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគត ចំពោះអ្នកទាំងឡាយ ។

[១៤៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា កុសល-រាសីដូច្នេះ កាលបើពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ្បិតថាកុសលរាសីទាំងអស់នេះ គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស

សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោម-នស្សំ ។ កុសលរាសីតិ ភិក្ខវេ វទមានោ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ សម្មា វទមានោ វទេយ្យ ។ កេវលោ ហាយំ ភិក្ខវេ កុសលរាសិ យទិទំ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានាតិ ។

(១៨០) អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។

ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលថា កុសលរាសី ដូច្នេះ កាលបើពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលចំពោះសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ្បិតថាកុសលរាសីទាំងអស់នេះ ក៏គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។

(១៩០) គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។បេ។ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌ឯណារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ គប្បីជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងធម៌នោះ ឲ្យទានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។

អមតវគ្គោ

(១៨១) តស្មាតិហ ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោធេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ ។ ឥធ ត្វំ ភិក្ខុ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរាហិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខស្សុ សិក្ខាបទេសុ ។

(១៨២) យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរិស្សសិ អាចារគោចរសម្បន្នោ អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខស្សុ សិក្ខាបទេសុ តតោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេយ្យាសិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ត្វំ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាហិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-

អមតវគ្គ

(១៥១) ម្នាលភិក្ខុ បើដូច្នោះ អ្នកចូរជម្រះនូវហេតុជាខាងដើមក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ ប្រកបព្រមដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។

(១៥២) ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ ប្រកបព្រមដោយអាចារៈនិងគោចរៈ ឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីតែបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះអ្នកគប្បីអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ

បស្សី វិហរាហិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេស្សសិ តតោ តុយ្ហំ ភិក្ខុ យា រត្តិ វា ទិវសោ វា អាគមិស្សតិ វុឌ្ឍិយេវ បាដិកង្ខា កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។

(១៥៣) អថខោ សោ ភិក្ខុ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មច-

ជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងអាស្រ័យនូវសីល នឹងស្ថិតនៅក្នុងសីល នឹងចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ យ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមានប្រាកដដល់អ្នកពិត ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឯសេចក្តីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

(១៤៣) គ្រានោះឯង ភិក្ខុនោះត្រេកអរអនុមោទនាភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយចៀសចេញទៅ ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុនោះតែម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ឯណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវអនុត្តរធម៌នោះ មានព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មា

រិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ច បន សោ ភិក្ខុ អរហតំ អហោសីតិ ។

(១៨៦) អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា ។ បេ ។ សាធុ មេ ភន្តេ ភគវា សង្ខិត្តេន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភគវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។

(១៨៨) តស្មាតិហ ត្វំ ភិក្ខុ អាទិមេវ វិសោធេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ ។ ឥធ ត្វំ ភិក្ខុ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេស្សសិ វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេស្សសិ មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេស្សសិ ។

អញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

[១៩៤] គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបទៀត ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគមេត្តាសំដែងធម៌ដោយសង្ខេបដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ គប្បីជាបុគ្គលតែម្នាក់ឯង ចៀសចេញទៅ មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។

[១៩៥] ម្នាលភិក្ខុ ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរជម្រះហេតុជាខាងដើមក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយចុះ ។ ចុះអ្វីជាខាងដើមនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកនឹងលះបង់កាយទុច្ចរិតចេញ ចំរើនកាយសុចរិត នឹងលះបង់វចីទុច្ចរិតចេញ ចំរើនវចីសុចរិត នឹងលះបង់មនោទុច្ចរិតចេញ ចំរើនមនោសុចរិត ។

(១៥៦) យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេស្សសិ វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេស្សសិ មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេស្សសិ តតោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេយ្យាសិ[១] ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ត្វំ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាហិ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាហិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យតោ ខោ ត្វំ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ឯវំ ភាវេស្សសិ តតោ តុយ្ហំ ភិក្ខុ យា រត្តិ វា ទិវសោ វា អាគមិស្សតិ វុឌ្ឍិយេវ បាដិកង្ខា កុសលេសុ ធម្មេសុ នោ បរិហានីតិ ។ បេ ។ អញ្ញតរោ ច បន សោ ភិក្ខុ អរហតំ អហោសីតិ ។

---

១ ឱ. ភាវេស្សសិ ។

[១៩៦] ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងលះបង់កាយទុច្ចរិតចេញ ចំរើនកាយសុចរិត នឹងលះបង់វចីទុច្ចរិត ចំរើនវចីសុចរិត នឹងលះបង់មនោ-ទុច្ចរិត ចំរើនមនោសុចរិត ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះ អ្នកគប្បីអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតីចុះ ។ ចូរពិចារណាឲ្យឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលណាអ្នកនឹងអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ យ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុ កាលណោះ សេចក្តីចំរើនក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ នឹងមានប្រាកដដល់អ្នកពិត ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ឯសេចក្តីសាបសូន្យឥតមានឡើយ ។ បេ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះបានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

(១៥៧) យេ ភិក្ខវេ អនុកម្បេយ្យាថ យេ ច[១] សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ វោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវនាយ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ យេ ភិក្ខវេ អនុកម្បេយ្យាថ យេ ច សោតព្វំ មញ្ញេយ្យុំ មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា តេ វោ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវនាយ សមាទបេតព្វា និវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វាតិ ។

---

១ ម. យេ ប វោ ។

[១៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរអនុគ្រោះពួកជនឯណា មួយវិញទៀត ពួកជនឯណាដែលជាមិត្ត អមាត្យ ញាតិ ឬសាលោហិត គប្បីសំគាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរញុំាងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងការចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរអនុគ្រោះពួកជនឯណា មួយវិញទៀត ពួកជនឯណាដែលជាមិត្ត អមាត្យ ញាតិ ឬសា-លោហិត គប្បីសំគាល់នូវពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរញុំាងជនទាំងនោះឲ្យសមាទាន ឲ្យសេពគប់ ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងការចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ។

(១៥៨) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខវេ វេទនា ។ កតមា តិស្សោ ។ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ តិស្សោ វេទនា ។

(១៥៩) ឥមាសំ ខោ ភិក្ខវេ តិស្សន្នំ វេទនានំ បរិញ្ញាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមាសំ ខោ ភិក្ខវេ តិស្សន្នំ វេទនានំ បរិញ្ញាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវេតព្វាតិ ។

[១៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនានេះមាន ៣ ប្រការ ។ វេទនា ៣ ប្រការតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ៣ មានប្រការដូច្នេះឯង ។

[១៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បីចំរើន ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះភិក្ខុគប្បីចំរើន ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំង ៣ នេះឯង ។

អមតវគ្គោ

(១២០) តយោមេ ភិក្ខវេ អាសវា ។ កតមេ តយោ ។ កាមាសវោ ភវាសវោ អវិជ្ជាសវោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ តយោ អាសវា ។

(១២១) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ តិណ្ណំ អាសវានំ បហានាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ តិណ្ណំ អាសវានំ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវេតព្វាតិ ។

អមតវគ្គោ បញ្ចមោ ។

អមតវគ្គ

(១៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈនេះមាន ៣ ប្រការ ។ អាសវៈ ៣ ប្រការដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺកាមាសវៈ ១ ភវាសវៈ ១ អវិជ្ជាសវៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាសវៈ ៣ មានប្រការដូច្នេះឯង ៕

(១៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បីចំរើន ដើម្បីលះបង់អាសវៈទាំង ៣ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួនមានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាទឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុគប្បីចំរើន ដើម្បីលះបង់នូវអាសវៈទាំង ៣ នេះឯង ។

ចប់ អមតវគ្គទី ៥ ។

តត្រុទ្ទានំ

អមតំ សមុទយោ មគ្គោ
សតោ កុសលរាសិ(១) ច
បាដិមោក្ខំ ទុច្ចរិតំ មិត្តា
វេទនា អាសវេន ចាតិ ។

---

១ ឱ. ម. កុសលរាសិយៈ ។

ឧទ្ទានក្នុងអមតវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីអមតនិព្វាន ១ អំពីសេចក្តីកើតឡើងនៃសតិប្បដ្ឋាន ១ អំពីផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបរិសុទ្ធ ១ អំពីភិក្ខុមានស្មារតី ១ អំពីកុសលរាសី ១ អំពីការសង្រួមក្នុងបាដិមោក្ខសំវរៈ ១ អំពីការលះបង់ទុច្ចរិត ១ អំពីពួកជនមានមិត្តអមាត្យជាដើម ១ អំពីវេទនា ៣ ប្រការ ១ អំពីអាសវៈ ៣ ប្រការ ១ ។

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

(១៦២) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចី-
ននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ
ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តា-
រោ សតិបដ្ឋានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ
និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

(១៦៣) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិ-
បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីក-
រោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វាន-
បព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី
វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុ-

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

(១៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាទន្លេគង្គា ហូរទៅកាន់ទិសខាងកើត ទេរទៅកាន់ទិសខាងកើត ឈមទៅកាន់ទិសខាងកើត យ៉ាងណា ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងឱនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះឯង ។

(១៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងជាអ្នកឱនទៅរកព្រះនិព្វាន សសៀរទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌

បស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ពហុលីករោន្តោ និព្ពាននិន្នោ ហោតិ និព្ពានបោណោ និព្ពានបព្ភារោតិ ។ បេ ។

(១៦៤) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

(១៦៥) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ

ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា និងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កាលធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងជាអ្នកឱនទៅរកព្រះនិព្វាន ស្រៀវទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ។ បេ ។

(១៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ មាន ៥ ប្រការ ។ សញ្ញោជនៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ (តម្រេកក្នុងរូប) ១ អរូបរាគ (តម្រេកក្នុងអរូប) ១ មានៈ (សេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន) ១ ឧទ្ធច្ចៈ (សេចក្តីរាយមាយ) ១ អវិជ្ជា (សេចក្តីល្ងង់ខ្លៅ) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាសញ្ញោជនៈចំណែកខាងលើ ៥ ប្រការ ។

(១៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុគប្បីចំរើន ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា និងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត

ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវេតព្វាតិ ។ (យថា មគ្គសំយុត្តំ វិត្ថារិតំ ឯវំ សតិបដ្ឋានសំយុត្តំ វិត្ថារេតព្វំ) ។

គង្គាទិបេយ្យាលោ ឆដ្ឋោ ។

តស្សុទ្ទានំ

ឆ បាចីនតោ និន្នា
ឆ និន្នា ច សមុទ្ទតោ
ឯតេ ទ្វេ ឆ ទ្វាទស ហោន្តិ
វគ្គោ តេន បវុច្ចតិ ។

សតិបដ្ឋានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុគប្បីចំរើន ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈដែលជាចំណែកខាងលើ ៥ ប្រការនេះឯង ។

(សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចជាមគ្គសំយុត្តដែលបានសំដែងឲ្យពិស្តាររួចហើយ) ។

ចប់ គង្គាទិបេយ្យាល ទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃគង្គាទិបេយ្យាលនោះគឺ:

ពោលអំពីទន្លេហូរទៅកាន់ទិសខាងកើត ៦ លើក ហូរទៅកាន់សមុទ្រ ៦ លើក ប្រាំមួយលើកពីរដង នេះត្រូវជា ១២ ហៅជាវគ្គ ១ ។

ចប់ សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តំ

សុទ្ធិកវគ្គោ

(១៦៦) សាវត្ថីនិទានំ ។ តត្រ ខោ ភគវា ឯត-
ទវោច បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ
បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ
បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

(១៦៧) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កត-
មានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ
សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ
អរិយសាវកោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទ-
យញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរ-
ណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ
អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ
សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៦៦] សាវត្ថីនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការ ។

[១៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងនិងរលត់ទៅ អានិសង្សនិងទោសនិងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាបន្ន មានកិរិយា មិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិទៀង មានការត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៦៨] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

[១៦៩] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ(១) ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសំយោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

---

១ ឱ. ម. អរិយសាវកោ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

(១៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្ដីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាបន្ន មានការមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិទៀង មានការត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(១៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្ដីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ រមែងជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្ដីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍នៃខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

(១៧០) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

[១៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ រមែងរួចស្រឡះ ព្រោះមិនបានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្ត ខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានការៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍នៃខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

[១៧១] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ នមេ តេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

[១៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប៉ែកខាងពួកសមណៈ មិនសន្មតថាជាសមណៈ ប៉ែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈ ឬប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៧២) យេ ច ខោ តេ[១] ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

(១៧៣) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សទ្ធិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ វីរិយិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។ សតិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ ។

---

១ ម. យេ ច ខោ កេចិ ។

(១៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែថា សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើង រលត់ទៅ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ប៉ែកខាងពួកសមណៈ ទើបសន្មតថាជាសមណៈ ប៉ែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ បានដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រ-យោជន៍ជារបស់សមណៈនិងប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅដើម្បីរំលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវវីរិយិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសតិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសមាធិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវបញ្ញិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃបញ្ញិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃបញ្ញិ-ន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅដើម្បីរំលត់នៃបញ្ញិន្ទ្រិយ ។

ន មេ តេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

(១៧៦) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សទ្ធិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ វីរិយិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ វីរិយិន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ វីរិយិន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ វីរិយិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ សតិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ ។ តេ ខោ មេ[១] ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា

១ ឱ. ម. តេ ខោ បន មេ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប៉ែកខាងពួកសមណៈ ក៏មិនសន្មតថាជាសមណៈ ប៉ែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈ ឬប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវសទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃសទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសទ្ធិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវវីរិយិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃវីរិយិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃវីរិយិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃវីរិយិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសតិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវសមាធិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតឡើងនៃបញ្ញិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃបញ្ញិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃបញ្ញិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

សមណេសុ វេ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ ច ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

(១៧៥) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

(១៧៦) កត្ថ ច ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។ ចតូសុ សោតាបត្តិយង្គេសុ ឯត្ថ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

(១៧៧) កត្ថ ច ភិក្ខវេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។ ចតូសុ សម្មប្បធានេសុ ឯត្ថ វីរិយិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

(១៧៨) កត្ថ ច ភិក្ខវេ សតិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។ ចតូសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ ឯត្ថ សតិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

ប៉ែកខាងពួកសមណៈ ក៏សន្មតថាជាសមណៈ ប៉ែកខាងពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈនិងប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

(១៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នុ៎ះ សទ្ធិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គទាំង ៤ ។

(១៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីរិយិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ វីរិយិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញក្នុងសម្មប្បធានទាំង ៤ ។

(១៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ សតិន្ទ្រិយបណ្ឌិតគប្បីឃើញក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ។

(១៧៩) កត្ថ ច ភិក្ខវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។ ចតូសុ ឈានេសុ ឯត្ថ សមាធិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។

(១៨០) កត្ថ ច ភិក្ខវេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ ឯត្ថ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

(១៨១) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

(១៨២) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ទហតិ តថាគតស្ស ពោធឹ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

(១៧៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ សមាធិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងឈានទាំង ៤ ។

(១៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងទីដូចម្តេច ។ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនុ៎ះ បញ្ញិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញ ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការ ដូច្នេះឯង ។

(១៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

(១៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿសេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សទ្ធិន្ទ្រិយ ។

(១៨៣) កតមញ្ច ភិក្ខវេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។

(១៨៤) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សតិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ ចិរភាសិតម្បិ សរិតា អនុស្សរិតា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សតិន្ទ្រិយំ ។

(១៨៥) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ វោស្សគ្គារម្មណំ ករិត្វា លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។

(១៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីរិយិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រារព្ធព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ និងការញុំាងពួកកុសលធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង មានសេចក្តីខ្ជះខ្ជែងមាំ មិនដាក់ធុរៈក្នុងពួកកុសលធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វីរិយិន្ទ្រិយ ។

(១៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានស្មារតី ប្រកបដោយបញ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ រឭកបានចាំបាននូវកិច្ចដែលខ្លួនបានធ្វើយូរមកហើយ និងសំដីដែលខ្លួននិយាយយូរមកហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិន្ទ្រិយ ។

(១៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ ហើយ បាននូវសមាធិ បាននូវឯកគ្គតាចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមាធិន្ទ្រិយ ។

(១៨៦) កតមញ្ច ភិក្ខវេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

(១៨៧) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

(១៨៨) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ទហតិ តថាគតស្ស ពោធឹ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។

(១៨៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតឡើងនិងរលត់ ជាចំណែកនៃសេចក្តីនឿយណាយ ជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បញ្ញិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(១៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

(១៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធា ជឿសេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សទ្ធិន្ទ្រិយ ។

(១៨៩) កតមញ្ច ភិក្ខវេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ សោ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។

(១៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីរិយិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រារព្ធព្យាយាមដើម្បីលះបង់ពួកអកុសលធម៌ ដើម្បីញុំាងពួកកុសលធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ មានសេចក្តីប្រឹងប្រែង មានសេចក្តីខ្នះខ្នែងមាំ មិនដាក់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ អរិយសាវកនោះញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញុំាងអកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើងមិនឲ្យកើតឡើងបាន ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញុំាងកុសលធម៌ទាំងឡាយដែលមិនទាន់កើតឡើងឲ្យកើតឡើងបាន ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមដើម្បីញុំាងកុសលធម៌ទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយឲ្យដល់ព្រម មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ ពេញបរិបូណ៌ក្រៃលែង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វីរិយិន្ទ្រិយ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ

(១៩០) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សតិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សតិមា ហោតិ បរមេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ ចិរភាសិតម្បិ សរិតា អនុស្សរិតា ។ សោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ចិត្តេ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សតិន្ទ្រិយំ ។

(១៩១) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ វោស្សគ្គារម្មណំ ករិត្វា លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។ សោ វិវិច្ចេវ

សុទ្ធិកវគ្គ

(១៩០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានស្មារតី ប្រកបដោយបញ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ រឭកបានចាំបាននូវកិច្ចដែលខ្លួនធ្វើយូរមកហើយ ទាំងសំដីដែលខ្លួននិយាយយូរមកហើយ ។ អរិយសាវកនោះពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ពិចារណាឃើញនូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិន្ទ្រិយ ។

(១៩១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ បាននូវសមាធិ បាននូវឯកគ្គតាចិត្ត ។ អរិយសាវកនោះ ស្ងប់ស្ងាត់

កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។

ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កៈវិចារៈ មានបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈ រួចក៏ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានដែលកើតមានក្នុងសន្តាន ជាទីផូរផង់ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះប្រាសចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិសម្បជញ្ញៈផង រមែងសោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបាននូវតតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា ក៏ចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង មានសោមនស្សនិងទោមនស្សក្នុងកាលមុនអស់ទៅផង ក៏ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមាធិន្ទ្រិយ ។

(១៩២) កតមញ្ច ភិក្ខវេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

សុទ្ធិកវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សុទ្ធិកញ្ចេវ ទ្វេ សោតា
អរហន្តា អបរេ ទ្វេ
សមណព្រាហ្មណា ទដ្ឋព្វំ
វិភង្គំ អបរេ ទុវេតិ ។

សុទ្ធិកវគ្គ

(១៩៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតនិងរលត់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីទំលុះទំលាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដល់នូវកិរិយាអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ អរិយសាវកនោះដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាជាហេតុឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បញ្ញិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

ចប់ សុទ្ធិកវគ្គទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃសុទ្ធិកវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយសុទ្ធ ១ អំពីព្រះសោតាបន្នមានពីរលើក
អំពីព្រះអរហន្តដទៃទៀតមានពីរលើក អំពីសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីឥន្ទ្រិយដែលបណ្ឌិតគប្បីយល់ឃើញក្នុង
អង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គជាដើម ១ អំពីការចែកឥន្ទ្រិយមានពីរ
លើកដទៃទៀត ។

មុទុតរវគ្គោ

(១៩៣) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

(១៩៤) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ទហតិ តថាគតស្ស ពោធឹ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។

(១៩៥) កតមញ្ច ភិក្ខវេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ អារព្ភ វីរិយំ បដិលភតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។

(១៩៦) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សតិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ អារព្ភ សតឹ បដិលភតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សតិន្ទ្រិយំ ។

មុទុតរវគ្គ

(១៩៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

(១៩៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានសទ្ធា ជឿសេចក្តីត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សទ្ធិន្ទ្រិយ ។

(១៩៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវីរិយិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រារព្ធនូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងបាននូវសេចក្តីព្យាយាមឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វីរិយិន្ទ្រិយ ។

(១៩៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសតិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលប្រារព្ធនូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ រមែងបាននូវសតិឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សតិន្ទ្រិយ ។

មុទុតរវគ្គោ

(១៩៧) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ វោស្សគ្គារម្មណំ ករិត្វា លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សមាធិន្ទ្រិយំ ។

(១៩៨) កតមញ្ច ភិក្ខវេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មា-ទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

(១៩៩) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

មុទុតរវគ្គ

(១៩៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសមាធិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាអារម្មណ៍ រមែងបាននូវសមាធិ បានឯកគ្គតាចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សមាធិន្ទ្រិយ ។

(១៩៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ជាគ្រឿងកំណត់នូវសេចក្តីកើតនិងរលត់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីទំលុះទំលាយ ជាហេតុឲ្យដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បញ្ញិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(១៩៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំងនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២០០) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អនាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតីតិ ។

(២០១) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

(២០២) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អនាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ

(២០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បានជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។

(២០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ

តតោ មុទុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា ផលវេមត្តតា ហោតិ ផលវេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតា(១)តិ ។

(២០៣) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

(២០៤) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អនាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ បរិបូរំ បរិបូរការី

---

១ ឱ. ផលវេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតា ហោតី ។

បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃឥន្ទ្រិយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផលក៏មាន ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផល ដំណើរផ្សេងគ្នានៃបុគ្គលក៏មាន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

(២០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកធ្វើមគ្គឲ្យពេញបរិបូណ៌

អារាធេតិ បទេសំ បទេសការី អារាធេតិ ។ អវញ្ឈានិត្វេវាហំ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ វទាមីតិ ។

(២០៥) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

(២០៦) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ

រមែងសម្រេចនូវផលដ៏បរិបូណ៌ ជាអ្នកធ្វើនូវចំណែកនៃមគ្គ រមែងសម្រេចនូវចំណែកនៃផលដែរ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវឥន្ទ្រិយ ៥ ថា មិនមែនជាឥតផលទេ ។

(២០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានក្នុងរវាងអាយុមិនទាន់ដល់ពាក់កណ្តាល) ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានក្នុងកាលអាយុហួសពាក់កណ្តាលដរាបដល់ទីបំផុត) ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ បានជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានដោយមិនខំធ្វើសេចក្តីព្យាយាម) ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហច្ចបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី (លោកដែលបរិនិព្វានដោយខំធ្វើសេចក្តីព្យាយាម) ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ

មុទុតរវគ្គោ

តតោ មុទុតរេហិ ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតីតិ ។

[២០៧] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

បានជាទុក្ខស្សោតអកនិដ្ឋគាមី (លោកដែលមានក្រសែធម៌ដ៏ខ្ពស់ទៅកាន់អកនិដ្ឋភពហើយបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ) ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ទុក្ខស្សោតអកនិដ្ឋគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។

(៤០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

[២០៨] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយវេមត្តតា ផលវេមត្តតា ហោតិ ផលវេមត្តតា បុគ្គលវេមត្តតាតិ ។

(២០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ បានជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហច្ចបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បានជាឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃឥន្ទ្រិយ ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផលក៏មាន ដំណើរផ្សេងគ្នានៃផល ដំណើរផ្សេងគ្នានៃបុគ្គលក៏មាន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

មុទុតរវគ្គោ

(២០៩) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

(២១០) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឧបហច្ច-បរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី

មុទុតរវគ្គ

[៦០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

[៦១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ បានជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហច្ចបរិនិព្វាយីនោះ បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ បានជាឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ

តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុត-
រេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ធម្មានុសារី
ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតិ ។ ឥតិ
ខោ ភិក្ខវេ បរិបូរំ បរិបូរការី អារាធេតិ បទេសំ ប-
ទេសការី អារាធេតិ ។ អវញ្ឈានិត្វេវាហំ ភិក្ខវេ
បញ្ចិន្ទ្រិយានិ វទាមីតិ ។

[២១១] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ
បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ
ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧទ្ធំសោត-អកនិដ្ឋគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ បានជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុធ្វើមគ្គឲ្យបរិបូណ៌ រមែងបានសម្រេចផលដ៏បរិបូណ៌ ធ្វើនូវចំណែកនៃមគ្គ រមែងបានសម្រេចនូវចំណែកនៃផល ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវឥន្ទ្រិយ ៥ ថា មិនមែនជាឥតផលទេ ។

(២១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

មុទុតរវគ្គោ

(២១២) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អរហត្តផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អនាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អនាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខវេ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ នត្ថិ តមហំ ពាហិរោ បុថុជ្ជនបក្ខេ ឋិតោតិ វទាមីតិ ។

មុទុតរវគ្គ

[២១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ បានជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អនាគាមីនោះ បានជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ បានជាសោតាបន្ន ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកទាគាមិផលនោះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សោតាបន្ននោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ មិនមានដល់ភិក្ខុឯណា ដោយបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ទេ តថាគតហៅភិក្ខុនោះថា ជាអ្នកស្ថិតនៅក្នុងពួកបុថុជ្ជនជាខាងក្រៅ (បុគ្គលទាំង ៨ ពួក) ។

(២១៣) អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោ ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោតិ ភន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោ ហោតីតិ ។

(២១៤) ឥធ ភិក្ខុ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមី សម្ពោធគាមី វីរិយិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមី សម្ពោធគាមី សតិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមី សម្ពោធគាមី សមាធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមី សម្ពោធគាមី បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមី សម្ពោធគាមី ។ ឯត្តាវតា ខោ ភិក្ខុ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយសម្បន្នោ ហោតីតិ ។

(២១៣) គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដែលព្រះអង្គត្រាស់ថា ភិក្ខុបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ បរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយដោយហេតុដូចម្តេច ។

(២១៤) ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសទ្ធិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចំរើនវីរិយិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចំរើនសតិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចំរើនសមាធិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ចំរើនបញ្ញិន្ទ្រិយដែលមានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រំងាប់ មានដំណើរទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។

(២១៥) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

(២១៦) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

មុទុតរវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

បដិលាភោ ច ទ្វយោ សង្ខិត្តា
វិត្ថារា អបរេ ទ្វយោ
បដិបន្នោ ឧបសមោ
អាសវានំ ខយោ ចិមេតិ ។

[២១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

[២១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងនូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ចប់ មុទុតរវគ្គ ទី ២ ។

ឧទ្ទាននៃមុទុតរវគ្គនោះគឺ

ពោលអំពីអ្នកបានសម្រេចឥន្ទ្រិយទាំងប្រាំ ១ អំពីឥន្ទ្រិយទាំងប្រាំដោយសង្ខេបមាន ៣ លើក ដោយពិស្តារដទៃទៀតមាន ៣ លើក អំពីអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីបានមគ្គផល ១ អំពីឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ១ អំពីវិមុត្តិជាហេតុអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ១ ។

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២១៧) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

(២១៨) យាវកីវញ្ចាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ ន អព្ភញ្ញាសឹ ។ នេវ តាវាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ[១] បច្ចញ្ញាសឹ ។

(២១៩) យតោ ច ខ្វាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសឹ ។ អថាហំ[២] ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ បច្ចញ្ញាសឹ ។ ញាណញ្ច

១ ឱ. ប. អភិសម្ពុទ្ធោតិ ។ ២ អថ ខ្វាហំ ។

ឥន្ទ្រិយវគ្គ

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

[២១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតមិនទាន់ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញនូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ អស់កាលត្រឹមណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតក៏មិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តីដ៏ឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ និងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស អស់កាលត្រឹមណោះ ។

[២១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលណាតថាគតដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនោះ ទើបតថាគតប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តីដ៏ឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ និងមនុស្សជាសម្មតិទេពនិងមនុស្សដ៏សេស ។ សេចក្តីដឹង

បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ[១] អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

(២២០) តីណិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ តីណិ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ តីណិ ឥន្ទ្រិយានីតិ ។

(២២១) តីណិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ តីណិ ។ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ តីណិ ឥន្ទ្រិយានីតិ ។

---

១ ឱ. ម. ចេតោវិមុត្តិ ។

ឥន្ទ្រិយវគ្គ

នឹងសេចក្តីឃើញកើតឡើងដល់តថាគតថា សេចក្តីរួចវិសេសរបស់តថាគតមិនត្រឡប់កម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះជាទីបំផុតត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះភពថ្មីមិនមានឡើយ ។

[២២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៣ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺឥត្ថិន្ទ្រិយ ១ បុរិសិន្ទ្រិយ ១ ជីវិតិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៣ ប្រការដូច្នេះឯង ។

[២២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៣ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៣ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺអនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ[១] ១ អញ្ញិន្ទ្រិយ[២] ១ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ[៣] ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៣ ប្រការដូច្នេះឯង ។

---

១ គឺឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើងក្នុងខណៈនៃសោតាបត្តិមគ្គប្រាកដច្បាស់ដល់អ្នកប្រតិបត្តិថា អាត្មាអញនឹងដឹងច្បាស់នូវធម៌ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹងក្នុងសង្សារវដ្តនេះ ។ ២ គឺឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើងក្នុងហេតុទាំង ៦ តាំងអំពីសោតាបត្តិផលជាដើមទៅ ដោយអាការត្រាស់ដឹងនូវធម៌ដែលខ្លួនមិនទាន់បានដឹង ។ ៣ គឺឥន្ទ្រិយដែលកើតឡើងក្នុងអរហត្តផលជាគុណដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ដឹងអំពីមុន ។ អដ្ឋកថា ។

(២២២) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។

(២២៣) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា អរហំ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី តតោ មុទុតរេហិ សកទាគាមី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ឯកពីជី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ កោលង្កោលោ ហោតិ

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានជាអរហន្ត ព្រោះពេញលេញបរិបូណ៌ដោយឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អរហន្តនោះ ជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អន្តរាបរិនិព្វាយីនោះ ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧបហច្ចបរិនិព្វាយីនោះ ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់អសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ ជាឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សសង្ខារបរិនិព្វាយីនោះ ជាសកទាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមីនោះ ជាឯកពីជី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សកទាគាមីនោះ ជាកោលង្កោលៈ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ឯកពីជីនោះ

ឥន្ទ្រិយវគ្គោ

តតោ មុទុតរេហិ សត្តក្ខត្តុំបរមោ ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ ធម្មានុសារី ហោតិ តតោ មុទុតរេហិ សទ្ធានុសារី ហោតីតិ ។

(២២៤) ឆយិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ ឆ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ ឆ ឥន្ទ្រិយានីតិ ។

(២២៥) ឆយិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ ឆ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។

(២២៦) យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោតិ ។

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គ

ជាសត្តក្ខត្តុំបរមៈ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់កោលង្កោលៈនោះ ជាធម្មានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់សត្តក្ខត្តុំបរមៈនោះ ជាសទ្ធានុសារី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ ៥ ទន់ជាងឥន្ទ្រិយរបស់ធម្មានុសារីនោះ ។

(២២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៦ ប្រការដូច្នេះឯង ។

(២២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្ដេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។

(២២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្ដីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញនូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថាសោតាបន្ន មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា មានគតិទៀង មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(២២៧) ឆយិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ ឆ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។

(២២៨) យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសំយោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។

[២២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថាអរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ រួចស្រឡះហើយ ព្រោះត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ។

ឥន្ទ្រិយវគ្គោ

(២២៩) ឆយិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ ឆ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។

(២៣០) យាវកីវញ្ចាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ ន អព្ភញ្ញាសឹ ។ នេវ តាវាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ បច្ចញ្ញាសឹ ។

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គ

[៤២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។

[៤៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតនៅមិនទាន់ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះដរាបណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតក៏មិនទប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តីដ៏ឯទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍និងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ដរាបនោះ ។

(២៣១) យតោ ច ខ្វាហំ ភិក្ខវេ ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសឹ ។ អថាហំ ភិក្ខវេ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណព្រាហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធឹ អភិសម្ពុទ្ធោ បច្ចញ្ញាសឹ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោតិ ។

(២៣២) ឆយិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ ឆ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។

(២៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាតថាគតដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្តីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស និងការរលាស់ចេញនូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណោះទើបតថាគតប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ឥតមានសេចក្តីដទៃទៀតក្រៃលែងជាង ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ និងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ។ មួយវិញទៀត សេចក្តីដឹងនឹងសេចក្តីឃើញ ក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា សេចក្តីរួចស្រឡះរបស់តថាគតមិនត្រឡប់កម្រើកទៀតឡើយ ជាតិនេះជាទីបំផុត (ត្រឹមណោះហើយ) ឥឡូវនេះភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។

(២៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៦ ប្រការ ។ ឥន្ទ្រិយ ៦ ប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។

ឥន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៣៣) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ នមេតេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

(២៣៤) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

ឥន្ទ្រិយវគ្គ

(២៣៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្ដីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស នឹងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈឬសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះមិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈឬប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(២៣៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសេចក្ដីកើត រលត់ អានិសង្ស ទោស នឹងការរលាស់ចេញ នូវឥន្ទ្រិយ ៦ នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈនឹងប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(២៣៥) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ចក្ខុន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ចក្ខុន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ ចក្ខុន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ ចក្ខុន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ ។ ន មេ តេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

(២៣៦) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ចក្ខុន្ទ្រិយំ បជានន្តិ ចក្ខុន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ ចក្ខុន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ ចក្ខុន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ មនិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខវេ សមណា

(២៣៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃមនិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ ។បេ។ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ។

(២៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់នូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃចក្ខុន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីកើតនៃមនិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃមនិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈ

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គោ

វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនា- យស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សុទ្ទានំ

នព្ភវេ ជីវិតញ្ញាយ
ឯកាភិញ្ញញ្ច សុទ្ធកំ
សោតោ ទ្វេ អរហា(១) ទ្វេ
សមណព្រាហ្មណេន ចាតិ ។

---

១ ឱ. អរហតា ។

ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតថាអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវប្រយោជន៍ជារបស់សមណៈ និងប្រយោជន៍ជារបស់ព្រាហ្មណ៍ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃឥន្ទ្រិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនវិលមកកាន់គព្ភទៀត ១
អំពីឥន្ទ្រិយ ៣ មានជីវិតិន្ទ្រិយជាទីបំផុត ១ អំពីឥន្ទ្រិយ ៣
មានអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយជាទីបំផុត ១ អំពីការត្រាស់ដឹងតែម្យ៉ាង ១
អំពីឥន្ទ្រិយ ៦ សុទ្ធ ១ អំពីព្រះសោតា ១ អំពីព្រះអរហន្ត
មាន ២ លើក អំពីសមណព្រាហ្មណ៍មាន ២ លើក ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៣៧) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

(២៣៨) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៣៩) យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានាតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(២៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ[១]នេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(២៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាអរិយសាវកដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

---

១ ប្រែថា ជាអធិបតី (ជាធំ) គឺធម្មជាតទាំងនេះមាននាទីផ្សេងៗគ្នា ដូចអារម្មណ៍ជាសុខ មានមុខងារទទួលយកខាងសុខ អារម្មណ៍ជាទុក្ខ មានមុខងារខាងទុក្ខ ។ អដ្ឋកថា ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

(២៤០) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៤១) យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោតិ ។

(២៤២) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាបន្នបុគ្គល មាន
កិរិយាមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀង ជាអ្នកមានការ
ត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(៤៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(៤៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាភិក្ខុដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្តីវិនាសផង អានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះហើយ ជាអ្នករួចស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌ប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចបានធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ ជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ។

(៤៤២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

[២៤៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្បជានន្តិ ។ ន មេ តេ(១) ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

[២៤៤] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បជានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

---

១ ម. ន ច បនេតេ ។

(៤៤៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្ដីវិនាសផង អានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ មិនសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតពួកអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផលឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(៤៤៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវហេតុកើតឡើងផង សេចក្ដីវិនាសផង អានិសង្សផង ទោសផង ការរលាស់ចេញផង នូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតពួកអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៤៥) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៤៦) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សុខិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ នប្បជានន្តិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ នប្បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសមុទយំ នប្បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធំ នប្បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ នប្បជានន្តិ ។ ន មេតេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(៨៤៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(៨៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយមិនដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវទុក្ខិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ មិនសន្មតជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬសន្មតជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ទេ មួយទៀត អ្នកដ៏មានអាយុទាំងនុ៎ះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផល ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[២៤៧] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សុខិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ សុខិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ ។ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសមុទយំ បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធំ បជានន្តិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធគាមិនីបដិបទំ បជានន្តិ ។ តេ ច ខោ មេ ភិក្ខវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណេសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណេសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រាហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

[២៤៨] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(៨៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវទុក្ខិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ ដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបសន្មតថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតអ្នកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង ព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(៨៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៤៩) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយសម្ផស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។

(២៥០) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៥១) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(៤៤៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្ដីសុខ សេចក្ដីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្ដីសុខនឹងសេចក្ដីត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខិន្ទ្រិយ ។

(៤៥០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្ដីទុក្ខ សេចក្ដីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្ដីទុក្ខ នឹងសេចក្ដីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។

(៤៥១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្ដីសុខ សេចក្ដីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្ដីសុខនឹងសេចក្ដីត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

(២៨២) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ មនោសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

(២៨៣) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា នេវសាតំនាសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

(២៨៤) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៩២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

(២៩៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរក៏មិនមែន មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក្តី ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៩៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(៤៥៥) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយសម្ផស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។

(៤៥៦) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(៤៥៧) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ មនោសម្ផស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(៤៩៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីសុខនិងសេចក្តីត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខិន្ទ្រិយ ។

(៤៩៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។

(៤៩៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីសុខនិងសេចក្តីត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

(២៥៨) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ មនោសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

(២៥៩) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា នេវសាតំនាសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៦០) តត្រ ភិក្ខវេ យញ្ច សុខិន្ទ្រិយំ យញ្ច សោមនស្សិន្ទ្រិយំ សុខា សា វេទនា ទដ្ឋព្វា ។

(២៦១) តត្រ ភិក្ខវេ យញ្ច ទុក្ខិន្ទ្រិយំ យញ្ច ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទុក្ខា សា វេទនា ទដ្ឋព្វា ។

(២៦២) តត្រ ភិក្ខវេ យទិទំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ អទុក្ខមសុខា សា វេទនា ទដ្ឋព្វា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

(៦៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនឹងសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

(៦៥៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរក៏មិនមែន មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក្តី ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។

(៦៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សុខិន្ទ្រិយ នឹងសោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាសុខវេទនា ។

(៦៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទុក្ខិន្ទ្រិយ នឹងទោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាទុក្ខវេទនា ។

(៦៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាអទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៦៣) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៦៤) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ សាតំ កាយសម្ផស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សុខិន្ទ្រិយំ ។

(២៦៥) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកំ អសាតំ កាយសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៦៦) កតមញ្ច ភិក្ខវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចេតសិកំ សុខំ ចេតសិកំ សាតំ មនោសម្ផស្សជំ សុខំ សាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(២៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(២៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសុខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តីត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សុខិន្ទ្រិយ ។

(២៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ បុគ្គលក៏បានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនឹងសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខិន្ទ្រិយ ។

(២៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសុខ សេចក្តីត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីសុខនឹងសេចក្តីត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

(២៦៧) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ អសាតំ មនោសម្ផស្សជំ ទុក្ខំ អសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។

(២៦៨) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ យំ ខោ ភិក្ខវេ កាយិកំ វា ចេតសិកំ វា នេវសាតំនាសាតំ វេទយិតំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៦៩) តត្រ ភិក្ខវេ យញ្ច សុខិន្ទ្រិយំ យញ្ច សោមនស្សិន្ទ្រិយំ សុខា សា វេទនា ទដ្ឋព្វា ។

(២៧០) តត្រ ភិក្ខវេ យញ្ច ទុក្ខិន្ទ្រិយំ យញ្ច ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទុក្ខា សា វេទនា ទដ្ឋព្វា ។

(២៧១) តត្រ ភិក្ខវេ យទិទំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ អទុក្ខមសុខា សា វេទនា ទដ្ឋព្វា ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខវេ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បញ្ច ហុត្វា តីណិ ហោន្តិ តីណិ ហុត្វា បញ្ច ហោន្តិ បរិយាយេនាតិ ។

(៦៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទោមនស្សិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខ សេចក្តីមិនត្រេកអរឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត បុគ្គលបានសោយនូវសេចក្តីទុក្ខនិងសេចក្តីមិនត្រេកអរនោះ ដែលកើតអំពីមនោសម្ផស្ស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ។

(៦៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានសោយនូវអារម្មណ៍ជាទីត្រេកអរក៏មិនមែន មិនជាទីត្រេកអរក៏មិនមែនឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយក្តី ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ។

(៦៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ សុខិន្ទ្រិយ និងសោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាសុខវេទនា ។

(៦៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ទុក្ខិន្ទ្រិយ និងទោមនស្សិន្ទ្រិយ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាទុក្ខវេទនា ។

(៦៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនេះ បណ្ឌិតគប្បីឃើញថាជាអទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះ ចែកជា ៥ ឬបំប្រួញមកជា ៣ ក៏បាន ឬ ៣ ចែកជា ៥ ក៏បាន ដោយបរិយាយដូច្នេះឯង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៧២) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សុខិន្ទ្រិយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

(២៧៣) សុខវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខិន្ទ្រិយំ ។ សោ សុខិតោវ សមានោ សុខិតោស្មីតិ បជានាតិ តស្សេវ សុខវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ សុខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ សុខិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វូបសមតីតិ បជានាតិ ។

(២៧៤) ទុក្ខវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ទុក្ខិតោវ សមានោ ទុក្ខិតោស្មីតិ បជានាតិ តស្សេវ ទុក្ខវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ ទុក្ខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វូបសមតីតិ បជានាតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(៦៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសុខិន្ទ្រិយ ១ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

(៦៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈ ដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើដល់នូវសេចក្ដីសុខ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសេចក្ដីសុខ រមែងដឹងច្បាស់ថា សុខិន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ សុខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ សុខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ។

(៦៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ រមែងដឹងច្បាស់ថា ទុក្ខិន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។

(៤៧៥) សោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ សោ សុមនោវ សមានោ សុមនោស្មីតិ បជានាតិ តស្សេវ សោមនស្សវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ សោមនស្សវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វូបសម្មតីតិ បជានាតិ ។

(៤៧៦) ទោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ សោ ទុម្មនោវ សមានោ ទុម្មនោស្មីតិ បជានាតិ តស្សេវ ទោមនស្សវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ ទោមនស្សវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វូបសម្មតីតិ បជានាតិ ។

(៤៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនា ។ បុគ្គលនោះ កាលបើមានចិត្តរីករាយ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ រមែងដឹងច្បាស់ថា សោមនស្សិន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ សោមនស្សិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ សោមនស្សិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនានោះឯង ។

(៤៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយរមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនា ។ បុគ្គលនោះ កាលបើតូចចិត្តក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកតូចចិត្ត រមែងដឹងច្បាស់ថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយឯណា កើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ទោមនស្សិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនានោះឯង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៧៧) ឧបេក្ខាវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឧបេក្ខកោ វ សមានោ ឧបេក្ខកោស្មីតិ បជានាតិ តស្សេវ ឧបេក្ខាវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ ឧបេក្ខាវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វូបសម្មតីតិ បជានាតិ ។

(២៧៨) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ ទ្វិន្នំ កដ្ឋានំ សង្ឃដ្ដនសមោធានា ឧស្មា ជាយតិ តេជោ អភិនិព្វត្តតិ តេសំ យេវ កដ្ឋានំ នានាភាវនិក្ខេបា យា តជ្ជា ឧស្មា សា និរុជ្ឈតិ[1] វូបសមតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ សុខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខិន្ទ្រិយំ ។ សោ សុខិតោ វ សមានោ សុខិតោស្មីតិ បជានាតិ តស្សេវ សុខវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ សុខវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ[2]

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ សាតិកិសទ្ទោ អត្ថិ ។ ២ ម. ឧប្បជ្ជតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

(២៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើមានចិត្តព្រងើយ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ រមែងដឹងច្បាស់ថា ទុក្ខិន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។

(២៧៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចចំហាយកើតឡើង ភ្លើងរមែងកើតឡើង ព្រោះការត្បួតនឹងប្រជុំចុះនៃឈើពីរទួតពីរកំណាត់ ចំហាយឯណាដែលកើតឡើងអំពីឈើពីរទួតនោះ ចំហាយនោះក៏រលត់ស្ងប់រម្ងាប់ទៅព្រោះដាក់ឈើពីរទួតទាំងនោះទីទៃពីគ្នា យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើដល់នូវសេចក្ដីសុខ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសេចក្ដីសុខ រមែងដឹងច្បាស់ថា សុខិន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ

សុខិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វូបសមតីតិ បជានាតិ ។ ទុក្ខវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ។ បេ ។ សោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ។ ទោមនស្សវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ។ ឧបេក្ខាវេទនិយំ ភិក្ខវេ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឧបេក្ខកោវ សមានោ ឧបេក្ខកោស្មីតិ បជានាតិ តស្សេវ ឧបេក្ខាវេទនិយស្ស ផស្សស្ស និរោធា យន្តជ្ជំ វេទយិតំ ឧបេក្ខាវេទនិយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បន្នំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ តំ និរុជ្ឈតិ តំ វូបសមតីតិ បជានាតីតិ ។

(២៧៩) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ សុខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។

សុខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ សុខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា ។បេ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃសោមនស្សវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃទោមនស្សវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនា ។ បុគ្គលនោះកាលបើមានចិត្តព្រងើយ ក៏រមែងដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ រមែងដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយឯណាកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យនូវផស្សៈជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនាកើតអំពីផស្សៈនោះ ដែលបុគ្គលបានសោយហើយ ឧបេ-ក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏រលត់ទៅ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះរលត់ផស្សៈជាបច្ច័យនៃឧបេក្ខាវេទនានោះឯង យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ គឺទុក្ខិន្ទ្រិយ ១ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ សុខិន្ទ្រិយ ១ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ១ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ១ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

(២៨០) ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឯវំ បជានាតិ ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច អនិមិត្តំ អនិទានំ អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ ទុក្ខិន្ទ្រិយញ្ច បជានាតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយសមុទយញ្ច បជានាតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយនិរោធញ្ច បជានាតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បជានាតិ ។ កត្ថ[១] ចុប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ ទុក្ខិន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តទត្ថាយ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ[២] ។

---

១ ម. កត្ថ ។ ២ ឱ. ឧបសំហាសិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

[២៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយ រមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ទុក្ខិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ ទុក្ខិន្ទ្រិយនោះឯងប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯទុក្ខិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនុ៎ះមិនមានទេ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់ នូវទុក្ខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃទុក្ខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទុក្ខិន្ទ្រិយផង ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងហើយក្នុងទីឯណា ក៏រលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីវិវេក ។ ទុក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងបឋមជ្ឈាននេះ តែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទុក្ខិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

(២៨១) ឥធ បន ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឯវំ បជានាតិ ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច(១) អនិមិត្តំ អនិទានំ អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ ទោមនស្សិន្ទ្រិយញ្ច បជានាតិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយសមុទយញ្ច បជានាតិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយនិរោធញ្ច បជានាតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បជានាតិ ។ កត្ថ ចុប្បន្នំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។

---

១ ឱ. តំវេ ។

(២៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយរមែងកើតឡើង ដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ទោមនស្សិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ ទោមនស្សិន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯទោមនស្សិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនុ៎ះមិនមានទេ ។ ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់នូវទោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃទោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទោមនស្សិន្ទ្រិយផង មួយវិញទៀត ទោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីឯណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះទោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះស្ងប់ស្ងាត់នៃវិតក្កៈនិងវិចារៈ រមែងចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានមានសេចក្តីជ្រះថ្លាខាងក្នុងសន្តាន មានភាពនៃចិត្តដ៏ខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទុតិយជ្ឈាននេះ តែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តទត្ថាយ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ ។

(២៨២) ឥធ បន ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ឧប្បជ្ជតិ សុខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឯវំ បជានាតិ ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ សុខិន្ទ្រិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច អនិមិត្តំ អនិទានំ អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ សុខិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ សុខិន្ទ្រិយញ្ច បជានាតិ សុខិន្ទ្រិយសមុទយញ្ច បជានាតិ សុខិន្ទ្រិយនិរោធញ្ច បជានាតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ សុខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បជានាតិ ។ កត្ថ ចុប្បន្នំ សុខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃទោ-មនស្សិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

(៤៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកសុខិន្ទ្រិយ រមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សុខិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ សុខិន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯសុខិន្ទ្រិយនោះមិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់នូវសុខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃសុខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃសុខិន្ទ្រិយផង មួយវិញទៀត សុខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះសុខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសា-សនានេះ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មានសតិនិងសម្បជញ្ញៈផង ទទួលនូវសុខដោយនាមកាយផង

យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហា-
រីតិ តតិយជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ
សុខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ
ភិក្ខុ អញ្ញាសិ សុខិន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តទត្ថាយ ចិត្តំ
ឧបសំហរតិ ។

[៤៨៣] ឥធ បន ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស
អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ឧប្បជ្ជតិ សោ-
មនស្សិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឯវំ បជានាតិ ឧប្បន្នំ ខោ
មេ ឥទំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ ស-
និទានំ សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច អនិមិត្តំ អនិទានំ
អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ
នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ សោមនស្សិន្ទ្រិយញ្ច បជា-
នាតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយសមុទយញ្ច បជានាតិ សោ-
មនស្សិន្ទ្រិយនិរោធញ្ច បជានាតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ សោម-
នស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បជានាតិ ។

ព្រះអរិយទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈាននោះថា ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះតតិយជ្ឈានឯណា ក៏ចូលកាន់តតិយជ្ឈាននោះហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ សុខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងតតិយជ្ឈាននុ៎ះ រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃសុខិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ។

(៤៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោមនស្សិន្ទ្រិយតែងកើតឡើង ដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សោមនស្សិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ សោ-មនស្សិន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯសោមនស្សិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនុ៎ះ មិនមានឡើយ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់នូវសោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃសោមនស្សិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃសោមនស្សិន្ទ្រិយផង មួយវិញទៀត សោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីឯណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

កត្ថ ចុប្បន្នំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ សោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តទត្ថាយ ចិត្តំ ឧបសំហរតិ ។

(២៨៦) ឥធ បន ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ។ សោ ឯវំ បជានាតិ ឧប្បន្នំ ខោ មេ ឥទំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ តញ្ច ខោ សនិមិត្តំ សនិទានំ សសង្ខារំ សប្បច្ចយំ តញ្ច ខោ អនិមិត្តំ អនិទានំ អសង្ខារំ អប្បច្ចយំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ សោ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយញ្ច បជានាតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយសមុទយញ្ច បជានាតិ

ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ព្រោះអស់ទៅនៃសោមនស្សនិងទោមនស្សក្នុងកាលមុនផង ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ជាធម្មជាតមានអារម្មណ៍មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ គឺជាឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ៗ សោមនស្សិន្ទ្រិយកើតឡើងហើយក្នុងចតុត្ថជ្ឈាននុ៎ះ ទើបរលត់ទៅ ឥតមានសេសសល់ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃសោមនស្សិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្តដើម្បីសេចក្តីពិត ៗ

(៦៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយរមែងកើតឡើងដល់ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ៗ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនេះកើតឡើងហើយដល់អាត្មាអញ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះឯង ប្រកបដោយនិមិត្ត ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយសង្ខារ ប្រកបដោយបច្ច័យ ឯឧបេក្ខិន្ទ្រិយនោះ មិនមាននិមិត្ត មិនមានហេតុ មិនមានសង្ខារ មិនមានបច្ច័យ នឹងកើតឡើង ហេតុនុ៎ះមិនមានឡើយ ៗ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់នូវឧបេក្ខិន្ទ្រិយផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយផង

ឧបេក្ខិន្ទ្រិយនិរោធញ្ច បជានាតិ យត្ថ ចុប្បន្នំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ តញ្ច បជានាតិ ។ កត្ថ ចុប្បន្នំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សព្វសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ ឯត្ថ ចុប្បន្នំ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អញ្ញាសិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយស្ស និរោធំ តទត្ថាយ ចិត្តំ ឧបសំហរតីតិ ។

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សុទ្ធកញ្ច[១] សោតោ អរហា[២]
ទ្វេ សមណព្រាហ្មណេន[៣] ច
វិភង្គេន តយោ វុត្តា.
អរហតោ[៤] ឧប្បដិកេន ជាតិ ។

---

១ ឱ. ម. សុទ្ធិកញ្ច ។ ២ អរហំ ។ ៣ សមណព្រាហ្មណា ។ ៤ អរណិ ។

ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយផង មួយវិញទៀត ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតឡើងក្នុងទីឯណា រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ក៏ដឹងច្បាស់នូវទីនោះផង ។ ចុះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតឡើងក្នុងទីដូចម្តេច ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កន្លងនូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈដោយសព្វគ្រប់ ហើយចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយកើតឡើងក្នុងសញ្ញាវេទយិតនិរោធនុ៎ះ ទើបរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ដឹងច្បាស់នូវការរលត់ទៅនៃឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ប្រមូលមកនូវចិត្ត ដើម្បីសេចក្តីពិត ។

ចប់ សុខិន្ទ្រិយវគ្គទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃសុខិន្ទ្រិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីឥន្ទ្រិយសុទ្ធ ១ អំពីសោតាបន្នបុគ្គល ១ អំពីភិក្ខុជាអរហន្ត ១ អំពីសមណព្រាហ្មណ៍មានពីរលើក អំពីការចែកឥន្ទ្រិយមាន ៣ លើក អំពីសុខិន្ទ្រិយកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដូចព្រនួតភ្លើង ១ អំពីភិក្ខុបានសម្រេចឈាន ១ ។

ជរាវគ្គោ

(២៨៥) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ បច្ឆាតបកេ[១] និសិន្នោ ហោតិ បិដ្ឋឹ ឱតាបយមានោ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ភគវតោ គត្តានិ បាណិនា អនោមជ្ជន្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច

(២៨៦) អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ ន ចេវទានិ ភន្តេ ភគវតោ តាវ បរិសុទ្ធោ ឆវិវណ្ណោ បរិយោទាតោ សិថិលានិ ច គត្តានិ សព្វានិ[២] វលិជាតានិ បុរតោ បព្ភារោ ច កាយោ ទិស្សតិ ច ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញថត្តំ ចក្ខុន្ទ្រិយស្ស សោតិន្ទ្រិយស្ស ឃានិន្ទ្រិយស្ស ជិវ្ហិន្ទ្រិយស្ស កាយិន្ទ្រិយស្សាតិ ។

---

១ ឱ. ម. បច្ឆាតបេ ។ ២ សព្វានិ ។

ជរាវគ្គ

(៤៨៥) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទនៃមិគារមាតា ក្នុងវត្តបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគចេញអំពីទីពួនសម្ងំ (ផលសមាបត្តិ) ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយទ្រង់គង់ហាលព្រះបិដ្ឋ (ខ្នង) ក្នុងទីកំដៅថ្ងៃខាងក្រោយ (ប្រាសាទ) ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយច្របាច់នូវព្រះកាយ នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយដៃ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា

(៤៨៦) អស្ចារ្យណាស់ ព្រះអង្គ ចំឡែកណាស់ ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះព្រះឆវិវណ្ណរបស់ព្រះអង្គមិនបរិសុទ្ធផូរផង់ដូចអំពីមុនឡើយ ទាំងព្រះអង្គាវយវៈក៏ធូរជ្រាយ មានព្រះចម្មៈជ្រួញជ្រីវ ព្រះកាយក៏ទន់ទោរ ការប្រែប្រួលនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ក៏ឃើញប្រាកដ ។

(២៨៧) ឯវញ្ហេតំ អានន្ទ ហោតិ ជរាធម្មោ យោព្ពញ្ញេ ព្យាធិធម្មោ អារោគ្យេ មរណធម្មោ ជីវិតេ ។ ន ចេវ តាវ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ឆវិវណ្ណោ បរិយោទាតោ សិថិលានិ ច ហោន្តិ គត្តានិ សព្ពានិ វលិជាតានិ បុរតោ បព្ភារោ ច ហោតិ កាយោ ទិស្សតិ ច ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញថត្តំ ចក្ខុន្ទ្រិយស្ស សោតិន្ទ្រិយស្ស ឃានិន្ទ្រិយស្ស ជិវ្ហិន្ទ្រិយស្ស កាយិន្ទ្រិយស្សាតិ ។ ឥទមវោច ភគវា ឥទំ វត្វា សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា

(២៨៨) ធិ តំ ជម្មីជរេ អត្ថុ
ទុព្ពណ្ណករណី ជរេ
តាវ មនោរមំ ពិម្ពំ
ជរាយ អភិមទ្ទិតំ ។
យោបិ វស្សសតំ ជីវេ
សោបិ មច្ចុបរាយណោ
ន កិញ្ចិ បរិវជ្ជេតិ
សព្វមេវាភិមទ្ទតីតិ ។

[៦៨៧] អើ អានន្ទ ពាក្យនុះមែនហើយ ជរាធម៌រមែងមានទៅក្នុងអាយតនៈដែលកំពុងចំរើន ព្យាធិធម៌ មានទៅក្នុងកាយដែលមិនមានរោគ មរណធម៌ក៏មានទៅក្នុងជីវិត ។ ឆវិវណ្ណ (របស់តថាគត) មិនបរិសុទ្ធផូរផង់ដូចមុនទេ ទាំងអង្គាវយវៈក៏ធូរជ្រាយ មានស្បែកជ្រួញជ្រីវ កាយក៏ទន់ទោរ ការប្រែប្រួលនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ក៏ឃើញប្រាកដមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ភាសិតនេះហើយ លុះព្រះសុគតទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះរួចហើយ ទើបព្រះសាស្ដាត្រាស់គាថានេះតទៅទៀតថា ៖

[៦៨៨] ធ្វឹយសរីរៈនោះ រមែងមានក្នុងកាលដែលចាស់អាក្រក់ក្នុងកាលដែលជរា ធ្វើឲ្យមានសម្បុរអាក្រក់ អត្តភាពជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ក៏ត្រូវជរាគ្របសង្កត់ដោយពិត ។ ពួកសត្វទាំងអស់មានមច្ចុប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ទោះជនឯណារស់នៅអស់ ១០០ ឆ្នាំក្តី ជននោះចៀសវាងនូវមច្ចុពិតតួបក៏ពុំរួច មច្ចុតែងញាំញីនូវសត្វទាំងអស់ឥតសល់ឡើយ ។

(២៨៩) សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ ឧណ្ណាភោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ឧណ្ណាភោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច

(២៩០) បញ្ចិមានិ ភោ គោតម ឥន្ទ្រិយានិ នានាវិសយានិ នានាគោចរានិ ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរវិសយំ បច្ចនុភោន្តិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ ។ ឥមេសំ នុ ខោ ភោ គោតម បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ នានាវិសយានំ នានាគោចរានំ ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរវិសយំ បច្ចនុភោន្តានំ កឹ បដិសរណំ កោ ច នេសំ គោចរវិសយំ បច្ចនុភោតីតិ ។

ជរាវគ្គ

(៤៨៩) សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះឯង ឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនិងពាក្យដែលគួររឭកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា

(៤៩០) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះ មានវិស័យផ្សេងៗគ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេងៗគ្នា រមែងមិនទទួលនូវអារម្មណ៍នឹងវិស័យនៃគ្នានឹងគ្នាឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ យ៉ាងនេះ ដែលមានវិស័យផ្សេងៗគ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួលនូវអារម្មណ៍នឹងវិស័យនៃគ្នានឹងគ្នា ចុះសភាវៈដូចម្តេច រមែងទទួលនូវអារម្មណ៍នឹងវិស័យនៃឥន្ទ្រិយទាំងនេះ ។

(៤៩១) បញ្ចិមានិ ព្រាហ្មណ ឥន្ទ្រិយានិ នានាវិសយានិ នានាគោចរានិ ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរវិសយំ បច្ចនុភោន្តិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ ។ ឥមេសំ ខោ ព្រាហ្មណ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ នានាវិសយានំ នានាគោចរានំ ន អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរវិសយំ បច្ចនុភោន្តានំ មនោ បដិសរណំ មនោ ច នេសំ គោចរវិសយំ បច្ចនុភោតីតិ ។

(៤៩២) មនស្ស បន ភោ គោតម កឹ បដិសរណន្តិ ។ មនស្ស ខោ ព្រាហ្មណ សតិ បដិសរណន្តិ ។

(៤៩៣) សតិយា បន ភោ គោតម កឹ បដិសរណន្តិ ។ សតិយា ខោ ព្រាហ្មណ វិមុត្តិ បដិសរណន្តិ ។

(២៩១) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះមានវិស័យផ្សេងៗ គ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេងៗ គ្នា រមែងមិនទទួលនូវអារម្មណ៍ទីវិស័យនៃគ្នានឹងគ្នា ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើឥន្ទ្រិយទាំង ៥ យ៉ាងនេះ មានវិស័យផ្សេងៗ គ្នា មានអារម្មណ៍ផ្សេងៗ គ្នា មិនទទួលនូវអារម្មណ៍ទីវិស័យនៃគ្នានឹងគ្នាហើយ មានតែចិត្តជាទីពឹង ទាំងចិត្តក៏រមែងទទួលនូវអារម្មណ៍ទីវិស័យនៃឥន្ទ្រិយទាំងនោះ ។

(២៩២) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ សតិជាទីពឹងរបស់ចិត្ត ។

(២៩៣) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់សតិ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ វិមុត្តិជាទីពឹងរបស់សតិ ។

ជរាវគ្គោ

(៤៩៤) វិមុត្តិយា បន ភោ គោតម កឹ បដិសរណន្តិ ។ វិមុត្តិយា ខោ ព្រាហ្មណ និព្វានំ បដិសរណន្តិ ។ និព្វានស្ស បន ភោ គោតម កឹ បដិសរណន្តិ ។ អច្ចសរា(១) ព្រាហ្មណ បញ្ហំ នាសក្ខិ បញ្ហស្ស បរិយន្តំ គហេតុំ ។ និព្វានោគធំ ហិ ព្រាហ្មណ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ និព្វានបរាយនំ និព្វានបរិយោសានន្តិ ។

(៤៩៥) អថខោ ឧណ្ណាភោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។

(៤៩៦) អថខោ ភគវា អចិរបក្កន្តេ ឧណ្ណាភេ ព្រាហ្មណេ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ

---

១ ឱ, ម. អជ្ឈបរំ ។

(២៩៤) បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់វិមុត្តិ ។ មាលព្រាហ្មណ៍ និព្វានជាទីពឹងរបស់វិមុត្តិ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះអ្វីជាទីពឹងរបស់ព្រះនិព្វាន ។ មាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកកន្លងហួសប្រស្នាហើយ អ្នកមិនកាចកាន់យកនូវទីបំផុតនៃប្រស្នាបានឡើយ ។ មាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថាមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ ឈមទៅកាន់និព្វាន មាននិព្វានប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មាននិព្វានជាទីបំផុត ។

(២៩៥) គ្រានោះឯង ឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍ ក៏ត្រេកអរអនុមោទនានូវភាសិតនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំលាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ដើរចេញទៅ ។

(២៩៦) គ្រានោះ កាលឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍ ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ត្រាស់នឹងពួកភិក្ខុថា៖

(២៩៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ កូដាគារំ វា កូដាគារសាលា វា[១] ឧត្តរាយ វា បាចីនាយ វា វាតបានា សុរិយេ ឧគ្គច្ឆន្តេ វាតបានេន រស្មិយោ បវិសិត្វា ក្វាយ បតិដ្ឋិតាតិ ។ បច្ឆិមាយំ ភន្តេ ភិត្តិយន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ឧណ្ណាភស្ស ព្រាហ្មណស្ស តថាគតេ សទ្ធា និវិដ្ឋា មូលជាតា បតិដ្ឋិតា ទឡ្ហា អសំហារិយា សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា ទេវេន វា មារេន វា ព្រហ្មុនា វា កេនចិ វា លោកស្មឹ ។ ឥមម្ហិ ចេ ភិក្ខវេ សមយេ ឧណ្ណាភោ ព្រាហ្មណោ កាលំ ករេយ្យ នត្ថិ តំ សញ្ញោជនំ យេន សញ្ញោជនេន សញ្ញុត្តោ ឧណ្ណាភោ ព្រាហ្មណោ បុន ឥមំ លោកំ អាគច្ឆេយ្យាតិ ។

---

១ ឱ, ម, កូដាគារេ វា កូដាគារសាលាយំ វា ។

(៤៩៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទះកំពូលឬសាលាដែលមានកំពូល មានបង្អួចក្នុងទិសខាងជើងឬទិសខាងកើត កាលបើព្រះអាទិត្យរះឡើង រស្មីចូលទៅតាមបង្អួចហើយស្ថិតនៅក្នុងទីណា មានឧបមាយ៉ាងណា ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រស្មីស្ថិតនៅត្រង់ជញ្ជាំងទិសខាងលិច ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍ មានសទ្ធាខ្ជាប់ខ្ជួនជាឫសស្ថិតនៅមាំមួនចំពោះតថាគត ទោះសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី នរណាមួយក្នុងលោកក្តី មិនអាចបំបែរឲ្យឃាកចេញបានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យនេះ បើឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍ ធ្វើមរណកាល ឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍ដែលប្រកបដោយសញ្ញោជនឯណាហើយ គប្បីមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត សញ្ញោជននោះមិនមានទេ ៗ

ជរាវគ្គោ

(២៩៨) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាកេតេ វិហរតិ អញ្ជនវនេ មិគទាយេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អត្ថិ នុ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម យានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ តានិ បញ្ច ពលានិ ហោន្តិ យានិ បញ្ច ពលានិ តានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភគវំនេត្តិកា ភគវំបដិសរណា សាធុ វត ភន្តេ ភគវន្តំយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តីតិ ។ បេ ។

(២៩៩) អត្ថិ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម យានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ តានិ បញ្ច ពលានិ ហោន្តិ យានិ បញ្ច ពលានិ តានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ។ កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម យានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ តានិ បញ្ច ពលានិ ហោន្តិ យានិ បញ្ច ពលានិ តានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ។

ជរាវគ្គ

(៤៩៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃអញ្ជនជាទីឲ្យអភ័យដល់ម្រឹគ ទៀបនគរសាកេត ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់សួរពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥ នោះ គឺពលៈ ៥ ពលៈ ៥ ឯណា ពលៈ ៥ នោះ គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមានដែរឬ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាឫសគល់ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គសូមអារាធនា សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ បំភ្លឺសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះឲ្យទាន បើពួកភិក្ខុបានស្តាប់ព្រះពាក្យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយនឹងចងចាំបាន ។ បេ ។

(៤៩៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥ នោះក៏គឺពលៈ ៥ ពលៈ ៥ ឯណា ពលៈ ៥ នោះក៏គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ ឯណា ឥន្ទ្រិយ ៥ នោះក៏គឺពលៈ ៥ ពលៈ ៥ ឯណា ពលៈ ៥ នោះក៏គឺឥន្ទ្រិយ ៥ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះ តើដូចម្តេច ។

[៣០០] យំ ភិក្ខវេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ សទ្ធាពលំ យំ សទ្ធាពលំ តំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ យំ វិរិយិន្ទ្រិយំ តំ វិរិយពលំ យំ វិរិយពលំ តំ វិរិយិន្ទ្រិយំ យំ សតិន្ទ្រិយំ តំ សតិពលំ យំ សតិពលំ តំ សតិន្ទ្រិយំ យំ សមាធិន្ទ្រិយំ តំ សមាធិពលំ យំ សមាធិពលំ តំ សមាធិន្ទ្រិយំ យំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ តំ បញ្ញាពលំ យំ បញ្ញាពលំ តំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

[៣០១] សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា តស្សា មជ្ឈេ ទីបោ ។ អត្ថិ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្សា នទិយា ឯកោ សោតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ អត្ថិ បន ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្សា នទិយា ទ្វេ សោតានិត្វេវ សង្ខំ គច្ឆន្តិ ។

(៣០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយឯណា សទ្ធិន្ទ្រិយនោះក៏គឺសទ្ធាពលៈ សទ្ធាពលៈឯណា សទ្ធាពលៈនោះក៏គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយឯណា វីរិយិន្ទ្រិយនោះក៏គឺវីរិយពលៈ វីរិយពលៈឯណា វីរិយពលៈនោះក៏គឺវីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយឯណា សតិន្ទ្រិយនោះក៏គឺសតិពលៈ សតិពលៈឯណា សតិពលៈនោះក៏គឺសតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយឯណា សមាធិន្ទ្រិយនោះក៏គឺសមាធិពលៈ សមាធិពលៈឯណា សមាធិពលៈនោះក៏គឺសមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយឯណា បញ្ញិន្ទ្រិយនោះក៏គឺបញ្ញាពលៈ បញ្ញាពលៈឯណា បញ្ញាពលៈនោះក៏គឺបញ្ញិន្ទ្រិយ ។

(៣០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទន្លេហូរទៅទិសខាងកើត ទេរទៅទិសខាងកើត ឈមទៅទិសខាងកើត កោះក៏មាននៅត្រង់កណ្តាលនៃទន្លេនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដែលដល់នូវការរាប់ថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះរមែងមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ហេតុដែលដល់នូវការរាប់ថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះក៏មានដែរ ។

ជិកវគ្គោ

(៣០២) កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្សា នទិយា ឯកោ សោតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។ យញ្ច ភិក្ខវេ តស្ស ឱឃស្ស បុរិមន្តេ ឧទកំ យញ្ច បច្ឆិមន្តេ ឧទកំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្សា នទិយា ឯកោ សោតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ ។

(៣០៣) កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្សា នទិយា ទ្វេ សោតានិត្វេវ សង្ខំ គច្ឆន្តិ ។ យញ្ច ភិក្ខវេ តស្ស ឱឃស្ស ឧត្តរន្តេ ឧទកំ យញ្ច ទក្ខិណន្តេ ឧទកំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម តស្សា នទិយា ទ្វេ សោតានិត្វេវ សង្ខំ គច្ឆន្តិ ។

(៣០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលដល់នូវការពោលថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងកើតនៃកោះនោះ និងទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងលិចនៃកោះនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកនោះៗ ដល់នូវការពោលថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកតែមួយ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា នេះឯងជាបរិយាយ ។

(៣០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលដល់នូវការពោលថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា បរិយាយនោះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងជើងនៃកោះនោះ និងទឹកឯណាមាននៅចុងនៃទិសខាងត្បូងនៃកោះនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកនោះៗ ដល់នូវការពោលថា ទន្លេនោះមានខ្សែទឹកពីរ ព្រោះអាស្រ័យនូវបរិយាយឯណា នេះឯងជាបរិយាយយ៉ាងណាមិញ ។

(៣០៤) ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ តំ សទ្ធាពលំ យំ សទ្ធាពលំ តំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ យំ វីរិយិន្ទ្រិយំ តំ វីរិយពលំ យំ វីរិយពលំ តំ វីរិយិន្ទ្រិយំ យំ សតិន្ទ្រិយំ តំ សតិពលំ យំ សតិពលំ តំ សតិន្ទ្រិយំ យំ សមាធិន្ទ្រិយំ តំ សមាធិពលំ យំ សមាធិពលំ តំ សមាធិន្ទ្រិយំ យំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ តំ បញ្ញាពលំ យំ បញ្ញាពលំ តំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។

(៣០៥) បញ្ចន្នំ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(៣០៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វកោដ្ឋកេ ។ តត្រ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ

[៣០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយឯណា សទ្ធិន្ទ្រិយនោះក៏គឺសទ្ធាពលៈ សទ្ធាពលៈឯណា សទ្ធាពលៈនោះក៏គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយឯណា វីរិយិន្ទ្រិយនោះក៏គឺវីរិយពលៈ វីរិយពលៈឯណា វីរិយពលៈនោះក៏គឺវីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយឯណា សតិន្ទ្រិយនោះក៏គឺសតិពលៈ សតិពលៈឯណា សតិពលៈនោះក៏គឺសតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយឯណា សមាធិន្ទ្រិយនោះក៏គឺសមាធិពលៈ សមាធិពលៈឯណា សមាធិពលៈនោះក៏គឺសមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយឯណា បញ្ញិន្ទ្រិយនោះក៏គឺបញ្ញាពលៈ បញ្ញាពលៈឯណា បញ្ញាពលៈនោះក៏គឺបញ្ញិន្ទ្រិយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុរមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ហើយសម្រេចនៅ ។

[៣០៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សួរបញ្ជាក់ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា

ជរាវគ្គោ

(៣០៧) សទ្ទហសិ ត្វំ សារីបុត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានន្តិ ។

(៣០៨) ន ខ្វាហំ ភន្តេ ឯត្ថ ភគវតោ សទ្ធាយ គច្ឆាមិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ យេសញ្ហិ តំ ភន្តេ អញ្ញាតំ[១] អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ឆិកតំ អផស្សិតំ[២] បញ្ញាយ តេ តត្ថ បរេសំ សទ្ធាយ គច្ឆេយ្យុំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ យេសញ្ច ខោ ឯតំ ភន្តេ

---

១ ឱ. ម. អញ្ញាតមស្ស ។ ២ ឱ. អផុសិតំ ។

(៣០៧) ម្នាលសារីបុត្ត អ្នកជឿដែរឬ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។បេ។ ថាបញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

(៣០៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនលុះដោយការជឿព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងដំណើរនុ៎ះទេ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនោះលុះតែពួកជនដែលមិនធ្លាប់ដឹង មិនធ្លាប់ឃើញ មិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនធ្លាប់ប្រទះដោយប្រាជ្ញា ទើបលុះដោយការជឿជនដទៃក្នុងដំណើរនុ៎ះថាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។បេ។ ថាបញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរនុ៎ះ បើពួកជនឯណា

ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ឆិកតំ ផស្សិតំ បញ្ញាយ និក្កង្ខា តេ តត្ថ និព្ពិចិកិច្ឆា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ មយ្ហញ្ច ខោ ឯតំ ភន្តេ ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ឆិកតំ ផស្សិតំ បញ្ញាយ និក្កង្ខាហំ តត្ថ[១] និព្ពិចិកិច្ឆោ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានន្តិ ។

[៣០៩] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត យេសញ្ហិ តំ សារី-បុត្ត អញ្ញាតំ អទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ឆិកតំ អផស្សិតំ បញ្ញាយ តេ តត្ថ បរេសំ សទ្ធាយ គច្ឆេយ្យុំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ

---
១ ឱ. បរេសំ ។

ធ្លាប់ដឹង ធ្លាប់ឃើញ ធ្លាប់យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះដោយប្រាជ្ញា ហើយ ពួកជននោះឥតមានសង្ស័យ ឥតមានងឿងឆ្ងល់ក្នុងដំណើរនុ៎ះ ឡើយ ជាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាបញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈ ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរនុ៎ះ ឯខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់ដឹង ឃើញ យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះ ដោយប្រាជ្ញាហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គឥតមានសង្ស័យ ឥតមានងឿងឆ្ងល់ក្នុង ដំណើរនុ៎ះទេ ជាសទ្ធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើ ឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមត. មានអមតៈ ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

[៣០៩] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ៗ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះ ថាដំណើរនោះ ពួកជនដែលមិនធ្លាប់ដឹង មិនឃើញ មិនយល់ មិនទាន់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនទាន់ប្រទះដោយប្រាជ្ញា ទើបលុះដោយការជឿជន ដទៃក្នុងដំណើរនោះថា សទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល ហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ

អមតបរិយោសានំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។ យេសញ្ច ខោ អហំ សារិបុត្ត ញាតំ ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ឆិកតំ ផស្សិតំ បញ្ញាយ និក្កង្ខា តេ តត្ថ និព្វិចិកិច្ឆា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយនំ អមតបរិយោសានន្តិ ។

(៣១០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ

មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថា បញ្ញិន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដំណើរនុ៎ះ បើពួកជនឯណា ធ្លាប់ដឹង ឃើញ យល់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ប្រទះដោយប្រាជ្ញា ពួកជននោះមិនមានសង្ស័យ មិនមានងឿងឆ្ងល់ក្នុងដំណើរនោះឡើយ ថាសទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ថា បញ្ញិន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែលហើយ ជាធម្មជាតឈមទៅកាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ។

[៣១០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ៖ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងប្រាសាទរបស់មិគារមាតា ក្នុងវត្តបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់សួរពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែខ្លួនបានចំរើន ធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព

អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។
ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។បេ។

(៣១១) ឯកស្ស ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយស្ស ភាវិ-
តត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាក-
រោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណី-
យំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។ កតមស្ស ឯ-
កស្ស ។ បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស ។

(៣១២) បញ្ញវតោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស តទន្វ-
យា សទ្ធា សណ្ឋាតិ តទន្វយំ វីរិយំ សណ្ឋាតិ តទន្វ-
យា សតិ សណ្ឋាតិ តទន្វយោ សមាធិ សណ្ឋាតិ ។

ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាឫសគល់ ។ បេ ។

[៣១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែខ្លួនបានចំរើនធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយមួយ ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រពប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ ឥន្ទ្រិយតែមួយគឺអ្វី ។ គឺបញ្ញិន្ទ្រិយ ។

[៣១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធាដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញិន្ទ្រិយនោះ ក៏តាំងនៅស៊ប់ វីរិយៈដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញិន្ទ្រិយនោះក៏តាំងនៅស៊ប់ សតិដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញិន្ទ្រិយនោះ ក៏តាំងនៅស៊ប់ សមាធិដែលសម្រេចទៅតាមបញ្ញិន្ទ្រិយនោះក៏តាំងនៅស៊ប់ ចំពោះអរិយសាវកដែលមានបញ្ញា ។

ជរាវគ្គោ

(៣១៣) ឥមស្ស ខោ ភិក្ខវេ ឯកស្ស ឥន្ទ្រិយស្ស ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣១៤) តិយេះ និនានំ ។ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

(៣១៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយមួយនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រពប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣១៤) និទានដដែលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាឫសគល់ ។ បេ ។

(៣១៥) ទ្វិន្នំ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣១៦) កតមេសំ ទ្វិន្នំ ។ អរិយាយ ច បញ្ញាយ អរិយាយ ច វិមុត្តិយា ។ យា ហិស្ស ភិក្ខវេ អរិយា បញ្ញា តទស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យា ហិស្ស ភិក្ខវេ អរិយា វិមុត្តិ តទស្ស សមាធិន្ទ្រិយំ ។

(៣១៧) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ទ្វិន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រៃល នូវឥន្ទ្រិយពីរ ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣១៦) ឥន្ទ្រិយពីរយ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ១ វិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាបញ្ញាដ៏ប្រសើរឯណារបស់ភិក្ខុនោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថាបញ្ញិន្ទ្រិយរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាវិមុត្តិដ៏ប្រសើរឯណារបស់ភិក្ខុនោះ វិមុត្តិនោះឈ្មោះថាសមាធិន្ទ្រិយរបស់ភិក្ខុនោះ ។

(៣១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រៃល នូវឥន្ទ្រិយពីរយ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ឆឡវគ្គោ

(៣១៨) តំយេវ និទានំ ។ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។

(៣១៩) ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣២០) កតមេសំ ចតុន្នំ ។ វីរិយិន្ទ្រិយស្ស សតិន្ទ្រិយស្ស សមាធិន្ទ្រិយស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស ។

ជរាវគ្គ

(៣១៨) និទានដដែលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាឫសគល់ ។ បេ ។

(៣១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣២០) ឥន្ទ្រិយ ៤ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺវីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

(៣៦១) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣៦២) តំយេវ និទានំ ។ កតីនំ នុ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។បេ ។

(៣២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ យ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣២២) និទានដដែលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោ-ឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយនៃយើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាឫសគល់ ។បេ។

ជរាវគ្គោ

(៣២៣) បញ្ចន្នំ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣២៤) កតមេសំ បញ្ចន្នំ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស វីរិយិន្ទ្រិយស្ស សតិន្ទ្រិយស្ស សមាធិន្ទ្រិយស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស ។

(៣២៥) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ខីណាសវោ ភិក្ខុ អញ្ញំ ព្យាករោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្រ្ទិយ ៥ យ៉ាង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣២៤) ឥន្រ្ទិយ ៥ យ៉ាងតើអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្រ្ទិយ ១ វីរិយិន្រ្ទិយ ១ សតិន្រ្ទិយ ១ សមាធិន្រ្ទិយ ១ បញ្ញិន្រ្ទិយ ១ ។

(៣២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យក្រាស់ក្រែល នូវឥន្រ្ទិយ ៥ យ៉ាងនេះឯង ទើបភិក្ខុជាខីណាស្រព ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣៤៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតា បិណ្ឌោលភារទ្វាជេន អញ្ញា ព្យាកតា ហោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

[៣៤៧] អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អាយស្មតា ភន្តេ បិណ្ឌោលភារទ្វាជេន អញ្ញា ព្យាកតា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣៦៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យនោះឯង ព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

(៣៦៧) គ្រានោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ជរាវគ្គោ

(៣២៨) កឹ នុ ខោ ភន្តេ អត្ថវសំ សម្បស្សមា-
នេន អាយស្មតា បិណ្ឌោលភារទ្វាជេន អញ្ញា ព្យាក-
តា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣២៩) តិណ្ណំ ខោ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិ-
តត្តា ពហុលីកតត្តា បិណ្ឌោលភារទ្វាជេន ភិក្ខុនា
អញ្ញា ព្យាកតា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣៣០) កតមេសំ តិណ្ណំ ។ សតិន្ទ្រិយស្ស
សមាធិន្ទ្រិយស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស ។

(៣៣១) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ តិណ្ណំ ឥន្ទ្រិយានំ
ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា បិណ្ឌោលភារទ្វាជេន ភិក្ខុនា

ផលវគ្គ

[៣២៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈដ៏មានអាយុ ឃើញអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេច ទើបប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាង ទើបបិណ្ឌោលភារទ្វាជភិក្ខុប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣៣០] ឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ គឺសតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។

[៣៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនក្រាស់ក្រែល នូវឥន្ទ្រិយ ៣ យ៉ាងនេះឯង ទើបបិណ្ឌោលភារទ្វាជភិក្ខុ

អញ្ញា ព្យាកតា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

(៣៣២) ឥមានិ ច ភិក្ខវេ តីណិ ឥន្ទ្រិយានិ កិមន្តានិ ។ ខយន្តានិ ។ កិស្ស ខយន្តានិ ។ ជាតិជរាមរណស្ស ។ ជាតិជរាមរណក្ខយន្តិ ខោ ភិក្ខវេ សម្បស្សមានេន បិណ្ឌោលភារទ្វាជេន ភិក្ខុនា អញ្ញា ព្យាកតា ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមីតិ ។

ប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

[៣៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥន្ទ្រិយទាំង ៣ យ៉ាងនេះ មានអ្វីជាទីបំផុត ។ មានការអស់ទៅជាទីបំផុត ។ មានការអស់ទៅជាទីបំផុតនៃអ្វី ។ នៃជាតិ ជរា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌាលការទោជភិក្ខុ ឃើញច្បាស់ថា ការអស់ទៅនៃជាតិ ជរា មរណៈ ដូច្នេះឯង ទើបប្រកាសនូវអរហត្តផលថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។

ជរាវគ្គោ

(៣៣៣) ឯវំមេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា អង្គេសុ វិហរតិ អាបណន្នាម អង្គានំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ យោ សោ សារីបុត្ត អរិយសាវកោ តថាគតេ ឯកន្តគតោ អភិប្បសន្នោ(១) ន សោ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា កង្ខេយ្យ វា វិចិកិច្ឆេយ្យ វាតិ ។

(៣៣៤) យោ សោ ភន្តេ អរិយសាវកោ តថាគតេ ឯកន្តគតោ អភិប្បសន្នោ ន សោ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា កង្ខេយ្យ វា វិចិកិច្ឆេយ្យ វា ។ សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយសាវកស្ស ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ អារទ្ធវិរិយោ វិហរិស្សតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

(៣៣៥) យំ ហិស្ស ភន្តេ វិរិយំ តទស្ស វិរិយិន្ទ្រិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយសាវកស្ស អារទ្ធវិរិយស្ស

---

១ ឱ. អបិ នុ សោ ។

(៣៣៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះអាបណៈ របស់ពួកអ្នកស្រុកអង្គៈ ក្នុងដែនអង្គៈ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ម្នាលសារីបុត្ត អរិយសាវកឯណា ដែលថ្លាតាំងនៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគត អរិយសាវកនោះ មិនគប្បីងឿងឆ្ងល់ឬសង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត និងចំពោះសាសនានៃព្រះតថាគត ទេឬ ។

(៣៣៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អរិយសាវកឯណា ដែលថ្លាតាំងនៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគតហើយ អរិយសាវកនោះមិនគប្បីងឿងឆ្ងល់ ឬសង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត និងចំពោះសាសនានៃព្រះតថាគតឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា គប្បីនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុះជាប្រាកដ គឺអរិយសាវកនោះនឹងប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាមដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីបំពេញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកមានកម្លាំងចិត្ត មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

(៣៣៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាវីរិយៈឯណារបស់អរិយសាវកនោះ វីរិយៈនោះឈ្មោះថាវីរិយិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វៀតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម

ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ សតិមា ករិស្សតិ បរមេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ ចិរភាសិតម្បិ សរិតា អនុស្សរិតា ។

(៣៣៦) យា ហិស្ស ភន្តេ សតិ តទស្ស សតិន្ទ្រិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយសាវកស្ស អារទ្ធវីរិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ វោស្សគ្គារម្មណំ ករិត្វា លភិស្សតិ សមាធឹ លភិស្សតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។

(៣៣៧) យោ ហិស្ស ភន្តេ សមាធិ តទស្ស សមាធិន្ទ្រិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ ភន្តេ អរិយសាវកស្ស អារទ្ធវីរិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ សមាហិតចិត្តស្ស ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ ឯវំ បជានិស្សតិ អនមតគ្គោ ខោ សំសារោ បុព្វា កោដិ នប្បញ្ញាយតិ អវិជ្ជានីវរណានំ សត្តានំ តណ្ហាសញ្ញោជនានំ សន្ធាវតំ

នឹងនឹកសង្សឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺជាអ្នកមានស្មារតីប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ តែងនឹកបានចាំបាន នូវអំពើដែលធ្លាប់ធ្វើមកជាយូរហើយផង នូវពាក្យសំដីដែលធ្លាប់និយាយមកជាយូរហើយផង ។

(៣៣៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាសតិឯណារបស់អរិយសាវកនោះ សតិនោះឈ្មោះថាសតិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម បានសតិដ៏តល់ខ្ជាប់ នឹងនឹកសង្សឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺធ្វើនូវព្រះនិព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ ហើយនឹងបាននូវសមាធិ នឹងបាននូវភាវៈនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។

(៣៣៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាសមាធិឯណារបស់អរិយសាវកនោះ សមាធិនោះឈ្មោះថាសមាធិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មានសតិដ៏តល់ខ្ជាប់ មានចិត្តតាំងមាំដោយប្រពៃ នឹងនឹកសង្សឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺនឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សង្សារមានទីបំផុតកំណត់មិនបាន ទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប ដែលអន្ទោលទៅ

សំសារំ អវិជ្ជាយត្វេវ តមោកាយស្ស អសេសវិរាគ-
និរោធោ សន្តមេតំ បទំ បណីតមេតំ បទំ យទិទំ
សព្វសង្ខារសមថោ សព្វូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខ-
យោ វិរាគោ និរោធោ និព្វានំ ។

(៣៣៨) យា ហិស្ស ភន្តេ បញ្ញា តទស្ស
បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ សទ្ធោ សោ ភន្តេ អរិយសាវកោ ឯវំ
បទហិត្វា បទហិត្វា ឯវំ សរិត្វា សរិត្វា ឯវំ សមាទ-
ហិត្វា សមាទហិត្វា ឯវំ បជានិត្វា បជានិត្វា ឯវំ
អភិសទ្ទហតិ ឥមេ ខោ តេ ធម្មា យេ មេ បុព្វេ
សុតា អហេសុំ តេនាហំ ឯតរហិ កាយេន ច
ផុសិត្វា វិហរាមិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ[១] បស្សាមីតិ ។

(៣៣៩) យា ហិស្ស ភន្តេ សទ្ធា តទស្ស សទ្ធិ-
ន្ទ្រិយន្តិ ។

---

១ ម. បដិវិជ្ឈ ។

ត្រាច់ស្គាត់ទៅ ការប្រាសចាកតម្រេក ទីដ៏ការរលត់ឥតមានសេសសល់នៃគំនរដ៏ងឹតគឺអវិជ្ជានុះឯង ជាផ្លូវដ៏ស្ងប់ ជាផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺការស្ងប់រម្ងាប់ទៅនៃសង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវឧបធិក្កិលេសទាំងពួង ក្ស័យទៅនៃតណ្ហា ប្រាសចាកតម្រេក រលត់ទៅ (នៃកិលេស) ឈ្មោះថានិព្វាន ។

(៣៣៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាបញ្ញាឯណារបស់អរិយសាវកនោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថា បញ្ញិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធានោះ បានផ្គូផ្គងស្រេចយ៉ាងនេះ និករព្ធកឃើញស្រេចយ៉ាងនេះ ដំកល់ទុកស្រេចយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ស្រេចយ៉ាងនេះ រមែងជឿស៊ប់យ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយនេះឯងជាធម៌ដែលអាត្មាអញធ្លាប់ស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ព្រោះហេតុនោះអាត្មាអញរមែងបានប៉ះពាល់ដោយនាមកាយក្នុងកាលឥឡូវនេះផង ចាក់ធ្លុះធ្លាយឃើញដោយប្រាជ្ញាផង ។

(៣៣៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថាសទ្ធាឯណារបស់អរិយសាវកនោះ សទ្ធានោះ ឈ្មោះថាសទ្ធិន្ទ្រិយរបស់លោក ។

(៣៤០) សាធុ សាធុ សារីបុត្ត យោ សោ សារីបុត្ត អរិយសាវកោ តថាគតេ ឯកន្តគតោ អភិប្បសន្នោ ន សោ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា កង្ខេយ្យ វា វិចិកិច្ឆេយ្យ វា ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយសាវកស្ស ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ អារទ្ធវីរិយោ វិហរិស្សតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

(៣៤១) យំ ហិស្ស សារីបុត្ត វីរិយំ តទស្ស វីរិយិ[ន្ទ្រិ]យំ ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយសាវកស្ស អារទ្ធវីរិយស្ស ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ សតិមា ភវិស្សតិ បរមេន សតិនេបក្កេន សមន្នាគតោ ចិរកតម្បិ ចិរភាសិតម្បិ សរិតា អនុស្សរិតា ។

(៣៨០) ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយៗ ម្នាលសារីបុត្ត អរិយ-សាវកឯណា ជ្រះថ្លាតាំងនៅមាំមួន ចំពោះព្រះតថាគត អរិយសាវកនោះ មិនគប្បីងឿងឆ្ងល់ឬសង្ស័យចំពោះព្រះតថាគត និងចំពោះសាសនានៃព្រះតថាគតឡើយ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺនឹងប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាមដើម្បីលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដើម្បីបំពេញនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាអ្នកមានកំឡាំងចិត្ត មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងមាំមួន មិនដាក់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។

(៣៨១) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាវីរិយឯណារបស់អរិយសាវកនោះ វីរិយនោះឈ្មោះថាវីរិយិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដ្បិតអរិយសាវក អ្នកមានសទ្ធាប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម នឹងនឹកសង្ឃឹមនូវហេតុនុ៎ះជាប្រាកដ គឺជាអ្នកមានស្មារតីប្រកបដោយប្រាជ្ញាចាស់ក្លាដ៏ប្រសើរ តែងនឹកបាន ចាំបាន នូវអំពើដែលធ្លាប់ធ្វើមកជាយូរហើយផង នូវពាក្យសំដីដែលធ្លាប់និយាយមកជាយូរហើយផង ។

ជរាវគ្គោ

(៣៤២) យា ហិស្ស សារីបុត្ត សតិ តទស្ស សតិន្ទ្រិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយសាវកស្ស អារទ្ធវីរិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ វោស្សគ្គារម្មណំ ករិត្វា លភិស្សតិ សមាធឹ លភិស្សតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។

(៣៤៣) យោ ហិស្ស សារីបុត្ត សមាធិ តទស្ស សមាធិន្ទ្រិយំ ។ សទ្ធស្ស ហិ សារីបុត្ត អរិយសាវកស្ស អារទ្ធវីរិយស្ស ឧបដ្ឋិតស្សតិនោ សម្មាសមាហិតចិត្តស្ស ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ ឯវំ បជានិស្សតិ អនមតគ្គោ ខោ សំសារោ បុព្វា កោដិ ន បញ្ញាយតិ អវិជ្ជានីវរណានំ សត្តានំ តណ្ហាសញ្ញោជនានំ សន្ធាវតំ សំសរតំ អវិជ្ជាយ ត្វេវ តមោកាយស្ស អសេសវិរាគនិរោធោ សន្តមេតំ បទំ បណីតមេតំ បទំ យទិទំ សព្វសង្ខារសមថោ សព្វូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្វានំ ។

ជរាវគ្គ

(៣៤២) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសតិឯណារបស់អរិយសាវក នោះ សតិនោះឈ្មោះថាសតិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដ្បិតអរិយសាវក អ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មានសតិដំកល់ខ្ជាប់ នឹងនឹកសង្ស័យមន្ទិលហេតុនុះជាប្រាកដ គឺធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ហើយ នឹងបាននូវសមាធិ នឹងបាននូវភាវៈនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។

(៣៤៣) ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសមាធិឯណារបស់អរិយ-សាវកនោះ សមាធិនោះឈ្មោះថាសមាធិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត ដ្បិតអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មានសតិដំកល់ខ្ជាប់ មានចិត្តតាំងមាំដោយប្រពៃ នឹងនឹកសង្ស័យមន្ទិលហេតុនុះជាប្រាកដ គឺនឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សង្សារមានទីបំផុតកំណត់មិនបាន ទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយ ដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប ដែលអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ ការប្រាសចាកតម្រេក នឹងការរលត់ទៅឥតមានសេសសល់នៃគំនរងងឹតគឺអវិជ្ជានុះឯង ជាផ្លូវដ៏ស្ងប់ ជាផ្លូវដ៏ប្រសើរ គឺការស្ងប់រម្ងាប់ទៅនៃសង្ខារទាំងពួង លះបង់នូវឧបធិក្កិលេសទាំងពួង ក្ស័យទៅនៃតណ្ហា ប្រាសចាកតម្រេក រលត់ទៅ (នៃកិលេស) ឈ្មោះថានិព្វាន ។

(៣៤៤) យា ហិស្ស សារីបុត្ត បញ្ញា តទស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ សទ្ធោ សោ សារីបុត្ត អរិយសាវកោ ឯវំ បទហិត្វា បទហិត្វា ឯវំ សរិត្វា សរិត្វា ឯវំ សមាទហិត្វា សមាទហិត្វា ឯវំ បជានិត្វា បជានិត្វា ឯវំ អភិសទ្ទហតិ ឥមេ ខោ តេ ធម្មា យេ មេ បុព្វេ សុតាវ អហេសុំ តេនាហំ ឯតរហិ កាយេន ច ផុសិត្វា វិហរាមិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ បស្សាមីតិ ។

(៣៤៥) យា ហិស្ស សារីបុត្ត សទ្ធា តទស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។

ជរាវគ្គោ បញ្ចមោ ។

[៣៨៨] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាបញ្ញាឯណារបស់អរិយសាវកនោះ បញ្ញានោះឈ្មោះថាបញ្ញិន្ទ្រិយរបស់លោក ។ ម្នាលសារីបុត្ត អរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធានោះ បានផ្គូផ្គងស្រេចយ៉ាងនេះ នឹករឭកឃើញស្រេចយ៉ាងនេះ ដំកល់ទុកស្រេចយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់ស្រេចយ៉ាងនេះ រមែងជឿស៊ប់យ៉ាងនេះថា ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ជាធម៌ដែលអាត្មាអញធ្លាប់បានស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ព្រោះហេតុនោះ អាត្មាអញរមែងបានប៉ះពាល់ដោយនាមកាយក្នុងកាលឥឡូវនេះផង ចាក់ធ្លុះធ្លាយឃើញដោយប្រាជ្ញាផង ។

[៣៨៩] ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះថាសទ្ធាឯណា របស់អរិយសាវកនោះ សទ្ធានោះឈ្មោះថា សទ្ធិន្ទ្រិយរបស់លោក ។

ចប់ ជរាវគ្គទី ៥ ។

ជកវគ្គោ

តស្សុទ្ទានំ

ជក ឧណ្ណាកោ ព្រាហ្មណោ
សរះកោតោ បុញ្ញកោដ្ឋកោ
បុញ្ញាភមេ ច ចត្តារិ
បិល្ហោលោ សត្តុង តេ ទសាតិ ។

ជរាវគ្គ

ឧទ្ទាននៃជរាវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះជរា ១ អំពីឧណ្ណាភ-ព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងក្រុងសាកេត ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគម ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបុព្វារាមមាន ៤ លើក អំពីព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈ ១ អំពីអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ១ រួមទាំងអស់ត្រូវជា ១០ ។

សូករខាតវគ្គោ

(៣៤៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ វិហរតិ កោសលាយំ ព្រាហ្មណគ្គាមេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ

(៣៤៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ តិរច្ឆានគតា បាណា សីហោ មិគរាជា តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ថាមេន ជវេន សូរិយេន[១] ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

(៣៤៨) កតមេ ច ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ វីរិយិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ សតិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ

---

១ ឱ. ម. សូរេន ។

សូករខាតវគ្គ

(៣៤៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះកោសល ក្នុងដែនកោសល ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា

(៣៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើសីហៈជាស្តេចនៃម្រឹគ ប្រសើរជាងពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងអស់ដោយកំឡាំង ដោយសន្ទុះ ដោយសេចក្តីក្លៀវក្លា ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើបញ្ញិន្ទ្រិយប្រសើរជាងពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងទាំងអស់ ដោយការត្រាស់ដឹង ដូច្នោះឯង ។

(៣៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វីរិយិន្ទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង វីរិយិន្ទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ សតិន្ទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សតិន្ទ្រិយនោះ

សូករខាតវគ្គោ

ពោធាយ សំវត្តតិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

(៣៤៩) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ តិរច្ឆានគតា បាណា សីហោ មិគរាជា តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ថាមេន ជវេន សូរិយេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

(៣៥០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា មល្លេសុ[១] វិហរតិ ឧរុវេលកប្បំ នាម មល្លានំ និគមោ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ

(៣៥១) យាវកីវញ្ច ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស អរិយញាណំ ន ឧប្បន្នំ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សណ្ឋិតិ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អវដ្ឋិតិ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស អរិយញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ អថ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សណ្ឋិតិ ហោតិ អថ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អវដ្ឋិតិ ហោតិ ។

---

១ ឱ. ម. មល្លិកេសុ ។

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ សមាធិន្ទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សមាធិន្ទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បញ្ញិន្ទ្រិយជាធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញិន្ទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើសីហៈជាស្តេចនៃម្រឹគ ប្រសើរជាងពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងអស់ ដោយកំឡាំង ដោយសន្ទុះ ដោយសេចក្តីក្លៀវក្លា ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រេចលើបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងទាំងអស់ ដោយការត្រាស់ដឹងដូច្នោះឯង ។

(៣៩០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគមឈ្មោះឧរុវេលកប្បៈរបស់ពួកអ្នកស្រុកមល្លក ក្នុងមល្លកជនបទ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា

(៣៩១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណមិនបានកើតឡើងដល់អរិយសាវកត្រឹមណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ មិនបានស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណកើតឡើងដល់អរិយសាវកកាលណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏ស្ថិតនៅកាលនោះ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏ស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះ ។

(៣៩២) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យាវកីវញ្ច កូដាគារស្ស កូដំ ន ឧស្សិតំ ហោតិ នេវ តាវ គោបានសីនំ សណ្ឋិតំ ហោតិ នេវ តាវ គោបានសីនំ អវដ្ឋិតំ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ កូដាគារស្ស កូដំ ឧស្សិតំ ហោតិ អថខោ គោបានសីនំ សណ្ឋិតំ ហោតិ អថខោ គោបានសីនំ អវដ្ឋិតំ ហោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យាវកីវញ្ច អរិយសាវកស្ស អរិយញាណំ ន ឧប្បន្នំ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ សណ្ឋិតំ ហោតិ នេវ តាវ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អវដ្ឋិតំ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស អរិយញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ អថ ចតុន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ។ បេ ។ អវដ្ឋិតំ ហោតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស វីរិយិន្ទ្រិយស្ស សតិន្ទ្រិយស្ស សមាធិន្ទ្រិយស្ស ។

(៣៩៣) បញ្ញវតោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកស្ស តទន្វយា សទ្ធា សណ្ឋាតិ តទន្វយំ វីរិយំ សណ្ឋាតិ តទន្វយា សតិ សណ្ឋាតិ តទន្វយោ សមាធិ សណ្ឋាតីតិ ។

(៣៩២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្ទះមានកំពូលដែលគេមិនទាន់លើកកំពូលត្រឹមណា បន្ទំទាំងឡាយក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ បន្ទំទាំងឡាយមិនទាន់ស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែផ្ទះមានកំពូលដែលគេលើកកំពូលឡើងកាលណា ទើបបន្ទំទាំងឡាយស្ថិតនៅកាលនោះ បន្ទំទាំងឡាយស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះឯង ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយញ្ញាណ មិនទាន់កើតឡើងដល់អរិយសាវកត្រឹមណា ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ក៏មិនទាន់ស្ថិតនៅត្រឹមនោះ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ មិនទាន់ស្ថិតនៅស៊ប់ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែអរិយញ្ញាណកើតឡើងដល់អរិយសាវកកាលណា ទើបឥន្ទ្រិយទាំង ៤ ។ បេ ។ ស្ថិតនៅស៊ប់កាលនោះ ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៣៩៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធារបស់អរិយសាវកអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏សមគួរដល់ប្រាជ្ញានោះ ទើបស្ថិតនៅបាន វីរិយៈដ៏សមគួរដល់សទ្ធានោះ ទើបស្ថិតនៅបាន សតិដ៏សមគួរដល់វីរិយៈនោះ ទើបស្ថិតនៅបាន សមាធិដ៏សមគួរដល់សតិនោះ ទើបស្ថិតនៅបាន ។

សូករខាតវគ្គោ

(៣៨៤) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា គោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អត្ថិ នុ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជានេយ្យ អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្មីតិ បជានេយ្យាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។បេ។

(៣៨៥) អត្ថិ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជានេយ្យ អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្មីតិ បជានេយ្យ ។

(៣៨៦) កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជានាតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ

សូករខាតវគ្គ

[៣៩៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមានដែរឬ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាឫសគល់ ។ បេ ។

[៣៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ គប្បីដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យបរិយាយឯណា បរិយាយនោះមាន ។

[៣៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយដូចម្តេច ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ

ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំបិ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជានាតិ ។

[៣៨៧] បុន ចបរំ ភិក្ខវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អត្ថិ នុ ខោ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ ឯវំ ភូតំ តច្ឆំ តថំ ធម្មំ ទេសេតិ យថា ភគវាតិ ។ សោ ឯវំ បជានាតិ នត្ថិ នុ ខោ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ ឯវំ ភូតំ តច្ឆំ តថំ ធម្មំ ទេសេតិ យថា ភគវាតិ ។ អយំបិ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ ភិក្ខុ សេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជានាតិ ។

រមែងដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុឲ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសភាវៈរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៩៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល រមែងពិចារណាឃើញថា សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃក្រៅអំពីសាសនានេះ មាននរណាសំដែងធម៌ពិត មែន ប្រាកដ ដូចព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះដែរឬ ។ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ដទៃក្រៅអំពីសាសនានេះ មិនមាននរណាសំដែងធម៌ពិត មែន ប្រាកដ ដូចព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៨៨) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ សេក្ខោ ភិក្ខុ បញ្ចិ-
ន្ទ្រិយានិ បជានាតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ
សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យំគតិកានិ យំបរមានិ
យំផលានិ យំបរិយោសានានិ ន ហេវ ខោ កាយេន
ផុសិត្វា វិហរតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ បស្សតិ ។ អយំបិ
ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម សេក្ខោ
ភិក្ខុ សេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ សេក្ខោស្មីតិ បជានាតិ ។

(៣៨៩) កតមោ ច ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិ-
យាយំ អាគម្ម អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិ-
តោ អសេក្ខោស្មីតិ បជានាតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ អសេក្ខោ
ភិក្ខុ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ បជានាតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ
សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ យំគតិកានិ
យំបរមានិ យំផលានិ យំបរិយោសានានិ កាយេន
ច ផុសិត្វា វិហរតិ បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ បស្សតិ ។
អយំបិ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម
អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោ-
ស្មីតិ បជានាតិ ។

សូករខាតវគ្គ

(៣៩៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល រមែងដឹងច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលមិនទាន់បានប៉ះពាល់នូវគតិដ៏ប្រសើរ និងផលដែលជាទីបំផុត ដោយកាយនៅឡើយទេ គ្រាន់តែពិចារណាឃើញធ្លុះធ្លាយដោយប្រាជ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៩៩) ចុះភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយដូចម្តេច ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលក្នុងសាសនានេះ រមែងដឹងច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល រមែងបានប៉ះពាល់នូវគតិដ៏ប្រសើរ និងផលដែលជាទីបំផុតដោយកាយផង ពិចារណាឃើញធ្លុះធ្លាយដោយប្រាជ្ញាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៦០) បុន ចបរំ ភិក្ខវេ អសេក្ខោ ភិក្ខុ ឆ ឥន្ទ្រិយានិ បជានាតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ឆ ឥន្ទ្រិយានិ សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ អបរិសេសា និរុជ្ឈិស្សន្តិ អញ្ញានិ ច ឆ ឥន្ទ្រិយានិ ន កុហិញ្ចិ កិស្មិញ្ចិ ឧប្បជ្ជិស្សន្តីតិ បជានាតិ ។ អយំបិ ខោ ភិក្ខវេ បរិយាយោ យំ បរិយាយំ អាគម្ម អសេក្ខោ ភិក្ខុ អសេក្ខភូមិយំ សណ្ឋិតោ អសេក្ខោស្មីតិ បជា-នាតីតិ ។

(៣៦១) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យានិ កានិចិ ជង្គ-លានំ បាណានំ បទជាតានិ សព្វានិ តានិ ហត្ថិបទេ សមោធានំ គច្ឆន្តិ ហត្ថិបទំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ មហន្តត្តេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យានិ កា-និចិ បទានិ ពោធាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ បទំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

(៣៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល រមែងដឹងច្បាស់នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៦ គឺចក្ខុន្ទ្រិយ ១ សោតិន្ទ្រិយ ១ ឃានិន្ទ្រិយ ១ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ ១ កាយិន្ទ្រិយ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ ។ រមែងដឹងច្បាស់ថា ឥន្ទ្រិយទាំង ៦ នេះឯង គង់នឹងរលត់ទៅអស់ទាំងអស់គ្រប់អន្លើ ឥតមានសល់ផង ឥន្ទ្រិយទាំង ៦ ដទៃទៀត គង់នឹងមិនកើតឡើងក្នុងកាលខ្លះៗ ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គលស្ថិតនៅក្នុងអសេក្ខភូមិ អាស្រ័យបរិយាយនេះឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញជាអសេក្ខបុគ្គល ។

(៣៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នាមជើងរបស់ពួកសត្វដែលទៅលើផែនដី តែងប្រជុំចុះក្នុងស្នាមជើងដំរី ស្រេចលើស្នាមជើងដំរី ប្រសើរជាងស្នាមជើងសត្វទាំងអស់ ព្រោះស្នាមជើងវាធំ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទគឺចំណែកធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ស្រេចលើបទគឺបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងឥន្ទ្រិយទាំងអស់ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៣៦២) កតមានិ ច ភិក្ខវេ បទានិ ពោធាយ សំវត្តន្តិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ វីរិយិន្ទ្រិយំ បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ សតិន្ទ្រិយំ បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ បទំ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

(៣៦៣) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យានិ កានិចិ ជង្គលានំ បាណានំ បទជាតានិ សព្វានិ តានិ ហត្ថិបទេ សមោធានំ គច្ឆន្តិ ហត្ថិបទំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ មហន្តត្តេន ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យានិ កានិចិ បទានិ ពោធាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ បទំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

(៣៦៤) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ សារគន្ធា លោហិតចន្ទនំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

សូករខាតវគ្គ

(៣៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបទដូចម្តេចដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទគឺសទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគឺវីរិយិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគឺសតិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគឺសមាធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បទគឺបញ្ញិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នាមជើងរបស់ពួកសត្វដែលនៅលើផែនដី តែងប្រជុំចុះក្នុងស្នាមជើងដំរី ស្រេចលើស្នាមជើងដំរី ប្រ-សើរជាងស្នាមជើងសត្វទាំងអស់ ព្រោះស្នាមជើងវាធំ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បទទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ស្រេចលើបទគឺបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងបទទាំងអស់ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៣៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកក្លិនខ្លឹមឈើ ស្រេចលើក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ប្រសើរជាងក្លិនខ្លឹមឈើទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ស្រេចលើបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងធម៌ទាំងអស់ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៣៦៥) កតមេ ច ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

(៣៦៦) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ សារគន្ធា លោហិតចន្ទនំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

(៣៦៧) ឯកធម្មេ បតិដ្ឋិតស្ស ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ហោន្តិ សុភាវិតានិ ។ កតមស្មឹ ឯកធម្មេ ។ អប្បមាទេ ។

(៣៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកក្លិនខ្លឹមឈើ ស្រេចលើក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ប្រសើរជាងក្លិនខ្លឹមឈើទាំងអស់ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ស្រេចលើបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងធម៌ទាំងអស់ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៣៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង៥ ជាឥន្ទ្រិយដែលភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយ ទើបចំរើនដោយប្រពៃបាន ។ ធម៌១ គឺអ្វី ។ គឺអប្បមាទ ។

សូករខាតវគ្គោ

(៣៦៨) កតមោ ច ភិក្ខវេ អប្បមាទោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចិត្តំ រក្ខតិ អាសវេសុ ច សាសវេសុ ច ធម្មេសុ ។ តស្ស ចិត្តំ រក្ខតោ អាសវេសុ ច សាសវេសុ ច ធម្មេសុ សទ្ធិន្ទ្រិយម្បិ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ វីរិយិន្ទ្រិយម្បិ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ សតិន្ទ្រិយម្បិ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ សមាធិន្ទ្រិយម្បិ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ បញ្ញិន្ទ្រិយម្បិ ភាវនាបារិបូរឹ គច្ឆតិ ។

(៣៦៩) ឯវំបិ ខោ ភិក្ខវេ ឯកធម្មេ បតិដ្ឋិតស្ស ភិក្ខុនោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ហោន្តិ សុភាវិតានិ ។

(៣៧០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧរុវេលាយំ វិហរតិ នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ អជបាលនិគ្រោធេ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ ។ អថខោ ភគវតោ

(៣៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអប្បមាទតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះរក្សាចិត្តក្នុងអាសវៈទាំងឡាយ និងក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលប្រកបដោយអាសវៈ ។ កាលភិក្ខុនោះរក្សាចិត្តក្នុងអាសវៈទាំងឡាយ និងក្នុងធម៌ដែលប្រកបដោយអាសវៈទាំងឡាយ[១] សទ្ធិន្ទ្រិយ ក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា វីរិយិន្ទ្រិយ ក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា សតិន្ទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា សមាធិន្ទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា បញ្ញិន្ទ្រិយក៏ដល់នូវការពេញលេញដោយភាវនា ។

(៣៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯងហើយ ឥន្ទ្រិយទាំង៥ ជាឥន្ទ្រិយដែលភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយ ទើបចំរើនដោយប្រពៃបាន ។

(៣៧០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទ្រង់គង់នៅនាអជបាលនិគ្រោធទៀប ឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជរា ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ

---

១ ប្រារព្ធចំពោះចិត្តដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ឃាត់នូវអាសវៈមិនឲ្យកើតឡើងបាន ឈ្មោះជារក្សាចិត្តក្នុងអាសវៈ និងក្នុងធម៌ដែលប្រកបដោយអាសវៈ ។ អដ្ឋកថា ។

រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោគធានិ ហោន្តិ អមតបរាយណានិ អមតបរិយោសានានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយណំ អមតបរិយោសានំ ។ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយណំ អមតបរិយោសានំ ។ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោគធានិ ហោន្តិ អមតបរាយណានិ អមតបរិយោសានានីតិ ។

[៣៧១] អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ ភគវតោ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ ភគវតោ បុរតោ បាតុរហោសិ ។

នៅក្នុងទីស្ងាត់ទ្រង់សម្ងំនៅក្នុងផលសមាបត្តិ កើតព្រះហឫទ័យបរិវិតក្ក យ៉ាងនេះថា ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

[៣៧១] គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្ម ដឹងនូវចេតោបរិវិតក្កនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោកមកប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាដៃដែលបត់ ឬបត់ដៃដែលលា ។

សូករខាតវគ្គោ

(៣៧៤) អដ្ឋមេ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិម្បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោគធានិ ហោន្តិ អមតបរាយណានិ អមតបរិយោសានានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយណំ អមតបរិយោសានំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ អមតោគធំ ហោតិ អមតបរាយណំ អមតបរិយោសានំ ។ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោគធានិ ហោន្តិ អមតបរាយណានិ អមតបរិយោសានានិ ។

សូករខាតវគ្គ

(៣៧២) គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្មធ្វើសំពត់បង់កឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត សេចក្តីនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលចំរើនហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

(៣៧៣) ភូតបុព្វាហំ ភន្តេ កស្សបេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ ព្រហ្មចរិយំ អចរឹ តត្របិ មំ ឯវំ ជានន្តិ សហកោ ភិក្ខុ សហកោ ភិក្ខូតិ ។ សោ ខ្វាហំ ភន្តេ ឥមេសំយេវ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា កាមេសុ កាមច្ឆន្ទំ វិរាជេត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ ព្រហ្មលោកំ ឧបបន្នោ តត្របិ មំ ឯវំ ជានន្តិ ព្រហ្មា សហម្បតិ ព្រហ្មា សហម្បតីតិ ។

(៣៧៤) ឯវមេតំ ភគវា ឯវមេតំ សុគត អហមេតំ ជានាមិ អហមេតំ បស្សាមិ យថា ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អមតោគធានិ ហោន្តិ អមតបរាយណានិ អមតបរិយោសានានីតិ ។

(៣៧៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលពីព្រេងនាយ ខ្ញុំព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះកស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលណោះ អ្នកផងទាំងឡាយស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា សហកភិក្ខុ សហកភិក្ខុដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះនឿយណាយ ចាកកាមច្ឆន្ទៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ បានទៅកើតក្នុងសុគតិព្រហ្មលោក ពួកទេវតាទាំងនោះ ក៏ស្គាល់ខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងទីនោះយ៉ាងនេះថា សហម្បតិព្រហ្ម សហម្បតិព្រហ្ម ដូច្នេះ ។

(៣៧៤) បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ សេចក្តីនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ បពិត្រព្រះសុគត សេចក្តីនុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គដឹងហេតុនុះ ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញហេតុនុះ ដូចជាឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងជាឥន្ទ្រិយចុះស៊ប់កាន់ព្រះនិព្វាន មានព្រះនិព្វានជាខាងមុខ មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

សូករខាតវគ្គោ

(៣៧៥) ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ បព្វតេ សូករខាតាយំ ។ តត្រ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ កឹ នុ ខោ សារីបុត្ត អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតិ ។

(៣៧៦) អនុត្តរំ ហិ ភន្តេ យោគក្ខេមំ សម្បស្សមានោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតីតិ ។

(៣៧៧) សាធុ សាធុ សារីបុត្ត អនុត្តរញ្ហិ សារីបុត្ត យោគក្ខេមំ សម្បស្សមានោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតីតិ ។

សូករខាតវគ្គ

(៣៧៥) សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងគុហា ឈ្មោះសូករខាតៈ ឯភ្នំគិជ្ឈកូដទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុថា ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុជាខីណាស្រព ពិចារណាឃើញនូវអំណាចប្រយោជន៍ដូចម្តេចទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសា- សនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

(៣៧៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះតែភិក្ខុជាខីណាស្រព ពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈដោយពិត ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

(៣៧៧) ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយ ៗ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះតែភិក្ខុជាខីណាស្រពពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈដោយពិត ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

(៣៧៨) កតមោ ច សារីបុត្ត អនុត្តរោ យោគក្ខេមោ យំ សម្បស្សមានោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតីតិ ។

(៣៧៩) ឥធ ភន្តេ ខីណាសវោ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមឹ សម្ពោធគាមឹ ។ វីរិយិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ សតិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមឹ សម្ពោធគាមឹ ។ អយំ ខោ ភន្តេ អនុត្តរោ យោគក្ខេមោ យំ សម្បស្សមានោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតីតិ ។

(៣៨០) សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ឯសោ ហិ សារីបុត្ត អនុត្តរោ យោគក្ខេមោ យំ សម្បស្សមានេ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតិ ។

[៣៧៨] ម្នាលសារីបុត្ត ភិក្ខុជាខីណាស្រព ពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៣៧៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុជាខីណាស្រពក្នុងសាសនានេះ ចំរើនទូវសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ចំរើនវីរិយិន្ទ្រិយ ។ ចំរើនសតិន្ទ្រិយ ។ ចំរើនសមាធិន្ទ្រិយ ។ ចំរើនបញ្ញិន្ទ្រិយជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុជាខីណាស្រពពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

[៣៨០] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយៗ ម្នាលសារីបុត្ត ព្រោះតែភិក្ខុជាខីណាស្រព ពិចារណាឃើញ ព្រះអរហត្តដ៏ប្រសើរ ដែលក្សេមចាកយោគៈនុ៎ះឯង ទើបប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ។

សូករខាតវគ្គោ

[៣៨១] កតមោ ច សារីបុត្ត បរមនិបច្ចការោ យំ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតិ ។

[៣៨២] ឥធ ភន្តេ ខីណាសវោ ភិក្ខុ សត្ថរិ សគារវោ វិហរតិ សប្បតិស្សោ ធម្មេ សគារវោ វិហរតិ សប្បតិស្សោ សង្ឃេ សគារវោ វិហរតិ សប្បតិស្សោ សិក្ខាយ សគារវោ វិហរតិ សប្បតិស្សោ សមាធិស្មឹ សគារវោ វិហរតិ សប្បតិស្សោ ។ អយំ ខោ ភន្តេ បរមនិបច្ចការោ យំ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតិ ។

សូករខាតវគ្គ

[៣៨១] ម្នាលសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាខីណាស្រព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៣៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុជាខីណាស្រព ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងព្រះសាស្តា ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងព្រះធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងព្រះសង្ឃ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងសិក្ខា ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ប្រកបដោយសេចក្តីកោតក្រែងក្នុងសមាធិ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុជាខីណាស្រព ដែលមានសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង យ៉ាងនេះឯង ។

(៣៨៣) សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ឯសោ ហិ សារីបុត្ត បរមនិបច្ចការោ យំ ខីណាសវោ ភិក្ខុ តថាគតេ វា តថាគតសាសនេ វា បរមនិបច្ចការំ បវត្តមានោ បវត្តតីតិ ។

(៣៨៤) សាវត្ថីនិទានំ ។ បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អនុប្បន្នានិ ឧប្បជ្ជន្តិ នាញ្ញត្រ តថាគតស្ស បាតុភាវា អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អនុប្បន្នានិ ឧប្បជ្ជន្តិ នាញ្ញត្រ តថាគតស្ស បាតុភាវា អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។

(៣៨៣) ម្នាលសារីបុត្ត ប្រពៃហើយៗ ម្នាលសារីបុត្ត មែនហើយ ភិក្ខុជាខីណាស្រព ដែលមានសេចក្ដីកោតក្រែងដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តធ្វើសេចក្ដីកោតក្រែងដ៏ក្រៃលែង ក្នុងព្រះតថាគតផង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះតថាគតផង យ៉ាងនុ៎ះឯង ។

(៣៨៤) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ប្រការនេះ ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើង ក្នុងកាលដទៃអំពីកាលជាទីកើតនៃព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទេ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ តើអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបាន ចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើង ក្នុងកាលដទៃអំពីកាលជាទីកើតនៃព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទេ ។

សូករខាតវគ្គោ

(៣៨៥) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អនុប្បន្នានិ ឧប្បជ្ជន្តិ នាញ្ញត្រ សុគតវិនយា ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អនុប្បន្នានិ ឧប្បជ្ជន្តិ នាញ្ញត្រ សុគតវិនយាតិ ។

សូករខាតវគ្គោ ឆដ្ឋោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សាលំ មល្លិកំ សេក្ខោ ច បទេ សារេ បតិដ្ឋិតោ
ព្រហ្មសូករខាតាយោ ឧប្បាទេ អបរេ ទុវេតិ ។

សូករខាតវគ្គ

(៣៨៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើងក្នុងកាលដទៃអំពីវិន័យរបស់ព្រះសុគតទេ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ វីរិយិន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះឯង ដែលមិនទាន់កើត បើបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងកើតឡើង តែមិនមែនកើតឡើងក្នុងកាលដទៃអំពីវិន័យរបស់ព្រះសុគតទេ ។

ចប់ សូករខាតវគ្គទី ៦ ។

ឧទ្ទាននៃសូករខាតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងដែនកោសល ១ ក្នុងមល្លកជនបទ ១ អំពីភិក្ខុជាសេក្ខបុគ្គល ១ អំពីស្នាមជើងដំរី ១ អំពីកុំនខ្ទមបន្ទន់ ១ អំពីភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌ រមែងញុំាងឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ឲ្យចំរើន ១ អំពីសហម្បតិព្រហ្ម ១ អំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសូករខាតគុហា ១ អំពីការកើតឡើងនៃឥន្ទ្រិយ ២ លើកដទៃទៀត ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

(៣៨៦) សាវត្ថីនិទានំ ។ បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្តន្តីតិ ។

(៣៨៧) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អនុសយសមុគ្ឃាតាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អនុសយសមុគ្ឃាតាយ សំវត្តន្តីតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

(៣៨៦) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់សញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ។

(៣៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុសយកិលេស ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុសយកិលេស ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

(៣៨៨) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អទ្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អទ្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តន្តីតិ ។

(៣៨៩) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

(៣៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ។

(៣៨៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។

(៣៩០) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្តន្តិ អនុសយសមុគ្ឃាតាយ សំវត្តន្តិ អទ្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តន្តិ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវិតានិ ពហុលីកតានិ សញ្ញោជនានំ បហានាយ សំវត្តន្តិ អនុសយសមុគ្ឃាតាយ សំវត្តន្តិ អទ្ធានបរិញ្ញាយ សំវត្តន្តិ អាសវានំ ខយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

(៣៩១) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្វិន្នំ ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតាតិ ។

(៣៩០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់នូវសញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាដកចោលនូវអនុសយកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់នូវសញ្ញោជនៈទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដកចោលនូវអនុសយកិលេស ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។

(៣៩១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាផលទាំង ២ ផលណាមួយ រមែងកើតប្រាកដ គឺបានអរហត្តផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពុំនោះសោត បើឧបាទានក្ខន្ធនៅសេសសល់នៅឡើយ ក៏គង់បានអនាគាមិផលដែរ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

(៣៩២) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឥន្ទ្រិយានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា សត្ត ផលា សត្តានិសំសា បាដិកង្ខា ។ កតមេ សត្ត ផលា សត្តានិសំសា ។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាធេតិ អថ មរណកាលេ អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ មរណកាលេ អញ្ញំ អារាធេតិ អថ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឥមេ សត្ត ផលា សត្តានិសំសា បាដិកង្ខាតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

(៣៩២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន ៥ ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធិន្ទ្រិយ ១ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយមាន ៥ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧ អានិសង្ស ៧ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។ ផល ៧ អានិសង្ស ៧ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺបុគ្គលនោះរមែងបានអរហត្តផល យ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បើមិនបានអរហត្តផល យ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ ក៏គង់បានអរហត្តផលក្នុងកាលទៀបស្លាប់ បើមិនបានអរហត្តផល យ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ បើមិនបានអរហត្តផល ក្នុងកាលទៀបស្លាប់ទេ បុគ្គលនោះក៏គង់បានជាអន្តរាបរិនិព្វាយិបុគ្គល បានជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយិបុគ្គល បានជាអសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល បានជាសសង្ខារបរិនិព្វាយិបុគ្គល បានជាឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមិបុគ្គល ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈ ៥ ជាចំណែកខាងក្រោម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧ អានិសង្ស ៧ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ នេះឯង ។

(៣៩៣) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ជម្ពុទីបកា រុក្ខា ជម្ពុ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

(៣៩៤) កតមេ ច ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

(៣៩៥) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ជម្ពុទីបកា រុក្ខា ជម្ពុ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

[៣៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយដែលនៅក្នុងជម្ពូទ្វីប មានតែដើមព្រីង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[៣៩៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

[៣៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយដែលនៅក្នុងជម្ពូទ្វីប មានតែដើមព្រីង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

(៣៩៦) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ទេវានំ តាវតឹសានំ រុក្ខា បារិច្ឆត្តកោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

(៣៩៧) កតមេ ច ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ វីរិយិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោ-ធាយ សំវត្តតិ ។ សតិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

(៣៩៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយរបស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្ស មានតែដើមបារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយ ដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៣៩៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ វីរិយិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង វីរិយិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ សតិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ។ សមាធិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង ។ បញ្ញិន្ទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៣៩៨) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ទេវានំ តាវត្តិំសានំ រុក្ខា បារិច្ឆត្តកោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

(៣៩៩) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ អសុរានំ រុក្ខា ចិត្តបាដលិ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

(៤០០) កតមេ ច ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

(៣៩៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយរបស់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តឹង្ស មានតែដើមបារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយ ដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៣៩៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់ពួកអសុរ មានតែដើមប្រទៀង ប្រាកដជាប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រាកដជាប្រសើរជាងធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញិន្ទ្រិយនោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

(៤០១) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ អសុរានំ រុក្ខា ចិត្តបាដលី តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

(៤០២) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ សុបណ្ណានំ រុក្ខា កោដសិម្ពលី តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិន្ទ្រិយំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយ ។

(៤០៣) កតមេ ច ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ពោធិបក្ខិយោ ធម្មោ តំ ពោធាយ សំវត្តតិ ។

(៤០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់ពួកអសុរ មានតែដើមច្រនៀង ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់ពួកគ្រុឌ មានតែដើមរកា ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សទ្ធិន្ទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង សទ្ធិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយជាធម៌ជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង បញ្ញិន្ទ្រិយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង ។

(៤០៤) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ សុបណ្ណានំ រុក្ខា កោដសិម្ពលី តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពោធិបក្ខិយា ធម្មា បញ្ញិ[ន្ទ្រិ]យំ តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ យទិទំ ពោធាយាតិ ។

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ សត្តមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

សញ្ញោជនា អនុសយា
បរិញ្ញា អាសវក្ខយា
ទ្វេ ផលា ចតុរោ រុក្ខា
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

(៤០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកដើមឈើឯណានីមួយ របស់ពួកគ្រុឌ មានតែដើមរកា ប្រសើរជាងដើមឈើទាំងនោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកធម៌ឯណានីមួយដែលជាចំណែកខាងការត្រាស់ដឹង មានតែបញ្ញិន្ទ្រិយ ប្រសើរជាងពួកធម៌ទាំងនោះ ដោយការត្រាស់ដឹង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

ចប់ ពោធិបក្ខិយវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃពោធិបក្ខិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីចំរើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញោជនៈ ១ ដើម្បីដកចោលនូវអនុស័យ ១ ដើម្បីកំណត់ដឹងកាលយូរ ១ ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ អំពីផល ២ លើក អំពីដើមឈើ ៤ លើក ហេតុនោះបានជាហៅថាវគ្គ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

(៤០៥) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

(៤០៦) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

(៤០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីលះបង់ ចំរើននូវវីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

(៤០៧) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

(៤០៨) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេតព្វានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។បេ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេតព្វានីតិ ។ (យថា មគ្គសំយុត្តំ វិត្ថារិតំ តថា វិត្ថារេតព្វំ វិវេកនិស្សិតំ) ។

(៤០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើនេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(៤០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ភិក្ខុគប្បីចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីលះបង់ ។ បេ ។ ចំរើននូវបញ្ញិន្ទ្រិយ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ ភិក្ខុគប្បីចំរើនដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (មគ្គសំយុត្ត ដែលឲ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា ពាក្យថា អាស្រ័យនូវវិវេក (ជាដើម) បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនោះចុះ) ។

(៤០៩) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

(៤១០) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ បេ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេន្តោ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោតិ ។

គង្គាទិបេយ្យាល

(៤០៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេគង្គាមានទំនោរទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើនឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើនឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនោរទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤១០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុចំរើនឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើនឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនោរទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសទ្ធិន្ទ្រិយ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ចំរើនបញ្ញិន្ទ្រិយ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើនឥន្ទ្រិយ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើនឥន្ទ្រិយ ៥ រមែងមានទំនោរទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

(៤១១) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ច ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

(៤១២) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេតព្វានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេតព្វានីតិ ។

(យថា មគ្គសំយុត្តេ ឯវំ ភវតិ ឥន្ទ្រិយសំយុត្តំ) ។

គង្គាទិបេយ្យាលោ អដ្ឋមោ ។

(៤១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ នេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគៈ ១ អរូបរាគៈ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(៤១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ ភិក្ខុគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ចុះឥន្ទ្រិយ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ចំរើននូវវីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ ៥ នេះ ភិក្ខុគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (គង្គាពេយ្យាលនៃឥន្ទ្រិយសំយុត្ត ក៏ដូចគ្នានឹងមគ្គសំយុត្តយ៉ាងណា ឥន្ទ្រិយ-សំយុត្តក៏យ៉ាងនោះដែរ) ។

ចប់ គង្គាទិបេយ្យាលទី ៨ ។

គង្គាទិបេយ្យាលោ

តស្សុទ្ទានំ

សញ្ញោជនា អនុសយា
អទ្ធានំ អាសវក្ខយា
ទ្វេ ផលា សត្តានិសំសា
ចតុក្កា វគ្គា តេន បវុច្ចតីតិ ។

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

គង្គាទិបេយ្យាល

ឧទ្ទាននៃឥន្ទ្រិយសំយុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីចំរើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញោជនៈ ១ ដើម្បីដកអនុស័យ ១ ដើម្បីកំណត់ដឹងកាលយូរ ១ ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ អំពីផលពីរយ៉ាង ១ អំពីអានិសង្សប្រាំពីរយ៉ាង ១ អំពីដើមឈើ ៤ លើក ហេតុនោះបានជាហៅថាវគ្គ ៗ

ចប់ ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

(៦១៣) សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ភគវា ។បេ។ ឯតទវោច ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ សម្មប្បធានា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ សម្មប្បធានាតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

(៤១៣) សាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មប្បធាននេះមាន ៤ ។ សម្មប្បធាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាម ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាម ដើម្បីលះបង់ធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ១ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាម ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាម ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ ឲ្យបរិបូណ៌ ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មប្បធានមាន ៤ នេះឯង ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

(៤១៤) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

(៤១៥) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

(៤១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេគង្គា មានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតមិនឲ្យកើតឡើង ១ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ១ ។

អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោតិ ។

ច ទាចីនតោ និន្នា
ច និន្នា ច សមុទ្ទតោ
ឯតេ ទ្វេ ច ទ្វានស ហោន្តិ
វគ្គោ តេន បវុច្ចតីតិ ។

(សម្មប្បធានសំយុត្តស្ស គង្គាបេយ្យាលិ សម្មប្បធានវសេន វិត្ថារេតព្វា) ។ វគ្គោ ។

ញុាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។ ញុាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម. ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលដែលកើតឡើងហើយឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ ឲ្យបរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

និយាយអំពីទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត ៦ លើក អំពី
ទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅរកសមុទ្រ ៦ លើក ទាំង ៦ លើក ២
ដង ទុះរួមជា ១២ លើក ហេតុនោះទើបហៅថាវគ្គ ។

(គង្គាបេយ្យាលរបស់សម្មប្បធានសំយុត្ត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារតាមទំនងនៃសម្មប្បធានចុះ) ។ ចប់ ១ វគ្គ ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

តថាគតំ បទំ កូដំ

មូលំ សារេន វស្សិកំ

រាជា ចន្ទិមសុរិយា

វត្ថេន ទសមំ បទំ ។

(អប្បមាទវគ្គោ សម្មប្បធានវសេន វិត្ថារេ-តព្វោ) ។ វគ្គោ ។

(៤០៦) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ យេ កេចិ ពលក-រណីយា កម្មន្តា ករិយន្តិ សព្វេ តេ បឋវឹ និស្សាយ បឋវិយំ បតិដ្ឋាយ ឯវមេតេ ពលករណីយា កម្មន្តា ករិយន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេតិ ចត្តា-រោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោតិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

និយាយអំពីព្រះតថាគត ១ អំពីស្នាមជើង ១ អំពីមេដំបូលផ្ទះ ១ អំពីក្លិនឫស ១ អំពីក្លិនខ្លឹម ១ អំពីក្លិនផ្កាម្លិះ ១ អំពីស្តេចចក្រពត្តិ ១ អំពីព្រះចន្ទ្រ ១ អំពីព្រះអាទិត្យ ១ អំពីសំពត់ ១ រួមជា ១០ ។

(អប្បមាទវគ្គ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាមទំនងនៃសម្មប្បធានចុះ) ។ ចប់ ១ វគ្គ ។

[៤១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការងារណាមួយដែលបុគ្គលត្រូវធ្វើដោយកម្លាំង លុះតែអាស្រ័យនឹងផែនដី ស្ថិតលើផែនដី ទើបធ្វើការងារដែលត្រូវធ្វើដោយកម្លាំងទាំងអស់នោះបាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលុះតែអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ទើបចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសម្មប្បធាន ៤ បាន យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤១៧) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេតិ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហាតិ ។បេ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហាតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេតិ ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ពហុលីករោតីតិ ។ (ឯវំ ពលករណីយវគ្គោ សម្មប្បធានវសេន វិត្ថារេតព្វោ) ។

(៤១៨) តិស្សោ ឥមា ភិក្ខវេ ឯសនា ។ កតមា តិស្សោ ។ កាមេសនា ភវេសនា [ព្រហ្មចរិយេសនា ។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ តិស្សោ ឯសនា ។

(៤១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ បាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើតឡើងបាន ១ ។បេ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល ស្ថិតនៅក្នុងសីល ចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសម្មប្បធាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ (ពលករណីយវគ្គ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ តាមទំនងនៃសម្មប្បធានយ៉ាងនេះចុះ) ។

(៤១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែងរកនេះមាន ៣ យ៉ាង ។ ការស្វែងរក ៣ យ៉ាង គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺការស្វែងរកកាម ១ ការស្វែងរកភព ១ ការស្វែងរកព្រហ្មចរិយៈ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការស្វែងរកមាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

(៦១៩) ឥមាសំ ខោ ភិក្ខវេ តិស្សន្នំ ឯសនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ។ បេ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមាសំ ខោ ភិក្ខវេ តិស្សន្នំ ឯសនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វាតិ ។

(៦២០) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

សម្មប្បធានសំយុត្ត

(៤១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចំរើននូវសម្មប្បធាន ៤ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវការស្វែងរកទាំង ៣ ប្រការនេះឯង ។ សម្មប្បធាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនធំទូលាយ បរិបូណ៌ជាភិយ្យោភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគួរចំរើនសម្មប្បធាន ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវការស្វែងរកទាំង ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

(៤២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើនេះមាន ៥ ។ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈ ជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(៤២១) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ។បេ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ភាវេតព្វាតិ ។ (ឯវំ ឯសនា បាឡិ វិត្ថារេតព្វា) ។

សម្មប្បធានសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

(៤២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចំរើនសម្មប្បធាន ៤ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ សម្មប្បធាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ។ បេ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យចំរើនដ៏ទូលាយ បរិបូណ៌ជាតិយ្យភាព ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលគួរចំរើនសម្មប្បធាន ៤ នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ (ត្រាស់សំដែងអំពីការស្វែងរកបណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ សម្មប្បធានសំយុត្ត ។

ពលសំយុត្តំ

(៤៤២) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ពលានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ សទ្ធាពលំ វីរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ច ពលានីតិ ។

(៤៤៣) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីន-និន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

(៤៤៤) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ វីរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។

ពលសំយុត្ត

(៤២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈទាំងឡាយនេះមាន៥ ។ ពលៈ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសទ្ធាពលៈ១ វីរិយពលៈ១ សតិពលៈ១ សមាធិពលៈ១ បញ្ញាពលៈ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈមាន ៥ នេះឯង ។

(៤២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤២៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ៥ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅរកការលះបង់ ចំរើននូវវីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅរកការលះបង់ ។

ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីករោន្តោ និព្ពាននិន្នោ ហោតិ និព្ពានបោណោ និព្ពានបព្ភារោតិ ។

(៤២៥) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

(៤២៦) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ វីរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមានិ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានីតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនោរទៅរកព្រះនិព្វាន មានជំរាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។

[៤២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើនេះមាន ៥ ។ ចុះសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគៈ១ អរូបរាគៈ១ មានៈ១ ឧទ្ធច្ចៈ១ អវិជ្ជា១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

[៤២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ បុគ្គលគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ពលៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីការលះបង់ ចំរើននូវវីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ដែលអាស្រ័យនូវវិវេក អាស្រ័យនូវវិរាគ អាស្រ័យនូវនិរោធ បង្អោនទៅដើម្បីការលះបង់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ នេះ បុគ្គលគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។

(៤២៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

(៤២៨) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តោ បញ្ច ពលានិ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោតិ ។ (ឯវំ ឯសនា បាលិ វិត្ថារេតព្វា រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ) ។

ពលសំយុត្ត

(៤២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេគង្គាមានទំនោរទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត ដូចម្ដេចមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនោរទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន ក៏ដូច្នោះដែរ ។

(៤២៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនោរទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធាពលៈ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចំរើននូវពលៈ ៥ ធ្វើឲ្យច្រើននូវពលៈ ៥ រមែងមានទំនោរទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីសំដែងអំពីការស្វែងរក មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត កំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្ដារយ៉ាងនេះចុះ) ។

(៤២៩) បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

(៤៣០) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ បេ ។ បញ្ញាពលំ ភាវេតិ រាគវិនយបរិយោសានំ ទោសវិនយបរិយោសានំ មោហវិនយបរិយោសានំ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមានិ បញ្ច ពលានិ ភាវេតព្វានីតិ ។

ពលសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

(៤២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើនេះមាន ៥ ។ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរាគ ១ អរូបរាគ ១ មានៈ ១ ឧទ្ធច្ចៈ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើមាន ៥ នេះឯង ។

(៤៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ ប្រការ បុគ្គលគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។ ពលៈ ៥ គឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធាពលៈ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ បេ ។ ចំរើននូវបញ្ញាពលៈ មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវរាគៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវទោសៈជាទីបំផុត មានកិរិយាកំចាត់បង់នូវមោហៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈ ៥ នេះ បុគ្គលគួរចំរើន ដើម្បីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ នេះឯង ។

ចប់ ពលសំយុត្ត ។

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តំ

ចាបាលវគ្គោ

[៦៣១] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា អបារា បារំ គមនាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា អបារា បារំ គមនាយ សំវត្តន្តីតិ ។

ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត

ចាបាលវគ្គ

(៤៣១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនៗហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្ដៈ ហើយបានដល់ព្រះនិព្វាន ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនៗហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្ដៈ ហើយបានដល់ព្រះនិព្វាន ។

(៦៣២) យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី ។ យេសំ កេសញ្ចិ ភិក្ខវេ ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមីតិ ។

(៦៣៣) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យានិកា និយ្យន្តិ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ

(៨៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ពួកបុគ្គលណាមួយ
លះបង់ហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏
ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះលះបង់ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិ-
បាទ ៤ ពួកបុគ្គលណាមួយបានប្រារព្ធហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះប្រារព្ធដែរ ។
ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយ-
សមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិ
និងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ពួកបុគ្គល
ណាមួយលះបង់ហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយ
ប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះលះបង់ដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ពួកបុគ្គលណាមួយប្រារព្ធហើយ អរិយមគ្គដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលទាំងនោះប្រារព្ធដែរ ។

(៨៣៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
ចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនៗហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែង
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់អ្នកចំរើនឥទ្ធិបាទនោះ ។
ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធាន-សង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា អរិយា និយ្យា-និកា និយ្យន្តិ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ ។

(២៣៤) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំ-វត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធាន-សង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា ឯកន្តនិព្វិ-ទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តន្តីតិ ។

ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ដល់បុគ្គលអ្នកចំរើនឥទ្ធិបាទនោះ ។

(៤៣៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ. រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយដោយចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធាន-សង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនឿយណាយដោយចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

(៤៣៨) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បភេទំ អភិនិប្ផាទេសុំ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បភេទំ អភិនិប្ផាទេស្សន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បភេទំ អភិនិប្ផាទេន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។

(៤៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយបានញ៉ាំងឥទ្ធិប្បភេទ គឺឫទ្ធិ ជាចំណែកដោយអនេក[១]ឲ្យសម្រេចហើយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ក៏បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលដែលមិនទាន់មកដល់ នឹងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បភេទ ឲ្យសម្រេចបាន សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងបានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បភេទ ឲ្យសម្រេច សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

---

១ សំដៅយកមគ្គ ៣ ផល ៣ ។ សារត្ថប្បកាសិនី ។

[៤៣៦] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បទេសំ អភិនិប្ផាទេសុំ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បទេសំ អភិនិប្ផាទេស្សន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទ្ធិប្បទេសំ អភិនិប្ផាទេន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តាតិ ។

[៤៣៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធឹ អភិនិប្ផាទេសុំ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធឹ អភិនិប្ផាទេស្សន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។

ជាភិលវគ្គ

[៤៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងឥទ្ធិប្បភេទឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេចហើយ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បភេទឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងឥទ្ធិប្បភេទឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ក៏សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៤៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងសមត្តឫទ្ធិ[1]ឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងញ៉ាំងសមត្តឫទ្ធិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះនឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។

---

១ ឫទ្ធិដំបប់គ្រប់គ្រាន់ គឺផុតកិច្ចនឹងធ្វើទៀត សំដៅយកអរហត្តផល ។ សារត្ថប្បកាសិនី ។

យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា [ព្រាហ្មណា](ព្រាហ្មណា) វា សមត្តំ ឥទ្ធឹ អភិនិប្ផាទេន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។

(៤៣៨) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធឹ អភិនិប្ផាទេសុំ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធឹ អភិនិប្ផាទេស្សន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមត្តំ ឥទ្ធឹ អភិនិប្ផាទេន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងសមត្ថឫទ្ធិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

(៤៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានញ៉ាំងសមត្ថឫទ្ធិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងញ៉ាំងសមត្ថឫទ្ធិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងញ៉ាំងសមត្ថឫទ្ធិឲ្យសម្រេច សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

ចាបាលវគ្គោ

(៤៣៩) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ ភិក្ខូ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរឹសុ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ ភិក្ខូ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ ភិក្ខូ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។

(៤៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ ក៏បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះនឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

(៨៨០) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ ភិក្ខូ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរឹសុ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ ភិក្ខូ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេ-តោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិ-កត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ ភិក្ខូ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីក-តត្តាតិ ។

(៥៥០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ បានសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោ-វិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កំពុងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ក្រៃលែងខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ភិក្ខុទាំងអស់នោះ សម្រេច ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

ចាបាលវគ្គោ

(៨៨១) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធាន-សង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបា-ទា ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ វុច្ចតីតិ ។

(៨៨២) អយំ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នា-គតោ ឥទ្ធិបាទោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សោ ខោ បនាយំ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារស-មន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខវេ ។

ចាបាលវគ្គ

[៤៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគត ដែលហៅថា អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

[៤៤២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្ដាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ចក្ខុជាដើមកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្ដាប់ក្នុងកាលពីដើម) ថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារនោះឯង ដែលតថាគតត្រូវចំរើន ។

ភាវិតោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

(៥៥៣) អយំ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សោ ខោ បនាយំ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខវេ ។ ភាវិតោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់មកពីដើមថា (នេះឯងជាឥទ្ធិបាទ) ដែលតថាគតចំរើនហើយ ។

(៤៤៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់) ថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធានសង្ខារនោះឯង ដែលតថាគតត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥទ្ធិបាទ) ដែលតថាគតបានចំរើនហើយ ។

(៨៨៨) អយំ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សោ ខោ បនាយំ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខវេ ។ ភាវិតោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។

[៤៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់) ថា ឥទ្ធិបាទប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារនេះឯង ដែលតថាគតត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥទ្ធិបាទ) ដែលតថាគតបានចំរើនហើយ ។

(៤៤៨) អយំ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ ។ សោ ខោ បនាយំ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោ ភាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខវេ ។ ភាវិតោតិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទីតិ ។

(៤៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា នេះជាឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត (មិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់) ថា ឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារនេះឯង ដែលតថាគតត្រូវចំរើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮបានស្តាប់ ក្នុងកាលពីដើមថា (នេះជាឥទ្ធិបាទ) ដែលតថាគតបានចំរើនហើយ ។

ចាបាលវគ្គោ

[៤៤៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេសាលិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ វេសាលិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ គណ្ហាហិ អានន្ទ និសីទនំ យេន ចាបាលចេតិយំ(១) តេនុបសង្កមិស្សាម ទិវាវិហារាយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា និសីទនំ អាទាយ ភគវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ ។

[៤៤៧] អថខោ ភគវា យេន ចាបាលចេតិយំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អាយស្មាបិ ខោ អានន្ទោ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា

---

១ ឱ. ម. ចាបាលចេតិយំ ។

(៤៤៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ទ្រង់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ហើយត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាតក្នុងបច្ឆាភត្ត ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរកាន់យកនូវសំពត់និសីទនៈ តថាគតនឹងចូលទៅឯចាបាលចេតិយ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយក៏កាន់នូវសំពត់និសីទនៈដើរតាមក្រោយៗ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទៅ ។

(៤៤៧) គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅចាបាលចេតិយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលបុគ្គលក្រាលតែងថ្វាយ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ
អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច រមណីយា អានន្ទ វេសាលី
រមណីយំ ឧទេនចេតិយំ រមណីយំ គោតមកចេតិយំ
រមណីយំ សត្តម្ពចេតិយំ រមណីយំ ពហុបុត្តកចេតិយំ
រមណីយំ សារន្ទទចេតិយំ[១] រមណីយំ ចាបាលចេតិយំ ។
យស្ស កស្សចិ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា
ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា
សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ
កប្បាវសេសំ វា ។ តថាគតស្ស ខោ អានន្ទ ចត្តារោ
ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា
អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា ។ អាកង្ខមានោ អានន្ទ
តថាគតោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វាតិ ។

(៦៦៨) ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតា
ឱឡារិកេ និមិត្តេ កយិរមានេ ឱឡារិកេ ឱភាសេ
កយិរមានេ នាសក្ខិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន ភគវន្តំ យាចិ
តិដ្ឋតុ ភន្តេ ភគវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុគតោ កប្បំ[២]

---

១ ម. សានន្ទំ ចេតិយំ ។ ឱ. សារន្ទទមចេតិយំ ។ ២ ឱ. ម. កប្បាវសេសំ ។

ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ ក្រុងវេសាលី គួរជាទីរីករាយ ឧទេនចេតិយ គួរជាទីរីករាយ គោតមកចេតិយ គួរជាទីរីករាយ សត្តម្ពចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ពហុបុត្តកចេតិយ គួរជាទីរីករាយ សារន្ទទចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ចាបាលចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលណាមួយបានចំរើនឥទ្ធិបាទ ៤ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនៅ តាំងទុករឿយៗ សន្សំទុក ផ្ដើមល្អហើយ កាលបើបុគ្គលនោះប្រាថ្នា អាចស្ថិតនៅអស់មួយអាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។ ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទ ៤ តថាគតបានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីនៅ តាំងទុករឿយៗ សន្សំទុក ផ្ដើមល្អហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បើតថាគតប្រាថ្នា អាចស្ថិតនៅអស់មួយអាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។

(៤៤៨) កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើនិមិត្ត ជាឧឡារិក ទ្រង់ធ្វើឱភាសជាឧឡារិកយ៉ាងនេះក៏ដោយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅតែមិនអាចនឹងយល់សេចក្ដីច្បាស់លាស់បានឡើយ មិនបានអារាធនាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅអស់ ១ អាយុកប្ប សូមព្រះសុគតទ្រង់គង់នៅអស់ ១ អាយុកប្ប

ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថា តំ មារេន បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។

(៥៥៩) ទុតិយំបិ ខោ ភគវា ។ តតិយំបិ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ រមណីយា អានន្ទ វេសាលី រមណីយំ ឧទេនចេតិយំ រមណីយំ គោតមកចេតិយំ រមណីយំ សត្តម្ពចេតិយំ រមណីយំ ពហុបុត្តកចេតិយំ រមណីយំ សារន្ទទចេតិយំ រមណីយំ ចាបាលចេតិយំ ។ យស្ស កស្សចិ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វា ។ តថាគតស្ស ខោ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា ។ អាកង្ខមានោ អានន្ទ តថាគតោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វាតិ ។

ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយដូច្នេះឡើយ ព្រោះមារចូលមកក្រែងចិត្ត ។

(៤៤៩) ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកា (នឹងព្រះអានន្ទ) ជាគំរប់ពីរដង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុជាគំរប់ ៣ ដងថា ម្នាលអានន្ទ ក្រុងវេសាលី គួរជាទីរីករាយ ឧទេនចេតិយ គួរជាទីរីករាយ គោតមកចេតិយ គួរជាទីរីករាយ សត្តម្ពចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ពហុបុត្តកចេតិយ គួរជាទីរីករាយ សារន្ទទចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ចាបាលចេតិយ គួរជាទីរីករាយ ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលណាមួយបានចំរើន ឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើន ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យជាទីតាំងនៅ តាំងទុករឿយៗ សន្សំទុក ផ្តើមទុកល្អហើយ បើបុគ្គលនោះប្រាថ្នា អាចនៅអស់ ១ អាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតបានចំរើនឥទ្ធិបាទ ៤ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ បានធ្វើឲ្យដូចជាយាន បានធ្វើឲ្យជាទីតាំងនៅ បានតាំងទុករឿយៗ បានសន្សំទុក បានផ្តើមទុកល្អហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បើតថាគតប្រាថ្នា អាចនៅអស់មួយអាយុកប្ប ឬជាងមួយអាយុកប្បក៏បាន ។

(៤៩០) ឯវម្បិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតា ឱឡារិកេ និមិត្តេ កយិរមានេ ឱឡារិកេ ឱភាសេ កយិរមានេ នាសក្ខិ បដិវិជ្ឈិតុំ ន ភគវន្តំ យាចិ តិដ្ឋតុ ភន្តេ ភគវា កប្បំ តិដ្ឋតុ សុគតោ កប្បំ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្បាយ អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានន្តិ យថា តំ មារេន បរិយុដ្ឋិតចិត្តោ ។

(៤៩១) អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ គច្ឆ ខោ ត្វំ អានន្ទ យស្សទានិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា អវិទូរេ អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ និសីទិ ។

(៤៥០) កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើនិមិត្តជាឧឡារិក ទ្រង់ធ្វើឱភាសជាឧឡារិកយ៉ាងនេះក៏ដោយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ នៅតែមិនយល់សេចក្តីច្បាស់លាស់ឡើយ មិនបានអារាធនា ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅអស់មួយអាយុកប្ប សូមព្រះសុគត ទ្រង់គង់នៅអស់មួយអាយុកប្ប ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយដូច្នេះឡើយ ព្រោះមារចូលមកជ្រែកចិត្ត ។

(៤៥១) លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរទៅចុះ ចូរសំគាល់នូវកាលគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ករុណា ព្រះអង្គ រួចក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហើយអង្គុយជិតគល់ឈើមួយដើម ដ៏មិនឆ្ងាយប៉ុន្មាន ។

(១៥២) អថខោ មារោ បាបិមា (អចិរបក្កន្តេ អាយស្មន្តេ អានន្ទេ[១]) យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ (ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ មារោ បាបិមា[២]) ភគវន្តំ ឯតទវោច បរិនិព្វាតុទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ ភន្តេ ភគវតោ ។ ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ភិក្ខូ ន សាវកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទា[៣] ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខិស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវរិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តីតិ ។ សន្តិ ខោ បន ភន្តេ ឯតរហិ ភិក្ខូ ភគវតោ សាវកា វិយត្តា វិនីតា វិសារទា ពហុស្សុតា ធម្មធរា

១-២ មរម្មបោត្ថកេសុ ឥមស្មិំ សុត្តេ ឥមេ បាឋា ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. ឯត្ថន្តរេ បត្តយោគក្ខេមាតិ បាឋោ ភវតិ ។

ចាបាលវគ្គ

(៤៩២) (កាលដែលព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន) មារមានចិត្តបាបចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឈរក្នុងទីសមគួរ ។ (លុះមារមានចិត្តបាបឈរក្នុងទីសមគួរហើយ) ក៏ក្រាបទូលអារាធនាព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុងកាលឥឡូវនេះទៅ សូមព្រះសុគតនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគួរបរិនិព្វានហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់វាចានេះថា នែមារមានចិត្តបាប (បើ) ពួកភិក្ខុជាសាវករបស់តថាគត ដែលឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌នៅមិនទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀនវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់បានសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបានសង្កត់សង្កិនល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយនឹងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យដរាបណាទេ តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានដរាបនោះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុជាសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌

ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ ។ បរិនិព្វាតុ ទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោ ទានិ ភន្តេ ភគវតោ ។

(៥៤៣) ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វា-ចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ភិក្ខុ-និយោ ន សាវិកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទា ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិ-បន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខិស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ

ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ទាំងបានរៀនទូរពាក្យនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក បែក ធ្វើឲ្យងាយបានហើយ ទាំងសង្កត់សង្កិនបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលបានសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបានហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានក្នុងកាលឥឡូវនេះទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ជាកាលគួរព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

[៤៩៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ពាក្យនេះថា ម្នាលមារមានចិត្តបាប តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានទេ ព្រោះពួកភិក្ខុនីជាសាវិការបស់តថាគត ឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ នៅមិនទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀនទូរពាក្យនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក

ចាបាលវគ្គោ

វិវរិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្ប-
វាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិ-
ហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តីតិ ។ សន្តិ ខោ បន ភន្តេ
ឯតរហិ ភិក្ខុនិយោ ភគវតោ សាវិកា វិយត្តា វិនីតា
វិសារទា ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា
សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ
ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ បដ្ឋបេន្តិ
វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហ-
ធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ
ទេសេន្តិ ។ បរិនិព្វាតុទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ
សុគតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ ភន្តេ ភគវតោ ។

បើក បែក ធ្វើឲ្យងាយបាន ទាំងមិនទាន់សង្កត់សង្កិនបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនបានសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយនឹងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក៏ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកភិក្ខុនីជាសាវិការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយគោរពក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ហើយ ទាំងបានរៀននូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក បែក ធ្វើឲ្យងាយបានហើយ ទាំងសង្កត់សង្កិននូវបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបានហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះឥឡូវនេះ ជាកាលគួរល្មមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

(៤៨៤) ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ឧបាសកា ។បេ។ យាវ មេ ឧបាសិកា ន សាវិកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទា ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខិស្សន្តិ ទេសេស្សន្តិ បញ្ញបេស្សន្តិ បដ្ឋបេស្សន្តិ វិវរិស្សន្តិ វិភជិស្សន្តិ ឧត្តានីករិស្សន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តីតិ ។ សន្តិ ខោ បន ភន្តេ ឯតរហិ ឧបាសិកា ភគវតោ សាវិកា វិយត្តា វិនីតា វិសារទា ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នា សាមីចិប្បដិបន្នា អនុធម្មចារិនិយោ សកំ អាចរិយកំ ឧគ្គហេត្វា អាចិក្ខន្តិ ទេសេន្តិ បញ្ញបេន្តិ

(៤៥៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់វាចានេះថា ម្នាលមារមានចិត្តបាប តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានទេ ព្រោះពួកឧបាសក (ជាសាវក) របស់តថាគត ។ បេ ។ ព្រោះពួកឧបាសិកាជាសាវិការបស់តថាគត ដែលឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌នៅមិនទាន់មាន ទាំងមិនទាន់រៀននូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយនឹងប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត តាំងទុក បើក ចែក ធ្វើឲ្យង៉ាយបាន ទាំងមិនទាន់សង្កត់សង្កិន នូវបរប្បវាទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយនឹងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក៏ឥឡូវនេះ មានពួកឧបាសិកាជាសាវិការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានឈ្លាស វាងវៃ ក្លៀវក្លា ជាពហុស្សូត ទ្រទ្រង់ធម៌ ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរដល់ធម៌ ប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ទាំងបានរៀននូវវាទៈនៃអាចារ្យរបស់ខ្លួន ហើយប្រាប់ សំដែង បញ្ញត្ត

បដ្ឋបេន្តិ វិវរន្តិ វិភជន្តិ ឧត្តានីករោន្តិ ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេន្តិ ។ បរិនិព្វាតុទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោទានិ ភន្តេ ភគវតោ ។

(៤៨៨) ភាសិតា ខោ បនេសា ភន្តេ ភគវតា វាចា ន តាវាហំ បាបិម បរិនិព្វាយិស្សាមិ យាវ មេ ឥទំ ព្រហ្មចរិយំ ន ឥទ្ធញ្ចេវ ភវិស្សតិ ផីតញ្ច វិត្ថារិកំ ពាហុជញ្ញំ បុថុភូតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតន្តិ ។ ឥទានិ ភន្តេ ភគវតោ ព្រហ្ម-ចរិយំ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច វិត្ថារិកំ ពាហុជញ្ញំ បុថុភូតំ

តាំងទុក បើក បែក ធ្វើឲ្យឆ្ងាយបាន ទាំងសង្កត់សង្កិននូវបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាកិច្ចដែលសង្កត់សង្កិនដោយល្អ តាមពាក្យដែលសមហេតុ ហើយសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យបានហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះឥឡូវនេះ ជាកាលគួរល្មមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

(៤៥៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ពាក្យនេះថា ម្នាលមារមានចិត្តបាប តថាគតនឹងមិនទាន់បរិនិព្វានទេ ព្រោះព្រហ្មចារ្យរបស់តថាគតនេះ នៅមិនទាន់ខ្ជាប់ខ្ជួន មិនទាន់ចំរើន មិនទាន់ផ្សាយទៅសព្វទិស គេមិនទាន់ដឹងច្រើនគ្នា មិនទាន់ពេញបរិបូណ៌ ពួកទេវតានឹងមនុស្ស មិនទាន់បេះសំដែងបានដោយប្រពៃទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រហ្មចារ្យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះបានខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ បានចំរើនហើយ បានផ្សាយទៅសព្វទិសហើយ គេបានដឹងច្រើនគ្នាហើយ បានពេញបរិបូណ៌ហើយ

យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ ។ បរិនិព្វាតុ ទានិ ភន្តេ ភគវា បរិនិព្វាតុ សុគតោ បរិនិព្វានកាលោ-ទានិ ភន្តេ ភគវតោតិ ។

(៤៨៦) ឯវំ វុត្តេ ភគវា មារំ បាបិមន្តំ ឯតទវោច អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ បាបិម ហោហិ ន ចិរំ[១] តថា-គតស្ស បរិនិព្វានំ ភវិស្សតិ ឥតោ តិណ្ណំ មាសានំ អច្ចយេន តថាគតោ បរិនិព្វាយិស្សតីតិ ។

(៤៨៧) អថខោ ភគវា ចាបាលេ ចេតិយេ សតោ សម្បជានោ អាយុសង្ខារំ ឱស្សជ្ជិ ។ ឱស្សដ្ឋេ ច[២] ភគវតា អាយុសង្ខារេ មហាភូមិចាលោ អហោសិ ភឹស-នកោ លោមហំសោ ទេវទុន្ទុភិយោ[៣] ច ផលឹសុ ។

---

១ ម. នចិរស្សេ ។ ២ ម. ឱស្សដ្ឋេ បន ។ ៣ ម. ទេវទុន្ទុភិយោ ។

ពួកទេវតានឹងមនុស្សប្រេះសំដែងបានដោយល្អហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានទៅ សូមព្រះសុគតបរិនិព្វានទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះឥឡូវនេះជាកាលគួរល្មមព្រះដ៏មានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។

(៤៥៦) កាលបើក្រុងមារក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏បានត្រាស់ទៅនឹងក្រុងមារមានចិត្តបាបដូច្នេះថា ម្នាលមារមានចិត្តបាប ចូរអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិចចុះ ការបរិនិព្វានរបស់តថាគតមិនយូរប៉ុន្មានទេ កន្លង ៣ ខែអំពីកាលនេះទៅ តថាគតនឹងបរិនិព្វាន ។

(៤៥៧) លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះសតិសម្បជញ្ញៈ ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារឰដ៏ចាបាលចេតិយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគដាក់អាយុសង្ខារហើយ ក៏កើតកក្រើកផែនដីយ៉ាងធំ គួរឲ្យភ្លូកភ្លឹកព្រឺព្រួចរោម ទាំងផ្គរក៏លាន់ឮឡើង ។

(៤៥៨) អថោ ភគវា ឯតមត្ថំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

តុលមតុលញ្ច សម្ភវំ

ភវសង្ខារមវស្សជ្ជិ មុនិ

អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ

អភិន្ទិ កវចមិវត្តសម្ភវន្តិ ។

ចាបាលវគ្គោ បឋមោ ។

តស្សុទ្ទានំ

អបាភបិ ភិក្ខោ ច

អរិយា និព្ពុតេ[១] យថា

ឯតេសំ សម្មុត្តា កិច្ចា

ពុទ្ធញាណេន ចេតិយាតិ ។

---

១ ឱ. និព្វុតា ។

(៤៩៨) គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវដំណើរនោះហើយ ក៏បន្លឺនូវឧទាននេះក្នុងវេលានោះថា

ព្រះពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ពិចារណាឃើញនូវព្រះនិព្វានដែល
មានគុណថ្លឹងមិនបានផង នូវភពផង លះបង់នូវសង្ខារដែល
នាំសត្វទៅកាន់ភពហើយ ត្រេកអរចំពោះអារម្មណ៍ខាងក្នុង
(ដោយអំណាចវិបស្សនា) មានចិត្តតាំងមាំ (ដោយអំណាច
សមថៈ) បានទំលាយហើយនូវបណ្ដាញ គឺកិលេសដែល
កើតមាននៅក្នុងខ្លួនដូចជាក្រោះ ។

ចប់ ចាបាលវគ្គទី ១ ។

ឧទ្ទាននៃចាបាលវគ្គនោះគឺ

ឥទ្ធិបាទប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីចេញចាកវដ្ដ ១ ឥទ្ធិបាទដែលបុគ្គលលះបង់ ១ ឥទ្ធិបាទជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ១ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរំលត់នូវទុក្ខ ១ ឲ្យសម្រេចឥទ្ធិប្បភេទ ១ សមត្តបុទ្ធិ ១ ពួកភិក្ខុ ១ ទឹងភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទ ១ ពុទ្ធញាណកើតឡើងហើយ ១ ចាបាលចេតិយ ១ ។

បាសាទកម្បនវគ្គោ

(៤៥៩) សាវត្ថិយំ ។ បុព្វេ មេ ភិក្ខវេ សម្ពោធាយ អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ ឥទ្ធិបាទភាវនាយាតិ ។

(៤៦០) តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខវេ ឯតទហោសិ ឥធ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

បាសាទកម្បនវគ្គ

[៤៥៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីមុនដែល តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់ត្រាស់ដឹងសម្ពោធិនៅឡើយ មាន សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អ្វីហ្ន៎ជាហេតុ អ្វីហ្ន៎ជាបច្ច័យ ដើម្បីញ៉ាំងឥទ្ធិបាទ ឲ្យចំរើន ។

[៤៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ និងបធានសង្ខារថា ឆន្ទៈរបស់អញ នឹងមិនបានធូរថយណាស់ផង មិន បានផ្គងឡើងពេកផង មិនបានរួញខាងក្នុងផង មិនបានរាយមាយទៅ ខាងក្រៅផងដូច្នេះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយ និងខាង មុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាង ណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលា យប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គល មានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបានរួបរឹត ចំរើននូវចិត្ត ប្រកប ដោយពន្លឺដូច្នេះ ។

(៤៦១) វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិ-បាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីរិយំ ន ច អតិលីនំ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតំ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តំ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

(៤៦២) ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិ-បាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ចិត្តំ ន ច អតិលីនំ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតំ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តំ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ

[៤៦១] ភិក្ខុបំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីរិយសមាធិនិងបធាន-សង្ខារថា សេចក្តីព្យាយាមរបស់អញ នឹងមិនបានធូរថយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផងដូច្នេះ តាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបានរួបរឹតហើយ រមែងបំរើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នេះ ។

[៤៦២] ភិក្ខុបំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធាន-សង្ខារថា ចិត្តរបស់អញ នឹងមិនបានធូរថយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនបានរាយមាយទៅខាងក្រៅផងដូច្នេះ តាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ

យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

(៤២៣) វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីរិយំ ន ច អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេសញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបាំងរួបរឹត រមែងចំរើនទូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នេះ ៗ

(៤៦៣) ភិក្ខុរមែងចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិ នឹងបធានសង្ខារថា ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណារបស់អញ នឹងមិនធូរថយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផងដូច្នេះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបាំងរួបរឹត រមែងចំរើនទូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នេះ ៗ

(៦៦៤) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុឌ្ឌំ តិរោបាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ជមានោ គច្ឆតិ សេយ្យថាបិ អាកាសេ បឋវិយាបិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជំ ករោតិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ គច្ឆតិ សេយ្យថាបិ បឋវិយំ អាកាសេបិ បល្លង្កេន កមតិ[១] សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំ មហិទ្ធិកេ ឯវំ មហានុភាវេ បាណិនា បរាមសតិ បរិមជ្ជតិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៦៦៥) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសិកាយ ឧភោ សទ្ទេ សុណាតិ ទិព្វេ ច មានុសេ ច យេ ទូរេ សន្តិកេ ចាតិ ។

---

១ ម. បក្កមតិ ។

(៤៦៤) កាលភិក្ខុបានចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) រមែងបានសម្រេចឫទ្ធិច្រើនប្រការ គឺតែម្នាក់ ប្លែងទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន ឬច្រើននាក់ ប្លែងឲ្យមកតែម្នាក់វិញក៏បាន នៅក្នុងទីកំបាំង ដើរទៅក្នុងទីវាលក៏បាន នៅខាងក្នុង ដើរទៅខាងក្រៅក៏បាន នៅខាងក្នុងជញ្ជាំង ដើរទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ក៏បាន នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរទៅខាងក្រៅកំពែងក៏បាន នៅខាងក្នុងភ្នំ ដើរទៅខាងក្រៅភ្នំវិញក៏បាន ឥតមានទើស ដូចគេដើរក្នុងទីវាល មុជងើបក្នុងផែនដី ដូចគេមុជងើបក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកឥតមានបែកធ្លាយ ដូចគេដើរលើផែនដីក៏បាន ហោះទៅឰដអាកាសទាំងភ្នែន ដូចជាបក្សីសកុណជាតិក៏បាន យកដៃទៅស្ទាបអង្អែលព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះដែលមានឫទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះក៏បាន ហោះទៅទាំងអំណាចខ្លួន រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

(៤៦៥) កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) មានត្រចៀកដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀករបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វនិងសំឡេងជារបស់មនុស្ស ទាំងឆ្ងាយទាំងជិតបាន ។

[៤៦៦] ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានាតិ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតរាគំ វា ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សទោសំ វា ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតទោសំ វា ចិត្តំ វីតទោសំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វីតមោហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សង្ខិត្តំ វា ចិត្តំ សង្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ មហគ្គតំ វា ចិត្តំ មហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ អមហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អនុត្តរំ វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ សមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតិ ។

(៤៦៦) កាលបើភិក្ខុបំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) ក៏អាចកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) បាន គឺចិត្ត (របស់សត្វដទៃ) ដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏កំណត់ដឹងថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលរួញក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តរួញ ចិត្តដែលរាយមាយក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ គឺរូបាវចរៈនិងអរូបាវចរៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលជាសឧត្តរៈ គឺលោកិយចិត្តក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាសឧត្តរៈ ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈ គឺលោកុត្តរចិត្តក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំងមាំក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តតាំងមាំ ចិត្តដែលមិនតាំងមាំក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តមិនតាំងមាំ ចិត្តដែលរួចស្រឡះ (ចាកកិលេសាសវៈ) ក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តរួចស្រឡះ ចិត្តដែលមិនរួចស្រឡះក្តី ក៏ស្គាល់ថា ចិត្តមិនរួចស្រឡះ ។

បាសាទកម្បនវគ្គោ

(៤៦៧) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។ សេយ្យថីទំ ។ ឯកំបិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសំបិ ជាតិយោ តឹសំបិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសំបិ ជាតិយោ បញ្ញាសំបិ ជាតិយោ ជាតិសតំបិ ជាតិសហស្សំបិ ជាតិសតសហស្សំបិ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ អមុត្រាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទឹ តត្រាបាសឹ[១] ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោតិ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។

---

១ ម. តត្រាបាសឹ ។

បាសាទកម្បនវគ្គ

(៤៦៧) កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) រមែងរលឹកឃើញ បុព្វេនិវាស មានប្រការច្រើន ៗ បុព្វេនិវាស ដូចម្តេច ៗ គឺរលឹកឃើញ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១ ពាន់ជាតិខ្លះ ១ សែនជាតិខ្លះ (រហូតដល់) ច្រើនសំវដ្តកប្ប ច្រើនវិវដ្តកប្ប ច្រើនសំវដ្តវិវដ្តកប្បខ្លះថា អាត្មាអញបានកើតក្នុងទីឯនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ សោយសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ លុះអាត្មាអញនោះច្យុតអំពីទីនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទីឯនោះ ក្នុងទីនោះឯង អាត្មាអញក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ សោយសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ លុះអាត្មាអញនោះច្យុតអំពីទីនោះហើយ ទើបមកកើតក្នុងទីនេះទៀត រលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានប្រការច្រើន ព្រមទាំងអាការ គឺរូបនិងអាហារជាដើម ព្រមទាំងឧទ្ទេស គឺឈ្មោះនិងគោត្រកុល ដោយប្រការដូច្នេះ ៗ

(៤៦៨) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ឥតិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ

[៤៦៨] កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) មានទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញសត្វទាំងឡាយ គឺកំណត់ដឹងពួកសត្វកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ សម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ គតិអាក្រក់ខ្លះ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត តិះដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាអ្នកយល់ខុស ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស ពួកសត្វទាំងនោះលុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក អើហ្ន៎ ចំណែកខាងសត្វពួកនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត មិនតិះដៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មានគំនិតយល់ត្រូវ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេក្តីយល់ត្រូវ ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ក៏បានឃើញនូវពួកសត្វ

ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ។

(៤៦៩) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(៤៧០) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។ កថំ ភាវិតា ច ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា កថំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ

គឺកំណត់ដឹងនូវពួកសត្វកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានសម្បុរល្អខ្លះ សម្បុរអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ គតិអាក្រក់ខ្លះ ដែលទៅកើតតាមកម្មរបស់ខ្លួន ៗ

(៤៦៩) កាលបើភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ៗ

(៤៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ យ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយដូចម្តេច ធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារថា ឆន្ទៈរបស់អញ នឹងមិនធូរថយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង ដូច្នេះ តាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា

តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីមំសា ន ច អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ឯវំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។

ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនរួបរឹត រមែងចំរើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នេះ ។ វីរិយ-សមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារថា វីមំសា (ការពិចារណា) របស់អញ នឹងមិនតូចថយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង ដូច្នេះ ទាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនិងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើកហើយ មានកិលេសមិនបានរួបរឹត ចំរើននូវចិត្ត ប្រកបដោយពន្លឺដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលបុគ្គលចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យរឿយៗយ៉ាងនេះហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

(៤៧១) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៤៧២) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(៤៧៣) ឆន្ទំ ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។ អយំ វុច្ចតិ ឆន្ទសមាធិ ។ សោ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។

(៤៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចំរើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបាននូវឥទ្ធិវិធៈមានប្រការច្រើន គឺភិក្ខុតែម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន ។បេ។ ហោះទៅទាំងអំណាចខ្លួន រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

(៤៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចំរើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុ (នោះ) បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដ៏ជាក់ស្តែង ។

(៤៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យឆន្ទៈហើយ បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្ត មានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា ឆន្ទសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។

ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ បធានសង្ខារាតិ ។ ឥតិ អយំ ច ឆន្ទោ អយំ ច ឆន្ទសមាធិ ឥមេ ច បធានសង្ខារា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោ ។

[២៧២] វីរិយំ ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។ អយំ វុច្ចតិ វីរិយសមាធិ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ។បេ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ

ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរឹតតែកើតដ៏ទូលាយ ចំរើនបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថា ឆន្ទៈផង នេះហៅថាឆន្ទសមាធិផង នេះហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

(៥៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យវីរិយៈ ហើយបាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា វីរិយសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ។ បេ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរឹតតែកើតដ៏ទូលាយ ចំរើន ពេញបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា

បធានសង្ខារាតិ ។ ឥតិ ឥទំ ច វីរិយំ អយំ ច វីរិយ-
សមាធិ ឥមេ ច បធានសង្ខារា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ
វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោ ។

(៤៧៥) ចិត្តំ ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ
សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។ អយំ វុច្ចតិ ចិត្ត-
សមាធិ ។ សោ អនុប្បន្នានំ ។បេ។ ឧប្បន្នានំ កុ-
សលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ
វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ
វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ
បធានសង្ខារាតិ ។ ឥតិ ឥទញ្ច ចិត្តំ អយំ ច ចិត្តស-
មាធិ ឥមេ ច បធានសង្ខារា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ
ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោ ។

(៤៧៦) វីមំសំ ចេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ និស្សាយ លភតិ
សមាធឹ លភតិ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតំ ។ អយំ វុច្ចតិ
វីមំសាសមាធិ ។ សោ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុស-
លានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ
វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។បេ។

បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថាវិរិយៈផង នេះហៅថាវិរិយសមាធិផង នេះហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

(៨៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យនូវចិត្តហើយ បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា ចិត្តសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ។បេ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរឹតតែកើតធំទូលាយ ចំរើន ពេញបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា បធាន-សង្ខារ ។ នេះហៅថាចិត្តផង នេះហៅថាចិត្តសមាធិផង នេះហៅថា បធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

(៨៧៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុអាស្រ័យនូវវីមំសាហើយ បាននូវសមាធិ បាននូវភាពនៃចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ។ នេះហៅថា វីមំសាសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ។បេ។

ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ បធានសង្ខារាតិ ។ ឥតិ អយំ ច វីមំសា អយញ្ច វីមំសាសមាធិ ឥមេ ច បធានសង្ខារា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតោ ឥទ្ធិបាទោតិ ។

(២៣៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្វារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ហេដ្ឋាមិគារមាតុបាសាទេ វិហរន្តិ ឧទ្ធតា ឧន្នឡា ចបលា មុខរា វិកិណ្ណវាចា មុដ្ឋស្សតិនោ អសម្បជានា អសមាហិតា វិព្ភន្តចិត្តា បាកតិន្ទ្រិយា ។

ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ ព្យាយាម ផ្គងចិត្តឡើង តាំងព្យាយាមមាំ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យស្ថិតស្ថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរឹតតែកើតធំទូលាយ ចំរើន ពេញបរិបូណ៌ ។ នេះហៅថា បធានសង្ខារ ។ នេះហៅថាវីមំសាផង នេះហៅថាវីមំសាសមាធិផង នេះហៅថាបធានសង្ខារផង ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។

(៤៧៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទ នាបុព្វារាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូបនៅក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទជាន់ក្រោម ជាអ្នករវើរវាយ មានមានៈដូចជាបបុស ងើបឡើងហើយ រដើបរដារ មានមាត់រឹង មានវាចារោយរាយ មានស្មារតីវង្វេង ប្រាសចាកបញ្ញា មានចិត្តមិនដំកល់មាំ មានចិត្តអណ្តែតអណ្តូង មានឥន្ទ្រិយមិនសង្រួម ។

បាសាទកម្បនវគ្គោ

(៤៧៨) អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ មហាមោគ្គល្លានំ អាមន្តេសិ ឯតេ ខោ មោគ្គល្លាន សព្រហ្មចារិនោ ហេដ្ឋា មិគារមាតុបាសាទេ វិហរន្តិ ឧទ្ធតា ឧន្នឡា ចបលា មុខរា វិកិណ្ណវាចា មុដ្ឋស្សតិនោ អសម្បជានា អសមាហិតា វិព្ភន្តចិត្តា បាកតិន្ទ្រិយា គច្ឆ មោគ្គល្លាន តេ ភិក្ខូ សំវេជេហីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា តថារូបំ ឥទ្ធាភិសង្ខារំ អភិសង្ខាសិ យថា បាទង្គុដ្ឋកេន មិគារមាតុបាសាទំ សង្កម្បេសិ សម្បកម្បេសិ សម្បវេធេសិ ។

(៤៧៩) អថខោ តេ ភិក្ខូ សំវិគ្គា លោមហដ្ឋជាតា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ និវាតញ្ច វត អយញ្ច មិគារមាតុបាសាទោ គម្ភីរនេមោ សុនិខាតោ អចលោ អសម្បកម្បិ អថ ច បន សង្កម្បិតោ សម្បកម្បិតោ សម្បវេធិតោតិ ។

បាសាទកម្បនវត្ថុ

(៤៧៨) លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុថា ម្នាលមោគ្គល្លាន សព្រហ្មចារីភិក្ខុទាំងនោះឯង នៅក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទជាន់ក្រោម ជាអ្នកមានចិត្តរវើរវាយ មានមានៈដូចជាបបុស ងើបឡើងហើយ រដើបរដោរ មានមាត់រឹង មានសំដីរោយរាយ វង្វេង ភ្លេចស្មារតី ប្រាសចាកបញ្ញា មានចិត្តមិនដំកល់មាំ មានចិត្តអណ្ដែតអណ្ដូង មានឥន្ទ្រិយមិនសង្រួម ម្នាលមោគ្គល្លាន អ្នកចូរទៅញុំាងភិក្ខុទាំងនោះឲ្យសង្វេគ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ក៏ទទួលព្រះបន្ទូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយញុំាងមិគារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រើក ឲ្យរង្គើ ឲ្យញាប់ញ័រដោយម្រាមមេជើងយ៉ាងណា ក៏សំដែងតាក់តែងនូវឫទ្ធិមានសភាពយ៉ាងនោះ ។

(៤៧៩) លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះតក់ស្លុតកើតព្រឺព្រួចរោម ឈរក្នុងទីសមគួរប្រាប់គ្នាថា យីអើ អស្ចារ្យណាស់តើ យីអើ ចំឡែកណាស់តើ គ្មានខ្យល់សោះ មិគារមាតុប្រាសាទនេះ មានរណ្ដៅដ៏ជ្រៅ កប់ក៏ជ្រៅ ឥតកម្រើក ឥតញាប់ញ័រ ស្រាប់តែកម្រើក រង្គើញាប់ញ័រ ។

(៤៨០) អថខោ ភគវា យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច កិន្នុ តុម្ហេ ភិក្ខវេ សំវិគ្គា លោមហដ្ឋជាតា ឯកមន្តំ ឋិតាតិ ។ អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ និវាតញ្ច វត អយញ្ច មិគារមាតុបាសាទោ គម្ភីរនេមោ សុនិខាតោ អចលោ អសម្បកម្បី អថ ច បន សង្កម្បិតោ សម្បកម្បិតោ សម្បចាលិតោតិ ។

(៤៨១) តុម្ហេ ច ខោ ភិក្ខវេ សំវេជេតុកាមេន មោគ្គល្លានេន ភិក្ខុនា បាទង្គុដ្ឋកេន មិគារមាតុបាសាទោ សង្កម្បិតោ សម្បកម្បិតោ សម្បចាលិតោ ។ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមេសំ ធម្មានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភគវំនេត្តិកា ភគវំបដិសរណា សាធុ វត ភន្តេ

(៤៨០) លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅរកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងនោះដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្ដេចហ្ន៎ អ្នកទាំងឡាយ តក់ស្លុត កើតព្រឺព្រួចរោម ឈរកន្ទើសម្ពួរ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ ស្ងប់ខ្យល់សោះ មិគារមាតុប្រាសាទនេះសោត មានរណ្ដៅដ៏ជ្រៅ កប់ក៏ជ្រៅ ជារបស់ឥតកម្រើក ឥតញាប់ញ័រ ក៏ស្រាប់តែកម្រើក រង្គើ ញាប់ញ័រ ។

(៤៨១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន ប្រាថ្នានឹងឲ្យអ្នកទាំងឡាយសង្វេគ ទើបធ្វើមិគារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រើក រង្គើ ញាប់ញ័រដោយមេជើងទៅតើ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយល់ហេតុនោះដូចម្ដេច ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លានមានឫទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវធម៌ដូចម្ដេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស

ភគវន្តំយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថោ ភគវតោ សុត្វា ភិក្ខូ ធារេស្សន្តីតិ ។

(៤៨២) តេនហិ ភិក្ខវេ សុណាថ ។ បេ ។ ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ ។ បេ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីមំសា ន ច អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ

សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងសេចក្ដីនៃភាសិតនុ៎ះ ឲ្យបាន ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ដាប់នូវភាសិតរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយនឹងចាំទុក ។

(៤៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន មានឫទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យច្រើនៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន ក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារថា ឆន្ទៈរបស់អញនឹងមិនធូរថយពេកផង ។ បេ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារថា វីមំសារបស់អញ នឹងមិនធូរថយពេកផង មិនផ្គងឡើងពេកផង មិនរួញខាងក្នុងផង មិនមានចិត្តរាយមាយទៅខាងក្រៅផង តាំងជាបុគ្គលមានសញ្ញាក្នុងខាងក្រោយនឹងខាងមុខ គឺខាងមុខយ៉ាងណា

តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោ ។

(៤៨៣) ឥមេសំ ច បន ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៤៨៤) ឥមេសំ ច បន ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(ឯវំ ច អភិញ្ញាយោ វិត្ថារេតព្វា) ។

ខាងក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោយយ៉ាងណា ខាងមុខក៏យ៉ាងនោះ ខាងក្រោមយ៉ាងណា ខាងលើក៏យ៉ាងនោះ ខាងលើយ៉ាងណា ខាងក្រោមក៏យ៉ាងនោះ វេលាថ្ងៃយ៉ាងណា វេលាយប់ក៏យ៉ាងនោះ វេលាយប់យ៉ាងណា វេលាថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ ជាបុគ្គលមានចិត្តបើក មានកិលេសមិនរួបរិត ចំរើនចិត្តដែលប្រកបដោយពន្លឺដូច្នេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈ្មោះមោគ្គល្លាន មានឫទ្ធិធំយ៉ាងនេះ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៤៨៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុបានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។បេ។ ទៅទាំងអំណាចខ្លួន រហូតដល់ព្រហ្មលោកនាយបាន ។

(៤៨៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងអត្តភាពដែលឃើញជាក់ស្តែង ព្រោះចំរើន ព្រោះធ្វើឲ្យរឿយៗ នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ។ (បណ្ឌិតត្រូវញ៉ាំងអភិញ្ញាទាំងឡាយឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះចុះ) ។

(៤៨៥) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា អានន្ទោ កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ អថ-ខោ ឧណ្ណាភោ ព្រាហ្មណោ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិ-សារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ឧណ្ណាភោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច

(៤៨៦) កិមត្ថិយំ នុ ខោ ភោ អានន្ទ សមណេ គោតមេ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ឆន្ទប្បហានត្ថំ ខោ ព្រាហ្មណ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។

(៤៨៧) អត្ថិ បន ភោ អានន្ទ មគ្គោ អត្ថិ បដិ-បទា ឯតស្ស ឆន្ទស្ស បហានាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ ព្រាហ្មណ មគ្គោ អត្ថិ បដិបទា ឯតស្ស ឆន្ទស្ស បហានាយាតិ ។

បាសាទកម្បនវគ្គ

(៤៨៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងឃោសិតារាមជិតក្រុងកោសម្ពី ។ លំដាប់នោះឯង ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះឧណ្ណាភៈ ចូលទៅរកព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះឧណ្ណាភៈ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុដូច្នេះថា

(៤៨៦) បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន គេប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គេប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានការលះបង់ឆន្ទៈជាប្រយោជន៍ ។

(៤៨៧) បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះមានផ្លូវ មានបដិបទា ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនុះដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មានផ្លូវ មានបដិបទា ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនុះដែរ ។

(៤៨៨) កតមោ ច ភោ អានន្ទ មគ្គោ កតមា បដិបទា ឯតស្ស ឆន្ទស្ស បហានាយាតិ ។ ឥធ ព្រាហ្មណ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ អយំ ខោ ព្រាហ្មណ មគ្គោ អយំ បដិបទា ឯតស្ស ឆន្ទស្ស បហានាយាតិ ។

(៤៨៩) ឯវំ សន្តេ ភោ[1] អានន្ទ សន្តកំ ហោតិ នោ អសន្តកំ ឆន្ទេនេវ[2] ឆន្ទំ បជហិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ តេនហិ ព្រាហ្មណ តញ្ញេវេត្ថ បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ ។

---

១ ឱ. ម. សន្តោ ភោ ។ ២ ម. ឆន្ទេ ច ។ ឱ. ឆន្ទេន ច

(៤៨៨) បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះផ្លូវដូចម្តេច បដិបទាដូចម្តេច ដើម្បីលះបង់នូវឆន្ទៈនុ៎ះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នេះឯងជាផ្លូវ នេះជាបដិបទា ដើម្បីលះបង់ឆន្ទៈនុ៎ះ ។

(៤៨៩) បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន កាលបើយ៉ាងនេះ វត្ថុដែលមាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែគ្មាន ឯពាក្យដែលថា បុគ្គលនឹងលះបង់នូវឆន្ទៈដោយឆន្ទៈនុ៎ះ មិនសមហេតុទេ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ បើដូច្នោះ អាត្មានឹងសួរអ្នកក្នុងដំណើរនុ៎ះវិញ គួរដល់អ្នកយ៉ាងណា អ្នកគប្បីព្យាករប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ ។

(៤៩០) តំ កឹ មញ្ញសិ ព្រាហ្មណ អហោសិ តេ បុព្វេ ឆន្ទោ អាគមំ គមិស្សាមីតិ ។ តស្ស តេ អាគមំ គតស្ស យោ តត្រ ឆន្ទោ សោ បដិប្បស្សទ្ធោតិ ។ ឯវំ ភោ ។ អហោសិ តេ បុព្វេ វីរិយំ អាគមំ គមិស្សាមីតិ ។ តស្ស តេ អាគមំ គតស្ស យំ តត្រ វីរិយំ តំ បដិប្បស្សទ្ធន្តិ ។ ឯវំ ភោ ។ អហោសិ តេ បុព្វេ ចិត្តំ អាគមំ គមិស្សាមីតិ ។ តស្ស តេ អាគមំ គតស្ស យំ តត្រ ចិត្តំ តំ បដិប្បស្សទ្ធន្តិ ។ ឯវំ ភោ ។ អហោសិ តេ បុព្វេ វីមំសា អាគមំ គមិស្សាមីតិ ។ តស្ស តេ អាគមំ គតស្ស យា តត្រ វីមំសា សា បដិប្បស្សទ្ធាតិ ។ ឯវំ ភោ ។

[៤៩០] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកយល់នូវដំណើរនោះដូចម្តេច អ្នកមានឆន្ទៈក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អារាម ៗ កាលអ្នកនោះទៅដល់អារាមហើយ ឆន្ទៈដែលកើតមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ឬទេ ៗ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ៗ សេចក្តីព្យាយាមរបស់អ្នកក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អារាម ៗ កាលអ្នកនោះទៅដល់អារាមហើយ ព្យាយាមដែលកើតមុននោះ ស្ងប់រម្ងាប់ឬទេ ៗ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ៗ អ្នកបានមានចិត្តក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អារាម ៗ កាលបើអ្នកនោះទៅដល់អារាមហើយ ចិត្តដែលកើតមុននោះស្ងប់រម្ងាប់ឬទេ ៗ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ៗ បញ្ញារបស់អ្នកបានកើតឡើងក្នុងកាលមុនថា អញនឹងទៅកាន់អារាម ៗ កាលអ្នកនោះទៅដល់អារាមហើយ បញ្ញាដែលកើតមុននោះស្ងប់រម្ងាប់ដែរឬទេ ៗ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ៗ

(៤៩១) ឯវមេវ ខោ ព្រាហ្មណ យោ សោ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោ តស្ស យោ បុព្វេ ឆន្ទោ អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យោ តជ្ជោ ឆន្ទោ សោ បដិប្បស្សទ្ធោ យំ បុព្វេ វីរិយំ អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យំ តជ្ជំ វីរិយំ តំ បដិប្បស្សទ្ធំ យំ បុព្វេ ចិត្តំ អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យំ តជ្ជំ ចិត្តំ តំ បដិប្បស្សទ្ធំ យា បុព្វេ វីមំសា អហោសិ អរហត្តប្បត្តិយា អរហត្តេ បត្តេ យា តជ្ជា វីមំសា សា បដិប្បស្សទ្ធា ។

(៤៩១) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ការនុ៎ះក៏ដូច្នោះដែរ ភិក្ខុជាព្រះអរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចារ្យប្រព្រឹត្តរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនដល់ហើយ មានសំយោជនៈក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះការដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះមានឆន្ទៈក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះសម្រេចអរហត្តហើយ ឆន្ទៈដែលកើតមុននោះក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុនោះមានព្យាយាមក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះបានដល់អរហត្តហើយ ព្យាយាមដែលកើតអំពីមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុនោះមានចិត្តក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះដល់អរហត្តហើយ ចិត្តដែលកើតអំពីមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ភិក្ខុនោះមានបញ្ញាក្នុងកាលមុន ដើម្បីឲ្យដល់អរហត្ត លុះបានដល់អរហត្តហើយ បញ្ញាដែលកើតអំពីមុននោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ។

(៤៩២) តំ កឹ មញ្ញសិ ព្រាហ្មណ ឥតិ ឯវំ សន្តេ សន្តំ វា ហោតិ នោ អសន្តំ វាតិ ។ អទ្ធា ភោ អានន្ទ ឯវំ សន្តេ សន្តំ ហោតិ នោ អសន្តំ អភិក្កន្តំ ភោ អានន្ទ អភិក្កន្តំ ភោ អានន្ទ សេយ្យថាបិ ភោ អានន្ទ និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ។ ឯវមេវ តយា ភោ អានន្ទ[១] អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ។ ឯសាហំ ភោ អានន្ទ តំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ អានន្ទោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គតន្តិ ។

---

១. ម. ឯវមេវំ ភោតា អានន្ទេន ។

ជាណាទកម្បនវគ្គ

[៤៩២] មាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ វត្ថុដែលមាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែគ្មានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ពិតមែនហើយ បើយ៉ាងនេះ វត្ថុដែលមាន នៅតែមាន វត្ថុដែលគ្មាន នៅតែគ្មាន បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ដូចគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬបើករបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេង ឬដូចគេទោលប្រទីបក្នុងទីងងឹត ឲ្យអ្នកមានចក្ខុមើលឃើញរូបបាន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ធម៌ដែលលោកសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់ព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាសរណៈ សូមព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះករុណាថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ។

(៤៩៣) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា អហេសុំ មហានុភាវា សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា ភវិស្សន្តិ មហានុភាវា សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា មហានុភាវា សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។

(៤៩៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអនាគតកាលតទៅ មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វិរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

(៤៩៤) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា អហេសុំ មហានុភាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា ភវិស្សន្តិ មហានុភាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មហិទ្ធិកា មហានុភាវា សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តាតិ ។

(៤៩៥) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោសុំ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា អហេសុំ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ អហេសុំ អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុដ្ដំ តិរោបាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ជមានា អគមំសុ សេយ្យថាបិ

(៤៩៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអនាគតកាលគង់មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ មានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៤៩៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេច នូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសំដែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទីកំបាំងដើរទៅកាន់ទីវាល នៅខាងក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុងជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែង នៅខាងក្នុងភ្នំដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំ (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ឥតទើសទាល់ដូចដើរ

អាកាសេ បថវិយំបិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជំ អកំសុ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ អគមំសុ សេយ្យថាបិ បថវិយំ អាកាសេបិ បល្លង្កេន កមឹសុ[១] សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំមហិទ្ធិកេ ឯវំមហានុភាវេ បាណិនា បរាមសឹសុ បរិមជ្ជឹសុ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេសុំ ។ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោស្សន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ភវិស្សន្តិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ភវិស្សន្តិ អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុឌ្ឌំ តិរោបាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ជមានា គមិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ អាកាសេ បថវិយំបិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជំ ករិស្សន្តិ

---

១ ម. អគមំសុ ។

លើអាកាសក៏បាន ងើបឡើងមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអាកាសទាំងភ្នែន ដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន យកដៃស្ទាបអង្អែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ៗ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ក្នុងអនាគតកាល គង់មានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺទឹងធ្វើមនុស្សម្នាក់ ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទីកំបាំងទឹងដើរទៅកាន់ទីវាល នៅខាងក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុងជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែង នៅខាងក្នុងភ្នំដើរចេញទៅក្រៅភ្នំ (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ឥតទើសទាល់ ដូចជាដើរលើអាកាសក៏បាន ងើបឡើង មុជចុះក្នុងផែនដី

បាសាទកម្បនវគ្គោ

សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ គមិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ បថវិយំ អាកាសេបិ បល្លង្កេន កមិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំមហិទ្ធិកេ ឯវំមហានុភាវេ បាណិនា បរាមសិស្សន្តិ បរិមជ្ជិស្សន្តិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេស្សន្តិ ។ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោន្តិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តិ អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុដ្ដំ តិរោបាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ជមានា គច្ឆន្តិ សេយ្យថាបិ អាកាសេ បថវិយំបិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជំ ករោន្តិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ គច្ឆន្តិ សេយ្យថាបិ បថវិយំ អាកាសេបិ បល្លង្កេន កមន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំមហិទ្ធិកេ ឯវំមហានុភាវេ បាណិនា បរាមសន្តិ បរិមជ្ជន្តិ

ដូចជាងើបឡើងមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន និងទៅឯអាកាសទាំងភ្នែន ដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន និងយកដៃស្ទាបអង្អែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន និងធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិ-បាទ ៤ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន នៅក្នុងទីកំបាំងដើរទៅកាន់ទីវាល នៅខាងក្នុងដើរចេញទៅខាងក្រៅ នៅខាងក្នុងជញ្ជាំងដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង នៅខាងក្នុងកំពែងដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែង នៅក្នុងភ្នំដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំ (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ឥតទើសទាល់ ដូចជាដើរលើអាកាសក៏បាន ងើបឡើងមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអាកាសទាំងភ្នែនដូចជាសត្វស្លាបក៏បាន យកដៃស្ទាបអង្អែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន

យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេន្តិ ។ សព្វេ តេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។

(៨៩៦) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោសុំ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា អហេសុំ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេសុំ ។ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោស្សន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា

ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

[៤៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអតីតកាល មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងអនាគតកាល គង់មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ ច្រើនប្រការ គឺនឹងធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់

ភវិស្សន្តិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេស្សន្តិ ។ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោន្តិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេ-ន្តិ ។ សព្វេ តេ ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តាតិ ។

(៤៩៧) ចតុន្នំ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសា-សមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។

ក៏បាន ។ បេ ។ នឹងធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មានពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ព្រោះតែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៤៩៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ព្រោះតែបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។

ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(៤៩៨) ឥទ្ធិញ្ច វោ ភិក្ខវេ ទេសេស្សាមិ ឥទ្ធិ-បាទញ្ច ឥទ្ធិបាទភាវនញ្ច ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនិញ្ច បដិបទំ តំ សុណាថ ។ កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។បេ។ យាវ [ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិ ។

(៤៩៩) កតមោ ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទោ ។ យោ[១] ភិក្ខវេ មគ្គោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាភាយ ឥទ្ធិបដិ-លាភាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទោ ។

---

១ ម. យោ សោ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះដែរ ។

[៤៩៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវឫទ្ធិផង នូវឥទ្ធិបាទផង នូវការចំរើនឥទ្ធិបាទផង នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់សេចក្ដីនោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឫទ្ធិដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺធ្វើមនុស្សម្នាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ធ្វើមនុស្សច្រើននាក់ឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាឫទ្ធិ ។

[៤៩៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ ដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ បានសំរេចនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាឥទ្ធិបាទ ។

(៩០០) កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។
ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ
ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំ-
សាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។

(៩០១) កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនាគា-
មិនី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។
សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា
សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនា-
គាមិនី បដិបទាតិ ។

(៩០២) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា
ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។ កថំ
ភាវិតា ច ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា កថំ ពហុលីកតា

បាសាទកម្បនវគ្គ

(៩០០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចំរើននូវឥទ្ធិបាទដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ។

(៩០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ អ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ។

(៩០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះ ដែលភិក្ខុចំរើនធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ ៤ តើភិក្ខុចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច

មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា ។ កថំ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេសញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីមំសា ន ច អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេសញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ

ទើបជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធាន-សង្ខារដូច្នេះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងតឹងហួសខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលើបទៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ មានចិត្តស្វាង ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺដោយប្រការដូច្នេះ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារដូច្នេះថា វីមំសារបស់អាត្មាអញនឹងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងតឹងហួសខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលើបទៅខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ

យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

(៩០៣) កតមោ ច ភិក្ខវេ អតិលីនោ ឆន្ទោ ។ យោ ភិក្ខវេ ឆន្ទោ កោសជ្ជសហគតោ កោសជ្ជសម្បយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិលីនោ ឆន្ទោ ។

(៩០៤) កតមោ ច ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតោ ឆន្ទោ ។ យោ ភិក្ខវេ ឆន្ទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតោ ឆន្ទោ ។

(៩០៥) កតមោ ច ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ឆន្ទោ ។ យោ ភិក្ខវេ ឆន្ទោ ថីនមិទ្ធសហគតោ ថីនមិទ្ធសម្បយុត្តោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ឆន្ទោ ។

លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ មានចិត្តស្អាត ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

(៥០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលធូរថយខ្លាំងពេក តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយកោសជ្ជៈ (សេចក្ដីខ្ជិលច្រអូស) សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលធូរថយខ្លាំងពេក ។

(៥០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ (សេចក្ដីរើរាយ) សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក ។

(៥០៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណាប្រកបដោយថីនមិទ្ធៈ (សេចក្ដីងងុយដេកងក់) សម្បយុត្តដោយថីនមិទ្ធៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង ។

(៩០៦) កតមោ ច ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ឆន្ទោ ។ យោ ភិក្ខវេ ឆន្ទោ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមគុណេ អារព្ភ អនុវិក្ខិត្តោ អនុវិសដោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ឆន្ទោ ។

(៩០៧) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ បច្ឆាបុរេ សញ្ញា សុគ្គហិតា ហោតិ សុមនសិកតា សូបធារិតា សុប្បដិវិទ្ធា បញ្ញាយ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ ។

(៩០៨) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ វិហរតិ ។

(៩០៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឆន្ទៈដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទៈឯណា រាយមាយទៅតាម ជាប់ទៅតាម ប្រារព្ធនូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឆន្ទៈដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។

(៩០៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយទឹងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាបុគ្គលមានសញ្ញាកាន់យកល្អ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តល្អ ទ្រទ្រង់ទុកល្អ ចាក់ធ្លុះល្អ ដោយប្រាជ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយទឹងកាលមុន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយទឹងកាលមុន គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

(៩០៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេច ។

បាលិទេសកម្មដ្ឋានវត្តោ

ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា

អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស

អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថិ ឥមស្មឹ កាយេ កេសា

លោមា នខា ទន្តា តចោ មំសំ នហារុ អដ្ឋី

អដ្ឋិមិញ្ជំ វក្កំ ហទយំ យកនំ កិលោមកំ បិហកំ

បប្ផាសំ អន្តំ អន្តគុណំ ឧទរិយំ ករីសំ បិត្តំ សេម្ហំ

បុព្វោ លោហិតំ សេទោ មេទោ អស្សុ វសា ខេឡោ

សិង្ឃាណិកា លសិកា មុត្តន្តិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ

ភិក្ខុ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា

អធោ វិហរតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណានូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងអំពីបាទជើងឡើងមក ខាងក្រោមតាំងអំពីចុងសក់ចុះទៅ មានស្បែកព័ទ្ធជុំវិញ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត មានប្រការផ្សេងៗ ថា ក្នុងកាយនេះមានសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង ខួរក្នុងឆ្អឹង តាប បេះដូង ថ្លើម វាវ ក្រពះ[១] សួត ពោះវៀនធំ ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្លេស្ម ខ្ទុះ ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បោរ ទឹករំអិល ទឹកមូត្រ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

---

១ ក្រពះនេះ គឺជាសាច់ដូចជាអណ្ដាត ឋិតនៅក្នុងពោះ មានសណ្ឋានដូចជាអណ្ដាតកូនគោខ្មៅ ប្រវែង ៣ ធ្នាប់ ភ្ជាប់នឹងទីបំផុតនៃបារពោះជាខាងឆ្វេងបេះដូង ។ (មិនមែនជាអាមាសយៈ ដែលអ្នកខ្លះធ្លាប់ហៅថា ក្រពះបាយ នោះទេ ។ ឬនឹងប្រែថា លំពែងអាវីសធ្លុះប្លុះវិញ ក៏បាន) ។

(៥០៩) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា វិហរតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យេហិ អាការេហិ យេហិ លិង្គេហិ យេហិ និមិត្តេហិ ទិវា ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ សោ តេហិ អាការេហិ តេហិ លិង្គេហិ តេហិ និមិត្តេហិ រត្តឹ ឆន្ទសមាធិប្បធាន-សង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ យេហិ វា បន អាការេហិ យេហិ លិង្គេហិ យេហិ និមិត្តេហិ រត្តឹ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ សោ តេហិ អាការេហិ តេហិ លិង្គេហិ តេហិ និមិត្តេហិ ទិវា ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា វិហរតិ ។

[៩០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុ (មានសញ្ញា) ក្នុងពេលថ្ងៃយ៉ាងណា ពេលយប់ក៏យ៉ាងនោះ ពេលយប់យ៉ាងណា ពេលថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដោយអាការទាំងឡាយឯណា ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយឯណា ដោយនិមិត្តទាំងឡាយឯណា ភិក្ខុនោះក៏ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាយប់ ដោយអាការទាំងឡាយនោះ ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយនោះ ដោយនិមិត្តទាំងឡាយនោះដែរ ឬថាភិក្ខុចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាយប់ ដោយអាការទាំងឡាយឯណា ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយឯណា ដោយនិមិត្តទាំងឡាយឯណា ភិក្ខុនោះ ក៏ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទ-សមាធិនិងបធានសង្ខារ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដោយអាការទាំងឡាយនោះ ដោយសណ្ឋានទាំងឡាយនោះ ដោយនិមិត្តទាំងឡាយនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានសញ្ញា ក្នុងពេលថ្ងៃយ៉ាងណា ពេលយប់ក៏យ៉ាងនោះ ពេលយប់យ៉ាងណា ពេលថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ យ៉ាងនេះឯង ។

(៨១០) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អាលោកសញ្ញា សុគ្គហិតា ហោតិ ទិវាសញ្ញា ស្វាធិដ្ឋិតា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

(៨១១) កតមញ្ច ភិក្ខវេ អតិលីនំ វីរិយំ ។ យំ ភិក្ខវេ វីរិយំ កោសជ្ជសហគតំ កោសជ្ជសម្បយុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិលីនំ វីរិយំ ។

(៨១២) កតមញ្ច ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតំ វីរិយំ ។ យំ ភិក្ខវេ វីរិយំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតំ វីរិយំ ។

(៨១៣) កតមញ្ច ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តំ វីរិយំ ។ យំ ភិក្ខវេ វីរិយំ ថីនមិទ្ធសហគតំ ថីនមិទ្ធសម្បយុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តំ វីរិយំ ។

(៩១០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានចិត្តស្អាត ឥតមានកិលេសរួបរឹត បំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាបុគ្គលមានអាលោកសញ្ញាកាន់យកល្អ មានទិវាសញ្ញាអធិដ្ឋានដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្អាត ឥតមានកិលេសរួបរឹត បំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺយ៉ាងនេះឯង ។

(៩១១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលធ្ងូរថយខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា ប្រកបដោយកោសជ្ជៈ សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ព្យាយាមដែលធ្ងូរថយខ្លាំងពេក ។

(៩១២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ព្យាយាមដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក ។

(៩១៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណាប្រកបដោយថីនមិទ្ធៈ សម្បយុត្តដោយថីនមិទ្ធៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ព្យាយាមដែលរួញលីបនៅខាងក្នុង ។

[៥១៤] កតមញ្ច ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ វីរិយំ ។ យំ ភិក្ខវេ វីរិយំ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមគុណេ អារព្ភ អនុវិក្ខិត្តំ អនុវិសដំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ វីរិយំ ។ បេ ។

[៥១៥] កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុនោ អាលោកសញ្ញា សុគ្គហិតា ហោតិ ទិវាសញ្ញា ស្វាធិដ្ឋិតា ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

[៥១៦] កតមញ្ច ភិក្ខវេ អតិលីនំ ចិត្តំ ។ យំ ភិក្ខវេ ចិត្តំ កោសជ្ជសហគតំ កោសជ្ជសម្បយុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិលីនំ ចិត្តំ ។

(៥១៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះព្យាយាមដែលកយមាយទៅខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្យាយាមឯណា កយមាយទៅតាម ជាប់ទៅតាម ប្រារព្ធនូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ព្យាយាមដែលកយមាយទៅខាងក្រៅ ។ បេ ។

(៥១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាន់យកអាលោកសញ្ញាដោយល្អ អធិដ្ឋានទិវាសញ្ញាដោយល្អ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។

(៥១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលធូរថយខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណា ប្រកបដោយកោសជ្ជៈ សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តដែលធូរថយខ្លាំងពេក ។

(៤១៧) កតមញ្ច ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតំ ចិត្តំ ។ យំ ភិក្ខវេ ចិត្តំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតំ ចិត្តំ ។

(៤១៨) កតមញ្ច ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តំ ចិត្តំ ។ យំ ភិក្ខវេ ចិត្តំ ថីនមិទ្ធសហគតំ ថីនមិទ្ធសម្បយុត្តំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តំ ចិត្តំ ។

(៤១៩) កតមញ្ច ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ ចិត្តំ ។ យំ ភិក្ខវេ ចិត្តំ ពហិទ្ធា បញ្ច កាមគុណេ អារព្ភ អនុវិក្ខិត្តំ អនុវិសដំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តំ ចិត្តំ ។បេ។

(៤២០) ឃរំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ការេតិ ។

ពាសាទកម្បនវត្ថុ

(៤១៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តដែលផ្គងគំហុកខ្លាំងពេក ។

(៤១៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលរួញលីបទៅខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណា ប្រកបដោយថីនមិទ្ធៈ សម្បយុត្តដោយថីនមិទ្ធៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តដែលរួញលីបទៅខាងក្នុង ។

(៤១៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះចិត្តដែលរាយមាយទៅខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តឯណា រាយមាយទៅតាម ជាប់ទៅតាម ប្រារព្ធរូបបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ចិត្តរាយមាយទៅខាងក្រៅ ។ បេ ។

(៤២០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។

(៥២១) កតមា ច ភិក្ខវេ អតិលីនា វីមំសា ។ យា ភិក្ខវេ វីមំសា កោសជ្ជសហគតា កោសជ្ជសម្បយុត្តា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិលីនា វីមំសា ។

(៥២២) កតមា ច ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតា វីមំសា ។ យា ភិក្ខវេ វីមំសា ឧទ្ធច្ចសហគតា ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អតិប្បគ្គហិតា វីមំសា ។

(៥២៣) កតមា ច ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា វីមំសា ។ យា ភិក្ខវេ វីមំសា ថីនមិទ្ធសហគតា ថីនមិទ្ធសម្បយុត្តា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា វីមំសា ។

(៥២៤) កតមា ច ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា វីមំសា ។ យា ភិក្ខវេ វីមំសា ពហិទ្ធា បញ្ច កាមគុណេ អារព្ភ អនុវិក្ខិត្តា អនុវិសដា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា វីមំសា ។ បេ ។

(៩៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសា ដែលធ្លាប់ថយខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណា ប្រកបដោយកោសជ្ជៈ សម្បយុត្តដោយកោសជ្ជៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសា ដែលធ្លាប់ថយខ្លាំងពេក ។

(៩៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសាដែលផ្គងតំហុកខ្លាំងពេក តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ សម្បយុត្តដោយឧទ្ធច្ចៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសា ដែលផ្គងតំហុកខ្លាំងពេក ។

(៩៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសាដែលរួញលឹបនៅខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណា ប្រកបដោយថីនមិទ្ធៈ សម្បយុត្តដោយថីនមិទ្ធៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសាដែលរួញលឹបនៅខាងក្នុង ។

(៩៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិមំសាដែលកាយមាយទៅខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិមំសាឯណាកាយមាយទៅតាម ជាប់ទៅតាម ព្រោះតម្រូវបញ្ចកាមគុណខាងក្រៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិមំសាដែលកាយមាយទៅខាងក្រៅ ។បេ។

(៨២៥) ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ឯវំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោន្តិ មហានិសំសា ។

(៨២៦) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។បេ។ យាវ [ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៨២៧) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ (ឆបិ អភិញ្ញាយោ វិត្ថារេតព្វា) ។

បាសាទកម្បនវគ្គោ ទុតិយោ ។

បាសាទកម្បនវគ្គ

(៤២៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ហើយ រមែងជាធម៌មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

(៤២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

(៤២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

ចប់ បាសាទកម្បនវគ្គ ទី ២ ។

ឥមស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ទានំ

បុញ្ញេ មហាប្ផលា ចេវ
ហេត្តព្វោ ច ព្រាហ្មណោ
ទ្វេ សាមណព្រាហ្មណា ភិក្ខុ[១]
ទេសនា វិភង្គេន ចាតិ ។

---

១ សមណព្រាហ្មណាហីតិបិ កត្ថចិ ទិស្សតិ ។ ម. សមណព្រាហ្មណាតិ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនេះគឺ

និយាយអំពីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ១ អំពីឥទ្ធិបាទមានផលច្រើន ១ អំពីឆន្ទៈ ១ អំពីព្រះមោគ្គល្លាន ១ អំពីព្រាហ្មណ៍ ១ អំពីសមណព្រាហ្មណ៍ ២ លើក អំពីភិក្ខុ ១ អំពីទេសនា ១ អំពីការចែកនូវឥទ្ធិបាទ ១ ។

អយោគុឡវគ្គោ

(៥២៨) សាវត្ថិយំ ។ បុព្វេ មេ ភិក្ខវេ សម្ពោធា អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ មគ្គោ កា បដិបទា ឥទ្ធិបាទភាវនាយាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខវេ ឯតទហោសិ សោ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា

អយោគុឡវគ្គ

(៤២៨) ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មុនកាលត្រាស់ដឹង កាលដែលតថាគត នៅជាពោធិសត្វមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនៅឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អ្វីហ្ន៎ជាមគ្គ អ្វីហ្ន៎ជាបដិបទា ដើម្បីចំរើនឥទ្ធិបាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ភិក្ខុនោះតែងចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ ទាំងបធានសង្ខារដូច្នេះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញ ទាំងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង ទាំងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង ទាំងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង ទាំងមិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនឹងកាលមុនផង គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះដែរ លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នេះហើយ ក៏មានចិត្តស្វាង

អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ វីរិយស-
មាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារ-
សមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីមំសា ន ច
អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា ភវិស្សតិ ន
ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា
ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា
បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ
យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា
រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន
សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។

ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារដូច្នេះថា វីមំសារបស់អាត្មាអញ នឹងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង មិនផ្គងខំហួសខ្លាំងពេកផង មិនរួញលីបទៅខាងក្នុងផង មិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលជាខាងក្រោយនិងកាលមុនផង គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះដែរ លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នេះហើយ ក៏មានចិត្តស្វាង ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។

(៤២៩) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចតូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៤៣០) ឯវំ ភាវិតេសុ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ច-តូសុ ឥទ្ធិបាទេសុ ឯវំ ពហុលីកតេសុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(ឆបិ អភិញ្ញាយោ វិត្ថារេតព្វា) ។

(៩២៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុ ចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុរមែងបានសម្រេចនូវ ឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យ ប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

(៩៣០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើឥទ្ធិបាទ ៤ ដែលភិក្ខុ ចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុរមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ ទៅនៃអាសវៈ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

(៤៣១) សាវត្ថិយំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិជានាតិ នុ ខោ ភន្តេ ភគវា ឥទ្ធិយា មនោមយេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជានាមិ ខ្វាហំ អានន្ទ ឥទ្ធិយា មនោមយេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជានាតិ បន ភន្តេ ភគវា ឥមិនា ចាតុម្មហាភូតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។ អភិជានាមិ ខ្វាហំ អានន្ទ ឥមិនា ចាតុម្មហាភូតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតាតិ ។

(៩៣១) ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយឫទ្ធិ ដោយព្រះកាយដែលសម្រេចតាមព្រះទ័យដែរឬ ទើបជ្រាបច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយឫទ្ធិ ដោយកាយដែលសម្រេចតាមចិត្តមែន ទើបដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោកដោយឫទ្ធិ ដោយព្រះកាយដែលប្រកបដោយមហាភូតរូប ៤ នេះឬ ទើបជ្រាបច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយឫទ្ធិ ដោយកាយដែលប្រកបដោយមហាភូតរូប ៤ នេះឯង ទើបដឹងច្បាស់នូវព្រហ្មលោក ។

(៥៣៦) យំ ច ខោ ឱមាតិ(១) ភន្តេ ភគវា ឥទ្ធិយា មនោមយេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតា(២) យំ ច ខោ អភិជានាតិ ភន្តេ ភគវា ឥមិនា ចាតុម្មហាភូតិកេន កាយេន ឥទ្ធិយា ព្រហ្មលោកំ ឧបសង្កមិតា តយិទំ ភន្តេ ភគវតោ អច្ឆរិយញ្ចេវ អព្ភុតញ្ចាតិ ។ អច្ឆរិយា ចេវ អានន្ទ តថាគតា អច្ឆរិយធម្មសមន្នាគតា ច អព្ភុតា ចេវ អានន្ទ តថាគតា អព្ភុតធម្មសមន្នាគតា ច ។

(៥៣៧) យស្មឹ អានន្ទ សមយេ តថាគតោ កាយម្បិ ចិត្តេ សមាទហតិ(៣) ចិត្តម្បិ កាយេ សមាទហតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កមិត្វា វិហរតិ តស្មឹ អានន្ទ សមយេ តថាគតស្ស កាយោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មនិយតរោ ច បភស្សរតរោ ច ។

---

១ ឱ. ឧបញាតិ ។ ម. ឱក្កមាតិ ។ ២ ឱ. ម. ឧបសង្កមិតុំ ។ ៣ ម. សមោទហតិ ។

អយោគុឡវគ្គ

[៩៣៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយឫទ្ធិ ដោយព្រះកាយដែលសម្រេចតាមព្រះទ័យដោយហេតុឯណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្លាប់ចូលទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយឫទ្ធិ ដោយព្រះកាយ ប្រកបដោយមហាភូតរូប ៤ នេះ ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុឯណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុនោះៗ ជាអស្ចារ្យចំឡែកណាស់របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាអស្ចារ្យផង ប្រកបដោយធម៌ជាអស្ចារ្យផង ម្នាលអានន្ទ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ចំឡែកផង ប្រកបដោយធម៌ដ៏ចំឡែកផង ។

[៩៣៧] ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគត ដំកល់កាយក្នុងចិត្តផង ដំកល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្ងង់ចុះនូវសុខសញ្ញា និងលហុសញ្ញាក្នុងកាយ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគតស្រាលដោយវិសេសផង ទន់ដោយវិសេសផង គួរដល់ការងារដោយវិសេសផង មានរស្មីដោយវិសេសផង ។

(៨៣៦) សេយ្យថាបិ អានន្ទ អយោគុឡោ ទិវសំ សន្តត្តោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មនិយតរោ ច បភស្សរតរោ ច ។ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ យស្មឹ សមយេ តថាគតោ កាយម្បិ ចិត្តេ សមាទហាតិ ចិត្តម្បិ កាយេ សមាទហាតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កមិត្វា វិហរតិ តស្មឹ អានន្ទ សមយេ តថាគតស្ស កាយោ លហុតរោ ចេវ ហោតិ មុទុតរោ ច កម្មនិយតរោ ច បភស្សរតរោ ច ។

(៨៣៧) យស្មឹ អានន្ទ សមយេ តថាគតោ កាយម្បិ ចិត្តេ សមាទហាតិ ចិត្តម្បិ កាយេ សមាទហាតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កមិត្វា វិហរតិ តស្មឹ អានន្ទ សមយេ តថាគតស្ស កាយោ អប្បកសិរេនេវ បឋវិយា វេហាសំ អព្ភុគ្គច្ឆតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៩៣៨) ម្នាលអានន្ទ ដុំដែកដែលក្តៅសព្វ អស់មួយថ្ងៃ ជាដុំដែកស្រាលដោយវិសេសផង ទន់ដោយវិសេសផង គួរដល់ការងារដោយវិសេសផង មានពន្លឺផ្លេកៗ ដោយវិសេសផង ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគត ដំកល់កាយក្នុងចិត្តផង ដំកល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្នងចុះនូវសុខសញ្ញា នឹងលហុសញ្ញាក្នុងកាយ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគត ស្រាលដោយវិសេសផង ទន់ដោយវិសេសផង គួរដល់ការងារដោយវិសេសផង មានពន្លឺផ្លេកៗ ដោយវិសេសផង ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៩៣៩) ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគត ដំកល់កាយក្នុងចិត្តផង ដំកល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្នងចុះនូវសុខសញ្ញា នឹងលហុសញ្ញាក្នុងកាយ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគតអណ្តែតអំពីផែនដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាកសោះ ។ តថាគតនោះ តែងបានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

អយោគុឡវគ្គោ

[៨៣៦] សេយ្យថាបិ អានន្ទ តូលបិចុ វា កប្បាសបិចុ វា លហុកោ វាតូបាទានោ អប្បកសិរេនេវ បឋវិយា វេហាសំ អព្ភុគ្គច្ឆតិ ។ ឯវមេវ ខោ អានន្ទ យស្មឹ សមយេ តថាគតោ កាយម្បិ ចិត្តេ សមោទហតិ ចិត្តម្បិ កាយេ សមោទហតិ សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច កាយេ ឱក្កមិត្វា វិហរតិ ។ បេ ។

[៨៣៧] តស្មឹ អានន្ទ សមយេ តថាគតស្ស កាយោ អប្បកសិរេនេវ បឋវិយា វេហាសំ អព្ភុគ្គច្ឆតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

[៨៣៨] ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ។

(៨៣៦) ម្នាលអានន្ទ ប៉ុយគរឬប៉ុយគប្បាស ដ៏ស្រាលមានធាតុជាដើមខ្យល់ អណ្តែតអំពីផែនដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាកសោះ ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យណា តថាគតដំកល់កាយក្នុងចិត្តផង ដំកល់ចិត្តក្នុងកាយផង ស្ងង់ចុះនូវសុខសញ្ញានឹងលហុសញ្ញាក្នុងកាយ ។បេ។ ក៏ដូច្នោះឯង ។

(៨៣៧) ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ កាយរបស់តថាគត អណ្តែតអំពីផែនដីទៅកាន់អាកាស ដោយឥតលំបាកសោះ ។ តថាគតនោះតែងបានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។បេ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

(៨៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ៤ នេះឯង ។

(៨៣៩) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(៨៤០) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ។

(៨៤១) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទ្វិន្នំ ផលានំ អញ្ញតរំ ផលំ បាដិកង្ខំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា សតិ វា ឧបាទិសេសេ អនាគាមិតាតិ ។

(៨៣៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចនូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ក៏ព្រោះតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៨៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ៤ នេះឯង ។

(៨៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ដាផលទាំង ២ ផលណាមួយ រមែងកើតឡើងប្រាកដ (ដល់ភិក្ខុ) គឺអរហត្តផលកើតប្រាកដក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬកាលបើឧបាទានៅមានសេសសល់នៅឡើយ ក៏គង់អនាគាមិផល កើតឡើងប្រាកដដែរ ព្រោះតែបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៨៤២) ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ។

(៨៤៣) ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា សត្ត ផលា សត្តានិសំសា បាដិកង្ខា ។ កតមេ សត្ត ផលា សត្តានិសំសា ។ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច[១] អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាធេតិ អថ មរណកាលេ អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិកច្ច អញ្ញំ អារាធេតិ នោ ចេ មរណកាលេ អញ្ញំ អារាធេតិ អថ

---

១ ឱ. បដិហច្ច ។

(៩៤២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទនេះមាន ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ វីរិយសមាធិ ១ ។ ចិត្តសមាធិ ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិបាទមាន ៤ នេះឯង ។

(៩៤៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧ ប្រការ អានិសង្ស ៧ ប្រការ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ ផល ៧ ប្រការ អានិសង្ស ៧ ប្រការ ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបានសម្រេច អរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បើមិនបានសម្រេចអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ គង់បានសម្រេចអរហត្តផលក្នុងមរណកាលដែរ បើមិនបានសម្រេចអរហត្តផលយ៉ាងឆាប់ ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ បើមិនបានសម្រេចអរហត្តផល ក្នុងមរណកាលទេ គឺគង់ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ

បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា អន្តរាបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ហោតិ អសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ សសង្ខារបរិនិព្វាយី ហោតិ ឧទ្ធំសោតោ ហោតិ អកនិដ្ឋគាមី ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឥមេ សត្ត ផលា សត្តានិសំសា បាដិកង្ខាតិ ។

(៨៤៤) សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កតមា នុ ខោ ភន្តេ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិបាទោ កតមា ឥទ្ធិបាទភាវនា កតមា ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។

នឹងជាអន្តរាបរិនិព្វាយី ជាឧបហច្ចបរិនិព្វាយី ជាអសង្ខារបរិនិព្វាយី ជាសសង្ខារបរិនិព្វាយី ឬជាឧទ្ធំសោតអកនិដ្ឋគាមីមិនខាន ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផល ៧ ប្រការ អានិសង្ស ៧ ប្រការនេះ រមែងកើតប្រាកដ ព្រោះបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៥៤៤) សាវត្ថីនិទាន ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ (ឫទ្ធិ) ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៨៤៥) ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិ ។

(៨៤៦) កតមោ ចានន្ទ ឥទ្ធិបាទោ ។ យោ អានន្ទ មគ្គោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាភាយ ឥទ្ធិប្បដិលាភាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិបាទោ ។

(៨៤៧) កតមា ចានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។

អហោគុប្បវគ្គ

(៥៤៥) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសំដែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិ (ឫទ្ធិ) ។

(៥៤៦) ម្នាលអានន្ទ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបានចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

(៥៤៧) ម្នាលអានន្ទ ចុះការចំរើនឥទ្ធិបាទតើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៤៨) កតមា ចានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។

(៥៤៩) ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច កតមា នុ ខោ អានន្ទ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិបាទោ កតមា ឥទ្ធិបាទភាវនា កតមា ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភគវំនេត្តិកា ។បេ។

(៥៥០) ឥធានន្ទ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិ ។

(៩៦៨) ម្នាលអានន្ទ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ សេយ្យថីទំ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៩៦៩) លុះព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលអានន្ទ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ បេ ។

(៩៧០) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសំដែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

(៨៨១) កតមោ ចានន្ទ ឥទ្ធិបាទោ ។ យោ អានន្ទ មគ្គោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាភាយ ឥទ្ធិប្បដិលាភាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិបាទោ ។

(៨៨២) កតមា ចានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។ ឥធានន្ទ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។

(៨៨៣) កតមា ចានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។

អយោគុឡវគ្គ

(៥៥១) ម្នាលអានន្ទ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបានចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥២) ម្នាលអានន្ទ ចុះការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វិរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៣) ម្នាលអានន្ទ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។បេ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៤) អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ កតមា នុ ខោ ភន្តេ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិបាទោ កតមា ឥទ្ធិបាទភាវនា កតមា ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។

(៥៥៥) ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។ បេ ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិ ។

(៥៥៦) កតមោ ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទោ ។ យោ ភិក្ខវេ មគ្គោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាភាយ ឥទ្ធិបដិលាភាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទោ ។

(៥៥៤) គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិ ដូចម្តេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្តេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសំដែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

(៥៥៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបានចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

អយោគុឡវគ្គោ

(៨៨៧) កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាស-មាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។

(៨៨៨) កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។

(៨៨៩) អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេន ភគវា ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវា ឯត-ទវោច កតមា នុ ខោ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិ កតមោ ឥទ្ធិបាទោ កតមា ឥទិបាទភាវនា កតមា ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភគវំនេ-ត្តិកា ។ បេ ។

(៥៥៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្ដេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៥៥៩) គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយច្រើនរូបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចម្ដេចហៅថា ឥទ្ធិ ដូចម្ដេចហៅថា ឥទ្ធិបាទ ដូចម្ដេចហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ដូចម្ដេចហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ បេ ។

(៥៦០) កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិ ។

(៥៦១) កតមោ ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទោ ។ យោ ភិក្ខវេ មគ្គោ យា បដិបទា ឥទ្ធិលាភាយ ឥទ្ធិប្បដិលាភាយ សំវត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទោ ។

(៥៦២) កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនា ។

(៩៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បានសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសំដែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិ ។

(៩៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឥទ្ធិបាទ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មគ្គឯណា បដិបទាឯណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវឫទ្ធិ ដើម្បីបានចំពោះនូវឫទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឥទ្ធិបាទ ។

(៩៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការចំរើននូវឥទ្ធិបាទ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៤៦៣) កតមា ច ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ។ សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។បេ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនី បដិបទាតិ ។

(៤៦៤) តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមេសំ ធម្មានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភគវំនេត្តិកា ។បេ។

(៤៦៥) ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ

(៩៦៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ ។

(៩៦៤) ក៏ទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ យល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច មោគ្គល្លានភិក្ខុមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ ។ បេ ។

(៩៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះបានចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ មោគ្គល្លានភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដូច្នេះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង

ន ច អតិប្បគ្គហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តិំ យថា រត្តិំ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីមំសា ន ច អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តា ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តា ភវិស្សតិ ។បេ។ ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោ ។

នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញរួសលិបទៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលក្រោយនឹងមុនផង គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ លុះមោគ្គល្លានភិក្ខុគិតដូចេះហើយ ក៏មានចិត្តស្វាង ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារដូចេះថា វីមំសារបស់អាត្មាអញនឹងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងគំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញរួសលិបទៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង ។ បេ ។ លុះមោគ្គល្លានភិក្ខុគិតដូចេះហើយ ក៏មានចិត្តស្វាង ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មោគ្គល្លានភិក្ខុមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៥៦៦) ឥមេសញ្ច ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ ឯវំ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៥៦៧) ឥមេសញ្ច ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មោគ្គល្លានោ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។

(៥៦៨) តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ តំ កឹ មញ្ញថ ភិក្ខវេ កតមេសំ ធម្មានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតោ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោតិ ។ ភគវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។បេ។

(៩៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មោគ្គល្លានភិក្ខុបាន សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសំដែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការយ៉ាងនេះ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជា មនុស្សម្នាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាប ដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៩៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មោគ្គល្លានភិក្ខុបាន ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុង បច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវ ឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៩៦៨) ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់និងពួក ភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រះ តថាគតមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែ ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវធម៌ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំង-ឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះដ៏មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។

(៨៦៩) ចតុន្នំ ខោ ភិក្ខវេ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតោ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធ ភិក្ខវេ តថាគតោ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ ឆន្ទោ ន ច អតិលីនោ ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតោ ភវិស្សតិ ន ច អជ្ឈត្តំ សង្ខិត្តោ ភវិស្សតិ ន ច ពហិទ្ធា វិក្ខិត្តោ ភវិស្សតិ បច្ឆាបុរេ សញ្ញី ច វិហរតិ យថា បុរេ តថា បច្ឆា យថា បច្ឆា តថា បុរេ យថា អធោ តថា ឧទ្ធំ យថា ឧទ្ធំ តថា អធោ យថា ទិវា តថា រត្តឹ យថា រត្តឹ តថា ទិវា ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន សប្បភាសំ ចិត្តំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ឥតិ មេ វីមំសា ន ច អតិលីនា ភវិស្សតិ ន ច អតិប្បគ្គហិតា ភវិស្សតិ ។បេ។ ឥតិ វិវដេន ចេតសា អបរិយោនទ្ធេន

(៩៦៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។ ឥទ្ធិបាទ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ ព្រះតថាគតចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដូច្នេះថា ឆន្ទៈរបស់អាត្មាអញនឹងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងតំហុកខ្លាំងពេកផង នឹងមិនរួញលីបនៅខាងក្នុងផង នឹងមិនរាយមាយទៅខាងក្រៅផង មានសញ្ញាក្នុងកាលក្រោយនិងមុនផង គឺកាលមុនយ៉ាងណា ក្រោយក៏យ៉ាងនោះ ក្រោយយ៉ាងណា មុនក៏យ៉ាងនោះ ក្រោមយ៉ាងណា លើក៏យ៉ាងនោះ លើយ៉ាងណា ក្រោមក៏យ៉ាងនោះ ថ្ងៃយ៉ាងណា យប់ក៏យ៉ាងនោះ យប់យ៉ាងណា ថ្ងៃក៏យ៉ាងនោះ លុះព្រះតថាគតទ្រង់គិតដូច្នេះហើយក៏មានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរួបរឹត ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ១ ។ វិរិយសមាធិ១ ។ ចិត្តសមាធិ១ ។ ចំរើនឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ដូច្នេះថា វីមំសារបស់អាត្មាអញនឹងមិនធូរថយខ្លាំងពេកផង នឹងមិនផ្គងតំហុកខ្លាំងពេកផង ។ បេ ។ លុះព្រះតថាគតទ្រង់គិតដូច្នេះហើយក៏មានចិត្តស្ងាត់ ឥតមានកិលេសរួបរឹត

សព្វកាសំ ចិត្តំ ការេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថា-គតោ ឯវំមហិទ្ធិកោ ឯវំមហានុភាវោ ។

(៨៧០) ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបា-ទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតោ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោតិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេតិ ។

(៨៧១) ឥមេសញ្ច បន ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបា-ទានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា តថាគតោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ (ឆបិ អភិញ្ញាយោ វិត្ថារេតព្វា) ។

អយោគុឡវគ្គោ តតិយោ ។

ចំរើនចិត្តប្រកបដោយពន្លឺ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៥៧០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតបាន សម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ (ការសំដែងឫទ្ធិ) ច្រើនប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។

(៥៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ព្រះតថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទ ៤ នេះឯង ។ (អភិញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ) ។

ចប់ អយោគុឡវគ្គ ទី ៣ ។

តស្សុទ្ទានំ

មគ្គោ អយោគុឡោ ភិក្ខុ
សុទ្ធកញ្ច ទ្វេ ផលា អានន្ទា[១]
ទ្វេ វុត្តា ភិក្ខូហិ អបរេ ទ្វេ
មោគ្គល្លានោ តថាគតោតិ ។

---

១ ម. ឧ. អានន្ទោ ។

ឧទ្ទាននៃអយោគុឡវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីមគ្គ ១ អំពីកាយប្រៀបដូចដុំដែក ១ អំពីភិក្ខុចំរើនឥទ្ធិបាទ ១ អំពីផលសុត្តមាន ២ លើក អំពីព្រះអានន្ទមាន ២ លើក អំពីពួកភិក្ខុដទៃមាន ២ លើក អំពីព្រះមោគ្គល្លាន ១ អំពីព្រះតថាគត ១ ៕

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

(៩៧២) សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ គង្គា នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។

(៩៧៣) កថញ្ច ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ ពហុលីករោន្តោ និព្វាននិន្នោ ហោតិ និព្វានបោណោ និព្វានបព្ភារោតិ ។ (យាវ ឯសនា បាលិ ឥទ្ធិបាទេសុ វិត្ថារេតព្វា) ។

ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

(៩៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនោះដែរ ។

(៩៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ និងបធានសង្ខារ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឥទ្ធិបាទ ៤ រមែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានជម្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន ឈមទៅរកព្រះនិព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីសំដែងអំពីការស្វែងរក បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចក្នុងឥទ្ធិបាទចុះ) ។

[៤៧៤] បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា ។ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សញ្ញោជនានិ ។

[៤៧៥] ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវេតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ វីរិយសមាធិ ។ ចិត្តសមាធិ ។ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ បហានាយ ឥមេ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវេតព្វាតិ ។ (យថា មគ្គសំយុត្តំ វិត្ថារិតំ ឯវំ គង្គាបេយ្យាលោ យាវ ឯសនា បាលិ ឥទ្ធិបាទេសុ វិត្ថារេតព្វា) ។ គង្គាទិបេយ្យាលោ ចតុត្ថោ ។

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

(៥៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ នេះមាន៥ ។ សញ្ញោជនៈ៥ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺរូបរាគៈ១ អរូបរាគៈ១ មានៈ១ ឧទ្ធច្ចៈ១ អវិជ្ជា១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើមាន៥នេះឯង ។

(៥៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីចំរើននូវឥទ្ធិបាទ៤ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោ-ជនៈជាចំណែកខាងលើ៥នេះឯង ។ ឥទ្ធិបាទ៤ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធានសង្ខារ១ ។ វីរិយសមាធិ១ ។ ចិត្តសមាធិ១ ។ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បីចំរើននូវឥទ្ធិបាទ៤នេះ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់ នូវសញ្ញោជនៈ ជាចំណែកខាងលើ៥នេះឯង ។ (មគ្គសំយុត្ត ដែលឲ្យពិស្តារហើយយ៉ាងណា គង្គាបេយ្យាលៈក៏យ៉ាងនោះ បាលីសំដែងអំពីការស្វែងរក បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារដូចក្នុងឥទ្ធិបាទចុះ) ។ ចប់ គង្គាទិបេយ្យាលៈ ទី៤ ។

ចប់ ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត ។

អនុរុទ្ធសំយុត្តំ

រហោគតវគ្គោ

(៨៧៦) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស រហោគ-តស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបា-ទិ យេសំ កេសញ្ចិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី យេសំ កេសញ្ចិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមីតិ ។

(៨៧៧) អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ អា-យស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស សម្មុខេ បាតុរហោសិ ។ អថ-ខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ អនុរុទ្ធ ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា អារទ្ធា ហោន្តីតិ ។

អនុរុទ្ធសំយុត្ត

រហោគតវគ្គ

[៩៧៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ សម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ កើតបរិវិតក្កក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយ បោះបង់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា បោះបង់មគ្គដ៏ប្រសើរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយ ធ្វើនូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា ធ្វើនូវអរិយមគ្គជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃឲ្យបរិបូណ៌ ។

[៩៧៧] គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ដឹងនូវបរិវិតក្កក្នុងចិត្តរបស់ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ដោយចិត្តហើយ ក៏មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុភ្លាម ដូចជាបុរសមានកំឡាំង លាដៃដែលបត់ចូល ឬបត់ដៃដែលលាចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោអនុរុទ្ធ ចុះភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ដូចម្តេចទៅ ។

(៨៧៨) ឥធាវុសោ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយេ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។បេ។ អជ្ឈត្តំ កាយេ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តំ កាយេ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា កាយេ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។បេ។ ពហិទ្ធា កាយេ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ ពហិទ្ធា កាយេ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

(៩៧៨) ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងកាយខាងក្នុង ។បេ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្នុង ។ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងកាយខាងក្រៅ ។បេ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅក្នុងកាយខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងកាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងកាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅក្នុងកាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។

(៥៧៩) សោ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិក្កូលេ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ បដិក្កូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ បដិក្កូលេ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អប្បដិក្កូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលេ ច បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ បដិក្កូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលេ ច អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អប្បដិក្កូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិក្កូលញ្ច បដិក្កូលញ្ច តទុភយំ អភិនិវជ្ជេត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរេយ្យំ សតោ សម្បជានោតិ ឧបេក្ខកោ តត្ថ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ ។

រហោគតវគ្គ

(៤៧៩) បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយមិនគួរបដិកូល ដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយដែលគួរបដិកូល ដូច្នេះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយមិនគួរបដិកូលផង ក្នុងកាយគួរបដិកូលផង ដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានបដិកូល-សញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូល-សញ្ញាក្នុងកាយគួរបដិកូលផង មិនគួរបដិកូលផង ដូច្នេះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងកាយនោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីវៀរឲ្យផុតនូវកាយទាំងពីរ គឺទាំងកាយមិនគួរបដិកូល ទាំងកាយគួរបដិកូលនោះចេញហើយ ជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈ ដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានឧបេក្ខាមានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងកាយនោះ ។

(៥៨០) អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ ពហិទ្ធា វេទនាសុ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ ពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

(៤៨០) ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្នុង ១ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្នុង ១ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ ១ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ ១ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ១ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ១ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនិងសូន្យទៅក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១

[៩៨១] សោ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិកូលេ បដិកូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ បដិកូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ បដិកូលេ អប្បដិកូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អប្បដិកូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិកូលេ ច បដិកូលេ ច បដិកូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ បដិកូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ បដិកូលេ ច អប្បដិកូលេ ច អប្បដិកូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ អប្បដិកូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិកូលញ្ច បដិកូលញ្ច តទុភយំ អភិនិវជ្ជេត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរេយ្យំ សតោ សម្បជានោតិ ឧបេក្ខកោ តត្ថ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ ។

[៩៨២] អជ្ឈត្តំ ចិត្តេ ។បេ។ ពហិទ្ធា ចិត្តេ ។បេ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។

រហោគតវគ្គ

(៩៨១) បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនាដែលមិនគួរបដិកូលដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនាដែលគួរបដិកូលដូច្នេះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនាមិនគួរបដិកូលផង ក្នុងវេទនាគួរបដិកូលផងដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញមិនគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនាគួរបដិកូលផង ក្នុងវេទនាមិនគួរបដិកូលផងដូច្នេះ ឈ្មោះថា មិនមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងវេទនានោះ ។ បើប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីវៀរចាកនូវវេទនាទាំងពីរ គឺទាំងវេទនាមិនគួរបដិកូល ទាំងវេទនាគួរបដិកូលនោះចេញ ហើយជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈ ក្នុងវេទនានោះ ។

(៩៨២) ក្នុងចិត្តខាងក្នុង ។បេ។ ក្នុងចិត្តខាងក្រៅ ។បេ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី ។បេ។ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

(៥៨៣) សោ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិកូលេ បដិកូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ បដិកូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។បេ។ ឧបេក្ខកោ តត្ថ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ ។

(៥៨៤) អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ។បេ។ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ។បេ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ សមុទយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ វយធម្មានុបស្សី វិហរតិ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ សមុទយវយធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

ពិចារណាឃើញនូវធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅ ក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ។ បេ ។ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ។

(៩៨៣) បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងចិត្តមិនគួរបដិកូលដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងចិត្តនោះ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងចិត្តនោះ ។

(៩៨៤) ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ខាងក្នុង ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាងក្រៅ ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលកើតឡើងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ដែលសូន្យទៅក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញទាំងធម៌ដែលកើតឡើងនឹងសូន្យទៅ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

រហោគតវគ្គោ

(៥៨៥) សោ សចេ អាកង្ខតិ អប្បដិក្កូលេ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរេយ្យន្តិ បដិក្កូលសញ្ញី តត្ថ វិហរតិ ។បេ។ ឧបេក្ខកោ តត្ថ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ ។ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ហោន្តីតិ ។

(៥៨៦) សាវត្ថីនិទានំ ។ អថខោ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស រហោគតស្ស បដិសល្លីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ យេសំ កេសញ្ចិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា វិរទ្ធា វិរទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមី យេសំ កេសញ្ចិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា អារទ្ធា អារទ្ធោ តេសំ អរិយោ មគ្គោ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមីតិ ។

(៥៨៧) អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស សម្មុខេ បាតុរហោសិ ។

(៥៨៥) បើភិក្ខុនោះប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានបដិកូលសញ្ញាក្នុងធម៌មិនគួរបដិកូល ដូច្នេះ ឈ្មោះថា មានបដិកូលសញ្ញាក្នុងធម៌នោះ ៗ បេ ៗ ជាអ្នកមានឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈក្នុងធម៌ទាំងនោះ ៗ ម្នាលអាវុសោ ដោយហេតុប៉ុណ្ណេះឯង ទើបឈ្មោះថា ភិក្ខុអ្នកធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ៗ

(៥៨៦) សាវត្ថីនិទាន ៗ គ្រានោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុសម្ងំនៅក្នុងទីស្ងាត់ កើតបរិវិតក្កក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយបោះបង់សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុទាំងនោះ ឈ្មោះថាបោះបង់មគ្គដ៏ប្រសើរជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងឡាយឯណានីមួយធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ភិក្ខុទាំងនោះឈ្មោះថា ធ្វើមគ្គដ៏ប្រសើរជាដំណើរទៅកាន់ទីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ឲ្យបរិបូណ៌ដែរ ៗ

(៥៨៧) គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ដឹងនូវបរិវិតក្កក្នុងចិត្តរបស់ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ដោយចិត្ត (ខ្លួន) ហើយក៏មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុភ្លាម ដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាដៃដែលបត់ចូល ឬបត់ដៃដែលលាចេញដូច្នោះ ៗ

(៧៨៨) អថខោ អាយស្មា មហាមោគ្គល្លានោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច កិត្តាវតា នុ ខោ អាវុសោ អនុរុទ្ធ ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា អារទ្ធា ហោន្តីតិ ។

(៧៨៩) ឥធាវុសោ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តំ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី ។ បេ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៩៨៨] លំដាប់នោះ ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ បាន សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោអនុរុទ្ធ ដោយហេតុ ដូចម្តេចខ្លះ ទើបឈ្មោះថា ភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

[៩៨៩] ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណា ឃើញកាយក្នុងកាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុង លោក ។ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយខាងក្រៅ មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោក ។

[៨៩០] អជ្ឈត្តំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៨៩១] អជ្ឈត្តំ ចិត្តេ ។ ពហិទ្ធា ចិត្តេ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

[៨៩២] អជ្ឈត្តំ ធម្មេសុ ។ ពហិទ្ធា ធម្មេសុ ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯត្តាវតា ខោ អាវុសោ ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា អារទ្ធា ហោន្តីតិ ។

[៨៩០] ពិចារណាឃើញវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្នុង មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៨៩១] ក្នុងចិត្តខាងក្នុង ។ ក្នុងចិត្តខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញចិត្តក្នុងចិត្តទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៨៩២] ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាងក្នុង ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយខាងក្រៅ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ម្នាលអាវុសោ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ទើបឈ្មោះថាភិក្ខុធ្វើសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ឲ្យបរិបូណ៌ ។

(៨៩៣) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សា-
វត្ថិយំ វិហរតិ សុតនុតីរេ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ
យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា
អាយស្មតា អនុរុទ្ធេន សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ
កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។
ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ
ឯតទវោចុំ កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មានំ ភាវិ-
តត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ(១) បត្តោតិ ។

(៨៩៤) ចតុន្នំ ខ្វាហំ អាវុសោ សតិបដ្ឋានានំ
ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ កតម-
េសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាវុសោ(២) កាយេ កាយានុបស្សី
វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា

---

១ ឱ. មហាភិញ្ញាតំ ។ ២ ម. ឥធាហំ អាវុសោ ។ ឱ. ឥធាហមាវុសោ ។

(៩៩៣) សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ គង់នៅក្បែរឆ្នេរស្ទឹង សុតនុ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវពួកធម៌ដូចម្តេចខ្លះ ។

(៩៩៤) ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចំរើនធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមដាក្រៀងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមដាក្រៀងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី

រហោគតវគ្គោ

វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ហីនំ ធម្មំ ហីនតោ អព្ភញ្ញាសឹ មជ្ឈិមំ ធម្មំ មជ្ឈិមតោ អព្ភញ្ញាសឹ បណីតំ ធម្មំ បណីតតោ អព្ភញ្ញាសិន្តិ ។

(៤៩៤) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធោ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លា-នោ សាកេតេ វិហរន្តិ កណ្ដកីវនេ ។ អថខោ អា-យស្មា ច សារីបុត្តោ អាយស្មា ច មហាមោគ្គល្លានោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតា យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អនុរុទ្ធេន សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារ-ណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច សេក្ខេនាវុសោ អនុរុទ្ធ ភិក្ខុនា កតមេ ធម្មា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វាតិ ។

កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ មួយទៀតខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវធម៌ថោកទាប តាមសភាពថោកទាប ដឹងច្បាស់នូវធម៌យ៉ាងកណ្តាល តាមសភាពយ៉ាងកណ្តាល ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដ៏ឧត្តម តាមសភាពដ៏ឧត្តម ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដែរ ។

[៩៩៥] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុផង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុផង ព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុផង គង់នៅក្នុងកណ្ត-កីវន (ព្រៃញាតស្សាតដោយបន្លា) ទៀបក្រុងសាកេត ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះមហាមោគ្គល្លានដ៏មានអាយុ ចេញអំពីទីសម្ងំក្នុងសាយណ្ហសម័យ ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ពោលពាក្យពក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរពក់ទាក់ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយនៅក្នុងទីសមគួរហើយ បានសួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោអនុរុទ្ធ ពួកធម៌ដូចម្តេច ដែលភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

(៥៩៦) សេក្ខេនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ សេក្ខេនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វាតិ ។

(៥៩៧) សាកេតនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច អសេក្ខេនាវុសោ អនុរុទ្ធ ភិក្ខុនា កតមេ ធម្មា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វាតិ ។

[៩៩៦] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ដែលភិក្ខុជាសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

[៩៩៧] សាកេតនិទាន ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោអនុរុទ្ធ ពួកធម៌ដូចម្តេច ដែលភិក្ខុជាអសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

(៤៩៨) អសេក្ខេនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ អសេក្ខេនាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា ឥមេ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វាតិ ។

(៤៩៩) សាកេតនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោតិ ។

(៥៩៨) ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋាន ៤ ភិក្ខុជាអសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ភិក្ខុជាអសេក្ខៈគួរសម្រេចសម្រាន្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ ។

(៥៩៩) សាកេតនិទាន ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌ទាំងឡាយដូចម្តេចខ្លះ ។

(៦០០) ចតុន្នំ ខ្វាហំ អាវុសោ សតិបដ្ឋានានំ ភា·
វិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ កតមេសំ
ចតុន្នំ ។ ឥធាហំ អាវុសោ កាយេ កាយានុបស្សី
វិហាសិំ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
ធម្មានុបស្សី វិហាសិំ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ
អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលី·
កតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ ឥមេសញ្ច បនាហំ
អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីក·
តត្តា សហស្សលោកំ អភិជានាមីតិ ។

(៦០១) សាវត្ថីនិទានំ ។ តត្រ ខោ អាយស្មា
អនុរុទ្ធោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ។បេ។ ឯតទវោច ចត្តា·
រោមេ អាវុសោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា
តណ្ហាក្ខយាយ សំវត្តន្តិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។
វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ

[២០០] ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ដែលខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវលោកមួយពាន់ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[២០១] សាវត្ថីនិទាន ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ។បេ។ ពោលដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ដែលភិក្ខុចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ

អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេ ខោ អាវុសោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ភាវិតា ពហុលីកតា តណ្ហាក្ខយាយ សំវត្តន្តីតិ ។

(៦០២) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ សលឡាគារេ ។ តត្រ ខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ។បេ។ ឯតទវោច សេយ្យថាបិ អាវុសោ គង្គានទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា អថ មហាជនកាយោ អាគច្ឆេយ្យ កុទ្ទាលបិដកំ អាទាយ មយំ ឥមំ គង្គានទឹ បច្ឆានិន្នំ ករិស្សាម បច្ឆាបោណំ បច្ឆាបព្ភារន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញថ អាវុសោ អបិ នុ សោ មហាជនកាយោ គង្គានទឹ បច្ឆានិន្នំ ករេយ្យ បច្ឆាបោណំ បច្ឆាបព្ភារន្តិ ។ នោ ហេតំ អាវុសោ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ គង្គា អាវុសោ នទី បាចីននិន្នា បាចីនបោណា បាចីនបព្ភារា

មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោ សតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ដែលភិក្ខុចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ។

(៦០៤) សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នៅក្នុងផ្ទះធ្វើដោយឈើស្រល់ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក ។ បេ ។ ពោលដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ទន្លេគង្គា មានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើត តែពួកមហាជន កាន់យកចបនិងកញ្ច្រែ មកដោយគិតថា យើងទាំងឡាយនឹងធ្វើទន្លេគង្គានេះ ឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមានជម្រាលទៅខាងលិច ឲ្យឈមទៅខាងលិចវិញ ។ ម្នាលអាវុសោ អ្នកទាំងឡាយយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ចុះពួកមហាជននោះ គប្បីធ្វើទន្លេគង្គា ឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមានជម្រាលទៅខាងលិច ឲ្យឈមទៅខាងលិចបានដែរឬ ។ ម្នាលអាវុសោ ធ្វើដូច្នោះមិនបានទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាវុសោ ដ្បិតថាទន្លេគង្គានោះ មានទំនាបទៅខាងកើត មានជម្រាលទៅខាងកើត ឈមទៅខាងកើតហើយ

សា ន សុករា បច្ឆានិន្នំ កាតុំ បច្ឆាបោណំ បច្ឆាបព្ភារំ យាវទេវ ច បន សោ មហាជនកាយោ កិលមថស្ស វិឃាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។ ឯវមេវ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីករោន្តំ រាជា វា រាជមហាមត្តា វា មិត្តា វា អមច្ចា វា ញាតី វា សាលោហិតា វា ភោគេហិ អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យុំ ឯហម្ភោ បុរិស កិន្តេ ឥមេ កាសាវា អនុទហន្តិ កឹ មុណ្ឌោ កបាលមនុសំចរសិ ឯហិ ហីនាយាវត្តិត្វា ភោគេ ច ភុញ្ជស្សុ បុញ្ញានិ ច ករោហីតិ ។ សោ វត អាវុសោ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ ពហុលីករោន្តោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ យំ ហិ អាវុសោ(១) ចិត្តំ ទីឃរត្តំ វិវេកនិន្នំ វិវេកបោណំ វិវេកបព្ភារំ តថា(២) ហីនាយាវត្តិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។

---

១ ឱ. ម. យញ្ហិ តំ អាវុសោ ។ ២ តំ វត ។

គេមិនឆាយធ្វើឲ្យមានទំនាបទៅខាងលិច ឲ្យមានជម្រាលទៅខាងលិច ឲ្យឈមទៅខាងលិចវិញបានទេ ឯពួកមហាជននោះ គ្រាន់តែបានចំណែកសេចក្តីលំបាកនឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ប៉ុណ្ណោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលអាវុសោ ព្រះរាជាក្តី មហាមាត្យរបស់ព្រះរាជាក្តី មិត្តក្តី អមាត្យក្តី ញាតិក្តី សាលោហិតក្តី នាំភោគៈទាំងឡាយមកបវារណាភិក្ខុដែលកំពុងចំរើនសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ កំពុងធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន ចូរអ្នកមកអាយ សំពត់កាសាវៈទាំងនេះ សម្រេចប្រយោជន៍អ្វីដល់អ្នក អ្នកជាមនុស្សត្រងោលកាន់អំបែងត្រាច់សុំគេ ប្រយោជន៍អ្វី អ្នកចូរវិលត្រឡប់មករកភេទជាគ្រហស្ថ ចូរប្រើប្រាស់ភោគៈទាំងឡាយផង ចូរធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផង ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុដែលកំពុងចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ កំពុងធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នោះនឹងពោលលាសិក្ខា ត្រឡប់មករកភេទជាគ្រហស្ថវិញដូច្នោះ ហេតុនុ៎ះរមែងមិនមានឡើយ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាវុសោ ដ្បិតថាចិត្ត (របស់លោក) មានទំនាបទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មានជម្រាលទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត ឈមទៅរកសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អស់កាលយូរអង្វែងមកហើយ នឹងឲ្យ (លោក) ត្រឡប់ទៅរកភេទជាគ្រហស្ថដូច្នោះ ហេតុនុ៎ះរមែងមិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

(៦០៣) កថញ្ចាវុសោ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេតិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ពហុលីករោតិ ។ ឥធាវុសោ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ ។ វេទនាសុ ។បេ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវំ ខោ អាវុសោ ភិក្ខុ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេតិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ពហុលីករោតីតិ ។

(៦០៤) ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច អនុរុទ្ធោ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ វេសាលិយំ វិហរន្តិ អម្ពបាលីវនេ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោច វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុសោ អនុរុទ្ធ ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ មុខវណ្ណោ បរិយោទាតោ ។ កតមេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ វិហារេន ឯតរហិ ពហុលំ វិហរតីតិ ។

រហោគតវគ្គ

(៦០៣) ម្នាលអាវុសោ ចុះភិក្ខុចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនា-នេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុចំរើនសតិ-ប្បដ្ឋាន ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(៦០៤) សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នឹងព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ នៅក្នុងអម្ពបាលីវន ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ។ បេ ។ លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោអនុរុទ្ធ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយរបស់អ្នកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខរបស់អ្នកបរិសុទ្ធផូរផង់ ។ ឥឡូវនេះ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ច្រើននៅដោយវិហារធម៌ដូចម្ដេច ។

(៦០៥) ចតូសុ ខ្វាហំ អាវុសោ សតិបដ្ឋានេសុ សុបដ្ឋិតចិត្តោ(១) ឯតរហិ ពហុលំ វិហរាមិ ។ កតមេសុ ចតូសុ ។ ឥធាហំ អាវុសោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសុ ខ្វាហំ អាវុសោ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុបដ្ឋិតចិត្តោ ឯតរហិ ពហុលំ វិហរាមិ ។ យោ សោ អាវុសោ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ សោ ឥមេសុ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សុបដ្ឋិតចិត្តោ ពហុលំ វិហរតីតិ ។ លាភា(២)នោ អាវុសោ សុលទ្ធំ(៣)នោ អាវុសោ យេ មយំ អាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស សម្មុខា អស្សុម្ហ អាសភិវាចំ ភាសមានស្សាតិ ។

---

១ ម. សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ ។ ២ ឱ. ម. លាភាវត ។ ៣ សុលទ្ធំ វត ។

(៦០៩) ម្នាលអាវុសោ ឥឡូវនេះខ្ញុំច្រើននៅដោយមានចិត្តដំកល់ស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោ ឥឡូវនេះខ្ញុំច្រើននៅដោយមានចិត្តដំកល់ស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ ភិក្ខុឯណាជាព្រះអរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយៈបាននៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្រេចហើយ មានសញ្ញោជនៈ (ធម៌ជាគ្រឿងប្រកបសត្វឲ្យជាប់នៅ) ក្នុងភពអស់ហើយ រួចស្រឡះចាកកិលេស ព្រោះដឹងប្រពៃ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា ច្រើននៅដោយមានចិត្តដម្កល់ស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះ ។ ម្នាលអាវុសោ ជាលាភរបស់យើងហើយ ម្នាលអាវុសោ យើងបានល្អហើយ ព្រោះយើងបានស្តាប់អាសភិវាចាចំពោះមុខព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុកំពុងពោលដោយពិតនេះឯង ។

(៦០៦) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ អន្ធវនស្មឹ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោចុំ កតមេនាយស្មតោ អនុរុទ្ធស្ស វិហារេន វិហរតោ ឧប្បន្នា សារីរិកា ទុក្ខា វេទនា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តីតិ ។

(៦០៧) ចតូសុ ខោ មេ អាវុសោ សតិបដ្ឋានេសុ សូបដ្ឋិតចិត្តស្ស វិហរតោ ឧប្បន្នា សារីរិកា ទុក្ខា វេទនា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តិ ។ កតមេសុ ចតូសុ ។ ឥធាហំ អាវុសោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាមិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសុ ខោ មេ អាវុសោ ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ សូបដ្ឋិតចិត្តស្ស វិហរតោ ឧប្បន្នា សារីរិកា ទុក្ខា វេទនា ចិត្តំ ន បរិយាទាយ តិដ្ឋន្តីតិ ។

រហោគតវគ្គោ បឋមោ ។

រហោគតវគ្គ

[៦០៦] សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នៅក្នុងអន្ធវន ជិតក្រុងសាវត្ថី មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ មានជម្ងឺធ្ងន់ ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ បានសួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុដូច្នេះថា ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុនៅដោយវិហារធម៌ដូចម្តេច បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសរីរៈកើតឡើងហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។

[៦០៧] ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមានចិត្តតម្កល់ស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសរីរៈកើតឡើងហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្តីដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំមានចិត្តតម្កល់ស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង បានជាទុក្ខវេទនាមានក្នុងសរីរៈកើតឡើងហើយ គ្របសង្កត់ចិត្តមិនបាន ។

ចប់ រហោគតវគ្គ ទី ១ ។

តស្សុទ្ទានំ

រហោគតេន ទ្វេ វុត្តា

សុតនុកណ្ឌកី តយោ

តណ្ហក្ខយសលឡាគារំ

អម្ពបាលិគិលាយ[១]ន្តិ

---

១ ឱ. សព្វ ពាក្យគិលាយន្តិ ។

ឧទ្ទាននៃរហោគតវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះអនុរុទ្ធនៅក្នុងទីស្ងាត់ ត្រិះរិះសតិប្បដ្ឋាន ២ លើក អំពីព្រះអនុរុទ្ធនៅក្បែរ ស្ទឹងសុតនុ ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធជាដើមនៅក្នុងកណ្តកីវន ៣ លើក អំពីការចំរើនសតិប្បដ្ឋាន ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់តណ្ហា ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធនៅក្នុងផ្ទះស្មើដោយឈើស្រល់ ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធនឹងព្រះសារីបុត្តនៅក្នុងអម្ពបាលិវន ១ អំពីព្រះអនុរុទ្ធមានអាពាធ ១ ។

ទុតិយវគ្គោ

(៦០៨) ឯកំ សមយំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ សម្ពហុលា ភិក្ខូ យេនាយស្មា អនុរុទ្ធោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អនុរុទ្ធេន ។បេ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធំ ឯតទវោចុំ កតមេសំ អាយស្មា អនុរុទ្ធោ ធម្មានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោតិ ។

(៦០៩) ចតុន្នំ ខ្វាហំ អាវុសោ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ឥធាហំ អាវុសោ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរាមិ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរាមិ អាតាបី សម្បជានោ

ទុតិយវគ្គ

(៦០៨) សម័យមួយ ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ នៅក្នុងវត្ត-ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យសំណេះសំណាលនឹងព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ។បេ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏សួរព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ ដូច្នេះថា ព្រះអនុរុទ្ធដ៏មានអាយុ បានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវធម៌ដូចម្ដេចខ្លះ ។

(៦០៩) ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយ ១ ។ ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ១ ។ ក្នុងចិត្ត ១ ។ ពិចារណាឃើញធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានសេចក្ដីដឹងខ្លួន

សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសំ ខ្វាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា មហាភិញ្ញតំ បត្តោ ។ ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា កប្បសហស្សំ[១] អនុស្សរាមីតិ ។

(៦១០) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោមិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោមិ ។បេ។ យាវ ព្រហ្មលោកា កាយេន វសំ វត្តេមីតិ ។

(៦១១) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសិកាយ ឧភោ សទ្ទេ សុណាមិ ទិព្វេ ច មានុសេ ច យេ ទូរេ សន្តិកេ ចាតិ ។

---

១ ម. កប្បសតសហស្សំ ។

មានស្មារតី កំចាត់បង់អភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ១ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវអភិញ្ញាដ៏ធំ ព្រោះចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះឯង ។ ម្នាលអាវុសោ មួយវិញទៀត ខ្ញុំរលឹកបានមួយពាន់កប្ប ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១០] ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានសម្រេចឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ គឺថាខ្ញុំជាមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន ។ បេ ។ ធ្វើអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដរាបដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦១១] ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំឮ សំឡេង ទាំងពីរយ៉ាងបាន គឺសំឡេងទិព្វនិងសំឡេងជារបស់មនុស្ស ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី ដោយសោតធាតុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធកន្លងសោតធាតុជារបស់មនុស្សធម្មតា ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

ទុតិយវគ្គោ

(៦១២) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច ជានាមិ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បជានាមិ ។បេ។ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាមីតិ ។

(៦១៣) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឋានញ្ច ឋានតោ អដ្ឋានញ្ច អដ្ឋានតោ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

(៦១៤) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នានំ កម្មសមាទានានំ ឋានសោ ហេតុសោ វិបាកំ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

(៦១៥) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា សព្វត្ថគាមិនិំបដិបទំ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

ទុតិយវគ្គ

(៦១២) ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ទោះចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១៣) ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវហេតុដ៏គួរ តាមហេតុដ៏គួរផង នូវហេតុដ៏មិនគួរ តាមហេតុដ៏មិនគួរផង ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១៤) ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិបាករបស់បុគ្គលអ្នកសមាទាននូវកម្ម ដែលជាអតីតៈ អនាគតៈ បច្ចុប្បន្ន តាមឋានៈ តាមហេតុ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១៥) ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១៦) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកធាតុនានាធាតុលោកំ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

(៦១៧) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា សត្តានំ នានាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

(៦១៨) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

(៦១៩) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីនំ សង្កិលេសំ វោទានំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ បជានាមីតិ ។

(៦១៦) ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវលោក ដែលមានធាតុច្រើនប្រការ មានធាតុផ្សេង ៗ ក៏ព្រោះតែបំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១៧) ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ របស់សត្វទាំងឡាយ ក៏ព្រោះតែបំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១៨) ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវសេចក្តីទន់ និងចាស់ក្លានៃឥន្ទ្រិយ របស់ពួកសត្វដទៃ ពួកបុគ្គលដទៃបាន ក៏ព្រោះតែបំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

(៦១៩) ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ខ្ញុំដឹងច្បាស់តាមពិតនូវទោស អានិសង្ស និងការចេញចាកឈាន វិមោក្ខ សមាធិ សមាបត្តិទាំងឡាយ ក៏ព្រោះតែបំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

ទុតិយវគ្គោ

(៦២០) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ ។ សេយ្យថីទំ ។ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមីតិ ។

(៦២១) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សាមិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ។ បេ ។ ឥតិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាមីតិ ។

(៦២២) ឥមេសញ្ច បនាហំ អាវុសោ ចតុន្នំ សតិបដ្ឋានានំ ភាវិតត្តា ពហុលីកតត្តា អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ ។

វគ្គោ ទុតិយោ ។

ទុតិយវគ្គ

[៦៦០] ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំរលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។ រលឹកឃើញដូចម្តេច ។ គឺ ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។បេ។ រលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាស ច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដូច្នេះ ។

[៦៦១] ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំមើលឃើញនូវពួកសត្វ កំពុងច្យុត កំពុងកើត ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ។បេ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ចូលទៅកើតតាមយថា-កម្ម ។បេ។ ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ដូច្នេះ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នេះដែរ ។

[៦៦២] ម្នាលអាវុសោ មួយទៀត ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ក៏ព្រោះតែចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះដែរ ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

ឧទ្ទានំ

សហស្សំ ឥទ្ធិ អថ បន
ចេតោបរិច្ចញ្ញាណមេតីណា(១)
បដិលោលិកោ នានាធិមុត្តិ
ឥន្ទ្រិយំ ឈានត្តិ តិស្សោ វិជ្ជាតិ(២) ។

អនុរុទ្ធសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. សហស្ស ច ឥទ្ធិ អថ ច បន ចេតោបរិច្ចញ្ញាណមេតីតិ ។ ២ ឱ. នានាវិមុត្តិ ឥន្ទ្រិយំ ឈានត្តិស្សោ វិជ្ជាតិ ។ ម. ឈានំ តិស្សោ វិជ្ជាតិ ។

ឧទ្ទាននៃទុតិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះអនុរុទ្ធរលឹកបាន ១ ពាន់កប្ប ១ អំពីបានឫទ្ធិ ១ អំពីកំណត់ដឹងចិត្ត ១ អំពីហេតុគួរនិងមិនគួរ ១ អំពីកម្មសមាទាន ៣ យ៉ាង ១ អំពីដឹងបដិបទា ១ អំពីដឹងលោក ១ អំពីដឹងអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ ១ អំពីដឹងឥន្ទ្រិយ ១ អំពីដឹងត្រៃវិជ្ជា ១ ។

ចប់ អនុរុទ្ធសំយុត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ
សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារវគ្គោ
ទសមោ ភាគោ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តំ

អម្ពបាលិវគ្គោ

មាតិកា — អង្កេ

ភគវតោ អម្ពបាលិវនេ វិហារកថា ១
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានកថា ៤
ភគវតោ កោសលេ ព្រាហ្មណគ្គាមេ វិហារកថា ១០
កុសលាកុសលរាសិកថា ១៤
សកុណគ្ឃិយា លាបស្ស សកុណស្ស អជ្ឈប្បត្តកថា . . . ១៥
បញ្ចកាមគុណកថា ១៧
មក្កដានំ មនុស្សានញ្ច ទុគ្គទេសកថា ១៩
អកុសលសូទកថា ២៣
ភគវតោ ខរោគាពាធុប្បជ្ជនកថា ៣០
អានន្ទស្ស ភិក្ខុនូបស្សយស្ស ឧបសង្កមនកថា ៣៤

នាឡន្ទវគ្គោ

មហាបុរិសកថា ៤៤

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវារវគ្គ

ទសមភាគ

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្ត

អម្ពបាលវគ្គ

មាតិកា　　　　　　　　　　　　　　　　　　លេខទំព័រ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងអម្ពបាលិវន ១

ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤ . . . . ២

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងព្រាហ្មណគ្រាមឈ្មោះកោសល ១០

ពោលអំពីគំនរនៃកុសលនិងអកុសល ១៤

ពោលអំពីសត្វខ្លែងឆាបសត្វប្របៀប ១៥

ពោលអំពីកាមគុណ ៥ . . . . ១៧

ពោលអំពីប្រទេសដែលសត្វស្វានិងមនុស្សទៅបានដោយលំបាក ១៩

ពោលអំពីអ្នកចំអិនភត្តមិនឈ្លាសវៃ ២៣

ពោលអពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រឈួនជាទម្ងន់ ៣០

ពោលអំពីព្រះអានន្ទចូលទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីមួយរូប ៣៤

នាឡន្ទវគ្គ

ពោលអំពីមហាបុរស ៤៤

មាតិកា

អង្គ

ភគវតោ បាវារិកម្ពវនេ នាឡន្ទាយំ វិហារកថា ៤៥
ចុន្ទសមណុទ្ទេសកថា ៥១
ភគវតោ ឧក្កចេលាយំ គង្គាតីរេ វិហារកថា ៥៧
ពាហិយកថា ៦១
ឧត្តិយកថា ៦៤
សតិប្បដ្ឋានារិយកថា ៦៦
សហម្បតិព្រហ្មកថា ៦៨
ភគវតោ សេទកនិគមេ វិហារកថា ៧១

សីលដ្ឋិតិវគ្គោ

សីលកថា ៧៧
សទ្ធម្មដ្ឋិតិកថា ៨០
សទ្ធម្មបរិហានាបរិហានកថា ៨២
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានកថា ៨៤
អញ្ញតរព្រាហ្មណុបសង្កមនកថា ៨៥
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានំ បទេសភាវនាកថា ៨៨
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានំ សមត្តភាវនាកថា ៨៩

លេខទំព័រ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងបាវារិកម្ពវនជិតក្រុងនាឡន្ទា ៤៥
ពោលអំពីបុត្តសមណុទ្ទេស ៥១
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងគង្គា ជិតក្រុងឧក្កចេលា ៥៧
ពោលអំពីព្រះពាហិយៈ ៦១
ពោលអំពីព្រះឧត្តិយៈ ៦៤
ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋានជារបស់ប្រសើរ ៦៦
ពោលអំពីសហម្បតិព្រហ្ម ៦៨
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងសេទកនិគម ៧១

សីលដ្ឋិតិវគ្គ

ពោលអំពីសីល ៧៧
ពោលអំពីការស្ថិតនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ៨០
ពោលអំពីសេចក្ដីសាបសូន្យនឹងមិនសាបសូន្យនៃព្រះសទ្ធម្ម ៨២
ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤ . . . . ៨៤
ពោលអំពីព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ចូលទៅទូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគ ៨៥
ពោលអំពីបទេសភាវនា (ការចំរើននូវចំណែកនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤) ៨៨
ពោលអំពីសមត្តភាវនា (ការចំរើននូវសេចក្ដីសម្រេចនៃសតិប្បដ្ឋាន ៤) ៨៩

មាតិកា

អង្គ

អនុត្តរស្ស លោកស្ស អភិជាននកថា ៩០
សិរីវឌ្ឍគហបតិកថា ៩១

អននុស្សុតវគ្គោ

អននុស្សុតធម្មកថា ៩៧
វិរាគកថា ១០០
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានវិរទ្ធកថា ១០១
ចតុស្សតិប្បដ្ឋានភាវិតកថា ១០២
សតិមភិក្ខុកថា ១០៣
អរហត្តផលកថា ១០៤
ឆន្ទប្បហានកថា ១០៥
កាយាទិបរិញ្ញាកថា ១០៧
សតិប្បដ្ឋានភាវនាកថា ១០៨
សតិប្បដ្ឋានភាវនាគាមិនីបដិបទាកថា ១១០

អមតវគ្គោ

សតិប្បដ្ឋានសុប្បតិដ្ឋិតចិត្តកថា ១១២
សតិប្បដ្ឋានសមុទយត្ថង្គមកថា ១១៣

មាតិកា លេខទំព័រ

ពោលអំពីព្រះអនុរុទ្ធដឹងច្បាស់នូវលោក ៩០

ពោលអំពីសិរិវឌ្ឍគហបតី ៩១

អននុស្សុតវគ្គ

ពោលអំពីធម៌ដែលមិនធ្លាប់បានស្តាប់ ៩៧

ពោលអំពីការប្រាសចាកតម្រេក ១០០

ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលខ្វល់ខ្វាយហើយ ១០១

ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើនហើយ ១០២

ពោលអំពីភិក្ខុត្រូវមានស្មារតី ១០៣

ពោលអំពីអរហត្តផល ១០៤

ពោលអំពីការលះបង់ឆន្ទៈ ១០៥

ពោលអំពីការកំណត់ដឹងនូវអារម្មណ៍មានកាយជាដើម ១០៧

ពោលអំពីសតិប្បដ្ឋានភាវនា ១០៨

ពោលអំពីបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សតិប្បដ្ឋានភាវនា ១១០

អមតវគ្គ

ពោលអំពីការតាំងចិត្តស៊ប់ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ១១២

ពោលអំពីសេចក្តីកើតឡើងនិងសូន្យទៅនៃសតិប្បដ្ឋាន ១១៣

មាតិកា

អង្កេ

សត្តានំ វិសុទ្ធិកថា ១១៤
សតីមភិក្ខុកថា ១១៧
កុសលរាសិកថា ១១៧
បាតិមោក្ខសំវរសំវុតកថា ១១៩
ទុច្ចរិតប្បហានកថា ១២១
មិត្តាមច្ចាទិកថា ១២៣
តិវេទនាកថា ១២៤
ត្យាសវកថា ១២៥

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

គង្គានទីបាចីននិន្នកថា ១២៧

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តំ

សុទ្ធិកវគ្គោ

បញ្ចិន្ទ្រិយកថា ១៣០
អរិយសាវកសោតាបន្នកថា ១៣០
អរហន្តក្ខីណាសវកថា ១៣១
សមណព្រាហ្មណកថា ១៣៣

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសត្វទាំងឡាយ	១១៤
ពោលអំពីភិក្ខុមានស្មារតី	១១៦
ពោលអំពីកុសលរាសី	១១៧
ពោលអំពីភិក្ខុសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំវរៈ	១១៩
ពោលអំពីការលះបង់ទុច្ចរិត	១២១
ពោលអំពីពួកជនមានមិត្តអាមាត្យជាដើម	១២៣
ពោលអំពីវេទនា ៣	១២៤
ពោលអំពីអាសវៈ ៣	១២៥

សតិប្បដ្ឋានសំយុត្តគង្គាទិបេយ្យាល

ពោលអំពីទន្លេគង្គាហូរទៅក្នុងទិសខាងកើត	១២៧

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត

សុទ្ធិកវគ្គ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥	១៣០
ពោលអំពីអរិយសាវកបានដល់នូវសោតៈ	១៣០
ពោលអំពីអរហន្តខីណាស្រព	១៣១
ពោលអំពីសមណព្រាហ្មណ៍	១៣៣

មាតិកា

អង្គ

សោតាបត្តិយវគ្គេសុ ឆដ្ឋិន្ទ្រិយកថា ១៣៦

បញ្ចិន្ទ្រិយកថា ១៣៧

មុទុតរវគ្គោ

បញ្ចិន្ទ្រិយកថា ១៤៤

បញ្ចិន្ទ្រិយានំ បរិបូរត្តា អរហត្តកថា ១៤៦

បញ្ចិន្ទ្រិយូបសមគាមិកថា ១៥៤

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គោ

ភគវតោ បុនព្ភវនិវត្តនកថា ១៥៧

ឥន្ទ្រិយកថា ១៥៧

បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបូរត្តា ភិក្ខុនោ អរហត្តកថា ១៥៨

ឆឡិន្ទ្រិយកថា ១៥៩

ភិក្ខុអរហន្តខីណាសវកថា ១៦០

សមណព្រាហ្មណកថា ១៦៣

សុខិន្ទ្រិយវគ្គោ

បញ្ចិន្ទ្រិយកថា ១៦៦

ភិក្ខុអរហន្តខីណាសវកថា ១៦៧

មាតិកា លេខទំព័រ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយដែលបណ្ឌិតគប្បីឃើញក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិមគ្គ ១៣៦
ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥ . . . . ១៣៧

មុទុតរវគ្គ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥ . . . . ១៤៤
ពោលអំពីភិក្ខុបានជាអរហន្តព្រោះពេញលេញដោយឥន្ទ្រិយ ៥ . . . . ១៤៦
ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥ ជាដំណើរទៅដើម្បីសេចក្ដីស្ងប់រម្ងាប់ ១៥៤

ឆឡិន្ទ្រិយវគ្គ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគមិនត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ១៥៧
ពោលអពីឥន្ទ្រិយ ៣ . . . . ១៥៧
ពោលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តព្រោះពេញលេញដោយឥន្ទ្រិយ ៥ . . . . ១៥៨
ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៦ . . . . ១៥៩
ពោលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តខីណាស្រព ១៦០
ពោលអំពីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ១៦៣

សុខិន្ទ្រិយវគ្គ

ពោលអំពីឥន្ទ្រិយ ៥ . . . . ១៦៦
ពោលអំពីភិក្ខុជាអរហន្តខីណាស្រព ១៦៧

មាតិកា

អង្កេ

សមណព្រាហ្មណកថា ១៦៨

តិក្ខត្តុំ ឥន្ទ្រិយវិភាគកថា ១៧១

ផស្សំ បដិច្ច សុខិន្ទ្រិយាទិឧប្បជ្ជនកថា ១៧៧

ភិក្ខុនោ អប្បមត្តស្ស ទុក្ខិន្ទ្រិយុប្បជ្ជនកថា ១៨១

ជរាវគ្គោ

ភគវតោ ជរាធម្មុប្បជ្ជនកថា ១៨៨

ឧណ្ណាភព្រាហ្មណកថា ១៨៩

ភគវតោ សាកេតេ អញ្ជនវនេ វិហារកថា ១៩៣

ភគវតោ សាវត្ថិយំ បុព្វកោដ្ឋកេ វិហារកថា ១៩៦

ភគវតោ បុព្វារាមេ វិហារកថា ១៩៩

បិណ្ឌោលភារទ្វាជកថា ២០៦

អភិប្បសន្នអរិយសាវកកថា ២០៩

សូករខាតវគ្គោ

ភគវតោ កោសលរដ្ឋេ ព្រាហ្មណគាមេ វិហារកថា ២១៦

ភគវតោ មល្លកជនបទេ ឧរុវេលកប្បនិគមេ វិហារកថា . . . ២១៧

ភិក្ខុអសេក្ខបុគ្គលកថា ២១៩

មាតិកា	លេខទំព័រ

ពោលអំពីសមណព្រាហ្មណ៍ ១៦៨
ពោលអំពីការចែកឥន្ទ្រិយមាន ៣ លើក ១៧១
ពោលអំពីសុខិន្ទ្រិយជាដើមកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យផស្សៈ ១៧៧
ពោលអំពីទុក្ខិន្ទ្រិយជាដើមកើតឡើងដល់ភិក្ខុអ្នកមិនប្រមាទ ១៨១

ជរាវគ្គ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះជរា ១៨៨
ពោលអំពីឧណ្ណាភព្រាហ្មណ៍ ១៨៩
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃអញ្ជនទៀបក្រុងសាកេត ១៩៣
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វកោដ្ឋកនិគមជិតក្រុងសាវត្ថី . . . ១៩៦
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងបុព្វារាម. ១៩៩
ពោលអំពីព្រះបិណ្ឌោលភារទ្វាជៈ ២០៦
ពោលអំពីអរិយសាវកអ្នកមានសទ្ធា ២០៩

សូករខាតវគ្គ

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រាហ្មណគ្រាមក្នុងដែនកោសល . . ២១៦
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងឧរុវេលកប្បនិគមក្នុងមល្លកជនបទ . . ២១៧
ពោលអំពីភិក្ខុជាអសេក្ខបុគ្គល ២១៩

មាតិកា

អង្គ

ហត្ថិបទកថា ២២២

លោហិតចន្ទនកថា ២២៣

ឯកធម្មប្បតិដ្ឋិតភិក្ខុនា ភាវិតបញ្ចិន្ទ្រិយកថា ២២៤

សហម្បតិព្រហ្មកថា ២២៦

ភគវតោ សូករខាតាយំ វិហារកថា ២២៩

ទ្វិក្ខត្តុំ ឥន្ទ្រិយុប្បដ្ឋនកថា ២៣២

ពោធិបក្ខិយវគ្គោ

សញ្ញោជនានំ បហានាយ ភាវិតិន្ទ្រិយបុគ្គលកថា ២៣៤

អទ្ធានបរិញ្ញាយ ភាវិតិន្ទ្រិយបុគ្គលកថា ២៣៥

សត្តផលសត្តានិសំសកថា ២៣៧

ចតុក្ខត្តុំ ជម្ពុទីបរុក្ខកថា ២៣៨

ឥន្ទ្រិយសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

បាចីនទិន្នគង្គានទី វិយ និព្វាននិន្នភាវិតិន្ទ្រិយភិក្ខុកថា ២៤៣

សម្មប្បធានសំយុត្តំ

ចតុសម្មប្បធានកថា ២៤៨

សីលំ និស្សាយ ភិក្ខុកថា ២៥១

មាតិកា លេខទំព័រ

ពោលអំពីស្នាមជើងដំរី ២២២
ពោលអំពីក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ២២៣
ពោលអំពីភិក្ខុស្ថិតនៅក្នុងធម៌មួយរមែងញុំាងឥន្ទ្រិយ ៥ ឲ្យចំរើន ២២៤
ពោលអំពីសហម្បតិព្រហ្ម ២២៦
ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសូករខាតគូហា ២២៩
ពោលអំពីការកើតឡើងនៃឥន្ទ្រិយមានពីរលើក ២៣២

ពោធិបក្ខិយវគ្គ

ពោលអំពីបុគ្គលចំរើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីលះបង់សញ្ញោជនៈ ២៣៤
ពោលអំពីបុគ្គលចំរើនឥន្ទ្រិយ ដើម្បីកំណត់ដឹងនូវកាលយូរ ២៣៥
ពោលអំពីផល ៧ អានិសង្ស ៧ . . . . ២៣៧
ពោលអំពីដើមឈើក្នុងជម្ពូទ្វីបមាន ៤ លើក ២៣៨

ឥន្ទ្រិយសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

ពោលអំពីភិក្ខុចំរើនឥន្ទ្រិយ រមែងមានទំនាបរកព្រះនិព្វានដូចទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត ២៤៣

សម្មប្បធានសំយុត្ត

ពោលអំពីសម្មប្បធាន ៤ . . . . ២៤៧
ពោលអំពីភិក្ខុអាស្រ័យនូវសីល ២៥១

មាតិកា

អង្កែ

តិឯសនាកថា ២៥២

បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយសញ្ញោជនកថា ២៥៣

ពលសំយុត្តំ

បញ្ចពលកថា ២៥៥

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តំ

ចាបាលវគ្គោ

បតិទ្ធិបាទកថា ២៥៩

ភគវតោ កូដាគារសាលាយំ វិហារកថា ២៧១

រមណីយវេសាលីកថា ២៧២

ភគវតោ អានន្ទាមន្តនកថា ២៧៤

បាបិមមារស្ស ភគវន្តូបសង្កមនំ ២៧៥

ភគវតោ អាយុសង្ខារោស្សជ្ជនកថា ២៨០

បាសាទកម្បនវគ្គោ

ពោធិសត្តស្ស បរិវិតក្កោ ២៨២

ឥទ្ធិបាទភាវនាកថា ២៨៣

ភគវតោ មិគារមាតុបាសាទេ វិហារកថា ២៩៤

មាតិកា | លេខទំព័រ

ពោលអំពីការស្វែងរកមាន ៣ យ៉ាង ២៥២

ពោលអំពីសញ្ញោជនៈជាចំណែកខាងលើ ៥ . . . . ២៥៣

ពលសំយុត្ត

ពោលអំពីពលៈ ៥ . . . . ២៥៥

ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត

ចាបាលវគ្គ

ពោលអំពីឥទ្ធិបាទ ៤ . . . . ២៥៩

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងកូដាគារសាលា ២៧១

ពោលអំពីក្រុងវេសាលី គួរជាទីរីករាយ ២៧២

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះអានន្ទ ២៧៥

ពោលអំពីមារមានចិត្តបាបចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ ២៧៥

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគដាក់អាយុសង្ខារ ២៨០

បាសាទកម្បនវគ្គ

ពោលអំពីសេចក្ដីត្រិះរិះនៃព្រះពោធិសត្វ ២៨២

ពោលអំពីការចំរើនឥទ្ធិបាទ ២៨៣

ពោលអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ក្នុងមិគារមាតុប្រាសាទ ២៨៤

មាតិកា

អង្កេ

មោគ្គល្លានស្ស មិគារមាតុប្បាសាទស្ស សង្កម្បាបនកថា . . . ២៩៥
អានន្ទស្ស ឃោសិតារាមេ វិហារកថា ២៩៩
ឥទ្ធិបាទភាវនាគាមិនីបដិបទាកថា ៣១១
អតិលីនឆន្ទកថា ៣១៣

អយោគុឡវគ្គោ

ពោធិសត្តស្ស បរិវិតក្កកថា ៣២៣
អានន្ទស្ស ភគវន្តុបសង្កមនកថា ៣២៦
តថាគតស្ស ចិត្តេ កាយស្ស សមាទហនកថា ៣២៧
សត្តផលសត្តានិសំសានំ បាតុភាវកថា ៣៣១
ឥទ្ធិវិធស្ស បច្ចុកវនកថា ៣៣៦
មហិទ្ធិកតថាគតកថា ៣៤២

ឥទ្ធិបាទសំយុត្តស្ស គង្គាទិបេយ្យាលោ

បាចីននិន្នគង្គានទីកថា ៣៤៥

អនុរុទ្ធសំយុត្តំ រហោគតវគ្គោ

អនុរុទ្ធស្ស ជេតវនេ អារាមេ វិហារកថា ៣៤៧
ភិក្ខុនោ បដិកូលេ អាកង្ខកថា ៣៤៩

មាតិកា	លេខទំព័រ
ពោលអំពីព្រះមោគ្គល្លានញ៉ាំងមិគារមាតុប្រាសាទឲ្យកម្រើក	២៩៥
ពោលអំពីព្រះអានន្ទគង់ក្នុងឃោសិតារាម	២៩៩
ពោលអំពីបដិបទាដំណើរទៅកាន់ការចំរើនឥទ្ធិបាទ	៣១១
ពោលអំពីឆន្ទៈធូរថយខ្លាំងពេក	៣១៣

អយោគុឡវគ្គ

ពោលអំពីសេចក្ដីត្រិះរិះនៃព្រះពោធិសត្វ	៣២៣
ពោលអំពីការចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនៃព្រះអានន្ទ	៣២៦
ពោលអំពីការដំកល់កាយក្នុងចិត្តនៃព្រះតថាគត	៣២៧
ពោលអំពីការកើតប្រាកដនៃផល ៧ ប្រការនឹងអានិសង្ស ៧ ប្រការ	៣៣១
ពោលអំពីការសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធៈ	៣៣៦
ពោលអំពីព្រះតថាគតមានឫទ្ធិច្រើនយ៉ាង	៣៤២

ឥទ្ធិបាទសំយុត្ត គង្គាទិបេយ្យាល

ពោលអំពីទន្លេគង្គាមានទំនាបទៅខាងកើត	៣៤៥

អនុរុទ្ធសំយុត្ត រហោគតវគ្គ

ពោលអំពីព្រះអនុរុទ្ធគង់ក្នុងវត្តជេតពន	៣៤៧
ពោលអំពីសេចក្ដីប្រាជ្ញានៃភិក្ខុក្នុងបដិកូលសញ្ញា	៣៤៩

មាតិកា

អង្ក

ភិក្ខូនំ ចតុស្សតិប្បដ្ឋានានំ អារភនកថា ៣៥៣
មោគ្គល្លានស្ស អនុរុទ្ធស្ស បុច្ឆនកថា ៣៥៤

ទុតិយវគ្គោ

សម្ពហុលានំ ភិក្ខូនំ អនុរុទ្ធុបសង្កមនកថា ៣៦៧
អនេកវិហិតស្ស ឥទ្ធិវិធស្ស បច្ចនុភវនកថា ៣៦៨

មាតិកា	លេខទំព័រ

ពោលអំពីការបោះបង់នូវសតិប្បដ្ឋាន ៤ នៃពួកភិក្ខុ ៣៤៣
ពោលអំពីព្រះមោគ្គល្លានសួរព្រះអនុរុទ្ធ ៣៤៤

ទុតិយវគ្គ

ពោលអំពីការចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធនៃពួកភិក្ខុច្រើនរូប ៣៦៧
ពោលអំពីការសម្រេចឥទ្ធិវិធៈច្រើនប្រការ ៣៦៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

INSTITUT BOUDDHIQUE